

ÇİMENTO İŞVEREN

www.cmis.org.tr/dergi • Cilt : 17 • Sayı : 5 • Ağustos 2003

Atatürk Diyor ki:

Efendiler! Hükümetin hikmet-i vücudu, memleketin asayişini, milletin huzur ve rahatını temin eylemektir. Bütün memlekette müstakar bir asayişin füyuzanı hükümrân olmalıdır.

Millet vâsi bir huzur ve emniyet içinde müsterih bulunmalıdır. Memleketimizin her hangi bir köşesinde halkın emniyetini devletin vahdet ve asayişini ihlâl tasaddi edenler devletin bütün kuvvetlerini karşılarında bulmalıdırlar.

Sonra Efendiler, Türkiye devletinin istiklâli mukaddestir. O, ebediyen müemmen ve masun olmalıdır.

(Efendiler! Hükümetin varlık nedeni, ülkenin güvenliğini, ulusun dirlik ve rahatını sağlamaktır. Bütün ülkede yerleşmiş bir güvenliğin çokluğu egemen olmalıdır.

Ulus geniş bir dirlik ve güvenlik içinde, İçi rahat bulunmalıdır. Ülkemizin herhangi bir bucağında halkın güvenliğini ihlale teşebbüs edenler devletin bütün güçlerini karşılarında bulmalıdırlar.

Sonra Efendiler, Türkiye devletinin bağımsızlığı kutsaldır. O, sonsuza değin güven içinde dokunulmaz kalmalıdır.)

13.08.1923 günü, TBMM'nin
İkinci Dönemini açarken.

KAYITLI, KAYITSIZ

Kayıtsız ekonomi yıllardır ülkemizin gündeminde. Girişimcilerin faaliyetlerini sürdürebilmeleri için seçecekleri üç yol bulunuyor kayıtlı olmak, kayıtsız olmak ya da ikisinin arasında kalmak.

Kayıtlı ekonomik faaliyet gösterenler, kayıtsız ve kısmi kayıtlı olanların ödemedikleri vergi ve sigorta primlerini yüklenmek zorunda kalıyorlar. Üstelik bu pazarda rekabet için önemli bir eşitsizlik oluyor. Buna bir de kayıtlı faaliyet gösteren işverenlerin çalışanları da eklenince etkilenen kesimler sayıca daha da artıyor. Ülkemizde kayıtlı olarak faaliyetini sürdürmeyi seçen kesim için **vergi yükü %35,8** civarında. Bu rakam, OECD ülkeleri ile yapılacak bir karşılaştırmada ortalarda görünüyor:

Ancak, işin içersine kişi başına düşen milli gelir miktarlarını kattığımızda olayın gerçek boyutu ortaya çıkıyor. Vergi sonrası bireylerin gelirlerinden geriye kalan açısından diğer OECD ülkeleri ile ülkemizi karşılaştırdığımızda ciddi farklar ortaya çıkıyor, işte toplum kesimlerinden gelen tepkinin asıl nedeni bu (Hatırlatmak gerekirse kişi başına düşen milli gelir diğer OECD ülkelerinde ortalama 20 bin dolar civarında).

Kayıt dışı ekonominin kayıt içine alınmasından beklenen en önemli sonuç; toplam vergi yükünü azaltmaktan çok, vergi gelirlerinde artış ile olumlu yönde ortaya çıkması. Bu durumun iyi bir ekonomi yönetimi ile birleşmesi ve istikrarlı büyüme, kişi başına düşen milli gelirin artmasında etkili olacağından, yukarıda bahsedilen vergi yükünün baskısı, ekonomik yapı tarafından kolayca emilebilecek bir etki haline dönüşebilecektir. Kamu açıklarının kapatılabilmesi için ciddi kaynak oluşturacak olan, denetimler ve düzenlemeler ile gerçekleştirilmeye çalışılan; kayıt dışından, kayıt içine doğru yatay hareket, uzun dönemde ortaya çıkartacağı rahatlama ile ek vergilere olan ihtiyacı ve vergi oranlarında artış yapılması eğilimini de ortadan kaldıracaktır.

EKONOMİ DÜZELİYOR

Ekonomik göstergeler iyiye doğru gidiyor. Derecelendirme kuruluşları puanlarımızı yükseltiyorlar. IMF programdaki başarımıza istinaden borçlarımızın bir kısmını erteliyor. Bu olumlu gelişmelerde pek çok kesimin etkisi ve rolleri var. İşverenlerin ve işçilerin de var şüphesiz. Akılcı yönetimler ve çalışanların işlerine ve işyerlerine sahip çıkmaları ile vahim sonuçlar doğurabilecek önemli bir krizden nispeten az yara aldık. İçteki durgunluğun yıkıcı etkisini durdurabilmek için dış piyasalardaki pazar payımızı belirgin bir şekilde arttırdık. İhracat rakamlarımızda ortaya çıkan önemli yükseliş bunun açık göstergesi.

Ekonomi düzeliyor ancak, bunun sürdürülebilir hale getirilmesi için tüm toplum kesimlerinin krizden kurtulmaya çalıştığımız dönemdeki kadar dikkatli ve özverili olması gerekiyor. Önümüzdeki dönemde, özellikle ekonomi yönetiminin iyi, sürdürülebilir büyüme ve düzgün bir ekonomi için kararlı olması, toplum kesimlerinin desteğinin devamı için belirleyici olacak.

Gelecek günlerin daha da güzel ekonomik gelişmeleri göstermesi dileğiyle,

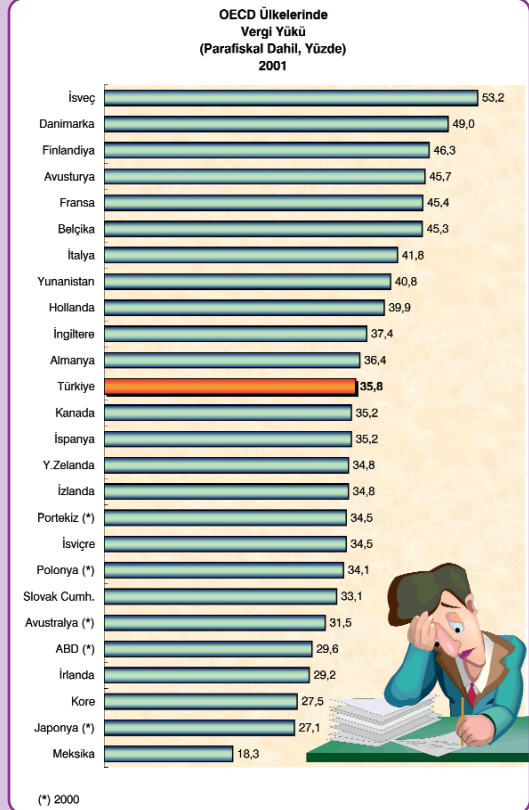
Esen kalın.

Burçak Çubukçu

Burçak Çubukçu

ÇMİS Genel Sekreter Yardımcısı

(Kaynak: OECD, Revenue Statistics 1965-2001, 2002 edition, TİSK)

1970 yılında Sivas'ta doğmuştur. İlk, orta ve lise öğrenimini Sivas'ta tamamlamıştır. 1993 yılında Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümünden mezun olmuştur. 2000 yılında İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde İktisat Bölümünde Doktorasını tamamlamıştır. Halen Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Çaycuma İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmalarına devam etmektedir.

Evli ve iki çocuk babasıdır.

Yrd. Doç. Dr. Hakan ÇETİNTAŞ

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi,
Çaycuma İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
İktisat Bölümü

TÜRKİYE'DE KAYITDIŞILIĞIN FAYDA-MALİYET ANALİZİ

GİRİŞ

Kayıt dışı ekonomi bütün dünya ekonomisinde olduğu gibi ülkemizde de ulaşmış olduğu büyüklükle sürekli gündeme gelen bir konudur. Özellikle 1990'lı yıllardan sonra hızla büyüyen kayıt dışı ekonomi, bir çok ekonomik ve sosyal sorunu beraberinde getirdiği için acilen çözümlenmesi gerekli temel hedeflerden biri olmuştur. Bir firmanın faaliyetini kayıtlı ya da kayıtdışı ekonomide gerçekleştirme tercihinde, fayda-maliyet analizi yapması rasyonel bir davranıştır. Firma, yasal olarak faaliyette bulunmanın maliyet ve faydasını karşılaştırarak ya kısmen ya da tamamen kayıt olmayı tercih edecektir. Bu nedenle, bir ülkede yasal olarak ekonomik faaliyette bulunmanın maliyet ve faydalarının detaylı olarak analizi zorunludur.

1. KAYITDIŞI EKONOMİNİN TANIMI

Kayıtdışı ekonomiye ilişkin tek bir tanımlama yoktur, amaca bağlı olarak farklı tanımlamalar yapılmaktadır. Ancak litera-

türde, kayıtdışı ekonominin tanımlanmasına yönelik genellikle iki yaklaşım bulunmaktadır. İlk yaklaşım, kayıtdışı faaliyetleri, basitçe kayıtlı olmayan ekonomik faaliyetler bütünü olarak tanımlar. İkinci yaklaşım kayıtdışı ekonomiyi, kayıtdışı faaliyetin niteliğine göre tanımlamaktadır. Bu nedenle, kayıtdışı ekonomi tanımlamalarına dahil edilen unsurlar da ister istemez değişken olmaktadır (Fleming, Roman ve Farrell, 2000: 387-409).

Thomas, kayıtdışı ekonominin resmi bir tanımlamasının yapılmasının zor olduğuna işaret ederek, kayıtdışı ekonomiyi kısaca "ulusal gelir hesaplarına kayıtlı olmayan faaliyetler" şeklinde tanımlamaktadır. Schneider ve Enste de benzer bir tanım yaparak, kayıtdışı ekonomiyi "resmi GSMH'ya katkıda bulunmayacak ekonomik faaliyetlerin tümü" olarak tanımlamaktadır. Smith ise, ister yasal, isterse yasa dışı olsun, GSMH hesaplamalarına dahil edilemeyen piyasaya dayalı tüm mal ve hizmet üretimi-

ni kayıtdışı ekonomi olarak nitelendirmektedir. Alternatif yaklaşım, kayıtdışı ekonomik faaliyetlerin açıkça kayıtdışı faaliyetlerin belirli niteliklerine göre tanımlanabileceğini ifade eder. Feige resmi ekonomik faaliyet ile kayıtdışı faaliyet arasındaki farkı “bir faaliyet, oyunun yerleşik ve geçerli kurumsal kurallarına bağlı olup olmamasına göre...., yerleşik kurallara bağlılık resmi ekonomideki katılımı oluşturur..... oysa, yerleşik kurallardan kaçma ya da bu kurallara uymama resmi olmayan ekonomideki katılımı oluşturur.” şeklinde açıklamaktadır (Fleming, Roman ve Farrell, 2000: 387-409). Loayza da kayıtdışı ekonomiyi “benzerleri niteliğindeki faaliyetlerin düzenlendiği (kontrol edildiği) yasal ve sosyal bir çevrede, toplumun kurumları tarafından düzenlenmeyen faaliyetler bütünü” olarak tanımlamaktadır (Loayza, 1997: 1).

Ancak her iki yaklaşım kayıtdışı ekonomiyi genel olarak karşılaştırılabilir dört gruba ayırmaktadır: suça ilişkin olanlar, kurallara aykırı olanlar, hanehalkı ile ilişkili olanlar ve informal sektörler. Suça ilişkin olanlar(suç ekonomisi), yasadışı uyuşturucu ticareti ve üretimi gibi, yasa-dışı üretilen mal ve hizmetleri içermektedir. Kuralsız sektör, yasal olarak üretilen, vergi kaçırma vb. yollarla ilgili yasal kurumlardan gizlenen mal ve hizmet üretimi olarak tanımlanmaktadır. Hanehalkı sektörü hanehalkı üretimini kapsar. Informel sektör de, düzenlenmemiş mikro teşebbüsler gibi, yasanın avantajlarından yararlanamayan ancak maliyetlerinden de kaçınabilen ekonomik faaliyetleri kapsamaktadır (Fleming, Roman ve Farrell, 2000: 387-409).

En geniş anlamıyla kayıtdışı ekonomi, resmi istatistiklere yansımayan yasal-yasa dışı bütün üretim faaliyetlerini kapsar. Burada üretim kavramının sınırı, kumar, uyuşturucu ticareti gibi illegal de olsa ekonomik değer yaratan faaliyetleri, paranın değişim aracı olarak kullanılmadığı mal veya hizmet değişimini ve üreticinin kendi tüketimine yönelik olarak ürettiği mal ve hizmetleri kapsarken, hırsızlık ve gasp gibi ekonomide katma değer yaratmayan faaliyetleri kapsamaz.

2. DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE KAYITDIŞI EKONOMİNİN BOYUTU

Ekonomik faaliyetin kamu organizasyonlarından gizlenmesinde (istihdam yaratma, yüksek vergi yükünden kaçınma vb. gibi), bazen haklı nedenler bulanabilirse de, kayıtdışı ekonomi bütün dünya ülkelerinde gündeme getirilen ve tartışılan bir konudur (Altuğ, 1994: 5). Bugün, dünya ekonomisinin dikkati çeken önemli özelliklerinden biri, kayıtdışı ekonominin hacminin hızla büyümesi ve kayıtdışı ekonomi ile nasıl mücadele edilmesi gerektiği hususunda bir konsensüsün bulunmamasıdır.

Tablo 1: Bazı Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerdeki Kayıt Dışı Ekonomi Tahminleri (%)

Ülke	Maksimum	Minumum
ABD	13.9	10.0
İsviçre	10.2	6.9
Almanya	15.2	10.4
İtalya	24.0	10.0
Arjantin	21.8	21.8
Japonya	13.7	8.5
Avustralya	15.3	15.3
Kanada	13.5	1.3
Belçika	22.0	15.3
Kore	38.0	38.0
Brezilya	38.2	29.0
Meksika	49.0	27.1
Danimarka	17.8	9.4
Norveç	16.7	5.9
Fransa	13.8	10.4
Portekiz	16.8	15.6
Hollanda	13.5	11.8
Rusya	41.6	27.0
İngiltere	13.6	7.2
Şili	37.0	18.2
İrlanda	20.7	7.8
Uruguay	35.2	35.2
İspanya	23.9	16.1
Y. Zelanda	12.0	7.0
İsveç	17.0	10.6
Yunanistan	27.2	21.2

Kaynak: Prokhorov, 2001:48-49.

Dünya kayıtdışı ekonomisinin dünya GSMH'sı payındaki büyüme, özellikle dünya kayıtdışı ekonomisinin, dünya ekonomisinden %0.2-0.5 daha hızlı büyüdüğünü göstermektedir.

Dünya kayıtdışı ekonomi toplamının dünya reel GSMH'sındaki payı önemli bir boyuta ulaşmıştır.

Tablo 1 yakın zamanlarda Friedman, Schneider, Enste, Giles ve diğerleri tarafından yapılan bazı gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerdeki minimum ve maksimum kayıt dışı ekonomi tahminlerini göstermektedir. Bu sonuçların güvenilirliği tartışmalı olsa da, yapılan en ılımlı hesaplamalar bile dünya kayıtdışı ekonomisinin büyüklüğünün, dünya reel GSMH'sının %10'unu aştığını göstermektedir. 2000 yılında dünya kayıtdışı ekonomi hacminin 4 trilyon doları aştığı hesaplanmaktadır ki, bu rakam hemen hemen yıllık dünya mal ihracatı toplamına eşittir. Yine ampirik kanıtlar dünyadaki kayıtdışı ekonominin son yıllarda hızla büyüdüğüne işaret etmektedir. Dünya kayıtdışı ekonomisinin dünya GSMH'sı payındaki büyüme, özellikle dünya kayıtdışı ekonomisinin, dünya ekonomisinden %0.2-0.5 daha hızlı büyüdüğünü göstermektedir. Ayrıca günümüzde dünya kayıtdışı ekonomisinin organizasyonel, coğrafik ve kurumsal yapısı çok daha karmaşıklaşmış ve onu resmi ekonomiden ayırmak zorlaşmıştır. Dünya kayıtdışı ekonomisi zayıf kurumsal yapıları ile yalnızca gelişmekte olan ülkelerle sınırlandırılmamaktadır. Son yıllarda yapılan tahminler, ABD, Almanya ve diğer Batı Avrupa ülkelerindeki kayıtdışı ekonominin büyüklüğünün geçiş ve gelişmekte olan ekonomilerle kıyaslanabilir bir büyüklüğe ulaştığını göstermektedir. Politik yolsuzluklar ve para aklama, dünya kayıtdışı ekonomisinin resmi ekonomiyle bütünleşmesini sağlamaktadır.

Dünya kayıtdışı ekonomisinin hacminin genişlemesi ve hızla büyümesi politika yapımcıları için birçok endişeye neden olmaktadır. Bu endişelerden önemli olanlarını şu şekilde sıralamak mümkündür ;

- Vergi ve sosyal güvenlik sistemini aşındırarak, vergi kayıpları ve bütçe açık-

ları şeklinde bir kısır döngüye sebep olması ve dünya kayıtdışı ekonomisinin büyümesi,

- Hatalı ekonomik istatistikler nedeniyle ekonomik politikaların oluşturulması ve yorumlanmasındaki yanılgılardan kaynaklanan tehlikeler,
- Dünya kayıtdışı ekonomisinin resmi ekonomi üzerindeki etkilerinin belirsizliği.

Bu endişelerin bir sonucu olarak dünya kayıtdışı ekonomisinin tanımlanması, ölçülmesi ve resmi ekonomi üzerindeki etkilerinin analizine ilişkin akademik ilgi, son yıllarda yeniden canlanmaya başlamıştır (Prokhorov, 2001: 4-6).

Tablo 2: Türkiye'de Kayıtdışı Ekonomi Tahminleri(%)

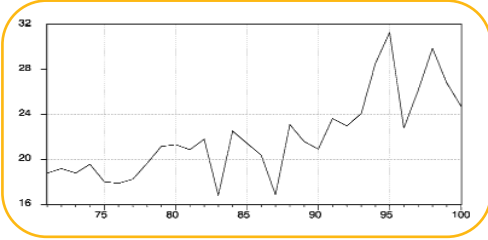
Araştırmacı	Yıl	Yöntem	Tahmin(%)
O. Altuğ	1992	Vergi yaklaşımı	35
T. Derdiyok	1989	Vergi yaklaşımı	46,94
D. Hakioglu	1989	Ekonometrik	18
Y. Ilgın	1998	Nakit oranı	83,1
	1993	Nakit oranı	54,3
	1992	Ekonometrik	45,3-53,9
Z. Kasnakoğlu,	1997	Nakit oranı	30-61
M. Dayioğlu,	1997	Ekonometrik	9-13
E. Erdil		İşlem hacmi	31
L. Koçoğlu	1987	Duyarlılık analizi	19,6-26,50
A. F. Özsoylu	1990	Nakit Oranı	11,7
A. Temel,	1991	Vergi yaklaşımı	16,4-29,9
A. Şimşek,		Ekonometrik	7,88
K. Yazıcı			
R. Yamak	1994	Ekonometrik	10

Kaynak: DPT, 2001: 11.

Türkiye'de de kayıtdışı ekonominin büyüklüğünü belirlemek için çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Ancak, çalışmalarda kullanılan tanımların ve metodların farklı olması nedeniyle farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Yukarıdaki tablo Türkiye'de kayıtdışı ekonominin boyutuna ilişkin bir fikir verebilir.

Şekil 1 ise Çetintaş ve Vergil'den alınan kayıt dışı ekonomi tahminini göstermektedir. 1971-2000 dönemini kapsayan ve nakit para talebi yöntemi kullanılarak yapılan çalışmada, 2000 yılında Türkiye'de kayıt dışı ekonominin büyüklüğü %24,7 olarak tahmin edilmiştir. 1971 yılında Türkiye'deki kayıt dışı ekonominin resmi ekonomiye oranı GSYİH'nın yaklaşık %18,7'si iken, özellikle 1990 yılından sonra kayıt dışı ekonomi hızla büyüyerek 1995 yılında %31'e yükselmiştir. 2000 yılında kayıt dışı ekonominin hacmi 38 katrilyon, resmi ekonomiye oranı da yaklaşık %25'dir (Çetintaş ve Vergil, 2003: 15-30)

Şekil 1: Türkiye'de Kayıt Dışı Ekonomi (GSYİH'nın %)

3. TÜRKİYE'DE KAYIT DIŞI EKONOMİNİN FAYDA ve MALİYET ANALİZİ

Bir firmanın kayıtlı ve kayıt dışı ekonomi arasındaki tercihi yalnızca kısıtları ile açıklanamaz. Firmalar bir taraftan kurumsal özelliklerini ve kaynak sınırlamalarını dikkate alırken, diğer taraftan kayıtlı ekonominin maliyet ve faydalarını karşılaştırarak ya kısmen ya da tamamen kayıtlı olmayı tercih ederler.

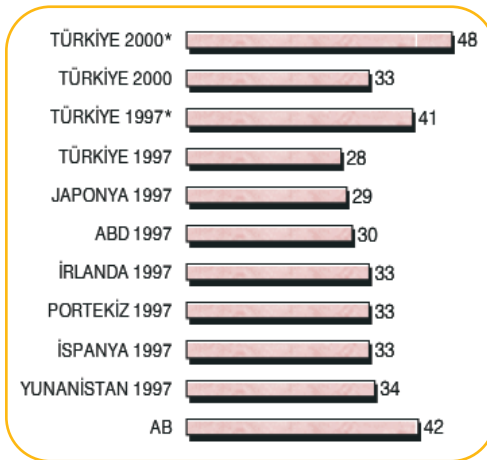
3.1 KAYITLI OLMANIN MALİYETLERİ

Firmaları kayıt dışına iten temel neden maliyetlerdir. Firma faaliyetini kayıt dışında gerçekleştirdiğinde yasal yükümlülüklerinden kaynaklanan maliyetlerden kaçınılmaz olacaktır. Genel olarak yasal bir konumda bulunmanın maliyetleri üç bölüme ayrılarak incelenebilir; vergi yükü, vergi dışındaki yasal yükümlülükler (düzenlemeler) ve bürokratik işlemler.

3.1.1 Vergi Yükü

Vergi yükü ile kayıt dışı ekonomi arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Firmaları kayıt dışına kaymaya ve bu sektörde kalmaya zorlayan temel neden yüksek vergi yüküdür. Firmalardan alınan vergiler devlet gelirlerinin önemli bir kaynağını oluşturur. Yasal olan firmalar kamu organizasyonlarına kayıtlı bulundukları ve nispeten daha kolay denetlenebildikleri için vergi hasılatının da cazibe merkezini oluşturur. Özellikle ekonomik krizlerde devlet, vergi oranlarını artırarak ve/veya ek vergiler koyarak hem gelirini artırmaya, hem de kötü kamu yönetimini gizlemeye çalışır. Vergi yükünün çok daha yüksek olduğu bazı ülkelerde kayıt dışı ekonomi tahminlerinin düşük çıkması, aslında kayıt dışı ekonominin temel nedeninin "kötü kamu yönetimi" olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, sürekli vergi kanunlarında değişiklik yapmak sorununun sadece özel sektör boyutuna takılmak demektir ki, bu da kayıt dışılığı, kattığı belirsizlik nedeniyle daha cazip hale getirmek demektir (Savaşan ve Duman, 2002: 12-13).

Şekil 2: Dünyada ve Türkiye'de Vergi Yükü (Sosyal Güvenlik Primleri Dahil Toplam Vergiler / GSYİH'nın %)

*GSYİH'nın %45'ini kayıt dışı sektörün oluşturduğu hesaplama dahil edildiğinde, kayıtlı ekonominin katlandığı gerçek vergi yükü oranı

Kaynak: TİSK, 2001: 17.

Firmalar bir taraftan kurumsal özelliklerini ve kaynak sınırlamalarını dikkate alırken, diğer taraftan kayıtlı ekonominin maliyet ve faydalarını karşılaştırarak ya kısmen ya da tamamen kayıtlı olmayı tercih ederler.

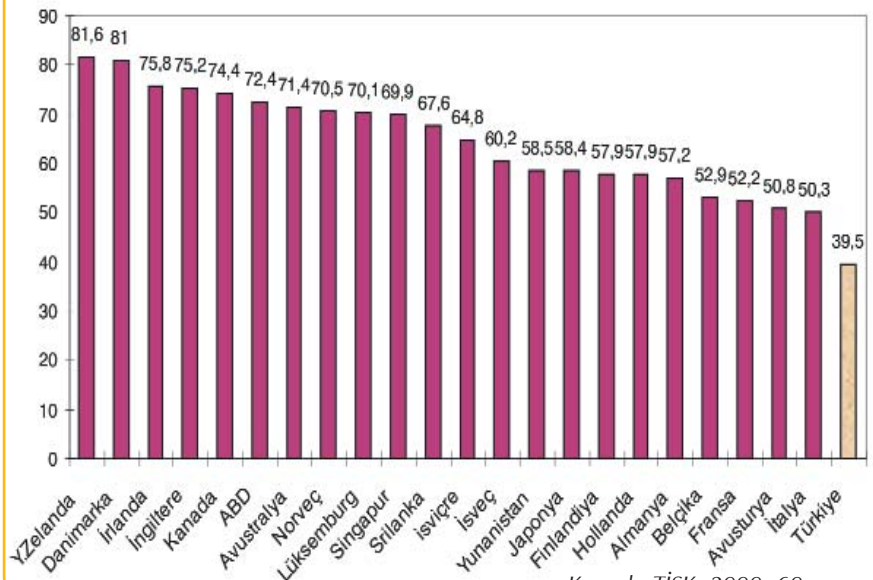
Ülkemizde kamu yönetimindeki bozukluğu ve verimsizliği gizleyen vergi politikaları doğal olarak, kayıtlı sektörü cezalandırmakta ve kayıtdışılığı teşvik etmektedir. Kayıtdışı sektörün ekonomideki payının bugün hızla büyümesinde uygulanan yanlış vergi politikalarının önemli katkısı vardır. Türkiye’de vergi reformları neredeyse kayıtlı sektörü vergilendirme cezalarına dönüşmüştür. Dünya’ya göre Türkiye’de toplumun genel vergi yükü çok düşük olsa da kayıtlı sektörün vergi yükü çok yüksektir. Türkiye’de şirketlerin kurumlar vergisinden doğan yükü %43 iken, bu oran gelişmiş ülkelerde %15-%25 arasında değişmektedir (TİSK, 2001: 18). Şekil 2’de görüleceği gibi, 2000 yılı itibarıyla ülkemizde kayıtlı sektörün taşımak zorunda kaldığı reel vergi yükü milli gelirin %48’i iken, aynı oran ABD’de %30, Japonya’da %29, Avrupa Birliği ülkelerinde %42’dir ve Avrupa Birliği ülkelerinin hemen hemen tamamı firmalar üzerindeki vergi yükünü hızla azaltmaya çalışmaktadır. Birçok Avrupa Birliği ülkesi ya vergi oranlarını düşürmüştü, ya da vergi mevzuatını kayıtdışılığı azaltacak şekilde yeniden düzenlemiştir.

Özet olarak, ülkemizde kayıtdışı ekonominin hacmi de dikkate alındığında (kayıtlı firmaların sayısı nispeten az olması) marjinal vergi oranlarının çok yüksek olduğu, dolayısıyla kayıt altına girmenin büyük bir maliyet yükleyeceği açıktır.

3.1.2 Vergi Dışı Yasal Yükümlülükler

Düzenlemeler de kayıtdışı ekonominin önemli bir nedenidir. Kayıtdışı ekonomiye ilişkin birçok çalışma, düzenlemelerin yoğunluğu ile kayıtdışı ekonomi arasında pozitif bir ilişkiye işaret etmektedir.- ancak, suç ekonomisinde mücadeleye yönelik olarak getirilen düzenlemeler kayıtdışı ekonomi üzerinde negatif bir etkiye sahiptir (Prokhorov, 2001: 21-22). Çevrenin ve tüketicinin korunması, işçilerin refahının artırılması gibi çok değişik formlardaki bu tür düzenlemeler, kaynakların tahsis ve üretim etkinliğinin kontrolünde önemli araçlar olsa da, firmalar açısından önemli birer maliyet unsurudur. Bunların içerisinde firmalar açısından en sınırlayıcı ve maliyetli olanı, işçinin refahına yönelik olarak yapılan düzenlemelerdir. Teoride, çalışanların refahını yükseltmeyi amaçlayan bu düzenlemeler, asgari ücret, işçiye ücreti dışında ödenen yardımlar, sosyal güvenlik, daha az çalışma saatleri, uzun tatiller, erken emeklilik, tazminatlar, sendika koruması ismiyle çok değişik formlar alabilmektedir.

Şekil 3: Çalışılan Süreye İlişkin Ücretin Toplam İşgücü Maliyeti İçindeki Payı 1999 (%)

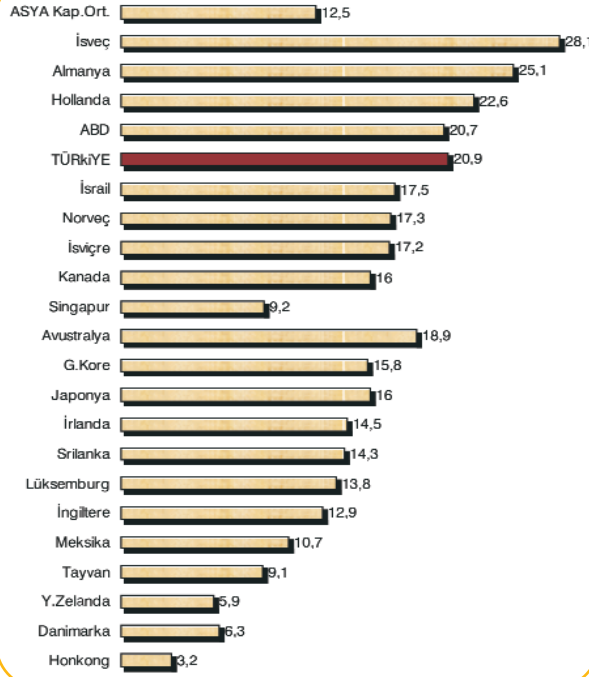
Kaynak: TİSK, 2000: 60.

çimento işveren

Özellikle kobiler açısından kayıtlı ekonomideki maliyetlerin önemli bir kısmını, çalışanların refahını artırmaya yönelik olarak getirilen yasal düzenlemeler oluşturur. Buna tepki olarak da işverenler, genellikle kayıtlı işçi sayısını düşük tutmaya, ihtiyaç anında gerekli işgücünü kayıtdışı sektörden ikame etmeye çalışır. Tokman, işgücü piyasasındaki düzenlemelere ilişkin maliyetlerin, Latin Amerika'daki küçük firmalar için kayıtlı sektördeki maliyetlerin en önemli kısmını oluşturduğunu ve bu tür düzenlemelerin, işgücü maliyetlerini yaklaşık %20 oranında artırdığını ifade etmektedir. Nipon ise, Tayland'daki kayıtdışı firmaların iş kanunundaki yükümlülüklerinden kaçınarak, işgücü ücretlerinden %13 ile %22 arasında tasarruf sağladıklarını belirtmektedir. Endüstrideki kayıtdışı işgücünü oluşturan bu işçilere daha düşük ücret ödenmekte, iş güvenceleri bulunmamakta ve ücret dışında hiçbir sosyal yardım ödenmemektedir. Bu durum, aynı zamanda bir çok gelişmekte olan ülkedeki işgücü piyasasının da yapısını göstermektedir.

Türkiye'deki işgücü piyasası da benzer bir yapı sergilemektedir. Ülkemizde firmanın çalışanlara ödediği paranın yaklaşık üçte ikisi üretim ve verimlilik artışıyla ilişkisiz ücret dışındaki giderlerden oluşmaktadır. Konuya çalışanlar açısından yaklaşıldığında da benzer bir durumla karşılaşılacaktır. Fakat ödemeler içerisinde çıplak ücret payının yüksek, yan ödemeler payının düşük olması gerekir. Şekil 3 çalışma karşılığı ücretin toplam işgücü maliyeti içindeki payını göstermektedir. Toplam işgücü maliyeti içinde çalışma karşılığı ücretin payının en düşük olduğu ülke Türkiye'dir. Yeni Zelanda ve Danimarka gibi ülkelerde bu pay %81.6 iken, Türkiye'de 1999 yılı itibariyle bir işçinin çalıştığı süreler karşılıklı almış olduğu ücretin payı %39.5'dir.

Şekil 4: Ülkeler İtibariyle İşverenin İstihdama İlişkin Yasal Yükümlülüklerinin Toplam İşgücü Maliyeti İçindeki Payı 1999 %

Kaynak: TİSK, 2000: 64.

Şekil 4 ülkeler itibariyle işverenin istihdama ilişkin yasal yükümlülüklerinin toplam işgücü maliyeti içindeki payını göstermektedir. 1999 yılı itibariyle işverenin istihdama bağlı yükümlülüklerin toplam işgücü maliyeti içindeki payı bazı ülkelerde %3'lere kadar gerilemiş iken, Türkiye'de %20,9'dur. Bu yüksek maliyetler, hem istidamı azaltmakta, hem de çalışanları kayıtdışına kaymaya ve firmaları da kayıtdışı istihdama yöneltmektedir. Çünkü bu maliyetler, daha fazla işçi çalıştırmak veya çalışanlara daha fazla ücret ödemek için yeterli bir büyüklük arz etmemektedir. Bu nedenle tüm ülkeler net ücretin işgücü maliyeti içindeki oranını artırmaya çalışmaktadır. Sosyal yardımlar ve sosyal güvenlik primleri gibi maliyetlerden kaynaklanan işgücü maliyetlerinin azaltılması, kayıtdışı istihdamı dolayısıyla, kayıtdışı ekonomiyi kayıt altına almanın en etkin çözüm yollarından biri olarak görülmektedir.

Toplam işgücü maliyeti içinde çalışma karşılığı ücretin payının en düşük olduğu ülke Türkiye'dir.

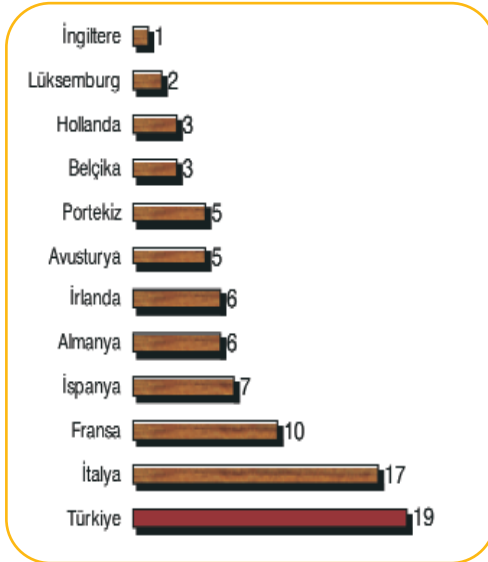
Yeni Zelanda ve Danimarka gibi ülkelerde bu pay %81.6 iken, Türkiye'de 1999 yılı itibariyle bir işçinin çalıştığı süreler karşılıklı almış olduğu ücretin payı %39.5'dir.

3.1.3 Bürokratik İşlemler

Kayıtdışı ekonomiyi genişleten bir diğer faktör o ülkedeki bürokrasinin yoğunluğu ve karmaşıklığıdır. Gerek sektöre girişte, gerekse girişten sonra harcanan zaman ve masraf kayıtlı sektörde kalmanın önemli bir maliyetidir. Türkiye’de idari yapılanmada geçmişten günümüze uzanan bürokrasinin karmaşıklığı, denetim yetersizliği ve birimler arasındaki koordinasyon eksikliği gibi olumsuzluklar, hem kayıtdışı faaliyetleri teşvik etmekte, hem de bu faaliyetlerin tespitini ve kayıt altına alınmasını zorlaştırmaktadır (DPT, 2001: 6).

Ülkemiz bir şirketin kuruluşu için gerekli formalite sayısı bakımından Avrupa’da ilk sıradadır. Bir şirket kurabilmek için 19 formalite gereklidir ve en önemlisi bu işlemler en az 2,5 ayda sonuçlanmaktadır. Aksine aynı şirketi Lüksemburg’da iki, İngiltere’de ise yalnızca tek bir formalite ile kurmak mümkündür (Şekil 5).

Şekil 5: Bir Şirketin Kuruluşu İçin Gereken Formalite Sayısı

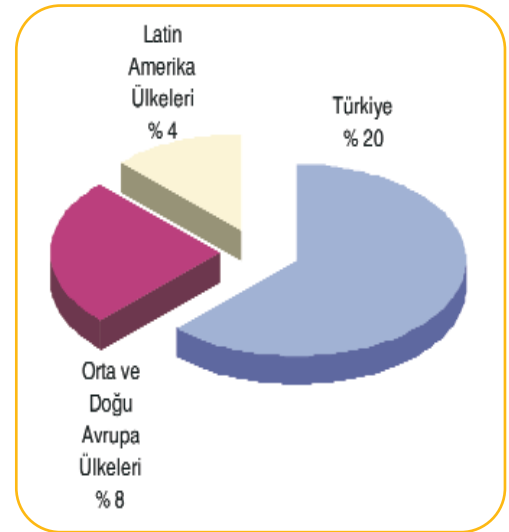

Kaynak: TİSK, 2001: 37-40.

Yalnızca girişte değil, girişten sonra harcanan zaman ve maliyet açısından da

ülkemiz ilk sıralardadır. Türkiye’de bir firma zamanının %20’sini, devlet tarafından yapılması zorunlu kılınan işlemlerin tamamlanmasında harcamaktadır. Aynı oran Orta Doğu ve Avrupa ülkelerinde %8, Latin Amerika ülkelerinde %4’dür (Şekil 6). Dünya ekonomik forumu verilerine göre ise Türkiye, devlet bürokrasisinin engelleyici etkisi yönünden 59 dünya ülkesi içinde 10. sırada, IMD verilerine göre de 50 ülke arasında 15. sırada yer almaktadır (TİSK, 2001: 35).

Şekil 6: Bürokrasiye Harcanan Zaman %

Kaynak: TİSK, 2001: 37-40.

Bürokratik yapı aynı zamanda yolsuzlukların artmasına neden olarak kayıtdışılığı teşvik edebilir. Yoğun bürokrasi, yolsuzluklara uygun bir ortam yaratarak, firmaların vergi yükünü artırır. Tablo 3 Türkiye ve diğer bazı ülkelerdeki yolsuzluk endeksini ve yıllar itibarıyla bu endeksteeki gelişmeleri göstermektedir. Türkiye’de 1980’lerde endeks 4 iken, hızla yükselerek 6.40’a çıkmıştır. Ülkemizde yoğun bürokrasi ve yetersiz denetim, bir taraftan kayıtlı ekonominin maliyetini artırdığı, diğer taraftan yolsuzluklara uygun bir ortam yaratıp firmaların vergi yükünü artırdığı için kayıtdışılığı daha cazip kılmaktadır.

çimento işveren

Tablo 3: Bazı Ülkelerdeki Yolsuzluk Endeksi

Ülkeler	1980	1980	1988	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Arjantin	2,34	5,06	4,09	4,76	6,59	7,19	7,00	7,00	6,50	6,50
Avusturya	2,00	2,65	2,86	2,87	2,41	2,39	2,50	2,40	2,30	2,20
Belçika	0,25	1,72	2,60	3,15	3,16	4,75	4,60	4,70	3,90	3,40
Brezilya	4,25	5,33	6,49	7,30	7,04	6,44	6,00	5,90	6,10	6,00
Çin	-	4,87	5,27	7,84	7,57	7,12	6,50	6,60	6,90	6,50
Danimarka	0,75	1,99	1,12	0,68	0,67	0,06	0,00	0,00	0,20	0,50
Finlandiya	0,50	1,86	1,12	0,88	0,95	0,52	0,40	0,20	0,00	0,10
Fransa	0,00	1,59	2,55	3,00	3,04	3,34	3,30	3,40	3,30	3,30
Almanya	0,50	1,86	1,87	1,86	1,73	1,77	2,10	2,00	2,40	2,60
Yunanistan	3,75	5,80	4,95	5,96	4,99	4,65	5,10	5,10	5,10	5,80
Hindistan	4,75	6,33	7,11	7,22	7,37	7,25	7,10	7,10	7,20	7,30
İtalya	2,50	5,14	5,70	7,01	6,58	4,97	5,40	5,30	5,40	4,50
Japonya	1,25	2,25	2,75	3,28	2,95	3,43	4,20	4,00	3,60	2,90
Meksika	6,75	8,13	7,77	6,82	6,70	7,34	6,70	6,60	6,70	6,30
Hollanda	0,00	1,59	0,97	1,31	0,29	0,97	1,00	1,00	1,10	1,20
Portekiz	3,25	5,54	4,50	4,44	3,47	3,03	3,50	3,30	3,60	3,70
İspanya	3,00	3,18	4,94	5,65	5,69	4,10	3,90	3,40	3,00	3,00
İsveç	0,75	1,99	1,29	1,13	0,92	0,65	0,50	0,60	0,60	1,00
İsviçre	0,00	1,59	1,00	1,24	0,24	1,39	1,10	1,10	1,40	1,60
TÜRKİYE	4,00	5,94	5,95	5,90	6,46	6,79	6,60	6,40	6,20	6,40
İngiltere	-	1,99	1,74	1,43	1,56	1,78	1,30	1,40	1,30	1,70
ABD	2,00	1,59	2,24	2,21	2,34	2,39	2,50	2,50	2,20	2,40

Not: 0=Yolsuzluk yok ; 10=Tam yolsuzluk
Kaynak: Corruption Perceptions Index.

3.2 KAYITDIŞILIĞIN MALİYETLERİ

Kayıtdışılığın maliyeti artınca, firmanın kayıtlı olma güdüsü de çok daha güçlü olur. Kayıtdışı firmalar genellikle üç tür maliyetle karşı karşıyadır. İlki kayıtdışılığın tespiti halinde katlanılması gereken cezalar, ikincisi kamu hizmetlerinden faydalanamamak, ahlaki değerlere olan bağlılıktır.

3.2.1 Cezalar

Kayıtdışında aktif olmayı engelleyen en önemli faktör beklenen cezalardır. Bu maliyet; yakalanma ihtimali ve cezanın büyüklüğü olmak üzere iki unsurdan oluşur. Kayıtdışı faaliyetlere yönelik cezalar genellikle çok katıdır. Örneğin Soto'nun yaptığı araştırmada kayıtdışı firmalar, gayrisafi gelir-

lerinin %10'u ile 15'ini kamu görevlilerine rüşvet olarak öderken, kayıtlı firmalar gayrisafi gelirlerinin sadece ortalama %1'i kadar rüşvet vermektedir. Yakalanan firmalar genellikle fiziksel sermaye stoklarından ya da üretimlerinin önemli bir kısmından vazgeçmek zorunda kalırlar. Büyük ölçekli ve sermaye yoğun firmaların yakalanması nispeten daha kolay olduğu için firmalar da kayıtdışı faaliyetlerinin büyüklüğünü küçültürler. Bununla birlikte, sermaye

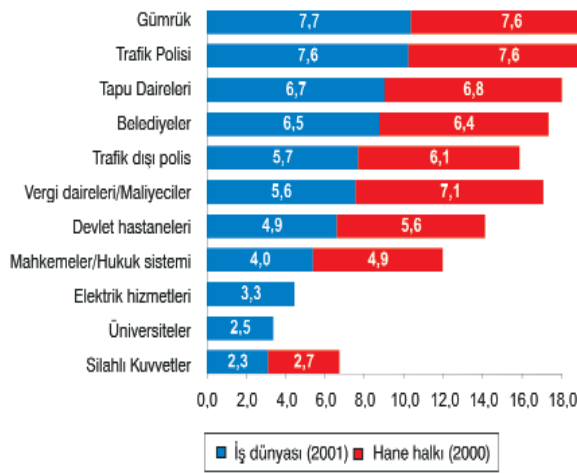
gelirini kaçırmak emek gelirini kaçırmaktan çok daha kolaydır. Bu eğilim, kayıtdışı firmaların yakalanmama çabalarını artırarak, optimal emek-sermaye tercihinin ve ölçek ekonomileri elde etmelerini engeller. Ekonomide verimlilik kaybına neden olur ve ekonominin kayıt altına alınmasını güçleştirir (Loayza, 1997: 7-9).

Ancak yüksek cezalardan, yine yasal olmayan yöntemlerle daha düşük bir maliyetle kaçınma olasılığı, bu tür bir caydırıcı politikanın etkinliğini önemli ölçüde sınırlayabilir. Etkinliğin azalışı ölçüsünde yüksek cezalar diğer yasadışı faaliyetlerin alanını genişletebilir. Özellikle uyuşturucu, kaçakçılık vb. kayıtdışı sektörlerde, yüksek orandaki cezaların amaca zararı dokunmadığı sürece etkinliği azalacaktır. Kayıtdışı sektörde faaliyet gösterenler, yakalanmamak için çok daha büyük bir suç işleme eğiliminde olacaktır. Sonuçta kayıtdışı

Ülkemiz bir
şirketin kuruluşu
için gerekli
formalite sayısı
bakımından
Avrupa'da ilk
sıradadır. Bir
şirket kurabilmek
için 19 formalite
gereklidir ve en
önemlisi bu
işlemler en az
2,5 ayda
sonuçlanmaktadır.

faaliyetler hem daha ağır cezalar gerektiren, hem de gözlemlenmesi ve etkilenmesi daha zor bir faaliyet olacaktır. Genellikle mafya olarak isimlendirilen organize suç örgütü/örgütleri etkin ve hakim olmaya başlayacaktır (Frey ve Schneider, 2000: 9-10).

Şekil 7: Kurumlarda Algılanan Rüşvet ve Yolsuzluğun Yaygınlığı

Kaynak: Adaman, Çarkoğlu ve Şenatalar, 2001.

Az gelişmiş ve Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde, yüksek ceza oranlarının genellikle rüşveti teşvik ettiği dikkate alındığında, kayıtdışı ekonominin hacminin küçültülmesinde caydırıcı ve etkin bir politika olamayacağı söylenebilir. Yıllar itibarıyla hemen hemen her yıl önemli miktarlarda artan trafik cezalarına rağmen, Şekil 7’de görüleceği gibi kurumlarda algılanan rüşvet ve yolsuzluk sıralamasında trafik polislerinin en üst sıralarda yer alması bunun açık bir kanıtıdır.

Firmanın yakalanma olasılığının artması da, kayıtdışılığın maliyetini yükseltir. Kayıtdışı faaliyetler ne kadar yakından izleniyorsa, kayıtdışına

çıkma ya da kayıtdışında kalma ihtimali o derece azalır. Çünkü mükellef, vergi denetiminin etkin ve yakalanma şansının yüksek olduğunu bildiği ölçüde, vergiye karşı yasal sorumluluklarını yerine getirmekten kaçınmayacaktır. Türkiye’de kayıtdışı ekonominin ortaya çıkışı ve hızla büyümesine neden olan en önemli faktörün, vergi idaresinin denetim konusundaki yetersizliği olduğu, hemen herkesin ortak görüşünü oluşturmaktadır. Denetim yetersizliği Türkiye’yi bir vergi cennetine dönüştürmüştür (Koban). Ülkemizde vergi mükelleflerinin ancak %3-4’ü incelenabilmekte ve yapılan bu incelemelerinde yeterince etkin olduğu söylenememektedir. Yıllar itibarıyla mükellef sayısındaki değişimler, mükellef sayısındaki artışın, ülke nüfusundaki artışa rağmen yetersiz olduğunu göstermektedir. Mükellef sayısı nüfustaki artışa paralel artmamakta, hatta bazı mükellefiyetlerde azalmalar görülmektedir (Tablo 3). Diğer yandan, gelir vergisi mükellef sayısının hala 15 sene önceki seviyede olması bir diğer dikkat çekici noktayı oluşturmaktadır (Canbaz, 2002:3). Gerek nitelik, gerekse nicelik bakımından denetim yetersizliği, yakalanma olasılığını azaltarak diğer faktörlerle birlikte kayıtdışılığın maliyetini azaltmakta ve kayıtdışı faaliyetleri teşvik etmektedir.

Tablo 4: Yıllar İtibarıyla Mükellef Sayıları

Yıllar	Gerçek Usulde Gelir Vergisi Mükellefi Sayısı	Götürü Usulde Gelir Vergisi Mükellefi Sayısı	Toplam Gelir Vergisi Mükellefi Sayısı	Kurumlar Vergisi Mükellefi Sayısı
1989	1,787,804	907,619	2,692,423	131,035
1990	1,859,324	908,893	2,768,216	142,995
1995	1,829,995	911,811	2,741,806	319,698
1996	1,766,314	881,497	2,647,811	406,830
1997	1,780,142	869,721	2,649,863	472,899
1998	1,882,489	837,850	2,720,339	533,282
1999	1,988,007	739,639	2,727,646	560,411
2000	2,080,877	758,751	2,839,628	581,574

Kaynak: Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü.

3.2.2 Kamu Hizmetlerinden Faydalanamama

Kayıtdışı ekonomide faaliyet gösteren firmaların adalet ve güvenlik gibi kamu hizmetlerinden ve kredi gibi kamu kaynaklarından yararlanma haklarının bulunmaması bir diğer önemli maliyet unsurudur. Kayıtdışı faaliyetler yasal olmadıkları için işverenler sermaye ve mal üzerindeki mülkiyet haklarını tam anlamıyla kullanamaz. Bu yüzden, kayıtdışı faaliyetlere ilişkin sözleşmeler yargı yoluyla icbar edilemeyeceğinden hem değeri, hem de sağlamış olduğu fayda büyük ölçüde azaltılmış olur. Bu tür sözleşmeler yapamamak kayıtdışı firmalar açısından belirsizlikler yaratır ve ticari işlemlerin işlem ve izleme maliyetlerini artırır. Ayrıca, mülkleri ipotek etme ve transfer etme zorluğu, kayıtdışı firmaların risk yönetimini ve daha ileri teknoloji kullanımlarını sınırlar (Loayza, 1997: 8).

Kamu hizmetlerinden beklenen fayda, diğer bir ifadeyle faydalanılamayan kamu hizmetlerinin kayıtdışı firmalara maliyeti hukuk sisteminin etkinliğine bağlı olarak artar ya da azalır. Ülke vatandaşlarının mahkemelerin tarafsızlığına güvenlerinin azalması, kamu hizmetlerinin beklenen faydasını dolayısıyla kayıtdışılığın maliyetini azaltır. Ülkemizde özel sektörde faaliyet gösteren firmaların %36'sı kendi aralarında düştükleri anlaşmazlıkların çözümünde, %46'sı da kamu kurumları ile düştüğü anlaşmazlıkların çözümünde, mahkemelerin tarafsız olamayacağına inanmadıklarını ifade etmektedir. (Adaman, Çarkoğlu ve Şenatalar, 2001). Bu güvensizlik, bir taraftan kayıtdışı ekonominin büyüklüğünü artırırken, diğer taraftan illegal faaliyetlerin alanını genişletmektedir.

Kredi sınırlamaları ve şirketleşme ehliyet-sizliği de, kayıtdışılığın maliyetini artırır ve firmaları kayıtlı sektörde kalmaya zorlar. Kredi ve şirketleşmenin avantajları (yakalanma olasılığının büyüklüğü ile birlikte), sermaye yoğun büyük ölçekli firmaların kayıtlı ekonomide kalmalarını teşvik eden önemli bir faktördür. Bir ülkede kredi imkanlarının bolluğu

ve kredi almanın kolaylığı ölçüsünde (objektif kriterlerde), kayıtdışılığın maliyetinin yüksek ve özellikle küçük işletmelerin resmi ekonomiye kayma ve resmi ekonomide kalma arzularının daha güçlü olacağı söylenebilir. Kredi imkanlarının sınırlılığı, kredi kullanımının zorluğu arttıkça kayıtdışılığın maliyeti azalır. Bu durum bir taraftan küçük işletmelerin büyümesini önlerken, diğer taraftan onların kayıtlı sektörde kalabilmek için gerekli maliyetleri karşılayabilecek güce ulaşmasını engelleyerek, kayıtdışı ekonominin hacmini genişletir.

Ülkemizde kredi imkanlarının geniş olmadığı açıktır. Bu kaynak kısıtına rağmen, Türkiye'deki hem para, hem de sermaye piyasasındaki mevcut kaynakların büyük bir kısmını da devletin kendisi kullanmaktadır. Kalan kredilerden toplam sanayi işletmelerinin %98'ini oluşturan KOBİ'lerin kullandığı miktar ise oldukça yetersizdir. Tablo 4 küçük işletmelerin tek finansman kaynağı olan Halk Bankası kredilerinin sektörel dağılımını vermektedir. Tablodan görüleceği üzere 1999 yılı itibarıyla işletme başına düşen ortalama kredi miktarı yalnızca 969 milyon TL'dir.

Tablo 5: Halk Bankasının 1999 Yılı Kredilerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	Verilen Kredi Mikt. (Milyar TL)	% Payı	Kredi Kullanan Firma Sayısı	İşletme Başına Ort. Kred. Miktarı (Milyon TL)
Hizmetler	800.000	62,88	990.000	808
Madencilik ve Enerji	6.000	0,57	380	15.789
İmalat				
Sanayi	600.000	36,55	460.000	1.304
Toplam	1.406.000	100,00	1.450.380	969

Kaynak: Karabıçak ve Altuntepe, 2001: 290

Küçük işletmelerin bu kaynakları temin etmeleri de çok kolay olmamaktadır. Kredi talebine bankalarca öyle koşullar getirilmekte-

Mükellef, vergi

denetiminin etkin

ve yakalanma

şansının yüksek

olduğunu bildiği

ölçüde, vergiye

karşı yasal

sorumluluklarını

yerine getirmekten

kaçınmayacaktır.

dir ki, finansman destekleri sadece, bu koşulları karşılayabilen büyük işletmelere yönelmektedir. Kredi alınsa dahi miktar, vade, teminat, faiz açısından elverişsiz koşullar ortaya konmakta, daha çok sübjektif kriterler belirleyici bir rol oynamakta ve ekonomideki sağlıksız gelişmelerden ve ekonomik krizlerden büyük ölçüde etkilenmektedir (Karabıçak ve Altuntepe, 2001: 288-289).

3.2.3 Ahlaki Değerler

Firmaların kayıtlı ekonomide kalmalarını teşvik eden bir diğer faktör ahlaki değerlere olan bağlılıktır. Sorumluluk hissedenler, yasaklanmış bir faaliyette bulunurken sürekli kendini vicdanen rahatsız hissedecektir (vicdanen katlanılması gereken maliyet). Bu maliyet tamamen bir taraftan, vatandaşları devlete olan vergilerini ödemeye zorlayan vergi ahlaki ve vergi kültürü ile ilişkili iken, diğer taraftan da toplanan vergilerin nerelere ve nasıl harcadığıyla ilişkilidir. Ülkemizde yukarıda da ifade ettiğimiz üzere kayıtlı sektörün yüksek vergi yükü ve çıkarılan vergi afları dikkate alındığında, vergiye karşı bir direnç oluşma ihtimali çok daha kuvvetli bir olasılık olarak karşımıza çıkmaktadır. 1960 yılından 1992 yılına kadar Türkiye’de, vergi affına ilişkin hükümler taşıyan 15 kanun düzenlemesi yapılmıştır ki, bu ortalama 2 yılda bir vergi affı anlamına gelmektedir (DPT, 2001: 5). Bu vergi afları, mükelleflerin vergi sorumluluklarını zayıflatmasına neden olarak kayıtlı olmalarından dolayı pişmanlık duymalarına, ya da kayıtdışında olanların, bir rahatsızlık duymamalarına neden olmaktadır. Toplumun büyük bir kesimi tarafından adil olmadığı düşünülen vergi sistemimiz, mükelleflerin gelirlerini gizleme ve vergiyi ödememe eğilimlerini artırarak kayıtdışılığı ayrıca teşvik etmektedir.

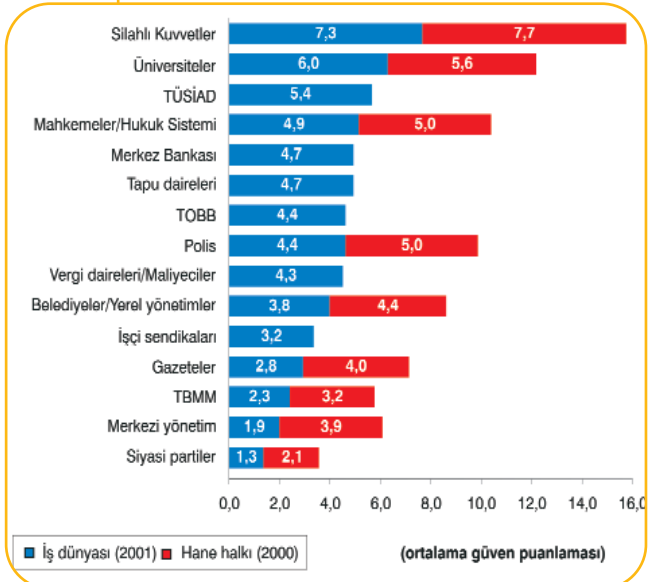
Ülke vatandaşlarının, kamu yönetiminin verimliliğine dair düşünceleri ve kamu yönetimindeki

bozulmaya ilişkin yargıları da mükelleflerin vergi sorumluluğunu etkiler. Şekil 8 Türkiye’de iş dünyası ve hane halkının kurumlara olan güvenini göstermektedir. TBMM ve merkezi yönetim, siyasi partilerle birlikte en az güven duyulan kurumlardır. Vatandaş, devletin kaynakları israf ettiğini ve etkin olmayan verimsiz harcamaları artırdığını düşünmekte ve mümkün olduğunca daha az vergi ödemeyi tercih etmektedir. Devletin yapmış olduğu harcamalara duyulan bu şüphe doğal olarak vergi bilincinin ve sorumluluğun zayıflamasına neden olmaktadır.

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Türkiye’de yasal olarak ekonomik faaliyette bulunmanın maliyet ve fayda analizi, faaliyetini kayıtlı sektörde gerçekleştirmek isteyen bir firmanın, kayıtdışılığın maliyeti ile kıyaslandığında, daha yüksek bir maliyete katlanmak zorunda olduğunu göstermektedir. Özellikle üretim ve istihdam üzerine getirilen yükler, firmanın maliyetlerinin önemli oranda yükselmesine neden olarak, kayıtdışı sektörü daha cazip kılmakta ve kayıt dışı ekonominin hacminin genişlemesine neden olmaktadır.

Şekil 8: Kurumlara Güven

Kaynak: Adaman, Çarkoğlu ve Şenatalar, 2001

Kayıtdışı ekonominin küçültülmesine yönelik temel politika, kayıtdışı faaliyetlere yönelik ağır cezalar getirerek caydırıcılığı arttırmaktır. Ancak caydırıcı politikaların başarısı kesin olmadığı gibi, bizim gibi gelişmekte olan ülkelerde uzun dönemde rüşvet ve yolsuzluğu artırarak, suç ekonomisini genişletmesinin daha olası olduğu izlenilmektedir. Dolayısıyla, kayıtdışı faaliyetlerin azaltılmasında, cezalandırıcı bir politika yerine teşvik edici bir politikanın uygulanması daha etkin olabilir. Kayıtdışılığın, daha çok küçük ölçekli firmalar arasında yaygın olduğu dikkate alındığında, bu tür firmaların özellikle finansman sorunlarının çözümünü kolaylaştıracak bir kredi sistemi uygulanarak kayıtdışı kalmanın maliyeti artırılabilir. Yine, bu işletmeler işletme yönetimi, teknoloji kullanımı, pazarlama vb. konularda desteklenerek, kayıt altına girmeleri daha cazip hale getirilebilir.

Ancak, Türkiye’de kayıtdışı faaliyetlerin kayıt altına alınmasında ve kayıt dışı ekonominin hacminin daraltılmasında, uzun dönemde uygulanabilecek en etkin politika, kamu hizmetlerinin etkinliğini artıracak, üretim ve istihdam üzerindeki vergi ve vergi dışı yasal yükleri azaltacak ve/veya vatandaşlık bilincini artırarak, kayıtlı ekonomide kalmayı teşvik edecek pozitif bir yaklaşımı benimsemektir.

KAYNAKÇA

Adaman Fikret, Çarkoğlu Ali ve Şenatalar Burhan (2001), **Yolsuzluk Araştırması**, TESEV, İstanbul.

Altuğ Osman (1994), **Kayıt Dışı Ekonomi**, Cem Ofset, İstanbul.

Başak Ekonomi, *akmut-soylesi.htm*, [20.05.2002]

Canbaz Mustafa (2002), “1990 Sonrası Türk Vergi Sisteminin Bir Analizi”, **Z.K.Ü Vergi Haftası Sempozyumu**, Zonguldak.

Corruption Perceptions Index, [10.07.2002]

Çetintaş Hakan ve Vergil Hasan (2003), “Türkiye’de Kayıtdışı Ekonominin Tahmini”, **Doğuş Üniversitesi Dergisi**, Cilt:4, Sayı:1.

DPT (2001), **Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Kayıtdışı Ekonomi Özel İhtisas Komisyonu Raporu**, Ankara.

Frey Bruno S. ve Schneider F. (2000), “Informal and Underground Economy”, **International Encyclopedia of Social and Behavioral Science**, Bd. 12 Economics, Amsterdam: Elsevier Science Publishing Company.

Fleming Matthew H., Roman John, Farrell Graham (2000), “The Shadow Economy”, **Journal of International Affairs**, Vol: 53.

Karabıçak Mevlüt ve Altuntepe Nihat (2001), “KOBİ’lerin Kredi Yoluyla Finansmanı”, **1. Orta Anadolu Kongresi-KOBİ’lerin Finansman ve Pazarlama Sorunları**, KOSGEB Yayınları.

Koban Emine, “Türkiye’de Kayıt Dışı Ekonomi Sorunu ve Önlenmesinde Vergi Denetimin Rolü”, *iktisat.uludag.edu.tr/dergi/3/koban/koban2.html*, [19.04.2002]

Loayza Norman A. (1997), **The Economics Informal Sector, A Simple Model and Some Empirical Evidence from Latin America**, **The World Bank Policy Research Working Paper**, Paper No:1727.

Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü.

Prokhorov Artem (2001), “The World Unobserved Economy: Definition, Measurement, and Optimality Considerations”, [19.04.2002].

Savaşan Fatih ve Duman Şenol, “Eko-Politik Krizlerin Anatomisi ve Uluslararası Para Fonunun Rolüne Eleştirel Bir Bakış”, [19.04.2002]

TİSK (2001), **Krizden Çıkış İçin Zorunlu İstikamet: Vergi ve Bürokrasi Reformları**, Ankara.

TİSK (2000) **Avrupa Birliği’nde Kayıt Dışı Çalışma Konusunda İzlenen Politikalar ve Türkiye Açısından Değerlendirme**, Ankara

Türkiye’de yasal olarak ekonomik faaliyette bulunmanın maliyet ve fayda analizi, faaliyetini kayıtlı sektörde gerçekleştirmek isteyen bir firmanın, kayıtdışılığın maliyeti ile kıyaslandığında, daha yüksek bir maliyete katlanmak zorunda olduğunu göstermektedir.

1973 yılında Almanya'da doğmuştur. Uludağ Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümünde lisans eğitimini tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi İnsan Kaynakları Yönetimi ve Endüstri İlişkileri alanında yüksek lisans çalışmalarına başlayan Alpay Hekimler 1999 yılında "Federal Almanya'da Gelişme Sektörlerinde Esnek Çalışma" konulu tezi ile yüksek lisans derecesini almıştır. Bu dönem içerisinde Alman dili üzerinde Yeminli Mütercim Tercüman Bilirkişi unvanını da almıştır. Aynı yıl İstanbul Üniversitesinde Doktora eğitimine başlayan Alpay Hekimler, Max-Planck Enstitüsünün davetlisi olarak Max-Planck Enstitüsünde ve Münih Ludwig Maximilian Üniversitesinde çalışmalarda bulunmuştur.

Kendisinin çokuluslu şirketler, çalışma hayatı, Avrupa Birliği konuları kapsamında yayınlanmış çok sayıda telif ve çeviri makalesi bulunduğu gibi, Yurtdışında da bu alanda tebliğler sunmuştur. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinde Araştırma Görevlisi olarak çalışmalarını sürdürmekte olan Alpay Hekimler, aynı zamanda Merkezi Münih'de bulunan Uluslararası Sosyal Politika Derneği ve yine Merkezi Münih'de bulunan Südosteuropa-Gesellschaft adlı Kurumun üyesidir.

Arş. Grv. Alpay HEKİMLER

İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi

DÜNYA ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİNİ ŞEKİLLENDİRECEK YENİ BİR OLUŞUM DÜNYA ÇALIŞMA KONSEYİ ve VOLKSWAGEN MODELİ

GİRİŞ

Sendikaların politikalarını uluslararası boyutta koordine etmeleri ve böylelikle işletmelerdeki çıkarlarını koruma ihtiyaçları son yıllarda yeniden güçlenen bir eğilim olarak ortaya çıkmıştır. Etkisini geçen yıllarda giderek artıran globalleşme süreci, mega birleşmeler, özellikle sınır aşırı evlilikler sendika ve işgören temsilcilerinin uluslararası boyutta işbirliği arayışını yeniden körükleyen faktörler olarak ortaya çıkmış ve bu işbirliğinin sadece Avrupa ölçeğinde kalmayacağını sinyallerini vermiştir.

Dünya Endüstri İlişkileri sistemini derinden etkileyen bir gelişme Mayıs 1998 tarihinde meydana gelmiştir. Bunu tarihi bir dönüm noktası olarak da kabul etmek mümkündür. İlk bakışta ütöpik gibi görünse de VW (Volkswagen) Holding yönetimi ile VW Avrupa Çalışma Konseyi, Çek Cumhuriyetinin Mladal Boleslav bölgesindeki Skoda tesislerinde düzenlenmiş olan Dünya İşgören Konferansı sırasında VW Dünya Çalışma Konseyinin kuruluşunu kabul etmişlerdir. Bir yıl sonra, tam olarak

çimento işveren

20 Mayıs 1999 tarihinde ise Barselona'da VW Holding yönetimi ile VW Dünya Çalışma Konseyi arasındaki çalışma ilişkilerini ve şekillerini düzenleyen bir Anlaşma¹ taraflarca imzalanmıştır.

Böylelikle VW Holding bünyesinde barındırdığı Volkswagen, Audi, Seat, Skoda, Volkswagen Nutzfahrzeuge, Rolls Royce, Bentley, Lamborghini ve Bugatti gibi dokuz markası ile yılda 4,8 milyon araç üreten dünyadaki yaklaşık 300.000 çalışana sahip 43 tesisinde üretimini sürdüren dev bir çokuluslu şirket olarak Avrupa Çalışma Konseyinin ötesinde otomotiv sektöründe ilk Dünya Çalışma Konseyini oluşturan "Global Player" olarak dünya iktisat tarihinde yerini almıştır. Bu noktada ayrıca Avrupa Çalışma Konseyleri ile ilgili 94/45 sayılı Tüzük² henüz kabul edilmeden daha 1990 yılında VW'de bu tarz bir konseyin kurulduğu ve çalışma ilişkilerinin şekillendirilmesine katkılar sağladığının belirtilmesi gerekir³.

DÜNYA ÇALIŞMA KONSEYİNE DOĞRU GİDEN YOL

Günde ortalama 20.000 araç üreten VW Avrupa'nın 11 ülkesinde ve Amerika, Asya ile Afrika kıtasındaki 8 ülkede toplam 43 tesisinde üretimini sürdüren çokuluslu bir şirkettir. 1953 yılında ilk yurtdışı üretim tesisini Brezilya'da kurmuş olan VW'nin globalleşme stratejisini sırasıyla Güney Afrika (1956) ve Meksika'daki (1964) yatırımları izlemiştir. Böylelikle VW'nin çokuluslu bir şirket haline dönüşümü 50'li yıllara rastlamaktadır. Almanya dışında Avrupa'daki ilk tesisini Brüksel'de (1971) faaliyete geçirdikten sonra o dönemde Yugoslavya sınırları içinde bulunan

Saraybosna (1972) ve Amerika Birleşik Devletlerinde Westmoreland da bulunan ancak şu anda kapanmış olan tesisini 1976'da kurmuş ve bunu Çin Halk Cumhuriyetindeki yatırımları izlemiştir (Shanghai-1984, Changchn-1984). 1986'da İspanya'daki Seat yatırımlarını tamamlandıktan sonra Çek Cumhuriyetinde Skoda ve Slovakya'nın Bratislava kentinde VW tesislerini 1991 yılında üretime geçirmiştir. Polonya'daki VW Pozan ve Macaristan'daki Győr tesisleri ise 1993 yılında faaliyete alınmıştır. 1998 yılında Rolls Royce ve Bentley'i bünyesine katan VW, 1999 yılında da Lamborghini ve Bugatti'yi almıştır⁴.

Holding merkezinin bulunduğu Almanya'daki işgörenler esas itibarıyla Holdingin uluslararasılaşma stratejisine karşı çıkmamışlardır. Çünkü, bu yeni yatırımlar aynı zamanda yeni pazarlar anlamına gelmekte ve böylelikle uluslararası rekabet yarışında Almanya'daki iş alanlarının bu strateji çerçevesinde korunması mümkün olmuştur⁵. Bu yatırımlardan dolayı, üretim, planlama, AR-GE ve diğer hizmetler nedeniyle VW ve Audi'nin Almanya'daki tesislerine çalışmakta olan yaklaşık 20.000 işgörenin işleri güvence altındadır. Diğer bir ifade ile yurtdışındaki yatırımlar nedeniyle bu iş alanları Almanya'da korunabilmiştir.

Çalışma Konseyleri ile sendikaların uluslararası boyutta işbirliği VW'de sağlam temellere dayanmaktadır. İG Metall, Uluslararası Metal Sendikaları Birliği (İMB) ve Avrupa Metal Sendikaları Birliği (EMB) ile uluslararası bağlantılar kurulmuş ve bunlar sürekli geliştirilmiştir.

Almanya'daki Endüstri ilişkileri sisteminin özünü yönetime katılım oluşturmaktadır. Bu

Bu yatırımlardan dolayı, üretim, planlama, AR-GE ve diğer hizmetler nedeniyle VW ve Audi'nin Almanya'daki tesislerine çalışmakta olan yaklaşık 20.000 işgörenin işleri güvence altındadır.

- 1 Vereinbarung über die Zusammenarbeit zwischen der Volkswagen-Konzernleitung und dem Volkswagen-Weltkonzernbetriebsrat, Barcelona, 20.5.1999
- 2 Richtlinie 94/45/EG des Rates über die Einsetzung eines Europäischen Betriebsrats oder Schaffung eines Verfahren zur Unterrichtung und Anhörung der Arbeitnehmer in gemeinschaftsweit operierenden Unternehmen und Unternehmensgruppen vom 22 September 1994 ABL Nr. L 254/64
- 3 VW Avrupa Çalışma Konseyinin kuruluşu ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz, Alpay Hekimler "Avrupa Kolektif İş İlişkileri Alanında Başarı ile Uygulanan bir Model: Volkswagen-Avrupa Çalışma Konseyi" Çimento İşveren, Şubat 2003, s.3 vd. ve Joachim Deppe, Reiner Hoffman, Europäische Betriebsräte, Campus Verlag, Frankfurt, 1996, s.216 vd.
- 4 Spezial, Auf dem Weg zum Global Player; 7.8.1999
- 5 Hans-Jürgen Uhl, Der Volkswagen Weltkonzernbetriebsrat, Personalwirtschaft, 10/99, s.58

sistem ile işçi ve sendika temsilcilerine işletme ile ilgili verilecek kararlarda söz sahibi olmaları imkanı tanınmıştır. Bu uygulama tarafların daha kolay ve çabuk uzlaşmalarını sağlamakta, tarafların iş mücadele araçlarına (grev-lokavt) başvurmadan bir çözüme varılmakta ve böylelikle çalışma barışının devamı da gerçekleşmektedir. Bu bağlamda VW'de grevlerin ender olarak patlak verdiğini ve bunun sadece Almanya'daki tesisleri için söz konusu olmadığını, VW'nin dünya çapında en az grevlerin gerçekleştiği Holdinglerden biri olma unvanına sahip olduğunun belirtilmesi gerekir. Bunun nedeni ise, çalışanların katılım haklarının şirket kültürünün önemli bir parçası olarak kabul edilmesidir. Avrupa Çalışma Konseyini ve de şimdi Dünya Çalışma Konseyinin herhangi bir kanuni zorunluluk olmamasına rağmen kurulması ve faaliyete geçmesi bu görüşün uygulamada yer edindiğini göstermektedir.

VW AG'nin Genel Çalışma Konseyi Holding'in tüm yavru şirketlerinde çalışanları temsil edecek demokratik, bağımsız bir organın oluşturulması ve de konumunu yavru şirket yönetimi ile Wolfsburg'daki Merkez karşısında güçlendirmesini kendisine amaç edinmiştir⁶. Almanya'da çalışanları temsil edecek güçlü bir yasal yapının varlığı ve de çalışanların IG Metall gibi güçlü bir sendikada örgütlenmiş olmaları ve Holding Yönetimi ile uzlaşmacı bir tutum içinde olması sebebiyle ifade edildiği gibi daha yasal bir düzenleme oluşturulmadan önce 1990 yılında Avrupa Çalışma Konseyi kurulmuş ve taraflarca ilişkileri düzenleyen Anlaşma 1992'de Brüksel'de Avrupa Parlamentosunda imzalanmıştır.

Avrupa Çalışma Konseyinin, yılda genellikle iki defa düzenlenen toplantılarına Yönetim Kurulu Başkanı, Personelden Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi, Holding Yönetim Kurulu'nun diğer üyeleri, Çalışma Müdürü ve Avrupa'daki Yavru Şirketlerin Personel

Müdürleri iştirak etmektedirler. Uluslararası arenadaki gelişmeleri göz önüne alarak yılda bir defa Avrupa dışındaki ülkelerde bulunan tesislerde çalışanların temsilcileri de 1996'dan itibaren davet edilmeye başlanmıştır. Böylelikle "Dünya İşgören Konferansı" olarak anılan oluşum da ortaya çıkmıştır. Alınan bu karar VW'de dünya ölçeğinde bir Çalışma Konseyinin oluşturulması yönündeki gelişmenin de başlangıcı olmuştur.

Dünya Çalışma Konseyinin kuruluşunu öngören Anlaşma, VW Holding Yönetimi adına Holding Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Ferdinand Piëch ve Holding Çalışma Müdürü Dr. Peter Hartz ile Alman, İspanyol, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Polonya, İngiltere, Portekiz, Brezilya, Arjantin, Meksika ve Güney Afrika Cumhuriyeti sendika ve işgören temsilcileri tarafından imzalanmıştır⁷.

DÜNYA ÇALIŞMA KONSEYİ'NİN YAPISI ve FAALİYET ALANI

Prensipte, faaliyet gösterilen tüm ülkelerin Konseye en azından bir üye ile katılması öngörülmüştür. Ne var ki, sendikal özgürlüğün bulunmadığı veya bağımsız işçi temsilcilerinin bulunmadığı ülkelerin bu Konseye katılmaları kabul görmemiştir. Aynı şekilde, VW iştiraklerinin bulunduğu şirketlerde çalışanların temsilcilerinin katılmaları uygun görülmemiştir. Çünkü, Dünya Çalışma Konseyine bilgiler güven esasına dayanılarak verilmektedir ve bu bilgiler VW'in ana hissedar olsa da ortağın eline geçmesi uluslararası rekabet yarışında şirketin olumsuz etkilenmesine neden olacaktır. Alman İşyeri Teşkilat Yasası da⁸, işveren ve Çalışma Konseyinin karşılıklı güven anlayışı çerçevesinde işgörenlerin yararına yönelik birlikte çalışmalarını öngörmektedir.

VW Dünya Çalışma Konseyinin faaliyet konuları büyük ölçekte Avrupa Çalışma

⁶ agm. S.59

⁷ bkz. Weltkonzernbetriebsrat: Für die Solidarität aller Konzernstandorte, BR Kontakt, August 1998

çimento işveren

Konseyi'ninkine benzese de bazı konularda bunlar birbirinden ayrılmaktadırlar. Her şeyden önce Dünya Çalışma Konseyindeki delege sayısı azaltılmıştır, bunun ile amaçlanan çalışabilir nitelikte bir konseyin oluşturulmasıdır. Eğer her bir işletmeden bir temsilci katılacak olsaydı bu durumda üye sayısı en azından 43 olarak belirlenecekti. Aynı zamanda işletme büyüklüğü ve çalışan sayısının dikkate alınarak temsilci sayısının belirleneceği ilkesi dikkate alındığında ise bunun 43'ün çok ötesine geçeceği şüphesizdir.

20 Mayıs 1999 tarihinde imzalanan Anlaşmanın 2. maddesinin 1. fıkrasında, hangi işletmelerin ve hangi sayıda işgören temsilcisinin VW Dünya Çalışma Konseyinde ve de Başkanlığında görev yapacaklarının bir Yönetmelik ile belirleneceği ifade edildiği gibi aynı şekilde merkezin de bir yönetmelik ile tayin edileceği hükme bağlanmıştır.

Şekilde de görüldüğü gibi, Başkanlığın oluşturulmasında tüm Markaların ve Bölgelerin temsil edilmesi esası kabul edilmiştir. Başkanlık, bir Başkan ve Başkan Vekili Sıfatına sahip bir Genel Sekreter ile 4 Marka ve iki Bölge temsilcisinden oluşmaktadır. Böylelikle VW Merkezini temsilen Almanya'daki tesislerden toplam 11 temsilci olmak üzere Avrupa kıtasından toplam 20 temsilcinin katılması ve kıta ötesi tesislerden 7 temsilcinin katılması kabul edilmiştir. Avrupa'daki temsilci sayısına bakıldığında Almanya'dan sonra en fazla temsilci sayısına sahip ülkenin İspanya olduğu görülmektedir. Bunun nedeni bu ülkede VW Holding'in 2 Marka ile temsil ediliyor olması ve Seat üretimini gerçekleştiren tesislerde çalışan sayısının diğer tesislere göre fazla olmasıdır. İki taraflı olarak bilgi akışının sağlanması amacıyla koordinasyon kurullarının (bölge bazında) oluşturulması kararlaştırılmıştır.

Volkswagen Dünya Çalışma Konseyi

Başkanlık	Avrupa	Çek Cumhuriyeti	Kıta Ötesi
- Başkan	Almanya	1 Skoda	Meksika
- Genel Sekreter	8 Volkswagen	Slovakya Cumhuriyeti	1 VW de Mexico
	2 Audi	1 VW Slovakia	Brezilya
1'er Temsilci	1 VW Sachsen	Polonya	4 VW do Brasil
VW Audi İspanya		1 VW Pozan	Arjantin
Seat Skoda	2 Seat	İngiltere	1 VW Argentina
SAR NAR	1 VW Navarra	1 Rolls-Royce/Bentley	Güney Afrika
	Belçika	Portekiz	1 VW South Africa
	1 VW Brüssel	1 Auto Europa	= 27 Üye

Çin Halk Cumhuriyetinde VW'in iki yavru şirketinin bulunmasına rağmen Dünya Çalışma Konseyinde bu ülkenin temsil edilmediğini görmekteyiz. Bu durum incelendiğinde iki neden karşımıza çıkmaktadır. Birincisi, Anlaşmada açıkça belirtildiği üzere bu konseye sadece sendika özgürlüğünün bulunduğu ve temsilcilerin bağımsız, demokratik ilkelere göre seçilmiş olmaları halinde üye olarak kabul edilecekleri ifade edilmiştir. Aranan bu koşulun Çin Halk Cumhuriyetinde yerine getirildiğini savunmak mümkün değildir. İkinci bir husus ise Çin'deki yavru şirketlerin her ikisinin Jont-Ventur olarak Çinli Otomotiv üreticileri ile birlikte faaliyet göstermeleridir. Dolayısıyla bu tarz ortak bir yatırıma temsilcilerin katılması, rakip firmalara bilgilerin sızmasını kolaylaştırmaktadır.

Anlaşmanın Bilgi değişimi başlığını taşıyan 3. maddesinin 1. fıkrasında ise VW Holding Yönetimi ile VW Dünya Çalışma Konseyinin yılda en azından bir kez bir araya gelecekleri ve de gündemdeki konulara göre Holdingden ilgili kişilerin bu toplantılara katılabilecekleri ifade edilmiştir.

Gerçekleştirilecek toplantılarda ise, Holding ve yavru şirketleri için anlam taşıdığı sürece özellikle hangi konuların görüşüleceği 3. maddenin 2. fıkrasında belirtilmiştir. Buna göre aşağıdaki konular görüşülecek konular kapsamındadır:

Kaynak: Volkswagen,
R. Steiert, Stand 05/99

Başkanlık,
bir Başkan ve
Başkan Vekili
Sıfatına sahip
bir Genel Sekreter
ile 4 Marka ve
iki Bölge
temsilcisinden
oluşmaktadır.

8 Betriebsverfassungsgesetz in der Fassung der Bekanntmachung vom 25. September 2001 (BGBl. I S.2518) Neubekanntmachung des Betriebsverfassungsgesetz vom 14.1.972 (BGBl. I S.13), İşveren ve Çalışma Konseylerinin çalışma ilişkileri ilkesi için bkz., Wolfgang Däubler, Betriebsverfassungsgesetz mit Wahlordnung, 8.Auflage, Frankfurt Main, 2002, s.208 vd, ve Manfred Löwisch, Betriebsverfassungsgesetz, 5.Auflage, Heidelberg, 2002, s.39 vd

- İstihdam ve yatırımların güvenliği,
- İş güvenliği ve sağlığı ile çevre koruma,
- Çalışma koşullarındaki gelişmeler,
- Yeni üretim teknolojileri,
- Yeni iş organizasyonu şekilleri,
- Holding bünyesinde yapısal gelişmeler,
- Holding bünyesindeki mal sevkiyat ve marka sorumluluğu,
- Verimlilik ve maliyet yapısı,
- Politik gelişmelerden dolayı ortaya çıkan gelişmeler ve alınan kararların VW üretimine etkileri,
- Uluslararası ticaret kapsamındaki gelişen politik ve iktisadi konular,

Anlaşmada, aynı zamanda toplantıya katılan her iki taraf için de sözü edilen bu konularda gerçekleştirilecek olan görüşmelerin, gelişim stratejilerinin belirlenmesinde önemli bir avantaj sağlayacağı ifade edilmektedir.

4. maddede ise VW Dünya Çalışma Konseyine daha doğrusu Başkanlığına planlanan değişikliklerin zamanında bildirilmesi gerektiği hükme bağlanmıştır. Bu durum özellikle bir ülkedeki yatırımın başka bir bölgeye kaydırılması halinde, çalışanlar olumsuz etkilenecek ve sonuçların sınır aşırı bir nitelik taşıyacak olması halinde öngörülmektedir. VW Dünya çalışma Konseyi, almış olduğu bilgiler doğrultusunda görüşünü ifade etme hakkının bulunduğu 4. maddenin 2. fıkrasında hükme bağlanmıştır. VW Dünya Çalışma Konseyinin gerçekleştireceği faaliyetlerinden dolayı ortaya çıkan masrafların Holding Yönetimi tarafından karşılanacağı 5. maddede düzenlenmiştir.

Doğal olarak birbiriyle çapraşık konular ile ilgili olarak farklı görüşlerin ortaya çıkması mümkündür. Ne de olsa Konsey üyeleri aynı zamanda kendi ülkelerinin çıkarlarını gözetmektedirler. Böylelikle Almanya ile Meksika'nın, Polonya ile Slovenya'nın birbiriyle rekabet edebilmeleri mümkündür. Ancak temel ilke, çoğunluğun, azınlığın haklarını da gözetmesi olarak tespit edilmiştir.

Dünya Çalışma Konseyi Genel Sekreterliğini yürüten Hans-Jürgen Uhl: Konseyin faaliyetleri ile ilgili olarak; "Yılda bir defa tüm bilgileri bir araya getirmekteyiz. Bu bilgiler kalın bir dosya haline gelerek her üyenin diline tercüme edi-

lerek sunulmaktadır. Bu dosyanın içinde her hangi bir ülkede kaç saat çalışıldığı ve ne kadar ücret ödendiği gibi bilgiler yer almaktadır. Eğer daha fazla bilgiye ihtiyaç duyulması halinde bunları da organize etmekteyiz."⁹ VW'daki Avrupa Çalışma Konseyindeki gibi Dünya Çalışma Konseyinin esas görevi bilgi alışverişini sağlamak olmaktadır. Diğer bir ifade ile Toplu Sözleşme ve ücret pazarlıkları her bir ülkenin yetkili sendikasının sorumluluk alanına bırakılmaktadır.

Dünya Çalışma Konseyi için en ilginç konu hiç şüphesiz Holding Yönetiminin uzun vadeli yatırım planlarını aktardığı toplantılardır. Bu sırada işgören temsilcileri Holding Yönetiminin gelecek beş yıl içinde personel politikasını nasıl şekillendirmek istediklerini ve bunun için ihtiyaç duydukları personel sayısı hakkında bilgi edinmektedirler.

Frankfurter Allgemeine Gazetesi Dünya Çalışma Konseyinin, Avrupa Çalışma Konseyinde olduğu gibi Alman İşyeri Teşkilat Yasası kapsamındaki katılım hakları çerçevesinde bir katılım hakkının tanınmadığını ancak bunun zaten beklenilmediği çünkü Almanya'nın bu modeli sadece Amerika'daki sendikaların yapıları dikkate alınması durumunda bile ihraç edemeyeceklerini ifade etmiştir¹⁰.

Dünya Çalışma Konseyinin kuruluş aşamasında önemli bir grev bu oluşum nedeniyle engellenebilmiştir. Söz konusu olayda, Yönetim Brezilya'daki üretim tesislerinde fazladan 8000 kişi istihdam edildiği gerekçesi ile haftada 4 gün çalışılmasını ve buna göre ücretlerin azaltılmasını öngören esnek bir modelin uygulanmasını önermiştir. Ancak sendikalar bu teklife grev hazırlıklarına başlamak suretiyle bir yanıt vermişlerdir. Fakat bu grevin patlak vermesine izin verilmemiştir. Dünya Çalışma Konseyinin kuruluş aşamasına denk gelen bu olay sırasında VW'de çalışanları temsil eden Brezilya'nın ileri gelen sendikacıları, Almanya'daki Çalışma Konseyi tarafından altı haftalık bir süre için Wolfsburg'a davet edilmişlerdir. Bu süre zarfında temsilcilere, haftada 4 gün çalışılmasını öngören modelin hangi avantajlar sağladığı gös-

⁹ Einblick, Betriebsrat ohne Grenzen, Magazien Fünf, 99, s.50
¹⁰ Frankfurter Allgemeine, 22.6.1999

çimento işveren

terilmiştir. Burada kazanılan tecrübeler ve de Almanya'daki işgören temsilcilerinin destekleri sayesinde Brezilya'daki yönetimin önerdiği Modelin uygulanması kabul edilmiş ve büyük çaplı bir greve de engel olunmuştur.

Genel Sekreter Hans-Jürgen Uhl: "İstihdam güvencesinin sağlanması karşılığında, haftada 4 gün çalışılmasını öngören sistem olarak bilinen Modelin, Brezilya'ya aktarılıp uygulanması ile birlikte sadece çözüm bulma konusunda cesaretli davrandığımızı değil aynı zamanda bunu uluslararası bazda gerçekleştirebileceğimizi göstermiştir."¹¹ şeklindeki sözleri ile uluslararası işbirliğinin önemini vurgulamaktadır.

VW'NİN TEMEL BAŞARISI

VW sadece yurtdışına otomotiv ihraç etmemekte, aynı zamanda başarılarını da ihraç etmektedir. Örneğin Brüksel'deki tesislerde çalışma süreleri Wolfsburg modeline göre ayarlanmıştır, İspanya'da çalışma süresi kısaltılarak esnekleştirilmiştir. Diğer çarpıcı bir örnek ise Çek Cumhuriyetindeki Skoda tesislerinde Almanya'da uygulanan emeklilik güvencesinin getirilmesidir. Doğal olarak Almanya'da geliştirilmiş ve uygulanmakta olan her alandaki modellerin yavru şirketlerde de hayata geçirilmesi mümkün olmamakta, bunu beklemek de zaten büyük bir yanlışlıktır, çünkü her şeyden önce farklı yasal hükümler bu tarz düzenlemelere çoğu zaman geçit vermemektedirler.

Almanya'daki işgörenlerin Avrupa Çalışma Konseyinden daha geniş bir açılıma giderek Dünya Çalışma Konseyinin oluşturulmasının kendileri için ne yarar sağlayacağı ve bu oluşuma hangi neden veya nedenlerden dolayı destek verdikleri sorusu akla gelebilmektedir. Bu sorunun yanıtı aslında çok basittir. VW ve Audi kapsamında yaklaşık 20.000 kişilik iş alanı sadece yurtdışı yatırımlardan dolayı gerçekleştirilen ihracat ile korunabilmiştir. Konsey, Holding Yönetimine de büyük yararlar sağlamaktadır. Yapılan görüşmeler sırasında VW'nin durumu ve bunun nedenleri, ileriye yönelik planlar ve bunların uygulanması, gibi konuların detaylı bir şekilde ele alınıp ve açıklanması imkanını sağlamaktadır. Çalışanları

temsil edenler ile aralarındaki doğrudan ilişki nedeniyle yüksek maliyetlere sebebiyet verecek anlaşmazlıkların ortaya çıkmasına meydan vermeden çözüm bulunmaktadır.

Dünya Çalışma Konseyi Başkanı Klaus Volkert: "Kalifiye yönetime katılım bizim için sorumluluk sahibi olma anlamına gelmektedir." Şeklindeki sözleri ile Dünya Çalışma Konseyinin konumunu da adeta irdelemektedir. Doğal olarak dünya çapında faaliyette bulunan bir şirketin Dünyanın her bölgesinde aynı gelişmeler göstermesi beklenemez.

SONUÇ

Holding Yönetimi ile VW Dünya Çalışma Konseyinin uzlaşarak dünya endüstri ilişkileri sistemi için yeni bir çağ açtıkları şüphesizdir. Getirilen bu yenilik sosyal diyalogun en güzel örneklerinden birisidir ve birçok çokuluslu şirket için model oluşturacağı, en azından oluşturmaya gerektiğinin unutulmaması gerekir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Däubler Wolfgang , Betriebsverfassungsgesetz mit Wahlordnung, 8.Auflage, Frankfurt Main, 2002
Deppe Joachim, Hoffman Reiner, Europäische Betriebsräte, Campus Verlag, Frankfurt, 1996,
Einblick, Betriebsrat ohne Grenzen, Magazin Fünf, 99, s.50
Frankfurter Allgemeine, 22.6.1999
Hannoversche Allgemeine Zeitung, 20.10.1999
Hekimler Alpay, "Avrupa Kolektif İş İlişkileri Alanında Başarı ile Uygulanan bir Model: Volkswagen-Avrupa Çalışma Konseyi" Çimento İşveren, Şubat 2003, s.3-10
Löwisch Manfred, Betriebsverfassungsgesetz, 5.Auflage, Heidelberg, 2002
Richtlinie 94/45/EG des Rates über die Einsetzung eines Europäischen Betriebsrats oder Schaffung eines Verfahrens zur Unterrichtung und Anhörung der Arbeitnehmer in gemeinschaftsweit operierenden Unternehmen und Unternehmensgruppen vom 22 September 1994 ABL Nr. L 254/64
Spezial, Auf dem Weg zum Global Player, 7.8.1999
Steiert Robert, Europäische Betriebsräte, Weltbetriebsräte und deren Betreuung als Prüfsteine internationaler gewerkschaftlicher Politik, Frankfurt, 2000
Uhl Hans-Jürgen , "Der Volkswagen Weltkonzernbetriebsrat", Personalwirtschaft, 10/99, s.58-61
Vereinbarung über die Zusammenarbeit zwischen der Volkswagen-Konzernleitung und dem Volkswagen-Weltkonzernbetriebsrat, Barcelona, 20.5.1999
Volkswagen Magazin, Das Model – Volkswagen fährt vorweg und führt den Weltkonzernbetriebsrat ein freiwillig und als erster Autokonzern, Magazin Nr.3 Dezember 1998
Volkswagen, Geschäftsbericht 2002
Volkswagen Geschäftsbericht 2001
Weltkonzernbetriebsrat: Für die Solidarität aller Konzernstandorte, BR Kontakt, August 1998

*VW ve Audi
kapsamında
yaklaşık 20.000
kişilik iş alanı
sadece yurtdışı
yatırımlardan
dolayı
gerçekleştirilen
ihracat ile
korunabilmiştir.*

¹¹ BR Kontakt, Weltkonzernbetriebsrat, s.3

TÜRKİYE ÇİMENTO TARİHİ KİTABI

Toplantıdan genel bir görünüm

Çimentonun tarihini belgelendirmek ve yok olmasını önlemek amacıyla başlanan çalışmalar sonunda meyvesini verdi.

Türkiye’de Cumhuriyet öncesinden başlayarak günümüze kadar Çimento Tarihinin ortaya konulması ve gelecek nesillere belge bırakılabilmesi amacıyla başlatılan çalışmalar sonucunda, büyük bir titizlikle, arşivlerden, gazetelerden, ilgili kuruluşlardan ve yaşayan şahitler ile yapılan görüşmelerden ortaya çıkartılan birikimin harmanlanmasının ürünü olan eser, 17 Temmuz 2003, Perşembe günü Çimento Müstahsilleri İşverenleri Sendikası (ÇMİS) ve Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği’nin (TÇMB) evsahipliğinde Esmâ Sultan Yalısı’nda gerçekleştirilen toplantıda basına ve ilgililere tanıtıldı.

Toplantıda projenin gerçekleştirilmesinin gerekliliğinin lirik bir yaklaşımla anlatıldığı multivizyon gösterisi beğeni ile karşılandı.

Toplantıdan genel bir görünüm

Multivizyon gösterisinin ardından TÇMB Yönetim Kurulu Başkanı ve Sendikamız Yönetim Kurulu Üyesi Adnan İÇNEBEKÇİLİ, Sendikamız Yönetim Kurulu Başkan Vekili Eşref BALTALI ve Proje Koordinatörü Prof. Dr. Yıldız SEY birer konuşma yaptılar. Bu konuşmaların ardından 9.

Cumhurbaşkanı Süleyman DEMİREL kürsüye gelerek önemli katkılarının bulunduğu Türkiye Çimento Tarihi hakkında yapılan bu çalışma hakkında düşüncelerini dile getirdi.

9. Cumhurbaşkanı Süleyman DEMİREL

Toplantı davetlilerin birarada yedikleri akşam yemeği ile son buldu.

ÇMİS Yönetim Kurulu Başkan Vekili Eşref Baltalı’nın Konuşması

Değerli Konuklar,

Çok değil, yarım asırlık bir zaman süreci içinde soğuk savaşların bittiği, sistemlerin çöktüğü, duvarların yıkıldığı, birbirlerine düşman ulusların bile ekonomik birlikler içinde milli paralarını toprağa gömdüğü bir sürece girdik. Haberleşme, ulaşım, iletişim, genetik ve daha bir çok alanda inanılmaz teknolojik devrimler

çimento işveren

yaşandı. Bölgemizde artık hiçbir şeyin eskisi gibi olamayacağı anlaşıldı. Büyük sosyal ve ekonomik dönüşümler gözlenirken ve de inanılmaz dinamikler yaşanırken bir yandan günceli kaçırmamaya bir yandan da içinde bulunduğumuz ekonomik sıkıntılardan kurtulmaya çalıştık. Biz sanayiciler ülkemizde üretim tesisleri kurmak, ayakta kalabilmek, en iyiyi yapabilmek, büyümek ve bu büyümeyi sürdürebilmek ve nihayet dünya ile rekabet edebilmek için yoğun bir tempo ile hep çalıştık çalıştık...

ÇMİS Yönetim Kurulu Başkan Vekili Eşref Baltalı

Biraz bu koşuşturmaların getirdiği önce iş bitsin kaygısından biraz da alışkanlıklarımızdan kaynaklanan bir gecikme ile yaşadığımız bu sürecin önemli notlarını bir araya getirip bizi ve tarihimizi anlatan bir çalışmayı bir türlü başlatamadık.

Bugün çok büyük bir eksiği gidermek için gecikmiş de olsa önemli bir adım atıyoruz. Sektöründe dünyanın önde gelen üreticilerden biri olan ülkemizin çimento tarihi yazılıyor.

- Bu, sanayileşmiş ülkelerde görüp kışkırdığımız bir özelliği bizde yaşatmanın keyfi ve gururudur.
- Bu, kurumsallaşmadır.
- Bu, sanayi toplumu olma bilincinin yerleştiğinin bir göstergesidir.
- Bu, saygıdır.
- Bu, sektörümüzün artan özgüvenidir.
- Hepsinden önemlisi bu, bir görevin yerine getirilmesidir diye düşünüyorum.

Kendi tarihini bilmek ve öğretmek, gelecek nesillere bu konuda belge bırakmak, bir binanın inşasını yapmaya benzer. Eğer sizden öncekiler temeli atmamışlarsa yolunuz uzun ve zordur. Ancak geçmiş nesiller size bir

birikim bırakmışlarsa ilerlemeniz ve mevcut tuğlaların üzerine binanızı inşa etmeye devam etmeniz çok daha kolay olacaktır.

Bu nedenle, Çimento Müstahsilleri İşverenleri Sendikası ve Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği sizlere sunulan bu eseri büyük bir memnuniyetle ortaya koymaya karar vermiştir.

İnanıyoruz ki hazırlanan bu eser ile bütün bir tarihi doku, artık arşivlerde yok olup gitmeyecektir. Bugün, Türkiye'nin Çimento Tarihini bir bilgi kaynağı ve başvuru dokümanı olarak ortaya çıkarılan bu eserle gelecek nesillere bir armağan bırakmanın haklı gururunu sizlerle paylaşarak yaşıyor ve bu görevi yerine getirdiğimizi düşünüyoruz. Bizlerden sonra gelecek olanların ellerinde artık önemli ve bilgi dolu **"Türkiye Çimento Tarihi Kitabı"** vardır.

"Türkiye Çimento Tarihi Kitabı"nın tanıtım törenine 9. Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel lütfedip katıldılar, kendilerine öncelikle çok teşekkür ediyoruz, aslında 1960'lardan günümüze kadar, hem başbakanlık hem de Cumhurbaşkanlığı görevleri sırasında yurt kalkınmasına vermiş olduğu önem ve bu alandaki değerli çalışmaları ile Sayın Süleyman Demirel, çimento sektörünün Avrupa ve dünyada rekabet edebilir bir hale gelmesinin ve ülke kalkınmasındaki yerinin en önemli şahididir.

Üstelik ağabeyim ve başkan vekilim Sayın Tufan Ünal ile birlikte üçüncü jenerasyonu temsil ettiğimiz aile şirketimiz BATIÇİM'in de 1966'da ki temel atma ve 1969 yılındaki açılış törenlerini uğurlu elleriyle yapmışlardır.

Gerçekten yoğun çabalar sonucunda ortaya çıkartılan bu çalışmada emeği geçen başta Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı, Sayın Orhan Silier ve çalışma arkadaşları olmak üzere, katkısı olan tüm çimento dostlarına, Sendika ve Birlik çalışanlarına ve bu güzel günümüzü bizimle paylaşan siz değerli konuklarımıza çok teşekkür ediyor, hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Basın toplantısından bir görünüm

“4857 SAYILI İŞ KANUNU’NUN ÇALIŞMA HAYATINA GETİRECEĞİ DEĞİŞİKLİKLER” SEMİNERİ YAPILDI

Sendikamız Genel Sekreteri Av. Sancar Bayazıt’ın açış konuşmasıyla başladı. İki gün süren Seminerde üç oturum yapıldı.

Sendikamız tarafından düzenlenen “4857 Sayılı İş Kanunu’nun Çalışma Hayatına Getireceği Değişiklikler” konulu Seminer, 11-12 Temmuz 2003 tarihleri arasında Ankara Sheraton Otel’inde gerçekleştirildi.

Seminer Sendikamız Genel Sekreteri **Av. Sancar Bayazıt’ın** açış konuşmasıyla başladı. İki gün süren Seminerde üç oturum yapıldı.

Prof. Dr. Ejder Yılmaz’ın başkanlığını yaptığı birinci günün sabah gerçekleştirilen oturumunda **Prof. Dr. Fevzi Şahlanan, “Genel Hükümler, İş Sözleşmesi Kavramı ve Türleri”** konulu tebliğini sundu. Sendikamız Yönetim Kurulu

Üyesi **İsmail Erkovan’ın** başkanlığını yaptığı öğleden sonraki oturumda, **Doç. Dr. Ömer Ekmekçi, “İş Sözleşmesi-nin Feshi, İstihdam Yükümleri, Ücretler”** konulu tebliğini sundu.

Prof. Dr. Nahit Töre’nin başkanlığını yaptığı ve **Prof Dr. Tankut Centel’in** konuşmacı olarak katıldığı ikinci gün tertiplenen oturumun konusunu “**İşin Düzenlenmesi, İş Sağlığı ve Güvenliği, Denetim**” oluşturdu.

Oturumlarda sunulan tebliğlerin ardından yer alan “Görüşme” bölümlerinde, konuş-

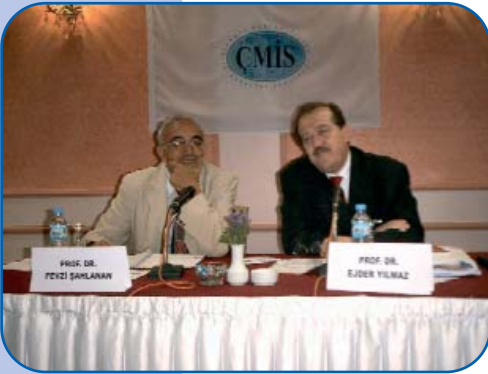
Seminerin ikinci oturumunda Doç. Dr. Ömer Ekmekçi (solda) ve Sendikamız Yönetim Kurulu Üyesi İsmail Erkovan

macı olarak katılan öğretim üyeleri katılımcıların sorularını cevapladılar. 4857 sayılı İş Kanunu’nda yer alan belirli süreli iş sözleşmesi, kısmi süreli iş sözleşmesi, geçici iş ilişkisi, çağrı üzerine çalışma gibi yeni çalışma biçimlerinin uygulanması, alt işveren – asıl işveren ilişkisi, iş güvencesi ve fesih prosedürü, iş sağlığı ve güvenliği, işçi ve işverene getirilen yeni yükümlülükler, toplantılarda ele alınan başlıca konular oldu.

Seminerde yapılan görüşmelerde, çalışma hayatında yeni bir döneme girildiği ve özel-

Seminerden genel bir görünüm

Seminerin birinci oturumunda Prof. Dr. Fevzi Şahlanan (solda) ve Prof. Dr. Ejder Yılmaz

Seminerden genel bir görünüm

likle işyerlerinde görev alan personel ve insan kaynakları yöneticilerine bu dönemde büyük görevler düştüğü, yeni İş Kanunu'nun getirdiği düzenlemelerin yürürlüğe girecek Yönetmelikler ve Yargıtay kararları ile açıklığa kavuşacağı vurgulandı.

Yoğun ilgiyle karşılanan Seminere, Sendikamıza üye kuruluşların temsilcileri, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) ve diğer işveren sendikaları temsilcileri iştirak ettiler.

Sendikamız Genel Sekreteri Av. Sancar Bayazıt'ın Semineri açış konuşması aşağıda yer almaktadır;

İş Kanunu'nun ülkemizde 67 yıllık bir geçmişi vardır. 1936 yılında yürürlüğe giren 3008 sayılı İş Kanunu'ndan sonra 1967 yılında 931 sayılı İş Kanunu yürürlüğe girmiş, ancak bu Kanun Anayasa Mahkemesi'nce 1968 yılında iptal edilince 1 yıl yürürlükte kalabilmiştir. Haziran 2003'de 4857 sayılı İş Kanunu ile yürürlükten kaldırılan 1475 sayılı İş Kanunu 1971 yılından bu yana 32 yıl yürürlükte kalmıştır.

I- Yeni Yasanın temel özelliklerine değinirsek sırasıyla;

1- 32 yıl yürürlükte kalan 1475 sayılı İş Kanunu'nun yetersizliği tartışılmaz. Bu nedenle zor da olsa ihtiyaçları tam olarak

karşılamasa dahi 4857 sayılı kanun çıkartılmıştır. Yani bu kanun bir ihtiyaçtan doğmuştur.

32 yıllık İş Kanunu, global dünyada sanayi 3. devrimini yaşarken, kafi gelmediği için 4857 sayılı İş Kanunu çıkartılmıştır. Türkiye'nin AB için somut adımlar atması gerekirken sadece ekonomik değil aynı zamanda sosyal konularda da bazı adımları atması, entegrasyonu kolaylaştırması gerekiyordu. Türkiye'nin ILO mevzuatına uymayan hususlarda uyumunu sağlayabilmek gerekiyordu. Yeni 4857 sayılı İş Kanunu yukarıda sayılan nedenlerin zorlaması ile çıkmıştır.

Sendikamız Genel Sekreteri Av. Sancar Bayazıt konuyla ilgili görüşlerini açıklarken

Prof. Dr. Nahit Töre yeni kanunla ilgili görüşlerini açıklarken

Katılımcıların bir kısmı toplu halde

Katılımcılar çay arasında

Seminerden bir görünüm

II. Uygulamada Nelerle Karşılaşacağız;

İlk aylarda ve hatta ilk yılda uygulama sıkıntılarını yaşayacağız. Bu sıkıntı doktrinde bile yeni yasa yorumlanırken, yeni doktrin oluştururken ortaya çıkacaktır. Yargıya çok ağır bir yük düşecektir. Yeni içtihatlar oluşacaktır. İşçi ve işveren teşkilatları ve hatta Çalışma ve Sosyal güvenlik bakanlığı dahi uygulama ile ilgili tereddütlere düşecektir. İşletmelerdeki yöneticiler, sizler 1475'deki alışkanlıkları bırakıp, yeni 4857 sayılı yasaya adapte olabilmek için yoğun eğitim programları gerçekleştireceksiniz. İşletmelerdeki insan kaynakları bölümünün öneminin çok artacağı açıktır. İşçinin işe alınmasından başlayarak, işe devamı süresince kayıt ve evraklar tutulacaktır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 30'a yakın yönetmelik çıkarmak zorundadır. Bunların bazıları, eskilerin tadili, bazıları ise yeniden düzenlenecek yönetmeliklerdir. 10 haziran 2003 tarihinde yürürlüğe giren 4857 sayılı yeni İş Kanunu ülkemizde artık ekonomik ve sosyal gerçeklerin az da olsa anlaşıldığının ve göz önüne alındığının bir işareti sayılabilir. Ancak, hemen belirtmek isterim ki, dikkatle incelendiğinde bahse konu kanunun ihtiyaçlara tam cevap verdiği söylenemez. Atılan adım önemli ancak kesinlikle

yeterli değildir. Ayrıca unutmamak gerekir ki, yasaları başarılı kılan şeyin kapsadıkları hükümler kadar ve hatta bundan çok uygulama şekilleridir. Bu hususun da bizlerin elinde olduğu unutulmamalıdır.

4857 sayılı İş Kanunu'nda düzenlenen yeni çalışma biçimleri :

- Kısmi Süreli Çalışma
- Çağrı Üzerine Çalışma
- Geçici (ödünç) iş ilişkisi
- Belirli Süreli Çalışma
- Telafi Çalışması
- Kısa süreli Çalışma
- Alt İşveren

Çalışma sürelerine esneklik getiren 4857 sayılı İş Kanunu'ndaki düzenlemeler:

- Haftalık çalışma süresinin, haftanın çalışılan günlerine eşit bölünme zorunluluğu kaldırılmakta, günlük çalışma süresi fazla çalışma ücreti ödenmeksizin 11 saate kadar çıkartılabilecektir.
- Ara dinlenmeleri işçilere aynı veya değişik saatlerde kullandırılabilir.
- Zorunlu nedenlerin ortaya çıkması veya işçinin talebi halinde telafi çalışması yapılabilir.
- İşçi istediği takdirde fazla çalışmalar için ücret almak yerine serbest zaman kullanabilecektir.
- Fazla çalışma ve fazla süreli çalışma ayırımına gidilmektedir, fazla çalışmalar günlük değil haftalık çalışma süresini aşan çalışmalar olarak kabul edilecektir.
- Genel ekonomik kriz veya zorlayıcı sebepler nedeniyle kısa süreli çalışma yapılabilir.

ADANA ÇİMENTO SANAYİ T.A.Ş. KURUMLAR VERGİSİ REKORTMENİ OLDU

Üyemiz Adana Çimento Fabrikası 2002 yılı Kurumlar Vergisi'nde Adana ilinde 8 trilyon 332 milyar lira ile son beş yılda üçüncü birinciliğini elde ederek yine büyük bir başarıya imza attı.

Adana Defterdarlığı yetkilileri tarafından 16 Mayıs 2003 tarihinde Adana Çimento'ya yapılan ziyarette Fabrika Genel Müdürü Cengiz Göçer'e teşekkür belgesi verildi.

Adana Çimento Mali ve İdari Genel Müdür Yardımcısı E. Oya Tokatlı ve Muhasebe Müdürü Mehmet Çolakoglu'nun da hazır bulunduğu törende İl Defterdarı İhsan Akyol ülke ekonomisine katkılarından dolayı Adana Çimento'yu kutlarken, Adana

Çimento Genel Müdürü Cengiz Göçer ise "Klasik bir deyim olsa da vergilendirilmiş kazancın kutsal olduğunu, herkesin kazancının vergisini ödemesi gerektiği, verginin zamanında ödenmesinin de önemli olduğunu, gelecek yıllarda da birinciliği kimseye kaptırmayacaklarını" belirtti.

Törenden bir görünüm.

Çimento İşveren Dergisi olarak Adana Çimento Fabrikası'nı büyük başarısından dolayı kutlarız.

NUH ÇİMENTO LİMAN YATIRIMINI TAMAMLADI

Kriz ortamında, ülkenin bulunduğu zor şartlara rağmen, yatırımlarına aralıksız olarak devam eden şirket, üretim kapasitesini iki katı arttıracak yatırımı ile birlikte, üretilen malın uluslararası piyasalara sevk edilme-

sine imkan verecek olan limanını da büyüttü.

Daha önce 250 metre iskele uzunluğu olan Nuh Çimento Fabrikası Limanı 198 metre daha uzatılarak 448 metre'ye çıkartılmıştır. 2003 Mart ayı itibarıyla başlayan yatırım, 6 ay gibi rekor bir sürede tamamlanarak Ağustos ayı itibarıyla hizmete açılmıştır.

Önceleri 50.000 DWT'luk tek geminin yanaşabildiği liman, Yeni hali ile aynı büyüklükteki ikinci bir geminin yanaşmasına imkan vererek Nuh Çimentonun son yıllardaki yoğun ihracat ve ithalat trafiğine cevap verebilecektir.

Nuh Çimento Liman Tesisleri

DENİZLİ ÇİMENTO FABRİKASI'NDA EĞİTİM FAALİYETİ

Üyemiz Denizli Çimento Fabrikası'nda Ağustos ayı içerisinde "İnsan İlişkileri ve İletişim" konulu eğitim gerçekleştirilmiştir.

Eğitimden bir görünüm

İşyerinde dayanışmanın ve ekip ruhunun gelişmesini özendirerek bireyler ve birimler arasında etkili iletişimin yerleşmesini sağlamayı amaçlayan eğitimler, yaklaşık 200 çalışana yönelik olarak yapılmıştır.

5 grup halinde ikişer günden toplam 10 gün süren ve anlatım, tartışma, örnek olay inceleme ve testlerden oluşan eğitimler Türkiye İş Kurumu tarafından verilmiştir.

Çalışanları sosyal konularda bilgi sahibi yapmayı amaçlayan eğitimlerde; insanın yapısı, insanın işinden ve hayattan beklentileri, insan davranışlarının incelenmesi, insan tipleri, insanları anlamakta karşılaşılan engeller, işyerinde iletişim, iletişimin unsurları, işletmelerde iletişimin işlevleri, iletişim türleri, iletişimi etkileyen unsurlar, kişilerarası iletişim çatışmaları, iletişimi geliştirme yöntemlerine değinilmiştir.

Denizli Çimento Fabrikası Genel Müdürü Mehmet Yavuz katılımcılara sertifikalarını verirken

AKÇANSA'DAN BÜYÜKÇEKMECE 4.ULUSLARARASI KÜLTÜR VE SANAT FESTİVALİNE DESTEK

Büyükçekmece Belediye Başkanı Hasan Akgün festival anısına Akçansa Büyükçekmece Fabrikası Müdürü İlkfer Akman'a bir plaket verirken

Üyemiz Akçansa Çimento Ticaret A.Ş., Büyükçekmece Belediyesi'nin Temmuz ayında düzenlediği 4. Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali'ne sponsor oldu.

Bu yıl dördüncüsü düzenlenen festival kapsamında dünyanın değişik ülkelerinden gelen folklor ekipleri tarafından Büyükçekmece'nin çeşitli mekanlarında gösteriler düzenlendi. Festival programında bu gösterilerin yanısıra çeşitli

kültürel ve sanatsal etkinlikler de yer aldı. Akçansa standında festivale katılan çocuklara balonlar dağıtıldı. Büyük-

Festivalden bir görünüm

çekmece Belediye Başkanı Hasan Akgün festival anısına Akçansa Büyükçekmece Fabrikası Müdürü İlkfer Akman'a bir plaket verdi. Kültür Park anfitiyatrosunda her gece verilen konserler de Büyükçekmece'liler tarafından büyük ilgi gördü.

BAŞSAĞLIĞI

08 Ağustos 2003 günü Üyemiz Aşkale Çimento Fabrikasına bağlı Kömür ocağında meydana gelen elim kazada hayatlarını kaybeden işçilerimize, Tanrı'dan rahmet, kederli ailelerine, üyemiz Aşkale Çimento San. T.A.Ş. çalışanlarına ve Aşkale halkına başsağlığı ve sabır diliyoruz.

Çimento Müstahsilleri İşverenleri Sendikası

İŞ GÜVENLİĞİ EĞİTİMLERİ DEĞERLENDİRME TOPLANTISI YAPILDI

Ocak 2003 ayından beri Sendikamız tarafından üyemiz fabrikaları çalışanlarına yönelik olarak gerçekleştirilen İş Sağlığı ve Güvenliği bilinçlendirme eğitimlerinin değerlendirildiği toplantı, 18 Temmuz 2003 tarihinde Sendikamız Merkez Binası Toplantı Salonu'nda, Üyemiz Fabrikalarının İş Güvenliği Uzmanlarının katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Saat 10.30'da başlayan toplantının açış konuşmasını Sendikamız Genel Sekreter Yardımcısı Burçak Çubukçu yapmıştır. Daha sonra söz alan Sendikamız Avukatı Fusun Cökçen eğitimlerin genel değerlendirmesini yapmış ve 10 Haziran 2003 tarihinde yürürlüğe giren yeni İş Kanunu'nda yer alan İş Sağlığı ve Güvenliği'ne ilişkin kanun mad-

deleri hakkında ayrıntılı bilgi sunmuştur. Üçüncü konuşmacı MESS Eğitim Vakfı Koordinatörü Nevzat Alpay, eğitimler hakkında genel bilgiler vermiş, bundan sonra neler yapıla-

bileceği hakkında değerlendirmelerde bulunmuştur.

Daha sonra Sendikamız Avukatı Ertan İren hazırladığı sunu ile Çalışma ve Sosyal

G ü v e n l i k Bakanlığınca hazırlanmakta olan "İş Sağlığı ve Güvenliği Tüzüğü" Taslağının getireceği yeni düzenlenmeler hakkında bilgiler vermiştir.

Bu konuşmanın ardından Sendikamız Araştırma Uzmanı Serdar Şardan, Sendikamızın yapılan eğitimlerin ardından hedef olarak belirlediği İş Sağlığı ve Güvenliği Değerlendirme Serileri (OHSAS 18001) belgelendirmesi konusunda hazırladığı sunu eşliğinde katılımcıları bilgilendirmiştir.

Verilen aranın ardından MESS Eğitim Vakfı eğitmenleri Ramazan Yıldırım ve Alparslan Yılmaz eğitimler sırasında karşılaştıkları hatalar ve güzel uygulamalar hakkında katılımcılara bilgi vermişler ve OHSAS 18001 belgelendirmesinin gerçekleştirilmesi için neler yapılması gerektiği hakkında yorumlarda bulunmuşlardır.

Toplantının son bölümünde ise Sendikamız Genel Sekreter Yardımcısı Burçak Çubukçu, Araştırma Uzmanı Serdar Şardan, Ramazan Yıldırım ve Alparslan Yılmaz katılımcıların yönelttikleri soruları cevaplandırmışlardır. Toplantı katılımcılarla birlikte yenilen öğle yemeğinin ardından sona ermiştir.

Sendikamız Araştırma Uzmanı Serdar Şardan açıklamalarda bulunurken

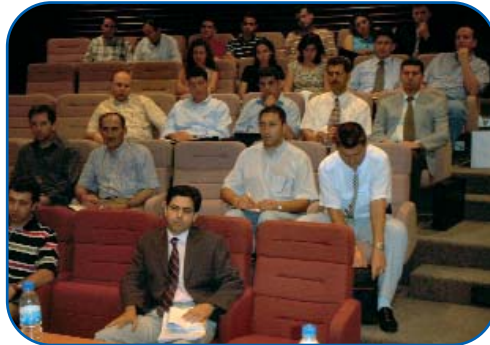
Sendikamız Genel Sekreter Yardımcısı Burçak Çubukçu toplantının açış konuşmasını yaparken

Soru-Cevap kısmından bir görünüm

Sendikamız Avukatı Ertan İren açıklamalarda bulunurken

Toplantıdan genel bir görünüm

T.C.
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ
YARGITAY İLAMI

ESAS NO : 2003/12442
KARAR NO : 2003/13123
KARAR TARİHİ : 08.07.2003

**KARAR ÖZETİ : GEÇERSİZ NEDENLE
FESİH-İŞE İADE**

1. Talep ve sipariş azalması ve ülkede yaşanan ekonomik kriz nedeniyle işverence iş akdinin feshinden önce fazla çalışmalar kaldırılmalı, işçinin rızası ile çalışma süreleri kısaltılmalı, iş zamana yayılmalı, kısaca fesih en son çare olarak düşünülmelidir.

2. 4773 sayılı Yasanın 13/D. maddesinde "mahkeme feshin geçersizliğine karar verdiğinde, işçinin işe başlatılmaması halinde ödenecek tazminat miktarını da belirler" kuralına yer verilmiş olup, mahkemece bu tazminat miktarının belirlenmesi ile yetinilmelidir. Ayrıca tahsili yönünde hüküm kurulması hatalıdır.

3. İş güvencesine ilişkin tazminat işe iadeye dair kararın kesinleşmesini takiben işçinin süresi içinde işverene başvurması ve bir aylık süre içinde işverence işe başlatılmaması halinde muaccel olur, tazminat için dava tarihinden itibaren faiz yürütülmesi doğru değildir. İşçinin çalıştırılmadığı süre için kararın kesinleşmesine kadar hesaplanacak olan en çok dört ayla sınırlı ücret alacağı da, işçinin işe iade kararının kesinleşmesinden sonra süresi içinde işverene başvurduğu anda muaccel olan bir alacaktır.

DAVA : Davacı, iş sözleşmesinin davalı işverence haksız ve geçerli bir neden olmadan feshedildiğini belirterek feshin geçersizliğine, işe iadesine, iş güvencesi tazminatı ve boşta geçen süre için ücret alacağına karar verilmesini talep etmiştir.

Yerel mahkeme, istekleri kabul etmiştir.

Hüküm süresi içinde davalı vekili tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davacı işçi, iş sözleşmesinin 25.03.2003 tarihinde sendikal nedenlerle davalı işveren tarafından feshedildiğini belirterek bu tarihte yürürlükte olan 1475 sayılı İş Kanun'unun 4773 sayılı Kanun ile değişik 13/A, B, C ve D maddeleri uyarınca işe iadesine karar verilmesi, iade kararına rağmen işverence süresi içinde işe başlatılmaması halinde bir yıllık ücreti tutarında tazminat ve en çok dört aya kadar boşta geçen süreye ait ücret istekleriyle bu davayı açmıştır.

Davalı işveren feshin ekonomik nedenlerle gerçekleştirdiğini belirterek geçerli fesih nedeninin bulunduğunu savunmuştur.

Mahkemece istek doğrultusunda karar verilmiştir.

Dosya içindeki bilgi ve belgelerden; davalı işverenin 15.03.2003 tarihinde yürürlüğe gireceği önceden bilinen 4773 sayılı Kanun ile 1475 sayılı İş Kanununa getirilen iş güvencesine ilişkin hükümleri bertaraf etmek amacıyla, işçilere belirli süreli iş sözleşmelerini imzalatmaya çalıştığı izlenimi edinilmekte, işçilerin bu durumu kabul etmemesi üzerine davacının da aralarında bulunduğu bir kısım işçilerin 17.03.2003 tarihinde sendikaya üye oldukları görülmektedir. Keza, davalı işveren temsilcisi tarafından sendika üyeliğinden çekilme konusunda baskılar yapıldığı işçilerin kabul etmemesi üzerine bu kez 25.03.2003 tarihinde iş sözleşmelerinin feshi yoluna gidildiği anlaşılmaktadır. Diğer taraftan bu fesihlerden sonra çoğunluğunu sendika üyeliğinden çekilenlerin oluşturduğu bir kısım işçiler tekrar işe alınmıştır. Davalı işverenin iş güvencesine ilişkin hükümlerin yürürlüğe girmesinden önce tazminatları ödenmek suretiyle işçilerin iş sözleşmelerini fesih

çimento işveren

hakki olduğu halde bu yola gitmeyerek belirli süreli iş sözleşmesi imzalatmaya çalıştığı şeklindeki davacı iddiaları, davalı işverenin başlangıçta fesih amacı taşımadığını göstermektedir. Ancak davacının sendikaya üye olmasını müteakip, istifaya davet edilmesi üzerine kabul etmemesi nedeniyle iş sözleşmesinin feshedilmesi yoluna gidildiği görülmüştür.

Davalı işveren talep ve sipariş azalması, ülkede yaşanan ekonomik kriz gibi işyeri dışından kaynaklanan sebeplere dayanmıştır. Belirtmek gerekir ki; söz konusu Yasanın gerekçesinde de açıklandığı üzere, bu uygulamaya giderken öncelikle fazla çalışmalar kaldırılmalı, işçinin rızası ile çalışma süreleri kısaltılmalı, iş zamana yayılmalı, kısacası fesih en son çare olarak düşünülmelidir. Somut olayda işverenin bu tür uygulamalara başvurmadiğı aksine, üretimde ve fazla mesailerde artışa gittiğı belgelerden anlaşılmıştır.

Yukardaki açıklamalara göre, mahkemece işveren tarafından yapılan feshin sendikal nedene dayandığı gerekçesiyle işçinin işe iadesine ve işe iade kararına rağmen işverence işe başlatılmaması durumunda bir yıllık ücreti tutarında tazminata ve yine boşta geçen süre ile ilgili ücretin kabulüne karar verilmesi, 1475 sayılı İş Kanununun 13/D ve 2821 sayılı Yasanın 31/6. maddesi hükümleri uyarınca isabetlidir. Ancak, anılan Yasanın 13/D. maddesinde “mahkeme feshin geçersizliğine karar verdiğinde, işçinin işe başlatılmaması halinde ödenecek tazminat miktarını da belirler” kuralına yer verilmiş olup, mahkemece bu tazminat miktarının belirlenmesi ile yetinilmelidir. Ayrıca tahsili yönünde hüküm kurulması hatalıdır.

Öte yandan, bu tazminat işe iadeye dair kararın kesinleşmesini takiben işçinin süresi içinde işverene başvurması ve bir aylık süre içinde işverence işe başlatılmaması halinde muaccel olur. Böyle olunca bu tazminat için dava tarihinden itibaren faiz yürütülmesi de doğru değildir.

İşçinin çalıştırılmadığı süre için kararın kesinleşmesine kadar hesaplanacak olan en çok dört ayla sınırlı ücret alacağı da, işçinin işe iade kararının kesinleşmesinden sonra süresi içinde işverene başvurduğu anda muaccel olan bir alacaktır. Bu alacak için de faize karar verilmesi hatalıdır.

Açıklanan nedenlerle, mahkemece feshin geçersizliğine ve davacının işe iadesine ilişkin verilen hüküm yerinde olup, buna yönelik temyiz itirazları isabetli görülmemiş, tazminat ile boşta geçen süre ücreti ve diğer konularda verilen hükmün bozulmak suretiyle ortadan kaldırılması ve fesih tarihinde yürürlükte olan 1475 sayılı İş Kanununun 13/C maddesinin son cümlesi uyarınca aşağıdaki gibi Dairemizce karar verilmesi gerekmektedir.

SONUÇ :

Yukarda gösterilen nedenlerle;

1- Asliye Hukuk (İş) Mahkemesinin 06.06.2003 gün ve 2003/ Esas 2003/ Karar sayılı kararının bozularak ORTADAN KALDIRILMASINA,

2- İşverence yapılan FESHİN GEÇERSİZLİĞİNE ve davacının İŞE İADESİNE,

3- Davacının yasal sürede başvurusuna rağmen işverenin süresi içinde işe başlatmaması halinde ödenmesi gereken tazminat miktarının işçinin bir yıllık ücreti tutarı olan brüt 3.856.245.648 TL olarak belirlenmesine,

4- Davacı işçinin işe iadesi için işverene süresi içinde müracaatı halinde hak kazanılacak olan ve kararın kesinleşmesine kadar en çok dört aya kadar ücretin taleple bağlı olarak 50.000.000 T'L nin davalıdan alınarak davacıya verilmesine,

5- Harç peşin alındığından yeniden alınmasına yer olmadığına,

6- Davacı kendisini vekille temsil ettirdiğinden karar tarihinde yürürlükte olan tarife göre

200.000.000 TL vekalet ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine,

7- Davacının yaptığı yargılama gideri 20.200.000 TL'nin davalıdan alınıp davacıya verilmesine, davalı tarafından temyiz gideri olarak yapılan 9.150.000 TL'nin davacıdan alınarak davalıya verilmesine,

8- Peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine kesin olarak 08.07.2003 günü oybirliğiyle karar verildi.

**T.C.
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ
YARGITAY İLAMI**

ESAS NO : 2002/7972
KARAR NO : 2003/2222
KARAR TARİHİ : 18.03.2003

KARAR ÖZETİ : YURT DIŞINDA BULUNAN TÜRK VATANDAŞLARININ YURT DIŞINDA GEÇEN HİZMET SÜRELERİNİN SOSYAL GÜVENLİKLERİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

3201 sayılı Kanunun, borçlanmanın geçerliliği için yurda kesin dönüşü şart kılan 3. maddesinin Anayasa Mahkemesinin 12.12.2002 gün ve 36/198 sayılı Kararı ile iptal edilmesi üzerine, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 05.02.2003 gün ve 21-790/61 sayılı kararı ile, borçlanmanın geçerliliği için yurda kesin dönüşün zorunlu olmadığına ve yurda kesin dönüş koşulu yerine getirilmeksizin yapılan borçlanmaların geçerli olduğuna, ancak yurda kesin dönüş yapılınca kadar borçlanma hukuken askıya alınarak 3201 sayılı Yasanın 6. maddesine göre yurda kesin dönüş yapılmadıkça yaşlılık aylığı bağlanamayacağı ve giderek aylığın başlatılmamasına, şayet bağlanmışsa aylığın kesilerek fuzulen ödenen yaşlılık aylıklarının Kurumca geri istenmesinin mümkün bulunduğu, hukuken askıya alınan yaşlılık aylı-

ğının yurda kesin dönüşün gerçekleştiği tarihi takip eden aybaşından itibaren yeniden ödenmeye devam olunması gerektiği kararlaştırılmıştır. Anayasa Mahkemesi kararı ve Hukuk Genel Kurulu Kararı çerçevesinde yeniden inceleme ve araştırma yapılarak hasil olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekir.

DAVA : Davacı ve karşı davalı, borçlanmasının geçerli olduğunun ve aylığın kesildiği tarihten itibaren yeniden bağlanmasını gerektiğinin tespitine, davalı ve karşı davacı ise fazlaya dair haklar saklı kalmak kaydıyla, 13.870.619.252 liranın yasal faiziyle birlikte tahsiline, karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme, ilamında belirtildiği şekilde davacı ve karşı davalının davasının reddine, diğer davanın ise kabulüne karar vermiştir.

Hükmün, davacı ve karşı davalı Avukatı tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapora dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi:

YARGITAY KARARI

14.09.1996 tarihinde yurda kesin dönüş yaptığını beyan ederek 3201 sayılı Kanun hükümleri uyarınca borçlanma isteminde bulunan ve bu istemi kabul edilerek 01.01.1972 - 14.09.1996 tarihleri arasında Almanya'da gerçekleşen 8893 günlük borçlanma tutarını 22.10.1996 tarihinde ödeyerek, 15.05.1997 tarihinde tahsis talebinde bulunan ve kendisine 01.06.1997 tarihinden geçerli olmak üzere yaşlılık aylığı bağlanan, ancak 01.01.1972 - 16.12.1995 tarihleri arasında yurt dışında fiilen çalıştığının, 17.12.1995 - 31.12.2000 tarihleri arasında işsizlik yardımı aldığının belirlenmesi üzerine, borçlanması iptal edilerek yaşlılık aylığı bağlandığı tarihten geçerli olmak üzere kesilen ve 01.06.1997 - 22.02.2002 tarihleri arasında ödenen

yaşlılık aylıkları kendisinden geri istenilen davacı, borçlanmanın geçerli olduğunun ve yaşlılık aylığının iptaline dair Kurum işleminin iptali ile yaşlılık aylığının; bağlandığı tarihten itibaren ödenmeye devam olunması gerektiğinin tespitine karar verilmesini istemiş, Sosyal Sigortalar Kurumu ise fuzulen ödendiğini iddia ettiği aylıkların istirdadını dava etmiş, birleştirilerek görülen davaların yargılaması sonucunda Mahkemece; dava tarihinde yürürlükte bulunan yasal düzenleme ve borçlanmanın geçerliliği için yurda kesin dönüşü zorunlu kabul eden Yargıtay kararları çerçevesinde yapılan inceleme ve araştırma sonucunda davacının yurda kesin dönüş koşulunu yerine getirmediği, tahsis talep tarihinden sonra dahi yurt dışındaki çalışmasını sürdürüp, işsizlik yardımı aldığı gerekçesiyle davacı tarafından açılan davanın reddine, Kurum'un isteminin ise kabulüne karar verilmiştir.

3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanunun, borçlanmanın geçerliliği için yurda kesin dönüşü şart kılan 3.maddesinin Anayasa Mahkemesinin 12.12.2002 gün ve 36/198 sayılı Kararı ile iptal edilmesi üzerine, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 05.02.2003 gün ve 21-790/61 sayılı kararı ile, borçlanmanın geçerliliği için yurda kesin dönüşün zorunlu olmadığına ve yurda kesin dönüş koşulu yerine getirilmeksizin yapılan borçlanmaların geçerli olduğuna, ancak yurda kesin dönüş yapıncaya kadar borçlanma hukuken askıya alınarak 3201 sayılı Yasanın 6.maddesine göre yurda kesin dönüş yapılmadıkça yaşlılık aylığı bağlanamayacağı ve giderek aylığın başlatılmamasına, şayet bağlanmışsa aylığın kesilerek fuzulen ödenen yaşlılık aylıklarının Kurumca geri istenmesinin mümkün bulunduğu, hukuken askıya alınan yaşlılık aylığının yurda kesin dönüşün gerçekleştiği tarihi takip eden aybaşından itibaren yeniden ödenmeye devam olunması gerektiğinin

kararlaştırıldığı ve Anayasa Mahkemesinin iptal kararının, elde bulunan ve kesinleşmemiş tüm davalarda uygulanmasının zorunlu bulunduğu hukuksal gerçeği de dikkate alınarak, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı ve yukarıda özetlenen Hukuk Genel Kurulu Kararı çerçevesinde yeniden inceleme ve araştırma yapılarak hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken dava tarihinde yürürlükte bulunan mevzuata göre karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde davacının bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ : Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 18.03.2003 gününde oybirliğiyle karar verildi.

T.C.
YARGITAY
21. HUKUK DAİRESİ
YARGITAY İLAMI

ESAS NO : 2003/ 4721
KARAR NO : 2003/4643
KARAR TARİHİ : 14.05.2003

KARAR ÖZETİ : ANAHTAR TESLİMİ İŞİN DEVRİ - İŞ KAZASINDAN DOĞAN SORUMLULUK

Gayrimenkul satış vaadi ve kat karşılığı inşaat sözleşmesinden davalı M'in arsası üzerinde kat karşılığı inşaat yapma işinin tamamen davalı A'ya verildiği böylece işin anahtar teslimi suretiyle devrinin söz konusu olduğu ortaya çıktığından aralarındaki hukuki ilişki işveren-aracı olarak nitelendirilemez. İşin bir bölümü yerine, tümüyle devrolunduğu durumda işi devreden kişinin işverenlik sıfatı ortadan kalkacağından, iş kazası nedeniyle sorumluluğuna gidilemez.

DAVA : Davacı iş kazası sonucu maluliyetinden doğan maddi ve manevi tazminatın ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme ilamında belirtildiği şekilde, isteğin kısmen kabulüne karar vermiştir.

Hükmün davalılardan M vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi:

YARGITAY KARARI

Uyuşmazlık iş kazası nedeniyle maddi ve manevi tazminatın davalılara ödetilmesine ilişkindir. Mahkemece, davacının geçirdiği iş kazası nedeniyle kararda yazılı manevi tazminatın davalılardan tahsiline karar verilmiş ise de, davalı M hakkında kurulan hüküm doğru değildir.

Gerçekten, bir iş kazası sonucu zarara uğrayan işçinin tazminat davası, işveren veya kusurlu 3. kişilere karşı yöneltilir. Bundan başka aracı olarak nitelendirilen kişilerce işe alınan işçilerin uğrayacakları zarardan dolayı asıl işverenin aracı ile birlikte sorumlu olacağı 1475 sayılı Yasa'nın 1. maddesi gereğidir.

Somut olayda, çözümlenmesi gerekli sorun davalı M ile davalı A arasındaki hukuki ilişkinin işveren, aracı veya üst-alt işveren biçiminde olup olmadığıdır. 1475 sayılı İş Kanunu'nun 1/son ve 506 sayılı SSK'nun 87/2. maddesindeki açıklamalar ışığında aracıdan (taşeron) söz edilmek için öncelikle üst işveren ve bunun tarafından ortaya konulan bir iş olmalı ve görülmekte olan bu işin bölüm ve eklentilerinden bir iş, alt işverene devredilmelidir. Buna karşın, bir işin bütünüyle bir işverene devri durumunda veya anahtar teslimi denilen biçimde işin verilmesi durumunda artık üst-alt işveren ilişkisi söz konusu olamaz.

29.04.1993 tarihli düzenleme şeklinde gayrimenkul satış vaadi ve kat karşılığı inşaat sözleşmesinden davalı M'in arsası üzerinde kat karşılığı inşaat yapma işinin tamamen davalı A'ya verildiği böylece işin anahtar teslimi suretiyle devrinin söz konusu olduğu ortaya çıktığından aralarındaki hukuki ilişki işveren-aracı olarak nitelendirilemez. İşin bir bölümü yerine, tümüyle devrolunduğu durumda işi devreden kişinin işverenlik sıfatı ortadan kalkacağından sorumluluğuna gidilemez.

O halde, davalı M'nin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ : Hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, temyiz harcının istek halinde temyiz edene iadesine, 14.05.2003 gününde oybirliğiyle karar verildi.

T.C.
YARGITAY
21. HUKUK DAİRESİ
YARGITAY İLAMI

ESAS NO : 2003/4754
KARAR NO : 2003/5612
KARAR TARİHİ : 12.06.2003

KARAR ÖZETİ : İŞ KAZASI SONUCU CİSMANİ ZARARA UĞRAYAN KİŞİNİN YAKINLARINA MANEVİ TAZMİNAT VERİLMESİ

1. Eksik inceleme ve araştırmaya dayalı olarak hazırlanan bilirkişi raporuna itibar edilmesi yanlıştır.

2. Yansıma yoluyla aynı eylem nedeniyle manevi üzüntü duyanlar manevi tazminat isteyemezler. Ancak bir kişinin cismani zarara uğraması sonucu onun (ana, baba, karı, koca, çocuk gibi) çok yakınlarından birinin de aynı eylem nedeniyle ruhsal ve sinirsel sağlık bütünlüğü ağır şekilde bozulmuşsa

çimento işveren

(örneğin kazaya uğrayan yakın kişi büyük ölçüde iş göremez duruma gelmişse) onların da manevi tazminat isteyebilecekleri kabul edilmelidir

DAVA : Davacılar, murisinin iş kazası sonucu ölümünden doğan maddi ve manevi tazminatın ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme, ilamında belirtildiği şekilde, isteğin kısmen kabulüne karar vermiştir.

Hükmün davacılar ile davalılardan İnş.San.Tic.İth.İhr.Ltd.Şti. ve Müh.İnş. San.Tic.Ltd.Şti. vekilleri tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tesbit edildi.

YARGITAY KARARI

Dava, iş kazası sonrası sigortalı işçinin kendisi için maddi ve manevi tazminat, halen hayatta olan sigortalı işçinin eş ve çocuğunun manevi tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece davacı sigortalının kendisine ilişkin istemi kısmen kabul edilmiş sigortalı eş ve 2 çocuğunun manevi tazminat istemi reddedilmiştir.

1- Mahkeme 21.10.2002 tarihli kusur oranlarını belirleyen bilirkişi raporunu hükmüne dayanak yapmıştır. Ancak raporda kazanın meydana gelmesinde davalılardan TEDAŞ'ın ihmalinin bulunup bulunmadığı ve böylece sorumluluğu cihetine gidilmesinin olasılığı üzerinde durulmamış bu konuda ciddi bir açıklamaya yer verilmemiştir. Oysaki olayın meydana geldiği yerde adı geçen davalıya ait ve sorumluluğu altında bulunan yer altı ve yer üstü enerji hatlarının mevcut olduğu ve kazanında bu elektrik akımından kaynaklandığı ortadadır. Hal böyle iken, eksik inceleme ve araştırmaya dayalı olarak hazırlanan rapora itibar edilmesi yanlış olup bozmayı gerektirir.

Yapılacak iş, bilirkişilerden doyurucu nitelikte ek rapor almak, gerekir ise yeniden oluşturulacak uzman bilirkişi heyeti marifetiyle kusur oranlarını saptamak, raporlar arasında çelişki olması durumunda aykırılığın giderilmesi suretiyle neticeye gitmek olacaktır.

2- Uygulamada kabul edildiği üzere, B.K.'nın 47. maddesine göre manevi tazminat isteme hakkı doğrudan doğruya cismani zarara uğrayan kişiye aittir. Yansıma yoluyla aynı eylem nedeniyle manevi üzüntü duyanlar manevi tazminat isteyemezler. Ancak bir kişinin cismani zarara uğraması sonucu onun (ana, baba, karı, koca, çocuk gibi) çok yakınlarından birinin de aynı eylem nedeniyle ruhsal ve sinirsel sağlık bütünlüğü ağır şekilde bozulmuşsa (örneğin kazaya uğrayan yakın kişi büyük ölçüde iş göremez duruma gelmişse) onların da manevi tazminat isteyebilecekleri kabul edilmelidir. HGK'nun 26.4.1995 gün ve E: 1995/11-122 K:1995/430 sayılı kararı bu doğrultuda olduğu gibi, Dairemizin de giderek B.K.'nın 47 maddesine getirdiği yorum bu karar ile paralellik arz etmektedir.

Bu açıklamalar ışığında, kazazede R'nin % 81 maluliyet oranına ve bakıma muhtaç durumda bulunmasına karşın, eş ve çocuklarına uygun miktarda manevi tazminata hükmetmek gerekirken bundan zuhul olunması da ayrıca bozma nedenidir.

O halde, tarafların bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ : Hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, temyiz harcının istek halinde temyiz edenlere iadesine, 12.06.2003 gününde oybirliğiyle karar verildi.

UZUN DÖNEM İŞSİZLİK

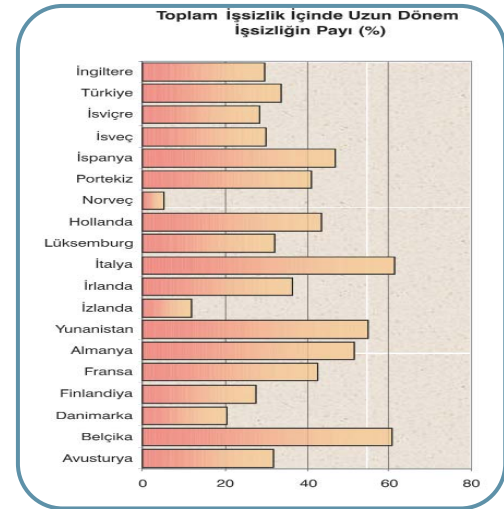
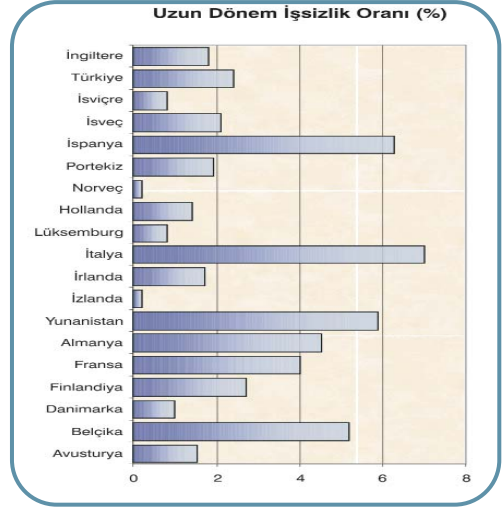
Uzun Dönem İşsizlik göstergesi ülkede yaşanan işsizliğin yapısını ve ülkenin ekonomik durumunu ortaya koyması açısından büyük bir öneme sahiptir. Kısa dönemli işsizlikler daha çok kişiden kaynaklı olsa da, yani yeni iş arama için işsizler ordusuna katılma veya başka sebeplerden dolayı kısa bir süre çalışmama, uzun dönem işsizlik genelde kişilerden kaynaklanmayıp ülkenin genel istihdam yapısından ve ekonominin durumundan kaynaklanır. Kısaca uzun dönem işsizliğin nedenleri makro bazda yer alan nedenlerdir. Uzun Dönem İşsizlik göstergesi, Ülkemizdeki Devlet İstatistik Enstitüsü gibi kurumlar tarafından yapılan Hanehalkı İşgücü Anketleri yardımıyla tespit edilir.

Uzun dönem işsiz kapsamı içerisine 1 yıl veya daha uzun süredir ülkenin cari ücret seviyesinden iş arama gayreti göstermesine rağmen iş bulamayanlar girmektedir.

Uzun dönem işsizlik oranı ülkedeki tüm işgücü içerisinde uzun dönem işsizlerin oranını gösterir. Aşağıdaki tablonun 3. sütununda Uzun Dönem İşsizlik Oranı yer almaktadır. 4. sütunda ise Uzun Dönem İşsiz olanların toplam işsizler içindeki payı görülmektedir.

Ülke	Dönem	Uzun Dönem İşsizlik Oranı (%)	Toplam İşsizlik içindeki payı (%)
Avusturya	1999	1,5	31,7
Belçika	1999	5,2	60,5
Danimarka	1999	1	20,5
Finlandiya	2000	2,7	27,6
Fransa	2000	4	42,5
Almanya	1999	4,5	51,7
Yunanistan	1998	5,9	54,9
İzlanda	1999	0,2	11,7
İrlanda	2000	1,7	36,5
İtalya	1999	7	61,4
Lüksemburg	1999	0,8	32,3
Hollanda	1999	1,4	43,5
Norveç	2000	0,2	5
Portekiz	1999	1,9	41,2
İspanya	2000	6,3	46,8
İsveç	1999	2,1	30,1
İsviçre	2000	0,8	28,3
Türkiye	1999	2,4	33,7
İngiltere	1999	1,8	29,8

Tabloda Türkiye'yi incelediğimizde, 1999 yılında Uzun Dönem İşsizlerin, toplam işgücü içerisindeki oranı % 2,4'tür. Toplam işsizler içindeki oranı ise % 33,7'dir. Yani her 100 işsizden yaklaşık 38'i 1 yıldan uzun süredir herhangi bir işte çalışmamış olanlardır. Bu da Türkiye'deki işsizliğin genel yapısını gözler önüne sermeye yetmektedir.

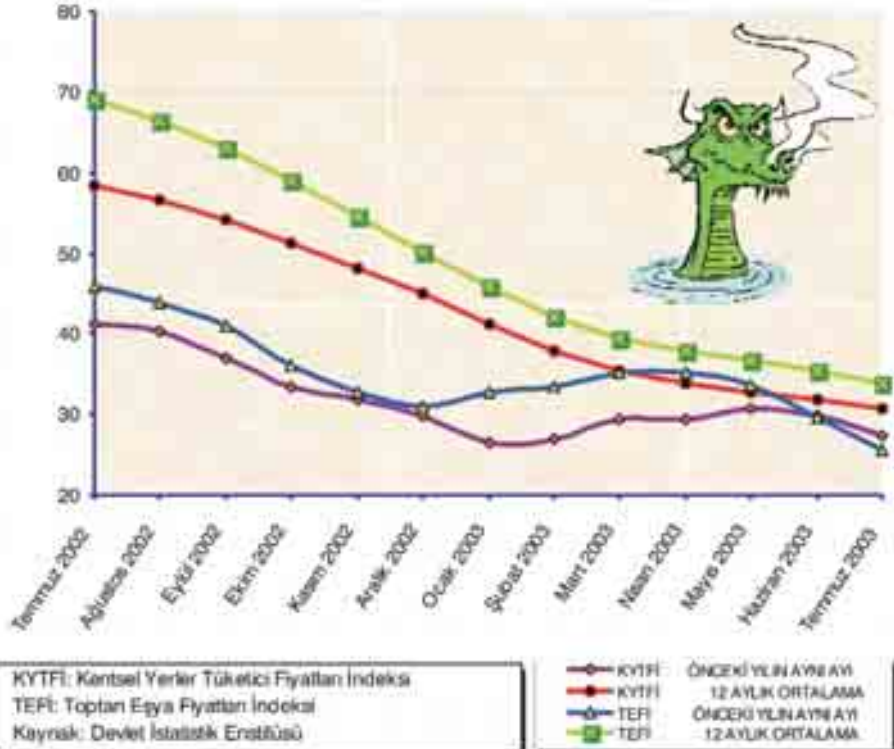

Grafikler incelendiğinde ise, İspanya, İtalya ve Belçika'da Uzun Dönem İşsizlik oranlarının diğer ülkelere göre yüksek olduğu ve bu ülkelerin uzun dönem işsizlerinin toplam işsizler içinde de yüksek bir paya sahip olduğu görülmektedir. Türkiye'nin ise diğer Avrupa ülkelerinden çok fazla ayırdedici bir orana sahip olmadığı, yalnızca uzun dönem işsizlerinin toplam işsizler içinde yüksek bir paya sahip olduğu görülmektedir.

Kaynak: Key Indicators of The Labour Market 2001-2002, ILO, Geneva

DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ
TÜKETİCİ FİYATLARI VE TOPTAN EŞYA FİYATLARI İNDEKSİNE GÖRE
ENFLASYON RAKAMLARI KARŞILAŞTIRMASI
(1994 = 100)

	KYTFİ ÖNCEKİ YILIN AYNI AYI	KYTFİ 12 AYLIK ORTALAMA	TEFİ ÖNCEKİ YILIN AYNI AYI	TEFİ 12 AYLIK ORTALAMA
Temmuz 2002	41,3	58,4	45,9	69,1
Ağustos 2002	40,2	56,6	43,9	66,3
Eylül 2002	37,0	54,2	40,9	63,0
Ekim 2002	33,4	51,2	36,1	59,0
Kasım 2002	31,8	48,2	32,8	54,6
Aralık 2002	29,7	45,0	30,8	50,1
Ocak 2003	26,4	41,3	32,6	45,9
Şubat 2003	27,0	37,9	33,4	42,1
Mart 2003	29,4	35,5	35,2	39,4
Nisan 2003	29,5	33,8	35,1	37,8
Mayıs 2003	30,7	32,7	33,7	36,7
Haziran 2003	29,8	31,7	29,6	35,4
Temmuz 2003	27,4	30,7	25,6	33,8

Mevzuat Özel Eki No: 24

MEVZUAT

Hazırlayan: Av. Füsün Gökçen

01 Temmuz 2003 - 25 Ağustos 2003 tarihleri arası

Resmi Gazete'de

yayımlanmış bulunan ve

Endüstri İlişkileri konularına ilişkin Mevzuat

R.G. 01 Temmuz 2003 - Sayı: 25155

YASAMA BÖLÜMÜ

Kanunlar

Devlet Memurları Kanunu ile Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No. 4905

Kabul Tarihi: 25.06.2003

MADDE 1 - 14.07.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 209 uncu maddesinin birinci ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Devlet memurları ile herhangi bir şekilde sağlık yardımından yararlanmayan eşlerinin veya bakmakla yükümlü oldukları ana baba ve ikiden fazla dahi olsa aile yardımı ödeneğine müstahak çocuklarının hastalanmaları halinde, evlerinde veya resmi veya özel sağlık kurum ve kuruluşlarında ayakta veya yatarak tedavileri kurumlarınca sağlanır. Ancak, tedavi ve yol masraflarının ödenebilmesi için, tedaviye tabip raporu ile lüzum gösterilmesi şarttır.

Ayakta veya meskende tedavi halinde kullanılacak ilaç bedellerinin %20'si memur tarafından ödenir. Ancak, sağlık kurulu raporu ile belirlenen ve tüberküloz, kanser, kronik böbrek, akıl hastalıkları, organ nakli ve benzeri uzun süreli tedaviye ihtiyaç gösteren hastalıkların ayakta veya meskende tedavileri sırasında kullanılmasına lüzum gösterilen ilaçlardan, hayati önemi haiz oldukları Sağlık Bakanlığınca tespit edilecek olanların bedellerinin tamamı kurumlarınca ödenir.

MADDE 2 - 08.06.1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 14 üncü

maddesinin (b) ve (d) bentlerinde yer alan "%15" ibareleri, "%16" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 3 - 5434 sayılı Kanunun ek 72 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ek Madde 72.- Personel mevzuatına göre aylıksız izinli sayılanlardan aylıksız izinli olarak geçen sürelerle ilişkin kesenek ve karşılıklarını istekleri halinde her ay veya 102 nci maddede yazılı süreler içinde başvurmaları ve başvuru tarihindeki katsayılar ve emekli keseneğine esas aylığın hesabına ait diğer unsurlar ile kesenek ve karşılık oranları esas alınmak suretiyle hesaplanacak kesenek ve karşılıklarını aynı süreler içinde defaten ödemeleri halinde aylıksız geçen izin süreleri emeklilik yönünden eski derecelerinde değerlendirilir.

MADDE 4 - 5434 sayılı Kanunun Geçici 139 uncu maddesinin birinci, altıncı ve yedinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Aşağıda sayılanlar, Kanunla düzenlenecek genel sağlık sigortası kapsamına alınacakları tarihe kadar, hastalanmaları halinde resmi veya özel sağlık kurum veya kuruluşlarında yönetmelikle belirlenecek usul ve esaslara göre muayene ve tedavi ettirililer.

Muayene, tetkik, tahlil ve tedavilerin usul, şekil ve şartları ile fiyatları, bu hususlarda ilgili kurum ve kuruluşlara ve Sandığın ödeme ve tahsilat işlemini yapacak bankalara verilecek görevler ve bunlarla ilgili esaslar Sandıkça hazırlanıp Maliye Bakanlığınca onaylanacak yönetmelikle tespit olunur.

Bu yönetmelik Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde hazırlanır.

Bu madde gereğince yapılacak ödemeler temlik edilemez.

Yürürlük

MADDE 5 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme**MADDE 6** - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.**----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----****Kanunlar****Gemiadamlarının Sağlık Muayenesine İlişkin 73 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun****Kanun No. 4908****Kabul Tarihi: 25.06.2003**

MADDE 1 - Uluslararası Çalışma Örgütü Genel Konferansı'nın 1946 yılında Seattle'da yapılan 28 inci oturumunda kabul edilen "Gemiadamlarının Sağlık Muayenesine İlişkin 73 sayılı Sözleşme"nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.**MADDE 3** - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.**----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----****R.G. 05 Temmuz 2003 - Sayı: 25159****YASAMA BÖLÜMÜ****Kanunlar****Türkiye İş Kurumu Kanunu****Kanun No. 4904****Kabul Tarihi: 25.06.2003****BİRİNCİ KISIM****Türkiye İş Kurumunun Kuruluş ve Görevleri****BİRİNCİ BÖLÜM****Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Kurumun Görevleri****Amaç ve kapsam**

MADDE 1 - Bu Kanun ile istihdamın korunmasına, geliştirilmesine, yaygınlaştırılmasına ve işsizliğin önlenmesi faaliyetlerine yardımcı olmak ve işsizlik sigortası hizmetlerini yürütmek üzere Türkiye İş Kurumu kurulmuştur.

Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerde, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, kanunla kurulan fonlarda, özel kanunla veya özel kanunla verilmiş yetkiye dayanarak kurulan kamu kurum ve kuruluşlarında,

kefalet sandıklarında, sosyal güvenlik kuruluşlarında, genel ve katma bütçelerin transfer tertiplerinden yardım alan

kuruluşlarda, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıklarında, il özel idareleri ve belediyelerle bunların kurdukları birlik ve müesseselerde ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarında aylık ve ücret alan ve işçi statüsünde çalışmayan memur, sözleşmeli personel, geçici personel ve diğer kamu görevlilerinin istihdamı hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

Kurum, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bağlı kuruluşu olup, özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliği haiz, idari ve mali bakımdan özerk bir kamu kuruluşudur.

Kurum, vize ve tescile ilişkin hükümler hariç 26.05.1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu ve 21.02.1967 tarihli ve 832 sayılı Sayıştay Kanununa tabidir. Kurumun malları, alacakları, banka hesapları 09.06.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 01.03.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu bakımından Devlet malı hükmünde olup haczedilemez, alacakları da Devlet alacağı derecesinde imtiyazlıdır. Kurum malları hakkında İcra ve İflas Kanununun iflasa ilişkin hükümleri uygulanmaz. Kısa adı "İŞKUR"dur.

Tanımlar**MADDE 2** - Bu Kanunda geçen;

Bakanlık : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,

Bakan : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanını,

Kurum : Türkiye İş Kurumunu,

Genel Müdür : Türkiye İş Kurumu Genel Müdürünü,

Genel Kurul : Türkiye İş Kurumu Genel Kurulunu,

Yönetim Kurulu : Türkiye İş Kurumu Yönetim Kurulunu,

Genel Müdürlük : Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünü,

Fon : İşsizlik Sigortası Fonunu,

İfade eder.

Kurumun görevleri**MADDE 3** - Kurumun görevleri şunlardır:

a) Ulusal istihdam politikasının oluşturulmasına ve istihdamın korunmasına, geliştirilmesine ve işsizliğin önlenmesi faaliyetlerine yardımcı olmak, işsizlik sigortası işlemlerini yürütmek.

b) İşgücü piyasası verilerini, yerel ve ulusal bazda derlemek, analiz etmek, yorumlamak ve yayınlamak, İşgücü Piyasası Bilgi Danışma Kurulunu oluşturmak ve Kurul çalışmalarını koordine etmek, işgücü arz ve talebinin belirlenmesine yönelik işgücü ihtiyaç analizlerini yapmak, yaptırmak.

c) İş ve meslek analizleri yapmak, yaptırmak, iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri vermek, verdirmek, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirmek ve uygulamak, istihdamdaki işgücüne eğitim seminerleri düzenlemek.

d) İşçi isteme ve iş aramanın düzene bağlanmasına ilişkin çalışmalar yapmak, işgücünün yurt içinde ve yurt dışında uygun oldukları işlere yerleştirilmelerine ve çeşitli işler için uygun işgücü bulunmasına ve yurt dışı hizmet akitlerinin yapılmasına aracılık etmek, istihdamında güçlük çekilen işgücü ile işyerlerinin yasal olarak çalıştırmak zorunda oldukları işgücünün istihdamlarına katkıda bulunmak, özel istihdam bürolarına ilişkin Kuruma verilen görevleri yerine getirmek, işverenlerin yurt dışında kendi iş ve faaliyetlerinde çalıştıracağı işçileri temin etmesi ile tarım işlerinde ücretli iş ve işçi bulma aracılığına izin verilmesi ve kaldırılmasına ilişkin işlemleri yapmak.

e) Gerektiğinde Kurum faaliyet alanı ile ilgili ihalelere katılmak suretiyle, yurt içinde veya uluslararası düzeyde kurum ve kuruluşlara eğitim ve danışmanlık hizmeti vermek.

f) Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşların işgücü, istihdam ve çalışma hayatına ilişkin olarak aldıkları kararları izlemek, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin taraf olduğu Kurumun görev alanına giren ikili ve çok taraflı anlaşma, sözleşme ve tavsiye kararlarını uygulamak.

İKİNCİ BÖLÜM

Kurumun Organları

Organlar

MADDE 4 - Kurum aşağıdaki organlardan oluşur:

- a) Genel Kurul.
- b) Yönetim Kurulu
- c) Genel Müdürlük.
- d) İl İstihdam Kurulları.

Kurum teşkilatı ekli (1) sayılı listede gösterilmiştir.

Genel Kurul ve görevleri

MADDE 5 - Genel Kurul, Bakanın veya görevlendireceği kişinin başkanlığında;

a) Adalet, Milli Savunma, İçişleri, Dışişleri, Maliye, Milli Eğitim, Bayındırlık ve İskan, Sağlık, Ulaştırma, Tarım ve Köyişleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Sanayi ve Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Kültür ve Turizm, Çevre ve Orman bakanlıkları ile Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Hazine, Dış Ticaret, Devlet Planlama Teşkilatı müsteşarlıkları, Devlet Personel, Özelleştirme İdaresi, Devlet İstatistik Enstitüsü, GAP Bölge Kalkınma İdaresi, Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi, Özürlüler İdaresi başkanlıkları, Milli Prodüktivite Merkezi, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur ve Kurumdan iştirak edecek Genel Müdür düzeyinde birer,

b) Üye sayıları itibarıyla en fazla üyeye sahip ilk üç sıradaki işçi konfederasyonlarının üye sayıları oranları dikkate alınarak belirlenecek on yedi, üye sayısı itibarıyla en fazla üyeye sahip işveren konfederasyonunca belirlenecek on,

Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinden beş, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonundan üç, Türkiye Sakatlar Konfederasyonundan her özür grubunu temsilen birer olmak üzere toplam dört, Türkiye Ziraat Odaları Birliğinden iki, Yükseköğretim Kurulunca belirlenecek dört öğretim üyesi, Kurumda temsil yetkisine sahip kamu görevlileri sendikasıncı belirlenecek bir, Temsilciden oluşur.

Genel Kurul temsilcileri iki yıl süre ile görev yaparlar. Herhangi bir nedenle bu görevleri sona erenlerin yerlerine kalan süreyi tamamlamak üzere Genel Kurula temsilci veren birimlerce yeni temsilci görevlendirilir. Genel Kurul iki yılda bir Kasım ayı içinde Bakanın çağrısı üzerine olağan toplantısını yapar. Bakan, gerekli görmesi halinde Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırabilir.

Genel Kurulun görevleri şunlardır:

a) Devletin ekonomik ve sosyal politikalarına uyumlu ulusal istihdam politikasının oluşturulmasına yardımcı olmak, uygulanan politikadaki dönem içindeki gelişmeleri değerlendirmek.

b) İstihdamın korunmasına, geliştirilmesine, yaygınlaştırılmasına ve işsizliğin önlenmesi faaliyetlerine yardımcı olmak ve önerilerde bulunmak.

c) Kurumun dönem faaliyet raporunu görüşmek, Kurumun hizmetlerini iyileştirici önerilerde bulunmak.

Genel Kurul görüşmelerinin sonuçları raporla tespit edilir, bu rapor Bakanlığa en geç iki ay içinde verilir.

Genel Kurul kararları Kurum ve diğer ilgili kurum ve kuruluşların politika oluşturma ve uygulamalarında öncelikle dikkate alınır.

Yönetim Kurulunun teşkili, görev ve yetkileri

MADDE 6 - Yönetim Kurulu, Kurumun en yüksek yönetim, karar, yetki ve sorumluluğa sahip organıdır. Genel Müdürün başkanlığında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın önerisi üzerine müşterek kararla atanan birer temsilci ile en çok üyeye sahip işçi konfederasyonu, işveren konfederasyonu ve Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonunca belirlenen birer üyeden olmak üzere altı üyeden oluşur. Yönetim Kurulu üyelerinin görev süresi üç yıldır.

Yönetim Kurulu üyelerinin, Devlet memurluğuna atanabilme şartlarını taşımaları ve siyasi parti organlarında görevli bulunmamaları, ayrıca atama ile gelecek üyelerin finans konusunda yeterli deneyime sahip olmaları, hukuk, iktisat, maliye, finans, işletme, kamu yönetimi, sosyal politika veya iş hukuku dallarında en az lisans düzeyinde öğrenim yapmış olmaları zorunludur.

Yönetim Kurulu, başkanın daveti üzerine en az haftada bir defa üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır. Kararlar çoğunlukla alınır. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır. Genel Müdürün bulunmadığı hallerde Bakanlık temsilcisi Kurula başkanlık eder. Mazeretsiz olarak toplantıya katılmayan

üyelerin ücretlerinden, yönetim kurulu yönetmeliğine göre kesinti yapılır. Yönetim Kurulunun çalışma, alt kademelere devredebileceği yetkiler ile diğer hususların usul ve esasları Yönetim Kurulunun teklifi ve Bakanın onayı ile çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Toplantılara iştirak eden Yönetim Kurulu Başkanı ve müşterek kararname ile atanan üyelerine 22.01.1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 34 üncü maddesine göre kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu başkan ve üyelerine ödenen miktarlarda ilave aylık ücret verilir. Diğer yönetim kurulu üyelerine ise kadrosunun karşılığı olan aylık ve diğer mali haklar ödenir. Yolluklarında ise 10.02.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri uygulanır.

Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Genel Müdürlükçe hazırlanan Kurumun bütçe teklifi ile bütçenin bölümleri arasında ödenek aktarılması ve ek ödenek alınması önerilerini değerlendirerek Bakanlığa sunmak, bütçe bölümlerinin maddeleri arasında ödenek aktarmalarını yapmak, bilanço ve faaliyet raporunu inceleyip onaylamak.

b) Kurumca hazırlanan kanun, kanun hükmünde kararname, tüzük ve yönetmelik taslaklarını inceleyerek Bakanlığa sunmak.

c) Kurumun faaliyet alanına ilişkin dönem faaliyet raporlarını Genel Kurulun bilgisine sunmak.

d) İl istihdam kurullarının raporlarını inceleyip değerlendirmek ve Genel Müdürlüğe önerilerde bulunmak.

e) Özel istihdam bürolarının faaliyetlerine izin vermek, faaliyetlerinin izlenmesine ilişkin raporları değerlendirmek, izin yenilenmesi ile verilen izinlerin iptali konularında karar vermek.

f) Kurumun yurt içinde ve uluslararası düzeyde kurum ve kuruluşlara vereceği eğitim ve danışmanlık hizmetleri bedelleri ile işverenlere verilen Kurum hizmetlerinin hangilerinden ne kadar masraf karşılığı alınacağına karar vermek.

g) Kurumun merkez ve taşra teşkilatı birimlerinin kurulması ve gerekli görülen değişikliklerin yapılması hususlarında ilgili makamlara önerilerde bulunmak; Genel Müdürün önerisi üzerine, özel kanunlarda yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla Kurumun 1-4 dereceli kadrolarına atamalar yapmak ve Kurum adına imza yetkisi verilecek personeli belirlemek.

h) Kurum personelinin eğitimi amacıyla düzenlenen yıllık eğitim programlarını onaylamak.

i) Kurum adına her türlü hizmet satın alınması, taşınır ve taşınmaz mal edinilmesi, bunların idaresi, inşaat yaptırılması, satılması, takası ve trampası veya Kuruma ait binaların hizmet binası, eğitim tesisi, kreş ve benzeri hizmetlere tahsisi hakkındaki önerileri inceleyip karara bağlamak.

j) Kurum taşınmaz mallarının, bakanlıklar ile bağlı ve ilgili kuruluşlara rayiç veya emsal değer üzerinden kiraya

verilmesi, bakanlıklar ile bağlı ve ilgili kuruluşlar arasında karşılıklı olarak taşınmazlara ihtiyaç duyulması halinde, rayiç bedellerin eşit olması veya aradaki bedel farkının %10'u geçmemesi durumunda, bedelsiz olarak karşılıklı kullanım hakkı verilmesi ile ilgili önerileri inceleyip karara bağlamak.

k) Her yıl Maliye Bakanlığınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında miktarı artırılmak üzere bedeli yüz milyar liradan fazla olan sözleşmeler ve yapılacak işler hakkında karar vermek.

l) Kovuşturulmasında Kurum için yarar görülmeyen dava ve icra kovuşturmalarının açılmaması, henüz dava ve icra kovuşturması haline gelmemiş olan uyuşmazlıkların uzlaşma yoluyla çözümlenmesi ve bunlara ait paraların terkinin önerilerini, Kurum için yarar görülmeyen hallerde dava ve icra kovuşturmalarından vazgeçilmesi, kanun yollarına başvurulmaması, bunlara ait para ve malların terkinin, Kurum leh ve aleyhine açılmış dava ve icra kovuşturmalarının uzlaşma yoluyla çözümü hakkındaki önerileri karara bağlamak.

m) Fon kaynaklarını piyasa şartlarında değerlendirmek.

n) Fon gelir ve giderlerinin üçer aylık dönemler itibarıyla denetlettilmesini ve denetim raporlarının kamuoyuna açıklanmasını sağlamak.

o) Fona ilişkin aktüeryal projeksiyonları yaptırmak.

p) Günlük fon hareketlerinin izlenmesini, kayıtlarının tutulmasını ve genel kabul görmüş muhasebe standartlarına uygun olarak muhasebeleştirilmesini sağlamak.

r) Genel Müdür ve Yönetim Kurulu üyelerinin başkaca önerilerini inceleyip karara bağlamak ve bu Kanunla verilen benzeri görevleri yapmak.

Genel Müdürlük

MADDE 7 - Genel Müdürlük, merkez ve taşra teşkilatından oluşur.

Genel Müdür, Genel Kurulun önerilerini dikkate alarak Yönetim Kurulu kararları ile Kurum mevzuatı doğrultusunda bütün işleri yürütür. Kurumun faaliyet alanına giren konularda diğer kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlar, idari ve adli merciler ile üçüncü şahıslara karşı Kurumu temsil eder. Temsil yetkisini gerektiğinde genel hükümlere göre devredebilir. Kurum avukatının bulunmadığı yerlerde ve zamanlarda bunlara ait görevlerin yerine getirilmesinde Genel Müdür, icra ve yargı mercileri nezdindeki temsil yetkisini uygun göreceği Kurum personeline devredebilir.

Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, İ.Hukuk Müşaviri ve Daire Başkanı kadrolarına atanacakların, en az dört yıllık eğitim veren fakülte veya yüksekokul mezunu olmaları gerekir. Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı ve İ. Hukuk Müşaviri kadrolarına müşterek kararname ile diğer 1-4 dereceli kadrolara Genel Müdürün teklifi üzerine Yönetim Kurulu kararı ile bunlar

dışında kalan Kurum kadrolarına ise Genel Müdür onayı ile atama yapılır.

Merkez teşkilatı

MADDE 8 - Kurumun merkez teşkilatı, ana hizmet birimleri ile danışma ve denetim birimleri ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşur.

Ana hizmet birimleri

MADDE 9 - a) İşgücü Piyasası Bilgi Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

İşgücü Piyasası Bilgi Hizmetleri Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

İşgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derlemek, analiz etmek, yorumlamak ve yayınlamak, işgücü piyasası bilgi sistemini oluşturmak, İşgücü Piyasası Bilgi Danışma Kurulu çalışmalarını koordine etmek, Kurum hizmetlerinin bilişim teknolojileri desteğinde verilmesini sağlamak, Kurumun bilgisayar donanım, yazılım ve iletişim altyapısının sürekli çalışabilirliğini sağlamak ve geliştirmek, Kurumun araştırma ve planlama çalışmaları ile basın ve halkla ilişkilerini yürütmek.

b) İşgücü Uyum Dairesi Başkanlığı

İşgücü Uyum Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

İş ve meslek analizleri yapmak, yaptırmak, meslekleri tanımlamak ve sınıflandırarak yayınlamak, meslek ya da alan seçme aşamasında olan öğrencilere mesleki rehberlik hizmetleri sunmak, yetişkinlere iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri vermek, verdirmek, ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak, yaşam boyu eğitim anlayışı içerisinde meslek edindirme, meslek geliştirme ve meslek değiştirme kursları düzenlemek, istihdamında güçlük çekilen grupların istihdamını kolaylaştırıcı mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyon hizmetleri vermek, verdirmek, işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde ve yerlerde toplum yararına çalışma programları düzenlemek, istihdamdaki işgücüne eğitim seminerleri vermek ve aktif işgücü piyasası politikaları çerçevesinde benzeri işgücü uyum programlarını uygulamak.

c) İstihdam Dairesi Başkanlığı

İstihdam Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

Ulusal istihdam politikalarının oluşturulmasına yardımcı olmak amacıyla çalışmalar yapmak, işçi isteme ve iş aramanın düzene bağlanması yolunda gerekli çalışmaları yapmak, istihdamında güçlük çekilen uzun süreli işsizler, kadınlar, gençler, özürhükümlüler, eski hükümlüler ve benzeri grupların istihdamlarına yardımcı olmak, işgücünün yurt içinde ve yurt dışında uygun oldukları işlere yerleştirilmelerine ve çeşitli işler için elverişli işçiler bulunmasına ve yurt dışı hizmet akitlerinin yapılmasına aracılık etmek, tarım aracılığı ile özel istihdam bürolarına ilişkin Kuruma verilen görevleri yerine getirmek.

d) İşsizlik Sigortası Dairesi Başkanlığı

İşsizlik Sigortası Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu hükümleri çerçevesinde, işsizlik sigortası işlemleri yapmak, İşsizlik Sigortası Fonunun, Yönetim Kurulu kararları çerçevesinde değerlendirilmesine ilişkin işlemleri yapmak, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun hükümlerine göre iş kaybı tazminatına ilişkin işlemleri yapmak.

e) Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı

Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

Kurumun görev alanına giren konularda, Avrupa Birliği ve uluslar arası kuruluşlarla gerekli çalışmaları yürütmek, bu kuruluşlarla işbirliği içinde gerçekleştirilecek projeleri hazırlamak, çalışma hayatı, istihdam, işsizlik, aktif ve pasif işgücü programları, işgücünün yapısı ile mesleki niteliğinin geliştirilmesi gibi Kurumu ilgilendiren konularda dış ülkelerdeki gelişmeleri takip etmek, yabancı ülkelerle yapılan ikili işgücü anlaşmaları ve sosyal güvenlik sözleşmeleri ile uluslararası protokol ve sözleşmelerin hazırlanması veya tadili konusunda ilgili birimlere destek vermek.

Danışma ve denetim birimleri

MADDE 10 - a) Teftiş Kurulu Başkanlığı

Teftiş Kurulu Başkanlığının görevleri şunlardır:

Kurum birimlerinin her türlü iş ve işlemleri ile ilgili olarak teftiş, inceleme, soruşturma işlerini yürütmek, kamu ve özel işyerlerinde Kurum çalışmaları ile ilgili inceleme yapmak, kayıt, evrak ve işlemleri teftiş etmek, Kurumun hizmet ve faaliyetlerinin iyileştirilmesine yönelik önerilerde bulunmak.

b) Hukuk Müşavirliği

Hukuk Müşavirliğinin görevleri şunlardır:

Genel Müdürlük birimleri ve taşra teşkilatınca sorulan hukuki konular ile Kurum görüşü istenen veya Kurumca hazırlanan kanun, tüzük ve yönetmelik tasarıları hakkında görüş bildirmek, Kurum leh ve aleyhindeki dava ve icra takiplerini merkezden veya mahallinden takip etmek, adli merciler ile resmi daireler ve kuruluşlar nezdinde Kurumu temsil etmek, ihtilafları önleyici ve Kurumun menfaatlerini koruyucu tedbirleri zamanında almak.

Yardımcı hizmet birimleri

MADDE 11 - a) Personel ve Eğitim Dairesi Başkanlığı

Personel ve Eğitim Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

Kurumun personel politikasıyla ilgili çalışmalarını yapmak, personelin atama, özlük, emeklilik ve benzeri işlerini yürütmek, personel eğitimlerini planlamak ve uygulamak, Kurumun organizasyon ve toplam kalite yönetimi çalışmalarını yürütmek.

b) İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı

İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

Kurumun hizmet ve faaliyetlerinin yerine getirilmesini sağlayacak bütçeyi hazırlayarak yetkili organlara sunmak ve uygulanmasını takip etmek, GenelMüdür lük hesaplarının kayıtlarını tutmak, takip etmek ve değerlendirmek, Kurumun borç ve alacaklarını takip etmek, sonuçlandırmak, taşra birimlerinin muhasebe uygulamalarını izlemek ve yönlendirmek, yıl sonunda bilançoğu çıkarmak ve yetkili organlara sunmak, merkez ve taşra teşkilatı için gerekli olan taşınır ve taşınmaz mal ve malzemenin temini, bakımı, onarımı ile vergi, sigorta, kiralama, satın alma, kamulaştırma işlemlerini yapmak, yaptırmak, kreş ve eğitim tesisinin işletilmesi, Kurumun her türlü evrak, arşiv, basım ve haberleşme işlemleri ile sağlık ve sosyal hizmetlerini yürütmek.

c) Savunma Uzmanlığı

Savunma Uzmanlığının görevleri şunlardır:

Kurumun seferberlik ve savaş hazırlıkları ile topyekun savunma sivil hizmetlerine yönelik planlama faaliyetlerini ilgili mevzuat esaslarına göre yapmak ve uygulanmasını sağlamak, kontrol ve koordine etmek.

Taşra teşkilatı

MADDE 12 - Kurumun taşra teşkilatı, il düzeyinde kurulacak il müdürlüklerinden ve merkez nüfusu 100.000 ve yukarı olan veya Sosyal Sigortalar Kurumuna tabi çalışan sayısı 10.000'in üzerinde bulunan ilçelerden gerekli görülenlerde kurulacak şube müdürlüklerinden oluşur.

İl istihdam kurulları ve görevleri

MADDE 13 - İl istihdam kurulları, illerde valinin başkanlığında, belediye başkanı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürlüğü bulunan yerlerde bölge müdürü, il milli eğitim müdürü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu il müdürü, Gençlik ve Spor il müdürü, Sanayi ve Ticaret il müdürü, Kurum il müdürü ve ilçe şube müdürleri, il Ticaret ve/veya Sanayi Odası Başkanları, il Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği başkanı, il Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi başkanı, il Organize Sanayi Bölgeleri müdürleri, ilde bulunan fakülte veya yüksek okullardan belirlenecek en fazla üç öğretim üyesi, Türkiye Sakatlar Konfederasyonu tarafından belirlenecek bir temsilci, il mahalle ve köy muhtarlarından birer temsilci, valinin ilin istihdam yapısını dikkate alarak davet edeceği eğitim kurumları, sivil toplum örgütleri ile diğer kurum ve kuruluş temsilcileri ve o ilde en çok üyeye sahip işçi ve işveren konfederasyonlarının birer temsilcisinden oluşur. İl istihdam kurulları her yıl Eylül ayı içinde olağan toplantısını yapar. Kurul, başkanın çağırısı üzerine her zaman olağanüstü toplantı yapabilir. Kurulun sekreteryası görevi Kurum il müdürlüklerince yerine getirilir.

İl istihdam kurullarının görevleri şunlardır:

a) İl düzeyinde istihdamı koruyucu, geliştirici ve işsizliği önleyici tedbirleri saptamak.

b) İl istihdam politikasının oluşturulmasına yardımcı olmak, işgücü yetiştirme etkinliklerini yönlendirmek üzere yerel düzeyde geçerli olacak ilke ve politikaları belirlemek.

c) Kurum il müdürlüğü tarafından hazırlanan yıllık işgücü eğitim planlarını inceleyerek varsa değişiklikleri yapmak.

d) Eğitim planı uygulaması ile ilgili olarak yöredeki işgücü yetiştirme ve istihdam etkinliklerini izleyip değerlendirmek.

İl müdürlükleri, il istihdam kurulu çalışmalarını rapor halinde Genel Müdürlüğe bildirirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**Sorumluluk ve Yetki Devri****Sorumluluk ve yetki devri**

MADDE 14 - Kurumun merkez ve taşra teşkilatının her kademedeki yöneticileri, yükümlü bulundukları görevleri mevzuata uygun olarak yürütmekten bir üst kademeye karşı sorumludurlar. Genel Müdür ve her kademedeki Kurum yöneticileri, sınırlarını açıkça belirtmek şartıyla yetkilerinden bir kısmını astlarına devredebilirler. Ancak, yetki devri yetkiyi devredenin sorumluluğunu kaldırmaz.

Yönetim Kurulu Başkan ve üyeleri ile Kurum personeli, sorumlulukları bakımından 765 sayılı Türk Ceza Kanununun tatbikinde Devlet memuru sayılırlar. Bu kişiler hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz.

Kurum iş ve işçi arayanların isteklerini karşılayamamaktan ve hizmet akdi yapılmasına aracılık ettiği hallerde, tarafların ileri sürecekleri zarar ve ziyandan sorumlu değildir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**Personel Statüsü ve Kurum Gelirleri****Personel statüsü**

MADDE 15 - Kurum personeli hakkında bu Kanun ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Kurum, her türlü dava ve icra takipleri için genel hükümlere göre vekalet akdi ile lüzum görülecek sayıda avukat çalıştırabilir. Hukuk müşavirlerine, kadrolu avukatlara ve hukuk servislerinde fiilen görev yapan personele 2.2.1929 tarihli ve 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat vesaireye Verilecek Ücreti Vekalet Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Kurum, görevlerini etkin olarak yerine getirmek amacıyla İstihdam ve Meslek Uzmanı çalıştırabilir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilen şartlara sahip, sınav tarihi itibarıyla otuz yaşını doldurmamış ve Siyasal Bilgiler, Hukuk, İktisat, İşletme, İktisadi ve İdari Bilimler, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri ilişkileri, Eğitim, İletişim fakülteleri ile bunlara denkliği yetkili makamlarca kabul edilen yurt içi veya yurt dışında en az dört yıllık lisans eğitimi veren fakülte veya yüksek okulların

Kurumun ihtiyaç duyduğu alanlardaki bölümlerinden mezun olanlar arasında yapılacak özel yarışma sınavı sonucunda başarılı bulunanlar, İstihdam ve Meslek Uzman Yardımcısı kadrolarına atanırlar. İstihdam ve Meslek Uzman Yardımcılığına atananlar, bu görevde en az üç yıl fiilen çalışmak, olumsuz sicil almamak kaydıyla açılacak yeterlik sınavında başarılı olmaları halinde İstihdam ve Meslek Uzmanı kadrosuna atanırlar. Yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazandığı halde geçerli mazereti olmaksızın sınava girmeyenler, üst üste iki defa yapılacak sınavda başarılı olamayanlar veya olumsuz sicil alanlar bu unvanlarını kaybederler ve durumlarına uygun başka kadrolara nakledilirler.

Fazla çalışma gerektiren her türlü Kurum işleri için çalışma saatleri dışında görevlendirilecek Kurum personeline (1, 2 ve 3 üncü derece yönetici kadrolarında bulunanlar dahil) fazla çalışma yaptırılabilir. Fazla çalışma ücreti ve fazla çalışmanın yaptırılması ile ilgili diğer hususlar, Yönetim Kurulunun kararı ve Bakanlığın önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit edilir.

Kurumda fiilen çalışan personele, her yıl asgari ücretten az olmamak kaydıyla kendi aylıkları tutarında (ek gösterge dahil) iki ikramiye verilir. İkramiyenin tarihlerini belirlemeye Yönetim Kurulu yetkilidir.

4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesinin son fıkrası uyarınca Kuruma aktarılan idari para cezaları hariç olmak üzere Kurum gelirlerinden, Kurumda fiilen çalışan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında görevlendirilenler dahil kadrolu personele görev unvanı, çalışma verimi ve hizmetlerin rasyonelliğini sağlayacak ilkeler göz önünde bulundurularak Yönetim Kurulunca uygun görülen ve Bakanlıkça onaylanan oran ve miktarda ek ödeme verilir. Ek ödemelerin aylık tutarı 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda tanımlanan en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) brüt tutarının %150'sini geçemez. Ek ödemelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun aylıklara ilişkin hükümleri uygulanır ve damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulamaz. Ek ödemeye ilişkin usul ve esaslar çıkarılacak bir yönetmelikle tespit edilir.

Kurum gelirleri

MADDE 16 - Kurumun gelirleri şunlardır:

- Her yıl Bakanlık bütçesine Kurum için konulan ödenek.
- Kurumca verilecek eğitim ve danışmanlık hizmetleri bedeli ile işverenlerden ve tarım araçları ile özel istihdam bürolarından alınan masraf karşılıkları.
- 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesinin son fıkrası uyarınca Kuruma aktarılan idari para cezaları.
- Bu Kanun gereğince özel istihdam bürolarından alınan idari para cezaları.
- Kurumun taşınır ve taşınmaz mallarından elde edilen gelirler.
- Gerçek veya tüzel kişiler tarafından yapılan bağış, vasiyetler ve Kurumca hazırlanan standart form ve

benzerlerinin satışından elde edilecek gelirler ile diğer gelirler.

Kuruma ait gayrimenkullerin kira bedelleri her yıl Devlet İstatistik Enstitüsünce açıklanan Tüketici Fiyat Endeksindeki artış oranından az olmamak üzere rayiç veya emsal değerle belirlenir.

İKİNCİ KISIM

Özel İstihdam Büroları, Çeşitli Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Özel İstihdam Büroları

Özel istihdam bürolarının kurulması, seçme, izin verme, yenileme ve denetim

MADDE 17 - İş arayanların elverişli oldukları işlere yerleştirilmeleri ve çeşitli işler için uygun işçiler bulunmasına aracılık etme görevi, Kurum ve bu amaçla gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan özel istihdam bürolarınca yapılır. Özel istihdam büroları, Kurumca iş piyasasının ihtiyaçları dikkate alınarak belirlenecek sayıda ve aranan koşullar çerçevesinde seçilmek ve izin verilmek kaydıyla, kamu kurum ve kuruluşları dışında iş ve işçi bulma faaliyetlerinde bulunabilirler. Yurt dışı hizmet akitlerinin Kuruma onaylatılması zorunludur.

Kurumca yapılacak duyuru üzerine, özel istihdam bürosu açmak için başvuracak gerçek kişiler ile tüzel kişileri idare, temsil ve ilzama yetkili kişilerin;

- Türk vatandaşı ve en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olmaları, müflis veya konkordato ilan etmiş olmamaları,
- Taksirli suçlar ve aşağıda sayılan suçlar dışında tecil edilmiş hükümler hariç olmak üzere, ağır hapis veya altı aydan fazla hapis cezası almış veyahut affa uğramış olsalar bile Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla, zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyet kırıcı suçtan veya istimal ve istihlak kaçakçılığı hariç kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, kara para aklama veya Devlet sırlarını açığa vurma, vergi kaçakçılığı suçlarından dolayı hükümlü bulunmamaları,

Gerekmemtedir.

Ayrıca, özel istihdam bürolarının, iş ve işçi bulma faaliyetlerini gerçekleştirebilecek ölçüde yönetim, nitelikli uzman personel, teknik donanım ve uygun bir işyerine sahip olmaları, iş ve işçi bulma aracılığı izni için on milyar lira tutarında kat'i ve süresiz banka teminat mektubu ile istenilen diğer bilgi ve belgeleri Kuruma vermeleri, masraf karşılığı ödemeleri gerekir.

Başvurular, yönetmelikle belirlenecek usul ve esaslar doğrultusunda Kurumca değerlendirilir. Değerlendirme sonucunda uygun bulunanlar ilan edilir ve başvuru sahibine yazılı olarak bildirilir.

Kurumca verilen izinler üç yıl süreyle geçerlidir. İzin süresi, iznin sona erme tarihinden itibaren en az bir ay önce yazılı talepte bulunulması, iznin verilmesinde aranan şartların mevcut olması, ilave kat'ı ve süresiz teminat mektubu verilmesi ve yenileme masraf karşılığı ödenmesi kaydıyla, Kurumca üçer yıllık sürelerle yenilenebilir. İş ve işçi bulma aracılığı izni için talep edilen teminat miktarı, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 04.01.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükmü uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında her yıl artırılarak uygulanır. Faaliyette bulunan özel istihdam büroları, izin almak için vermiş oldukları teminat mektubunu her yıl yeniden tespit edilen miktara tamamlamak zorundadırlar. Kuruma verilen teminat mektupları, izin ve yenileme talebinin reddi halinde kararın tebliğ tarihinden itibaren, yenileme talebinde bulunulmaması halinde izin süresinin bitimini müteakip bir ay içinde iade edilir. İznin iptali halinde, iptal kararının kesinleşmesini müteakip teminat Kuruma gelir kaydedilir. Gelir kaydedilen teminat ilgilinin hiçbir borcuna mahsup edilemez.

Kurum, iş ve işçi bulma faaliyeti için izin verilmesi ve izin yenilenmesi işlemleri ile ilgili olarak özel istihdam bürolarından masraf karşılığı alır.

Özel istihdam bürolarının bu Kanunun uygulanması ile ilgili faaliyetlerini denetleme yetkisi Kurum müfettişlerine aittir. Özel istihdam büroları, müfettişlerin istedikleri her türlü bilgiyi vermek ve bu bilgilerin doğruluğunu ispata arayan defter, kayıt ve belgeleri ibraz etmek zorundadırlar.

İznin yenilenmemesi, iptali ve kararlara karşı itiraz

MADDE 18 - Bu Kanunun 17 nci maddesi uyarınca verilen iznin yenilenmesi için öngörülen şartların yerine getirilmemiş olması halinde yenileme talebi reddedilir.

Özel istihdam bürolarına verilen izinler; iznin verildiği ya da yenilendiği tarihten itibaren onsekiz ay içerisinde hiçbir işe yerleştirme işlemi gerçekleştirilmemiş, izin verilmesi veya yenilenmesi için aranan şartların taşınmadığı veya kaybedildiği tespit edilmiş, bu Kanunun 19 uncu maddesinin birinci ve ikinci fıkralarındaki yükümlülüklere Kurum tarafından yazılı olarak ikaz edilmelerine rağmen uyulmamış veya aynı maddenin üçüncü fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtildiği şekilde bir anlaşma yapılmış olması ve 20 nci maddenin (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan fiillerin üçüncü kez tekrarlanması halinde iptal edilir.

Özel istihdam büroları, yenilememe ve iptal kararlarına karşı, kararın tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma itiraz edebilirler. İtirazların otuz gün içinde sonuçlandırılması zorunludur. İtiraz yoluna başvurulmuş olması ilgililerin yargı yoluna gitme haklarını ortadan kaldırmaz.

Özel istihdam bürolarının bilgi toplamaları, kullanmaları, Kuruma bilgi verme yükümlülükleri

MADDE 19 - Özel istihdam büroları, iş arayanlara ve açık işlere ilişkin bilgileri sadece iş ve işçi bulma faaliyeti için gerekli olması halinde toplayabilir, işleme tabi tutabilir veya bunlardan yararlanabilir.

Özel istihdam büroları iş arayanlardan her ne ad altında olursa olsun menfaat temin edemez ve ücret alamazlar. İşe

yerleştirme faaliyeti karşılığı ücret sadece işverenden alınır. Ancak, yönetmelikle belirlenecek meslekler ve üst düzey yöneticiler için işe yerleştirilenlerden ücret alınmasına izin verilebilir.

İş ve işçi bulma faaliyetleri ile ilgili olarak;

a) Özel istihdam bürolarının yönetmelikte öngörülenler dışında iş arayanlarla ücret konusunda anlaşma yapmaları, onlardan ücret almaları veya herhangi bir şekilde menfaat temin etmeleri halinde özel istihdam büroları ile işverenler arasında yapılmış bulunan anlaşmalar,

b) İşgücünün sigortasız çalışması veya sendikaya üye olmaması ya da asgari ücretin altında ücret ödenmesi koşullarını taşıyan anlaşmalar,

c) Bir işverenin veya bir iş arayanın, işe yerleştirme faaliyeti için diğer özel istihdam bürolarından veya Kurumdan hizmet almalarını engelleyen anlaşmalar,

Geçersizdir.

Özel istihdam büroları işgücü piyasasının izlenmesi için gerekli olan iş arayanlar, açık işler ve işe yerleştirmelerle ilgili istatistikleri düzenli

olarak Kuruma bildirmek, uygulamanın takibi için gerekli olan diğer bilgi ve belgeleri de talebi üzerine Kuruma vermek zorundadırlar.

İdari para cezaları

MADDE 20 - Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle;

a) Yurt dışı iş ve işçi bulma faaliyetlerine ilişkin hizmet aktilerini Kuruma onaylatmayan özel istihdam bürolarına her bir hizmet akdi için ikiyüzelli milyon lira,

b) Kurum tarafından istenilen bilgi ve belgelerle işgücü piyasasının izlenmesi için gerekli olan istatistiksel bilgileri talebin tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içerisinde Kuruma vermeyen özel istihdam bürolarına beşyüz milyon lira,

c) Kurum müfettişlerince istenilen bilgi, belge, kayıt ve defterleri onbeş gün içerisinde ibraz etmeyen özel istihdam bürolarına bir milyar lira,

d) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (d) bendine aykırı davranan gerçek ve tüzel kişiler hakkında eylem başka bir suç oluşursa dahi bir milyar lira, ayrıca Kuruma onaylatılmayan her bir yurt dışı hizmet akdi için de ikiyüzelli milyon lira, İdari para cezası verilir.

İdari para cezaları, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükmü uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında her yıl artırılarak uygulanır.

İdari para cezaları tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı

reddedilenler idari yargı yoluna başvurabilirler. Yargı yoluna başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Bilgi verme ve gizlilik

MADDE 21 - Kurum tarafından kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. Bu maddeye aykırı davranışlar hakkında 765 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Kurum işlemlerinin bilgi işlem ortamında yapılması ve arşivlenmesi

MADDE 22 - Kurumca bu Kanuna göre yapılacak işlemler internet de dahil her türlü elektronik bilgi iletişim araç ve ortamı ve benzeri araçlar üzerinden yapılabilir ve arşivlenebilir. Elektronik ortamda bilgi ve belge istenebilir veya bilgi ve belge verilebilir.

Kurum, faaliyetleri ile ilgili belgelerin asıllarını veya mümkün olmadığı hallerde sıhhatlerinden şüpheyi davet etmeyecek kopyalarını ve yazıların makine ile alınmış suretlerini saklamak zorundadır. Bu belgelerin mikrofilm, mikrofiş şeklinde veya elektronik, manyetik veya benzeri ortamlarda saklanması mümkündür.

Elektronik veya bilgi işlem ortamında yapılanlar dahil her türlü işlemlerin ve arşivlenen bilgilerin tespit ve Kurumun kayıtları esas alınır. Bu bilgi ve belgeler adli ve idari merciler nezdinde geçerlidir, itiraz edilmesi halinde ispat mükellefiyeti itiraz edene aittir.

Elektronik ortamda bilgi ve belge alınıp verilmesi ve arşivleme konularına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Muafiyetler

MADDE 23 - a) Kuruma ait taşınır ve taşınmaz mallar ile bunların alım ve satım işlemleri ve bunlardan elde edilen hak ve gelirler,

b) Kurum tarafından açılan ve Kurumun taraf olduğu davalar ve icra kovuşturmaları ile ilanlar,

c) Satışı yapılan veya satın alınan gayrimenkullerle ilgili tapu işlemleri,

d) Kurumca yapılan bütün işlemler ve bu işlemler için ilgililere verilmesi veya bunlardan alınması gereken yazı ve belgeler ve bunların suretleri,

İlgili kanunlarda Kurumun adı veya kuruluş kanununda yazılı olmasa dahi her türlü vergi, resim ve harç ile belediyelerde yürütülecek her türlü hizmet karşılığında alınan ücretler ve Kurumun doğrudan doğruya hizmetlerinden yararlanmadığı fon ve kuruluşlara katkı paylarından muafır. Diğer kanunlarda yer alan bütün muafiyet ve istisnalar saklıdır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapan Hükümler

MADDE 24 - 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün A/11 numaralı bendine "İçişleri Bakanlığı Planlama Uzman Yardımcıları" ibaresinden sonra gelmek üzere "İstihdam ve Meslek Uzman Yardımcıları", "İçişleri Bakanlığı Planlama Uzmanlığına" ibaresinden sonra gelmek üzere "İstihdam ve Meslek Uzmanlığına",

b) (I) sayılı Cetvelinin (I/h) bendine, "Patent Uzmanları" ibaresinden sonra gelmek üzere "İstihdam ve Meslek Uzmanları",

c) "Zam ve Tazminatlar" başlıklı 152 nci maddesinin; "II-Tazminatlar" bölümünün "A- Özel Hizmet Tazminatı" bendinin (i) alt bendine "Özürlüler Uzmanları" ibaresinden sonra gelmek üzere "İstihdam ve Meslek Uzmanları",

ibareleri eklenmiştir.

MADDE 25 - Ekli (2) sayılı listede gösterilen kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki sayılı cetvele Türkiye İş Kurumu bölümü olarak eklenmiştir.

Ekli (3) sayılı listede gösterilen kadrolar şahsa bağlı hale getirilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (IV) sayılı cetvelin Türkiye İş Kurumu bölümüne eklenmiştir.

MADDE 26 - 4447 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin, dördüncü fıkrasının ikinci cümlesindeki "Fon Yönetim Kurulu" ibaresi "Yönetim Kurulu" olarak değiştirilmiş "hastalık ve analık sigortası primlerinin Sosyal Sigortalar Kurumuna" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya ilgili sandıklara" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 27 - 4447 sayılı Kanunun 50 ncı maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesindeki "Sosyal Sigortalar Kurumuna" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya ilgili sandıklara" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 28 - 4447 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin, birinci fıkrasına aşağıdaki (g) bendi eklenmiş ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

g) Yukarıdaki bentlerde belirtilen iş kanunları kapsamına girmeyen sigortalılardan hizmet akitleri, 2821 sayılı Sendikalar Kanunu ile 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu kapsamında yapılmış olan toplu iş sözleşmeleri veya toplu iş sözleşmesi bulunmayan hallerde Borçlar Kanunu hükümleri doğrultusunda (a), (b), (c), (d) ve (e) bentlerindeki hükümlere paralel olarak sona ermiş olmak.

Ancak, işsizlik ödeneğine hak kazanabilmek için hizmet akdinin başvuru sırasında grev, lokavt veya kanundan doğan ödevler nedeniyle askıya alınmamış olması gerekmektedir.

MADDE 29 - 4447 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) İşsizlik ödeneği aldığı sürede gelir getirici bir işte çalıştığı veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan yaşlılık aylığı aldığı tespit edilen,

MADDE 30 - 4447 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 53 - Bu Kanunun gerektirdiği görev ve hizmetler için mali kaynak sağlamak, piyasa şartlarında kaynakları değerlendirmek, Kanunun öngördüğü ödemelerde bulunmak üzere "İşsizlik Sigortası Fonu" kurulmuştur. Fon, Kurum Yönetim Kurulunun kararları çerçevesinde işletilir ve yönetilir.

Fon kaynaklarının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar; Bakanlık, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, T.C. Merkez Bankası ve Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığının müştereken hazırlayacakları ve Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Fon, Sayıştayın vize ve tesciline tabi değildir. Sayıştay tarafından denetlenir. Fonun;

A) Gelirleri;

a) İşsizlik sigortası primlerinden,

b) Bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratlardan,

c) Fonun açık vermesi durumunda Devletçe sağlanacak katkılardan,

d) Bu Kanun gereğince sigortalı ve işverenlerden alınacak ceza, gecikme zammı ve faizlerden,

e) Diğer gelir ve kazançlar ile bağışlardan,

B) Giderleri;

a) Sigortalı işsizlere verilen ödeneklerden,

b) Hastalık ve analık sigortası primlerinden,

c) Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi giderlerinden,

d) İşsizlik sigortası hizmetlerinin yerine getirilebilmesi için Yönetim Kurulunun onayı üzerine Kurum tarafından yapılan giderler ile hizmet binası kiralınması, hizmet satın alınması, bilgisayar, bilgisayar yazılım ve donanımı alım giderlerinden,

Oluşur.

Bu fon bütçe kapsamı dışında olup, gelirlerinden hiç bir şekilde kesinti yapılamaz ve Genel Bütçeye gelir kaydedilemez. Fonun gelir ve giderleri üçer aylık dönemler halinde 1.6.1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre ruhsat

almış, denetim yetkisine sahip meslek mensubu yeminli mali müşavirlere denetletirilerek denetim raporlarının sonuçları ilan edilir.

Fon; 26.05.1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununa tabi değildir. Fon gelirleri ile bu gelirlerle alınan mallar Kuruma aittir. Kurumun malları 9.6.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu bakımından Devlet malı hükmünde olup, alacakları da Devlet alacağı derecesinde ayrıcalıklıdır. Fon, damga vergisi hariç her türlü vergi, resim ve harçtan muafır.

MADDE 31 - 4447 sayılı Kanunun 54 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İdari para cezaları tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler idari yargı yoluna başvuruabilirler. Yargı yoluna başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz.

Yönetmelik

MADDE 32 - Bu Kanun ile ilgili olarak;

a) Genel Kurul, Yönetim Kurulu ve il istihdam kurullarının toplanma, çalışma usul ve esasları,

b) Kurumun merkez ve taşra teşkilatına ait birimlerin görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esaslar,

c) İşgücü yetiştirme ve uyum hizmetlerine ilişkin usul ve esaslar,

d) Kurum işlemlerinin bilgi işlem ve internet ortamında yapılması ve arşivlenmesine ilişkin usul ve esaslar,

e) Müfettiş yardımcılarının işe alınmaları, yetiştirilmeleri, müfettişliğe atanmaları ile Teftiş Kurulunun çalışmasına ilişkin usul ve esaslar,

f) Hukuk Müşavirliğinin çalışmasına ilişkin usul ve esaslar,

g) İstihdam ve Meslek uzmanları ile yardımcılarının mesleğe alınması için yapılacak yarışma ve yeterlik sınavları ile çalışma usul ve esasları,

h) İşgücü Piyasası Bilgi Danışma Kurulu çalışma usul ve esasları,

i) Özel istihdam bürolarının seçimi, izin verilmesi ile büroların çalışma ve denetim usul ve esasları,

j) Masraf karşılıklarına ilişkin usul ve esaslar,

k) Kamu kurum ve kuruluşlarında işçi olarak istihdam edilecek özürölüler ve eski hükümlülere uygulanacak sınavlara ilişkin usul ve esaslar,

l) Bütçe ve muhasebe işlemleri ile idari işlere ilişkin usul ve esaslar,

Yönetmeliklerle belirlenir.

DÖRDÜNCÜ KISIM**Geçici ve Son Hükümler****BİRİNCİ BÖLÜM****Geçici Hükümler**

GEÇİCİ MADDE 1 - a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki ilk Genel Kurul 2003 yılının Kasım ayı içinde yapılır.

b) Kurum Yönetim Kurulu ve Fon Yönetim Kurulu üyelerinin görevleri, bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla sona erer. Bu Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilen Yönetim Kurulu en geç üç ay içerisinde teşekkül eder. Bu süre içinde mevcut Kurum Yönetim Kurulu ile Fon Yönetim Kurulu görevlerine devam ederler.

c) Bu Kanun ile yapılan yeni düzenleme sebebiyle Kurum memurlarından Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, I. Hukuk Müşaviri, Teftiş Kurulu Başkanı ve Daire Başkanı olarak görev yapanlar durumlarına uygun yeni kadrolara atanıncaya kadar şahsa bağlı kadroya atanmış sayılırlar. Diğer Kurum memurlarından (atamayla gelen yönetim kurulu üyeleri ile iptal edilen şahsa bağlı kadroda olanlar hariç) aylık aldıkları kadro ve görev unvanları değişmeyenler yeni kadrolarına atanmış sayılırlar.

Kadro ve görev unvanları değişenler veya kaldırılanlar Kurumun merkez veya taşra teşkilatında, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yeni bir kadroya atanırlar. Atama işlemi yapıncaya kadar Kurumca ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilebilirler. Bunlar yeni bir kadroya atanıncaya kadar eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer mali haklarını almaya devam ederler. Söz konusu personelin atandıkları yeni kadroların aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer mali hakları toplamının net tutarı, eski kadrolarına bağlı olarak en son ayda almakta oldukları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer mali hakları toplamı net tutarından az olması halinde aradaki fark, giderilinceye kadar atandıkları kadroda kaldıkları sürece herhangi bir kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir.

d) Bu Kanunun öngördüğü düzenlemeler Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılır. Bu düzenlemeler yapıncaya kadar, Türkiye İş Kurumuna ait hizmetler; Kanunun yayımı tarihinden önce bu görevleri yürüten merkez ve taşra teşkilatı tarafından yürütülmeye devam olunur.

İKİNCİ BÖLÜM**Son Hükümler****Yürürlükten kaldırılan mevzuat**

MADDE 33 - 21.01.1946 tarihli ve 4837 sayılı İş ve İşçi Bulma Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 34 - Bu Kanunun;

a) 1 inci maddesinin son fıkrasının "Kurum ... 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu na tabidir." hükmü 01.01.2005 tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

Yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 35 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür. (*)

(*) EKLER İÇİN RESMİ GAZETE'YE

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 06 Temmuz 2003 - Sayı: 25160

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ**Tebliğler****4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun Uygulanmasına İlişkin Tebliğ****Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:**

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu ve 09/11/2001 tarihli 24578 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Sendika Üye Sayıları ve Her Hizmet Kolunda Yetkili Kamu Görevlileri Sendikaları ve Bunların Bağlı Bulundukları Konfederasyonların Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" hükümlerine göre; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca, 31 Mayıs 2003 tarihi itibarıyla Kamu Görevlileri Sendikalarının üye sayıları aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir. Tebliğ olunur. (*)

(*) İstatistik için Resmi Gazeteye bakınız.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 15 Temmuz 2003 - Sayı: 25169

YASAMA BÖLÜMÜ**Kanun****Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun****Kanun No. 4919****Kabul Tarihi: 08.07.2003**

MADDE 1 - 08.06.1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 40 ıncı

maddesinin birinci fıkrası ile (b) ve (d) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İştirakçilerin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 61 yaşını doldurdıkları tarihtir. 61 yaşını dolduranların açıktan ve naklen tayinleri yapılamaz. Ancak, personel kanunlarındaki yaş hadlerine ilişkin hükümler ile 43 üncü madde hükmü saklıdır.

b) Üniversite öğretim üyelerinin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 67, hakim ve savcılar ile Dışişleri Bakanlığında görevli büyükelçi ve daimi temsilcilerin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 65 yaşını doldurdıkları tarihtir.

d) (b) fıkrasında belirtilen görevlere fıkra da belirtilen yaş hadlerini ve (ç) fıkrasında belirtilen görevlere hıazalarında gösterilen yaş hadlerini doldurmuş bulunanlar açıktan ve naklen tayin edilemezler.

MADDE 2 - 5434 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 215 - 40 ıncı madde kapsamında bulunan iştirakçilerden;

a) Bu Kanunun yayımı tarihinde;

1. 61 yaşını doldurmuş olup 62 yaşını doldurmamış olanlar Kanunun yayımı tarihinden itibaren 6 ay,
2. 62 yaşını doldurmuş olup 63 yaşını doldurmamış olanlar Kanunun yayımı tarihinden itibaren 5 ay,
3. 63 yaşını doldurmuş olup 64 yaşını doldurmamış olanlar Kanunun yayımı tarihinden itibaren 4 ay,
4. 64 yaşını doldurmuş olup 65 yaşını doldurmamış olanlar Kanunun yayımı tarihinden itibaren 3 ay,

b) Bu Kanunun yayımı tarihinde 61 yaşını doldurmalarına;

1. 1 ay ve daha az süre kalanlar 61 yaşını doldurdıkları tarihten itibaren 5 ay,
2. 1 aydan fazla 2 ay ve daha az süre kalanlar 61 yaşını doldurdıkları tarihten itibaren 4 ay,
3. 2 aydan fazla 3 ay ve daha az süre kalanlar 61 yaşını doldurdıkları tarihten itibaren 3 ay,
4. 3 aydan fazla 4 ay ve daha az süre kalanlar 61 yaşını doldurdıkları tarihten itibaren 2 ay,
5. 4 aydan fazla 5 ay ve daha az süre kalanlar 61 yaşını doldurdıkları tarihten itibaren 1 ay,

Süreyle ve 65 yaşını doldurdıkları tarihi geçmemek üzere görevlerinde kalırlar.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte makam tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde bulunanlardan, bu madde uyarınca emekliye sevk edilenler hakkında Ek 68 inci maddenin birinci fıkrasında öngörülen iki yıllık süre aranmaz.

GEÇİCİ MADDE 216 - 17.04.2003 tarihinde Sandık iştirakçisi olanlardan, yaş haddi nedeniyle emekliye sevk edilmeleri gereken tarihteki fiilce hizmet süreleri emekli aylığı bağlanması için gerekli süreden az olanlar, 65 yaşını

dolduracakları tarihi geçmemek üzere, emekli aylığına hak kazanmak için gerekli hizmet süresini dolduruncaya kadar görevlerinde kalırlar.

GEÇİCİ MADDE 217 - 03.04.2003 tarihli ve 4839 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 65 yaşını doldurdıkları tarih olan iştirakçiler hakkında, 10.05.2003 tarihi ile bu Kanunun yayımı tarihi arasında geçen sürede de emeklilik yaş haddi 65 yaşını doldurdıkları tarih olarak uygulanır.

MADDE 3 - 5434 sayılı Kanunun değişik 40 ıncı maddesinin (a) fıkrası ile geçici 213 üncü maddesi ve 214 üncü maddesinin son cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4 - Bu Kanunun 2 nci maddesi ile 5434 sayılı Kanuna eklenen geçici 216 ncı madde 17.4.2003 tarihinden, geçici 217 nci madde 10.5.2003 tarihinden geçerli olmak üzere, diğer maddeleri ise yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 16 Temmuz 2003 - Sayı: 25170

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Bakanlar Kurulu Kararları

04/07/1956 Tarihli ve 6772 Sayılı Kanun Kapsamına Giren Kurumlarda Çalışan İşçilere Aynı Kanunun 3 üncü Maddesine Göre Ödenmek Üzere, 15/01/2002 Tarihli ve 2002/3581 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Uyarınca Ödeme Tarihleri 2003 Yılına Ertelenen İlave Tediyeinin 31/07/2003 Tarihine Kadar Ödenmesi Hakkında Karar

Karar Sayısı: 2003/5883

Bakanlar Kurulundan:

04/07/1956 tarihli ve 6772 sayılı Kanun kapsamına giren kurumlarda çalışan işçilere aynı Kanunun 3 üncü maddesine göre ödenmek üzere, 15/01/2002 tarihli ve 2002/3581 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca ödeme tarihleri 2003 yılına ertelenen ilave tediyeinin 14/7/2003 tarihli ve 13968 sayılı yazısı üzerine, mezkur Kanunun 4 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 14/07/2003 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ahmet Necdet SEZER

CUMHURBAŞKANI

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 17 Temmuz 2003 - Sayı: 25171

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Tebliğler

**2821 Sayılı Sendikalar Kanunu Gereğince;
İşkollarındaki İşçi Sayıları ve Sendikaların Üye
Sayılarına İlişkin 2003 Temmuz Ayı İstatistikleri
Hakkında Tebliğ**

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

İŞKOLU		TOP. İŞÇİ	SENDİKANIN ADI	DSY NO	ÜYE	
N O	ADI				SAYI Sİ	%
01	Tarım ve orman. Avcılık ve balık.	114.144	ORMAN İŞ TARIM İŞ ÖZ TARIM İŞ EMEK TARIM İŞ	009 017 029 137	75898 41061 577 3143	
02	Madencilik	121.124	TÜRK MADEN İŞ GENEL MADENİŞ DEV MADENSEN	004 014 251	49216 30513 1435	40,63 25,19 1,18
03	Petrol, Kimya ve Lastik	213.531	PETROL İŞ LASTİK İŞ İLKİM İŞ	040 043 094	70364 39115 134	32,95 18,31 0,06
04	Gıda Sanayi	328.060	ÖZ GIDA İŞ TEK GIDA İŞ GIDA İŞ GIDA İŞ FINDIK İŞ	039 097 234 297 298	58427 171232 32845 154 1243	17,80 52,19 10,01 0,04 0,37
05	Şeker	27.457	ŞEKER İŞ	001	26,327	95,88
06	Dokuma	568.098	ÖZ İPLİK İŞ TEKSİF GIYİM İŞ DOKU ÖR İŞ TÖBGİS TEKSTİL BATIS DOKUMA İŞ	010 015 125 173 205 242 302 307	70944 304932 479 1310 588 66524 2233 574	12,49 53,67 0,08 0,23 0,10 11,70 0,39 0,10
07	Deri	77.211	DERİ İŞ	172	15938	20,64
08	Ağaç	78.942	AĞAÇ İŞ ÖZ AĞAÇ İŞ YAPSAN İŞ ASİS	019 084 127 260	12064 7910 327 465	15,21 10,02 0,41 0,58
09	Kağıt	29.715	SELÜLOZ İŞ TÜMKA İŞ	022 235	14935 3220	50,24 10,83
10	Basın ve Yayın	41.550	BASIN İŞ BASIN İŞ	023 265	4300 3202	10,34 7,70
11	Banka ve Sigorta	124.678	BASS BANKSİS BASİSEN BANK Sİ SEN	031 035 044 095	15210 21561 57262 12105	12,19 17,29 45,92 9,70

			BANK SEN	244	15102	12,11
12	Çimento, Toprak ve Cam	140.020	T. ÇİMSE İŞ KRİSTAL İŞ CAM KERAMİK İŞ	007 076 258	55477 16519 14	39,62 11,79 0,01
13	Metal	575.736	TÜRK METAL ÖZ ÇELİK İŞ BİRLEŞİK METAL METSAN İŞ KALIP İŞ ÇESAN TEK METAL İŞ	011 038 081 087 098 124 291	237655 84981 62556 508 339 168 1104	41,27 14,76 10,86 0,08 0,05 0,02 0,19
14	Gemi	9.930	DOK GEMİ İŞ LİMTER İŞ	026 259	3900 1144	39,27 11,52
15	İnşaat	683.893	YOL İŞ EVRİM İŞ İNSAN İŞ YAPI İŞ DEVİRİMCİ YAPI	066 100 129 168 261	159436 605 20995 102 17	23,31 0,08 3,06 0,01 0,01
16	Enerji	133.294	TES İŞ YENİ BES İŞ ENSAN İŞ	020 166 243	108736 3237 3616	81,57 2,42 2,71
17	Ticaret, büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar	478.926	KOOP İŞ TEZ KOOP İŞ BİL İŞ SİNE SEN SOSYAL İŞ	024 036 113 236 238	44657 63658 484 31 44850	9,32 13,29 0,10 0,01 9,36
18	Kara Taşımacılığı	104.808	TÜMTİS NAKLİYAT İŞ	123 249	12879 11971	12,28 11,42
19	Demiryolu Taşımacılığı	36.111	DEMİRYOL İŞ	012	20676	57,25
20	Deniz Taşımacılığı	39.115	TÜRK DENİZ İŞ	052	12611	32,24
21	Hava Taşımacılığı	27.442	HAVA İŞ ULU EMEK İŞ ULAŞSAN İŞ	037 292 305	13209 15 155	48,13 0,05 0,56
22	Ardıye ve Antrepoculuk	20.347	LİMAN İŞ DENİZ İŞ	008 058	6442 134	31,66 0,65
23	Haberleşme	40.785	T. HABER İŞ	021	50588	124,0
24	Sağlık	59.288	SAĞLIK İŞ DEV SAĞLIK İŞ SİHHAT İŞ	018 240 268	13123 701 1317	22,13 1,18 2,22
25	Konak. ve Eğlence Yerleri	272.996	TOLEYİS MÜZİK SEN OLEYİS TÜRKON İŞ	089 224 246 266	38272 1302 30424 15792	14,01 0,47 11,14 5,78
26	Milli Savunma	27.967	TÜRK HARB İŞ	013	34111	121,9

27	Gazeteci.	9.955	T.G.S. MEDYA SEN	073 296	3459 370	34,74 3,71
28	Genel İşler	396.825	BELEDİYE İŞ HİZMET İŞ GENEL İŞ KAPI SEN KONUT İŞ	030 041 252 271 276	178174 90753 66155 79 516	44,89 22,86 16,67 0,01 0,13
TOPLAM İŞÇİ		4781958	TOP. SEN.İŞÇİ	2751670		57,54

1) Bilgisayar dökümünde, üyesi olmayan veya üye bildiriminde bulunmayan sendikalara bu istatistikte yer verilmemiştir.

2) 2822 Sayılı Kanunun 12. maddesi uyarınca 01 nolu "Tarım ve Ormancılık, Avcılık ve Balıkçılık" işkolunda baraj şartı aranmadığından bu iş kolundaki yüzdelerin ilanında hukuki bir yarar görülmemiştir.

3) Bu tebliğde yargı kararları dikkate alınmak suretiyle dönem içinde gelen bildirimler esas alınmıştır.

4) 234 Nolu GIDA-İŞ Sendikasının bu istatistik dönemindeki üye sayısı; T.C. Ankara 10. İş Mahkemesince verilen 2000/1261 Sayılı ihtiyati tedbir kararı gereğince Ocak 2000 İstatistiklerindeki üye sayısı olarak, işkolundaki işçi sayısı da yine Ocak 2000 istatistiklerindeki işçi sayısı olarak yayımlanmıştır.

5) 84 Nolu ÖZ AĞAÇ-İŞ Sendikasının bu istatistik dönemindeki üye sayısı: T.C. Ankara 10. İş Mahkemesince verilen 2001/217 Sayılı ihtiyati tedbir kararı gereğince Ocak 2000 istatistiklerindeki üye sayısı olarak, iş kolundaki işçi sayısı da yine Ocak 2000 istatistiklerindeki işçi sayısı olarak yayımlanmıştır.

6) Bu İstatistik döneminde "23" Nolu Haberleşme ve "26" Nolu Milli Savunma işkolunda; 2821 Sayılı Sendikalar Kanunu'nun 24'cü Maddesine göre "İşçi Sendikası Üyesi İşçinin geçici olarak işsiz kalması veya sendikanın faaliyet alanı içinde kalmak şartı ile başka bir işe geçmesi sendika üyeliğini etkilemez". Hükmü uyarınca işkolundaki toplam sendikalı işçi sayısı işkolundaki çalışan toplam işçi sayısını geçmiştir.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 22 Temmuz 2003 - Sayı: 25176

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Tebliğ

2821 Sayılı Sendikalar Kanunu Gereğince; İş Kollarındaki İşçi Sayıları ve Sendikaların Üye Sayılarına İlişkin Olarak 17 Temmuz 2003 Tarihli Gazete'de Yayımlanan Tebliğ Ek Tebliğ

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

2821 Sayılı Sendikalar Kanunu Gereğince; İşkollarındaki İşçi Sayıları ve Sendikaların Üye Sayılarına İlişkin olarak 17 Temmuz 2003 Tarihli gazetede yayımlanan tebliğ ektir.

İŞKOLU		TOP. İŞÇİ	SENDİKANIN ADI	DSY NO	ÜYE	
NO	ADI				SAYISI	%
17	Tic. büro, Eğitim ve Güzel sanatlar	478.936	KOOP İŞ	024	48178	10,05

17 Temmuz 2003 tarih ve 25171 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 024 No'lu KOOP-İŞ Sendikasının üye sayısına, Ankara 7. İş Mahkemesinin 27.06.1995 gün ve 1994/3 Esas, 1995/59 Karar ve bu kararı onayan Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 11.09.1995 gün ve 1995/28118 Esas, 1995/24958 Karar Sayılı kararı ile belirlenen üye sayısı sehven dahil edilmemiştir. Bu tebliğ ile sözkonusu Sendikanın üye sayısı ilgili Mahkeme kararı dahil edilerek yayımlanmıştır.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 24 Temmuz 2003 - Sayı: 25178

YASAMA BÖLÜMÜ

Kanunlar

Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilatı Kanunu

Kanun No. 4947

Kabul Tarihi: 16.07.2003

BİRİNCİ KISIM

Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Tanımlar ve Kuruluş

Amaç

MADDE 1 - Bu Kanunun amacı; Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü ve Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü arasında koordinasyonu ve sosyal güvenlik alanındaki uygulamalarında norm ve standart birliğini sağlamak, aktüeryal hesaplarını incelemek, mali hareketlerini ve çalışmalarının kuruluş amaçlarına uygunluğunu izlemek ve ortak veri tabanı oluşturulması için gerekli çalışmaları yapmak üzere idari ve mali bakımdan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı, genel bütçeye dahil Sosyal Güvenlik Kurumunun kurulmasına, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasları düzenlemektir.

Tanımlar

MADDE 2 - Bu Kanunda geçen;

Bakanlık : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,

Bakan : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanını,

Kurum : Sosyal Güvenlik Kurumunu,

Başkanlık: Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığını,

Kurul : Sosyal Güvenlik Yüksek Danışma Kurulunu,

Başkan : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanını,

İfade eder.

Sosyal Güvenlik Kurumu, görevleri ve ilgili kuruluşları

MADDE 3 - Sosyal Güvenlik Kurumu, Sosyal Güvenlik Yüksek Danışma Kurulu ile Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından oluşur.

Sosyal Güvenlik Kurumu; sosyal güvenlik politikalarının belirlenmesi ve bunların gerçekleştirilmesi için gerekli tedbirleri almak, sosyal güvenlikle ilgili hak ve menfaatlerin korunması ve geliştirilmesi ile ilgili çalışmalar yapmak, yabancı ülkelerle yapılacak sosyal güvenlik sözleşmeleri için gerekli çalışma ve hazırlıkları yürütmek ve sonuçlandırmak, ilgili kuruluşları arasında koordinasyonu

ve bu kuruluşların sosyal güvenlik alanındaki uygulamalarında norm ve standart birliğini sağlamak, aktüeryal hesaplarını incelemek, mali hareketlerini ve çalışmalarının kuruluş amaçlarına uygunluğunu izlemek ve ortak veri tabanı oluşturulması için gerekli çalışmaları yapmakla görevlidir.

Kurumun ilgili kuruluşları şunlardır:

a) Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı.

b) Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü.

c) Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü.

Kurum, gerektiğinde Bakanlık veya ilgili kuruluşlarının ana hizmet birimleri, yardımcı hizmet birimleri ve danışma birimlerinden yararlanır.

Başkanlığın teşkilat şeması Ek-1 sayılı cetvelde gösterilmiştir.

Sosyal Güvenlik Yüksek Danışma Kurulu ve görevleri

MADDE 4 - Kurul; Bakanın veya Müsteşarın başkanlığında, İçişleri, Maliye, Sağlık bakanları ile Hazine ve Devlet Planlama Teşkilatı müsteşarlıklarının bağlı bulunduğu Devlet bakanları tarafından görevlendirilecek en az genel müdür seviyesinde birer temsilci, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı, Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanı, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürü, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürü ve T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürü ile Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Diş Hekimleri Birliği, Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği, en çok üyeye sahip olan iki işçi emeklileri derneğinden, işçi, işveren ve kamu görevlileri sendikaları konfederasyonlarından, Türk Tabipler Birliği, Türk Eczacılar Birliği ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden seçilecek birer temsilciden oluşur. Kurul, sosyal güvenlik politikalarını belirler ve bunların gerçekleştirilmesi için alınması gerekli tedbirleri kararlaştırır.

Kurul, her yıl Ocak ve Temmuz aylarında Bakanlıkça tespit edilen gün ve gündeme göre toplanır.

Kurulun sekretarya işleri, Kurum tarafından yerine getirilir. Kurulun çalışma usul ve esasları çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı ve görevleri

MADDE 5 - Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı bir Başkan, iki Başkan yardımcısı ve dört daire başkanlığından oluşur.

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı; ilgili kuruluşları arasında koordinasyonu ve bu kuruluşların sosyal güvenlik alanındaki uygulamalarında norm ve standart birliğini sağlamak, aktüeryal hesaplarını incelemek, mali işlemlerini ve tablolarını izlemek ve dört ayda bir kamuoyuna açıklamak, ortak veri tabanı oluşturulması için gerekli çalışmaları yapmak, yabancı ülkelerle yapılacak sosyal güvenlik sözleşmeleri için gerekli çalışma ve hazırlıkları yürütmek ve sonuçlandırmak ve 17.7.1964 tarihli ve 506

sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıklarla ilgili işlemleri yapmakla görevlidir.

Ana hizmet birimleri

MADDE 6 - a) Finansman ve Aktüerya Daire Başkanlığı

Finansman ve Aktüerya Daire Başkanlığı; ilgili kuruluşların istatistiki veri ve bilgilerini değerlendirmek ve düzenli olarak dört ayda bir kamuoyuna açıklanmak üzere hazırlık yapmak, mali işlemlerini ve tablolarını izlemek, aktüeryal hesaplarını incelemek, gerekli raporları Bakana sunmak üzere hazırlamak, ilgili kuruluşlar arasında ortak veri tabanı oluşturulmasına ilişkin gerekli çalışmaları ve Başkanlıkça verilecek diğer görevleri yapmakla görevlidir.

b) Sosyal Güvenlik Sözleşmeleri Daire Başkanlığı

Sosyal Güvenlik Sözleşmeleri Daire Başkanlığı; sosyal güvenlikle ilgili hak ve menfaatlerin korunması ve geliştirilmesi için çalışmalar yapmak, yabancı ülkelerle yapılacak sosyal güvenlik sözleşmeleri için gerekli hazırlık ve çalışmaları yürütmek, sosyal güvenlik politikasının gerçekleştirilmesi için gerekli tedbirleri almak ve Başkanlıkça verilecek diğer görevleri yapmakla görevlidir.

c) Koordinasyon Daire Başkanlığı

Koordinasyon Daire Başkanlığı; ilgili kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlayacak tedbirleri araştırmak, ortak hedef ve amaçlara yönelik projeleri belirleyerek bunlar arasında uyum ve birlikteliği sağlayacak tedbirleri almak, 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıklarla ilgili olarak Bakanlığa verilen görevleri yapmak, sigorta uygulamalarında norm ve standart birliğini sağlayacak çalışmaları ve Başkanlıkça verilecek diğer görevleri yapmakla görevlidir. Yardımcı hizmet birimi

MADDE 7 - Personel ve İdari İşler Daire Başkanlığı

Personel ve İdari İşler Daire Başkanlığı; Kurumun personel ve eğitim işlerini yürütmek, Kurumun insan gücü planlaması ve personel politikasıyla ilgili çalışmalar yapmak, personelin atama, eğitim, özlük, emeklilik ve benzeri işlemlerini yürütmek, ilgili kuruluşların personel sistemlerinin geliştirilmesine, norm ve standart birliğinin sağlanmasına yönelik çalışmaları yapmak, ilgili kuruluşların kapsamında olanlara hizmet sunumunun daha etkin ve verimli bir şekilde yerine getirilmesi için araştırmalar yaparak sonuçlarını değerlendirip tekliflerde bulunmak, Kurulun sekreteryasını yürütmek ve Başkan tarafından verilen diğer görevleri yapmakla görevlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Personel ve Atama

Personel ve atama

MADDE 8 - Kurum personeli hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uygulanır.

İş ve hizmetin gerektirdiği hallerde ilgili kuruluşların personeli Kurumda görevlendirilebilir.

Başkan, Başkan yardımcıları müşterek kararname ile; daire başkanları ile diğer personel ise Başkan tarafından atanır. Başkan, Başkan Yardımcısı ve daire bakanı olarak atanacaklarda en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olma şartı aranır.

Kurum, sosyal güvenlik uzmanı çalıştırabilir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilen şartlara sahip, Kurumun ihtiyaç duyduğu alanlarda en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş ve sınavın açıldığı tarihte otuzbeş yaşından gün almamış olanlar arasında yapılacak özel yarışma sınavı sonucunda başarılı bulunanlar sosyal güvenlik uzman yardımcılığı kadrolarına atanırlar.

Uzman yardımcılarında aranacak nitelikler, seçilme usul ve esasları ve diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

MADDE 9 - Kurumca bu Kanuna göre yapılacak işlemler internet de dahil her türlü elektronik bilgi iletişim araç ve ortamı ve benzeri araçlar üzerinden yapılabilir ve arşivlenebilir. Elektronik ortamda bilgi ve belge istenebilir veya bilgi ve belge verilebilir.

Elektronik ortamda bilgi ve belge alınıp verilmesi ve arşivleme konularına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ KISIM

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 184 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile İlgili Değişiklikler

MADDE 10 - 09.01.1985 tarihli ve 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun adı "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 11 - 3146 sayılı Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1 - Bu Kanunun amacı, çalışma hayatını, işçi-işveren ilişkilerini, iş sağlığı ve güvenliğini düzenlemek, denetleme ve sosyal güvenlik imkanını sağlamak, bu imkanı yaygınlaştırmak ve geliştirmek, yurt dışında çalışan işçilerimizin çalışma hayatından doğan hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı kurulmasını sağlamak, teşkilat ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir.

MADDE 12 - 3146 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (e), (g) ve (n) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

e) Çalışanların mesleki eğitimlerini sağlayıcı tedbirler almak,

g) İş sağlığı ve güvenliğini sağlayacak tedbirleri almak,

n) Bağlı kuruluşlar ile bağlı kuruluşun ilgili kuruluşlarının amaçları ve özel kanunları gereğince idare edilmesini sağlamak ve denetlemek,

MADDE 13 - 3146 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 3 - Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı teşkilatı, merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı ile bağlı kuruluşlar ve bağlı kuruluşun ilgili kuruluşlarından meydana gelir.

MADDE 14 - 3146 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bakan, emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden sorumlu olup, Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı ile bağlı kuruluşlarının ve bağlı kuruluşun ilgili kuruluşlarının faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetlemekle görevli ve yetkilidir.

MADDE 15 - 3146 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (c) bendinde ve aynı Kanuna ekli "Ek-1 Sayılı Cetvel"in "Ana Hizmet Birimleri" bölümünün (3) numaralı sırasında yer alan "Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü" ibaresi "Dış İlişkiler ve Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü", aynı maddenin (d) bendinde ve aynı Kanuna ekli "Ek-1 Sayılı Cetvel"in "Ana Hizmet Birimleri" bölümünün (4) numaralı sırasında yer alan "İşçi Sağlığı Daire Başkanlığı" ibaresi "İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü" olarak değiştirilmiş ve aynı cetvelin "Yardımcı Birimler" bölümüne "5. Bilgi İşlem Daire Başkanlığı" eklenmiştir. Bakanlık teşkilat şeması Ek-2 sayılı cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 16 - 3146 sayılı Kanunun 11 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Dış İlişkiler ve Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Madde 11 - Dış İlişkiler ve Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının; yurt dışındaki çalışma hayatı ve sosyal güvenlik mevzuatından doğan hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek, çalıştıkları ülkelerde ve yurda dönüşlerinde karşılaştıkları meselelerin çözülmesinde yurt içinde ve dışındaki kuruluşlarla gerekli koordinasyonu sağlamak.

b) Yurt dışı istihdamını takip etmek, yurt dışında Türk işgücünün istihdamı yönünde araştırma ve çalışmalar yapmak, yaptırmak ve istisna akdi ile işgücü anlaşmalarını hazırlamak, bu anlaşmaların yurt dışındaki uygulamasını takip ederek bu konuda politikalar geliştirmek.

c) Bakanlık yurt dışı kadrolarını düzenlemek, yönetmek ve denetlemek, yurt dışı birimleri vasıtasıyla sosyal güvenlik sözleşmelerinin uygulanmasını takip etmek, uygulamada koordinasyonu sağlamak.

d) Çalışma ve sosyal güvenlik alanlarında faaliyet gösteren uluslar arası kuruluşlarla yazışmaları yapmak ve bu kuruluşlara üye olmaktan doğan işleri yürütmek.

e) Karma ekonomik komisyonlar için Bakanlık görüşlerini belirlemek.

f) Sosyal politika alanında yabancı literatürü ve mevzuatı izlemek ve raporlar hazırlayarak kullanıma sunmak.,

g) Kişi ve hak sahiplerinin yabancı ülke mevzuatından doğan sosyal güvenlik haklarının korunması amacıyla, bağlı kuruluş ve bağlı kuruluşların ilgili kuruluşlarınca yapılacak yazışmaların, Bakanlık yurt dışı teşkilatı aracılığı ile yerine getirileceği ülkeleri tespit etmek.

h) Bakanlık, bağlı kuruluş ve bağlı kuruluşun ilgili kuruluşlarınca yapılacak işlemleri koordine etmek, bunların diğer ülkeler ve uluslar arası kurum ve kuruluşlarla ilişkilerinde koordinasyonu sağlamak, protokol işlerini yürütmek.

i) Yabancı ülkelerle yapılacak sosyal güvenlik sözleşmeleri ve bunların tadili çalışmalarında koordinasyonu sağlamak.

j) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Yabancı ülkelerle yapılacak sosyal güvenlik sözleşmeleri ve bunların tadili çalışmalarında sağlanacak koordinasyonun usul ve esasları bir yönetmelik ile belirlenir.

MADDE 17 - 3146 sayılı Kanunun 12 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü

Madde 12 - İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) İş sağlığı ve güvenliği konularında, mevzuatın uygulanmasını sağlamak ve mevzuat çalışması yapmak.

b) Ulusal politikalar belirlemek, bu politikalar çerçevesinde programlar hazırlamak.

c) Ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.

d) Etkin denetim sağlamak amacıyla gerekli önerilerde bulunmak, sonuçlarını izlemek.

e) Standart çalışmaları yapmak, normlar hazırlamak ve geliştirmek, ölçüm, değerlendirme, teknik kontrol, eğitim, danışmanlık, uzmanlık ve benzeri çalışmaları yapmak ve bunları yapan kişi ve kuruluşları inceleyerek değerlendirmek ve yetki vermek.

f) Kişisel koruyucuların ve makine koruyucularının imalatını yapacak kişi ve kuruluşlara yetki vermek, ithal edilecek kişisel koruyucuların ve makine koruyucularının standartlara uygunluğunu ve bu hususlarda usul ve esasları belirlemek.

g) İş sağlığı ve güvenliği ile iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi konularında inceleme ve araştırma çalışmalarını planlamak, programlamak ve uygulanmasını sağlamak.

h) Faaliyet konuları ile ilgili yayın ve dokümantasyon çalışmaları yapmak ve istatistikleri düzenlemek.

i) Mesleki eğitim görenler, rehabilite edilenler, özel risk grupları ve kamu hizmetlerinde çalışanlar da dahil olmak üzere tüm çalışanların iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı korunmaları amacıyla gerekli çalışmaları yaparak tedbirlerin alınmasını sağlamak.

j) İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi ve İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi bölge laboratuvarlarının çalışmalarını düzenlemek, yönetmek ve denetlemek.

k) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi ve İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi bölge laboratuvarlarının çalışma usul ve esasları ile personelin görev, yetki ve sorumlulukları yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 18 - 3146 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Bakanlık teşkilatı ile bağlı kuruluşların ve bağlı kuruluşun ilgili kuruluşlarının her türlü faaliyet ve işlemleriyle ilgili olarak teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek,

MADDE 19 - 3146 sayılı Kanunun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 15 - İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, Bakan adına aşağıdaki görevleri yapar:

a) Çalışma hayatı ile ilgili mevzuat çerçevesinde programlı veya program dışı teftiş, inceleme, soruşturma yapmak, gerekli önlemleri almak veya aldirmek.

b) Uluslararası sözleşmeler çerçevesinde iş yerlerinde uygulamaları incelemek ve izlemek,

c) Çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın uygulanmasını izlemek.

d) Çalışma hayatı ile ilgili mevzuat çalışmaları yapmak, gerektiğinde, teftiş ve denetimler sonucunda, mevzuatın aksayan yönleri, uygulanabilirliği, sektörel bazda ilgili kurum ve kuruluşlarca alınması gereken önlemleri belirleyen Genel Değerlendirme Raporu hazırlamak.

e) Denetim sonuçlarına ilişkin istatistikleri tutmak, değerlendirmek ve yorumlamak.

f) Özel kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

g) Müfettişlerin iş teftişi ile ilgili fa aliyet ve işlemleriyle ilgili teftiş, inceleme ve soruşturmaları yürütmek.

h) Bakanlık makamı tarafından verilen benzeri işleri yapmak.

İş Teftiş Kurulu ve müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usulleri tüzük ile düzenlenir.

MADDE 20 - 3146 sayılı Kanunun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 20 - Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının merkez kuruluşundaki yardımcı birimleri şunlardır:

a) Personel Dairesi Başkanlığı.

b) İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı.

c) Bilgi İşlem Daire Başkanlığı.

d) Savunma Sekreterliği.

e) Özel Kalem Müdürlüğü.

MADDE 21 - 3146 sayılı Kanunun 22 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

Bilgi İşlem Daire Başkanlığı

MADDE 22/A - Bilgi İşlem Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatının tüm hizmet ve işlemlerinin, hızlı, etkin ve verimli bir biçimde yürütülmesini sağlayacak otomasyon çalışmaları yapmak ve koordinasyonu sağlamak.

b) Bilgi işlem çalışmaları için gerekli iş akış ve organizasyonunu düzenlemek, standart ve yöntemleri belirlemek, gerekli analiz ve tasarım çalışmalarını yapmak.

c) Uygulama programları geliştirerek test etmek, işleme almak ve ihtiyaçlar doğrultusunda güncelleştirilmesini sağlamak, bilgisayar donanım, yazılım ve iletişim alt yapısının sürekli çalışabilirliğini sağlamak.

d) Performans artırıcı faaliyetlerde bulunmak.

e) Bilgilerin ihtiyaç duyulacak kişi ve birimlere iletilmesini sağlamak, bu amaçla gerekli çalışma ve işlemleri yapmak.

f) Bakanlığın ihtiyaç duyduğu istatistiki verilerin yorumlanması ve yayına hazırlanması için gerekli çalışmaları yapmak.

g) Bağlı ve bağlı kuruluşun ilgili kuruluşlarının bilgi işlem sistemleriyle gerekli koordinasyonu sağlamak.

h) Bakanlığın merkez ve taşra kuruluşlarının haberleşme ve her çeşit elektronik sisemlerinin temin, tesis, bakım ve

onarımının esaslarını belirlemek amacıyla projeler hazırlamak veya hazırlatmak, gerekli görülen hallerde bakım onarım işlerini yapmak veya yaptırtmak.

i) Bakanlıkça verilen benzeri görevleri yapmak.

MADDE 22 - 3146 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna bir fıkra eklenmiştir.

Çalışma Meclisi;

Bakanın veya Bakanlık Müsteşarının başkanlığında, İş Teftiş Kurulu Başkanı, Çalışma Genel Müdürü, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı, Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanı, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürü, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürü, bakanlıklardan ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığından iştirak edecek birer temsilciden,

Üniversitelerin iş hukuku, sosyal ekonomi, çalışma ekonomisi, sosyal siyaset, iş fizyolojisi, iş sağlığı ve güvenliği ve gündemindeki konularla ilgili dallardan Yükseköğretim Kurulunca seçilecek beş öğretim üyesinden,

İşveren sendikaları konfederasyonlarından üç, en fazla üyeye sahip işçi sendikaları konfederasyonundan iki, diğer işçi ve kamu görevlileri sendikaları konfederasyonlarından birer, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonundan üç, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden üç temsilci ile gündemindeki konularla ilgili olarak çağırılan kamu ve özel kurum ve kuruluşları ile meslek odaları ve sivil toplum örgütleri temsilcilerinden, Meydana gelir.

Çalışma Meclisi yılda en az bir defa toplanır.

MADDE 23 - 3146 sayılı Kanunun 29 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Yurt dışı sürekli göreve, yurt dışı işçi hizmetleri uzmanları, yurt dışında görevlendirmeye ilişkin mevzuat gereğince yapılan sınavlarda başarılı olup, yurt dışında en az üç yıl sürekli kadrolarda görev yaptıktan sonra Bakanlık ya da bağlı kuruluşlarla bağlı kuruluşun ilgili kuruluşları kadrolarında çalışanlar ile Bakanlık merkez teşkilatında genel müdür ya da daha üst görevlerde bulunanlar bu görevlerde en az iki tam yıl çalışmış olmak kaydıyla <16> çıkarılacak yönetmelik ile belirlenen esaslar dahilinde atama yardımcısı, atama, müşavir yardımcısı veya müşavir unvanlarıyla atanabilirler. Yurt dışı görev süresi dört yıldır. Yurt dışı kadrolarına atanacakların, atanma tarihinde yönetmelikte belirtilen yabancı dillerin birinden en az (C) düzeyinde geçerli Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı puanına sahip olması zorunludur. Ancak, Türk dilinin kabul gördüğü ülkelere sürekli göreve atanma durumunda dil sınavı şartı aranmaz. Yurt dışı atamalarına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

MADDE 24 - 3146 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 3 - Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bağlı kuruluşları şunlardır:

1) Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı.

2) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi.

3) Ereğli Kömür-Havzası Amele Birliği Biriktirme ve Yardımlaşma Sandığı.

MADDE 25 - 3146 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bakanlık bağlı kuruluşları ile bağlı kuruluşun ilgili kuruluşlarının kanunlarındaki atamaya ilişkin hükümler saklıdır.

MADDE 26 - 3146 sayılı Kanuna 36 ncı maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde başlığıyla birlikte eklenmiştir.

Bazı görevlere atamalarda aranacak şartlar

MADDE 36/A - Bakanlık merkez teşkilatında, çalışma uzmanı ve yurt dışı işçi hizmetleri uzmanı, merkez ve taşra teşkilatında iş sağlığı ve güvenliği uzmanı çalıştırılabilir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilen genel şartlara sahip, Bakanlığın ihtiyaç duyduğu alanlarda en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş ve sınavın açıldığı tarihte otuzbeş yaşından gün almamış olanlar arasında yapılacak özel yarışma sınavı sonucunda başarılı bulunanlar çalışma uzman yardımcısı, yurt dışı işçi hizmetleri uzman yardımcısı ve iş sağlığı ve güvenliği uzman yardımcısı kadrolarına atanırlar.

Uzman yardımcılarında aranacak nitelikler, seçilme usul ve esasları ile diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 27 - 3146 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin birinci ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna iki fıkra eklenmiştir.

Bakanlık, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezinin verimliliğini sağlamak üzere, Maliye Bakanlığının görüşünü alarak hazırlanacak bir yönetmelikle döner sermaye işletmeleri kurabilir. Döner sermaye kuruluşlarının her birinin kuruluş sermayesi üçyüzmilyar Türk Lirasıdır. Döner sermaye işletmeleri kamu tüzel kişiliğini haizdir.

Döner sermaye işlemleri, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununa ve iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hayati tehlike arz eden konularda 832 sayılı Sayıştay Kanununun vize ve tescil hükümlerine tabi değildir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü Döner Sermaye İşletmesinin faaliyet alanına giren mal ve hizmetler ile ticari malların satışından elde edilecek brüt karın, kurumlar vergisi ayrıldıktan sonra kalan kısmının en çok %30'u fiilen çalışan ve işletme karının artısına katkıda bulunan personele; hazırlanacak yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde dağıtılır.

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi döner sermaye gelirlerinin brüt tutarının %30'u Bakanlıkça açılacak bir hesaba yatırılır. Bu hesaptan Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı Sosyal Güvenlik Kurumu Çalışma ve Sosyal Güvenlik ve Araştırma Merkezinde görev yapan kadrolu personele ek ödeme yapılır. Ek ödemenin miktarı en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %150'sini geçemez. Ek ödeme, görev yapılan birim ve iş hacmi, görev mahalli, görevin önem ve güçlüğü gibi kriterler esas alınarak belirlenir.

MADDE 28 - 3146 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 1 - A) İş ve hizmetin gerektirdiği hallerde bağlı kuruluşların ve bağlı kuruluşun ilgili kuruluşlarının personeli Bakanlıkta görevlendirilebilir.

B) Bakanlıkça bu Kanuna göre yapılacak işlemler, internet de dahil her türlü elektronik bilgi iletişim araç ve ortamı ve benzeri araçlar üzerinden yapılabilir ve arşivlenebilir. Elektronik ortamda bilgi ve belge istenebilir veya bilgi ve belge verilebilir.

Elektronik ortamda bilgi ve belge alınıp verilmesi ve arşivleme konularına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

MADDE 29 - 3146 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 9 - A) Yurt dışında sürekli görevlendirmeye ilişkin mevzuat gereğince yapılan sınavlarda başarılı olanlardan, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce yurt dışında en az üç yıl sürekli kadrolarda görev yapan ve halen Bakanlık ya da bağlı kuruluşlarla bağlı kuruluşun ilgili kuruluşları kadrolarında çalışan personel ile bu sınavlarda başarılı olmuş ve halen yurt dışında görev yapan personel, son iki yıl içinde olumlu sicil almış olmak koşuluyla yurt dışı işçi hizmetleri uzmanlığına hak kazanırlar.

B) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler ile Sosyal Güvenlik Kurumunda ihdas edilen daire başkanlıklarının çalışma usul ve esaslarına ilişkin yönetmelikler, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren en geç altı ay içinde Bakanlıkça çıkarılır.

Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar mevcut tüzük ve yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

C) İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Merkezi Döner Sermaye İşletmesinin hukuki varlığı en geç iki yıl içinde İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü Döner Sermaye İşletmesinin kurulmasıyla sona erer, aynı ve nakdi mal varlığı "İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü Döner Sermaye İşletmesi"ne intikal eder.

D) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kadro ve görev unvanları değişmeyenler, yeni kadrolarına atanmış sayılırlar.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında, Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Müdürü, Genel Müdür Yardımcısı (Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Müdürlüğü), Daire Başkanı (Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Müdürlüğü) kadro unvanlı görevlerde bulunanların görevleri, bu Kanunun yayımı tarihinde sona erer. Bunlar en geç bir yıl içerisinde durumlarına uygun boş kadrolara atanırlar. Atama işlemi yapılıncaya kadar Kurumca ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilebilirler. Bunlar, yeni bir kadroya atanıncaya kadar, eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali haklarını almaya devam ederler. Söz konusu personelin, atandıkları yeni kadroların aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali hakları toplamının net tutarı, eski kadrolarına bağlı olarak en son ayda almakta oldukları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer mali hakları toplamı net tutarından az olması halinde, aradaki fark giderilinceye kadar atandıkları kadrolarda kaldıkları sürece herhangi bir kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir.

E) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Bakanlık merkez ve taşra birimlerinde en az beş yıl fiili hizmeti bulunan ve eğitim durumları ile diğer koşulları uygun personel, Bakanlıkça açılacak ilk çalışma uzman yardımcılığı, yurt dışı işçi hizmetleri uzman yardımcılığı ve iş sağlığı ve güvenliği uzman yardımcılığı yarışma sınavlarına, sınavın açıldığı tarihte kırk yaşını doldurmamış olmaları kaydıyla girebilirler. Açılacak ilk yarışma sınavlarına başvurmayanlar veya başvurdukları halde her ne sebeple olursa olsun girmeyenler bu haklarını kaybeder.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Yakın ve Orta-Doğu Çalışma Eğitim Merkezi Teşkilat Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 30 - 27.02.1960 tarihli ve 7460 sayılı Yakın ve Orta-Doğu Çalışma Eğitim Merkezi Teşkilat Kanununun adı "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi Teşkilat Kanunu" ve bu Kanunda geçen "İcra Vekilleri Heyeti" ibaresi "Bakanlar Kurulu", "Çalışma Vekaleti" ibaresi "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı", "Çalışma Vekili" ibaresi "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı", "Yakın ve Orta-Doğu Çalışma Eğitim Merkezi" ibaresi "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi", "Eğitim Merkezi" ibaresi "Eğitim ve Araştırma Merkezi", "Öğretmenler Kurulu" ibaresi "Danışma Kurulu", "Eğitim Merkezi Müdürü" ibaresi "Eğitim ve Araştırma Merkezi Başkanı" ve "Eğitim Merkezi Müdür Muavini" ibaresi "Eğitim ve Araştırma Merkezi Başkan Yardımcısı" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 31 - 7460 sayılı Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1 - Bu Kanunun amacı; çalışma hayatı ve sosyal güvenlik konularında, ulusal ve uluslararası düzeyde eğitim, araştırma, inceleme, yayın, dokümantasyon ve danışmanlık faaliyetlerinde bulunmak amacıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezinin kurulmasına, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasları düzenlemektir.

MADDE 32 - 7460 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Bakanlık, bağlı kuruluşlar ile bağlı kuruluşun ilgili kuruluşlarının personeli ile özel veya kamu sektöründe faaliyet gösteren işyerlerindeki işçi, işveren veya yönetici personelin eğitimlerini sağlamak amacıyla; çalışma hayatı, sosyal güvenlik, işçi işveren ilişkileri, iş sağlığı ve güvenliği, işyeri hekimliği, toplam kalite yönetimi, iş teftişi, istihdam, verimlilik, iş piyasası etütleri, ergonomi, çevre, ilk yardım, iş istatistikleri ve benzeri konularda eğitim programları hazırlamak, seminerler düzenlemek ve bu konular ile ilgili araştırmalar yapmak;

MADDE 33 - 7460 sayılı Kanunun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 8 - Danışma Kurulu, Bakanın görevlendireceği Müsteşar Yardımcısının başkanlığında; Başkan, Çalışma Genel Müdürlüğü, Dış İlişkiler ve Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğünden en az genel müdür yardımcısı düzeyinde birer temsilci, İş Teftiş Kurulu Başkanının görevlendireceği bir baş iş müfettişi, Bakanlık Personel Dairesi Başkanı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Koordinasyon Daire Başkanı, Sosyal Sigortalar Kurumu Sigorta İşleri Genel Müdür Yardımcısı, Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık İşleri Genel Müdür Yardımcısı, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdür Yardımcısı, Türkiye İş Kurumu Genel Müdür Yardımcısı ile üniversitelerin iş hukuku, sosyal politika, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili dallarında çalışanlar arasından Yükseköğretim Kurulunca görevlendirilecek iki öğretim üyesinden oluşur.

Danışma Kurulunun çalışma usul ve esasları Eğitim ve Araştırma Merkezinin teklifi ve Bakanlığın onayı ile çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

MADDE 34 - 7460 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 9 - Danışma Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Eğitim ve Araştırma Merkezi ile ilgili yönetmelikler hakkında görüş bildirmek.

b) Eğitim ve Araştırma Merkezinin eğitim, araştırma, danışmanlık, yayın ve diğer faaliyetlerini yönlendirmek.

c) Eğitim ve Araştırma Merkezinin yıllık faaliyetlerini değerlendirmek.

d) Eğitim ve Araştırma Merkezinin çalışmalarının etkinliğini artırıcı önerilerde bulunmak.

MADDE 35 - 7460 sayılı Kanunun 12 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir

Eğitim ve Araştırma Merkezinde çalışma ve sosyal güvenlik eğitim uzmanı çalıştırılabilir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilen şartlara sahip, merkezin ihtiyaç duyduğu alanlarda en az dört yıllık yüksek

öğrenim görmüş ve sınavın açıldığı tarihte otuzbeş yaşından gün almamış olanlar arasında yapılacak özel yarışma sınavı sonucunda başarılı bulunanlar çalışma ve sosyal güvenlik eğitim uzman yardımcılığı kadrolarına atanırlar.

Çalışma ve sosyal güvenlik eğitim uzman yardımcılarında aranacak nitelikler, seçilme usul ve esasları ve diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

MADDE 36 - 7460 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3 - A) Yakın ve Orta-Doğu Çalışma ve Eğitim Merkezi Müdürü ile Yakın ve Orta-Doğu Çalışma ve Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı kadro unvanlı görevlerde bulunanların görevleri, bu Kanunun yayımı tarihinde sona erer. Bunlar en geç bir yıl içerisinde durumlarına uygun boş kadrolara atanırlar. Atama işlemi yapılıncaya kadar Kurumca ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilebilirler. Bunlar, yeni bir kadroya atanıncaya kadar, eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali haklarını almaya devam ederler. Söz konusu personelin, atandıkları yeni kadroların aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali hakları toplamının net tutarı, eski kadrolarına bağlı olarak en son ayda almakta oldukları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer mali hakları toplamı net tutarından az olması halinde, aradaki fark giderilinceye kadar atandıkları kadrolarda kaldıkları sürece herhangi bir kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir.

B) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Yakın ve Orta-Doğu Çalışma Eğitim Merkezinde en az beş yıl fiili hizmeti bulunan ve eğitim durumları ile diğer koşulları uygun personel, Eğitim ve Araştırma Merkezince açılacak ilk çalışma ve sosyal güvenlik eğitim uzman yardımcılığı yarışma sınavlarına, sınavın açıldığı tarihte kırk yaşını doldurmamış olmaları kaydıyla girebilirler.

Açılacak ilk yarışma sınavlarına başvurmamış veya başvurdukları halde her ne sebeple olursa olsun girmeyenler bu haklarını kaybederler.

C) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kadro ve görev unvanları değişmeyenler, yeni kadrolarına atanmış sayılırlar.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Bazı Kanunlar ile Kanun Hükmünde Kararnamelerde Yapılan Değişiklikler

BİRİNCİ BÖLÜM

Devlet Memurları Kanununda Yapılan Değişiklikler

MADDE 37 - 14.07.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün A/11 numaralı bendine "Özürlüler Uzman Yardımcıları"

ibaresinden sonra gelmek üzere "Sosyal Güvenlik Uzman Yardımcıları, Çalışma Uzman Yardımcıları, Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Uzman Yardımcıları, İş Sağlığı ve Güvenliği Uzman Yardımcıları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim Uzman Yardımcıları"; "Özürlüler Uzmanlığına" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sosyal Güvenlik Uzmanlığına, Çalışma Uzmanlığına, Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Uzmanlığına, İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlığına, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim Uzmanlığına",

b) "Zam ve tazminatlar" başlıklı 152 nci maddesinin "II- Tazminatlar" bölümünün "A- Özel Hizmet Tazminatı" bendinin;

1- (h) alt bendine "Devlet Bütçe Uzmanları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sosyal Güvenlik Uzmanları, Çalışma Uzmanları, Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Uzmanları, İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanları",

2- (i) alt bendine "Özürlüler Uzmanları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim Uzmanları",

c) (I) Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin (1/c) bendine "Türk İş Birliği ve Kalkınma İdaresi Başkanı" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı", (1/d) bendine "Avrupa Birliği Genel Sekreter Yardımcıları"

ibaresinden sonra gelmek üzere "Sosyal Güvenlik Kurumu Başkan Yardımcısı", (1/h) bendine, "Maliye Bakanlığı Devlet Bütçe Uzmanları" ibaresinden sonra gelmek üzere, "Sosyal Güvenlik Uzmanları, Çalışma Uzmanları, Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Uzmanları, İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim Uzmanları",

d) (II) Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin (2) numaralı bendine "Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Daire Başkanları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sosyal Güvenlik Kurumu Daire Başkanları (Ana ve Yardımcı Hizmet Birimi)", "Üniversite Genel Sekreteri" ibaresinden sonra gelmek üzere "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi Başkanı",

e) (IV) Sayılı Makam Tazminatı cetvelinin 3 üncü sırasına "Milli Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanı" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı", (5/c) bendine "Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Daire Başkanları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sosyal Güvenlik Kurumu Daire Başkanları (Ana ve Yardımcı Hizmet Birimi)", (5/d) bendine "Kurum Başkanlığı" ibaresinden sonra gelmek üzere ", Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi",

İbareleri eklenmiş ve (II) Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin (5) numaralı bendinde yer alan, "Yakın ve Orta-Doğu Çalışma Eğitim Merkezi Müdürü " ibaresi "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi Başkan Yardımcısı" olarak değiştirilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında 174 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 13.12.1983 Gün ve 174 Sayılı

Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Kaldırılması ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında 202 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile İlgili Değişiklikler

MADDE 38 - 27.09.1984 tarihli ve 3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında 174 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 13.12.1983 gün ve 174 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Kaldırılması ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında 202 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 16 ncı maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

I) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bağlı kuruluşları görev, yetki ve sorumlulukları dikkate alınarak başkanlık şeklinde teşkilatlandırılabilir.

MADDE 39 - 3046 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yükseköğretim Kurulu ve bu Kurula bağlı olanlar ile Sosyal Güvenlik Kurumunun ilgili kuruluşları hariç ilgili kuruluşların genel müdürlük şeklinde teşkilatlandırılmaları esastır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile İlgili Değişiklikler

MADDE 40 - a) Bu Kanuna ekli (1) sayılı listelerde gösterilen kadrolar ihdas edilerek, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı cetvelin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ilişkin bölümüne eklenmiş ve ekli (2) sayılı listelerde yer alan kadrolar iptal edilerek Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvellerinden çıkarılmıştır.

b) Ekli (3) sayılı listede gösterilen kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı cetvele Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı bölümü olarak eklenmiştir.

c) 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvellerde geçen "Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürü" ibaresi "Dış İlişkiler ve Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürü" olarak, "Yakın ve Orta-Doğu Çalışma Eğitim Merkezi" ibaresi, "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi" olarak değiştirilmiş ve ekli (4) sayılı listede gösterilen kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (III) sayılı cetvelin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi bölümüne eklenmiş, ekli (5) sayılı listede yer alan kadrolar iptal edilerek, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvellerden çıkarılmıştır.

BEŞİNCİ KISIM**Çeşitli ve Son Hükümler**

MADDE 41 - a) 09.01.1985 tarihli ve 3146 sayılı Kanunun; 8 inci maddesinin (b) bendi, 10 uncu maddesi, 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrası ile anılan Kanuna ekli "1 Sayılı Cetvel"de Bakanlığın ana hizmet birimleri arasında yer alan "Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Müdürlüğü" ibaresi,

b) 27.02.1960 tarihli ve 7460 sayılı Yakın ve Orta - Doğu Çalışma Eğitim Merkezi Teşkilat Kanununun 4 üncü maddesi, 6 ncı maddesinin (c) ve (d) bentleri, 11 inci maddesinin ikinci fıkrası ile bu Kanunda geçen "öğretmen" ve "öğretmen yardımcıları" ibareleri, Yürürlükten kaldırılmıştır.

c) 25.06.2003 tarihli ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "Kurum, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bağlı kuruluşu olup," ibaresi, "Kurum, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bağlı kuruluşu olan Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığının ilgili kuruluşu olup," şeklinde değiştirilmiştir.

d) 2451 sayılı Kanunun (2) sayılı cetvelinde yer alan "Bakanlık Müfettişleri (Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları ve Bankalar Yeminli Murakıpları dahil)" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Müfettişleri" ibaresi eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1 - A) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, Bakanlık Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Müdürlüğünde mevcut ilgili dosyalar, bilgisayar kayıtları ve diğer dokümanlar Kuruma devredilmiş sayılır.

B) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Bakanlık veya ilgili kuruluşlarda en az beş yıl fiili hizmeti bulunan ve eğitim durumları ile diğer koşulları uygun personel, sınavın açıldığı tarihte kırk yaşını doldurmamış olmaları kaydıyla, Kurumca açılacak ilk sosyal güvenlik uzman yardımcılığı yarışma sınavına girebilir. Açılacak ilk yarışma sınavına başvurmamışlar veya başvurdıkları halde her ne sebeple olursa olsun girmeyenler bu haklarını kaybederler.

C) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce atanmış bulunan Baş İş Müfettişleri ve İş Müfettişleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kararname ile atanmış sayılırlar.

Yürürlük

MADDE 42 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 43 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 30 Temmuz 2003 - Sayı: 25184

YASAMA BÖLÜMÜ**Kanunlar**

İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No. 4949

Kabul Tarihi: 17.07.2003

MADDE 1 - 09.06.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İcra ve iflas dairelerinin muamelelerine karşı yapılan şikayetlerle itirazların incelenmesi icra tetkik mercii hakimî yahut kanun gereğince bu görev kendisine verilmiş olan hakim tarafından yapılır. İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü ile Adalet Bakanlığınca icra tetkik mercinin birden fazla dairesi kurulabilir. Bu durumda icra tetkik mercii daireleri numaralandırılır. İcra tetkik mercinin birden fazla dairesi bulunan yerlerde iş dağılımı ve buna ilişkin esaslar, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir. Her icra tetkik mercii hakimî, kendisine Adli Yargı Adalet Komisyonu Başkanlığınca dönüşümlü olarak bağlanan icra ve iflas dairelerinin muamelelerine yönelik şikayetleri ve itirazları inceler, bu dairelerin gözetim ve denetimlerini yapar, idari işlerine bakar.

MADDE 2 - 2004 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İcra ve iflas daireleri, 4 üncü maddedeki esaslara göre tetkik mercii hakiminin daimi gözetimi ve denetimi altındadır.

MADDE 3 - 2004 sayılı Kanunun 14 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Yargıtay, icra ve iflas işlerine ait kararların tamamını düzenli olarak yayımlar. Buna ilişkin esaslar Yargıtay tarafından yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 4 - 2004 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Aksine hüküm bulunmayan hallerde tetkik mercii, şikayet konusu işlemi yapan icra dairesinin açıklama yapmasına ve duruşma yapılmasına gerek olup olmadığını takdir eder; duruşma yapılmasını uygun gördüğü takdirde ilgilileri en kısa zamanda duruşmaya çağırır ve gelmeseler bile gereken kararı verir. Duruşma yapılmayan işlerde tetkik mercii, işin kendisine geldiği tarihten itibaren en geç on gün içinde kararını verir. Duruşmalar, ancak zorunluluk halinde ve otuz gün geçmemek üzere ertelenebilir.

MADDE 5 - 2004 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Taşınır rehni) tabiri, teslimine bağlı rehinleri, Türk Medeni Kanununun 940 ncı maddesinde öngörülen rehinleri, ticari işletme rehnini, hapis hakkını, alacak ve sair haklar üzerindeki rehinleri,

MADDE 6 - 2004 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının son cümlesinde yer alan "takip tarihindeki" ibaresi "haczin yapıldığı tarihteki" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 7 - 2004 sayılı Kanunun 25/a maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 25/b maddesi eklenmiştir:

Çocuk teslimine ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların icrasında uzman bulundurulması:

MADDE 25/b - Çocukların teslimine ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların icrası, icra müdürü ile birlikte Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından görevlendirilen sosyal çalışmacı, pedagog, psikolog veya çocuk gelişimcisi gibi bir uzmanın, bunların bulunmadığı yerlerde bir eğitimcinin hazır bulunması suretiyle yerine getirilir.

MADDE 8 - 2004 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin dördüncü fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Fazla kalırsa borçlunun adına, Adalet Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikte nitelikleri belirlenen bankalardan birine yatırılır.

MADDE 9 - 2004 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin başlığı "Bir işin yapılmasına veya yapılmamasına dair olan ilamlar" şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki son fıkra eklenmiştir.

Bir işin yapılmasına veya yapılmamasına dair olan ilam hükmü yerine getirildikten sonra borçlu, ilam hükmünü ortadan kaldıracak bir eylemde bulunursa, mahkemeden ayrıca hüküm almaya gerek kalmadan, önceki ilam hükmü tekrar zorla yerine getirilir.

MADDE 10 - 2004 sayılı Kanunun 32 ncı maddesinin ikinci cümlesinde yer alan "hapis ile tazyik olunacağı ve" ibaresi "hapis ile tazyik olunacağı, mal beyanında bulunmaz veya" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11 - 2004 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Mal beyanını alan merci, keyfiyeti tapu veya gemi sicil daireleri ile Türk Patent Enstitüsüne bildirir. Bu bildiri üzerine sicile, temlik hakkının iki ay süre ile tahdit edilmiş bulunduğu şerhi verilir. Keyfiyet ayrıca Türkiye Bankalar Birliğine de bildirilir.

MADDE 12 - 2004 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin ikinci fıkrasının (3) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

3. Alacağın veya istenen teminatın Türk parasıyla tutarı ve faizli alacaklarda faizin miktarı ile işlemeye başladığı gün,

alacak veya teminat yabancı para ise alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiği ve faizi;

MADDE 13 - 2004 sayılı Kanunun 62 ncı maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

İtiraz, takibi yapan icra dairesinden başka bir icra dairesine yapıldığı takdirde bu daire gereken masrafı itirazla birlikte alarak itirazı derhal yetkili icra dairesine gönderir; alınmayan masraftan memur şahsen sorumludur.

Takibe itiraz edildiği, 59 uncu maddeye göre alacaklının yatırdığı avanstaki karşılama suretiyle üç gün içinde bir muhtıra ile alacaklıya tebliğ edilir.

Borçlu veya vekili, dava ve takip işlemlerine esas olmak üzere borçluya ait yurt içinde bir adresi itirazla birlikte bildirmek zorundadır. Adresini değiştiren borçlu yurt içinde yeni adres bildirmediği ve tebliğ memurunca yurt içinde yeni adresi tespit edilemediği takdirde, takip talebinde gösterilen adrese çıkarılacak tebligat borçlunun kendisine yapılmış sayılır.

MADDE 14 - 2004 sayılı Kanunun 63 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 63 - İtiraz eden borçlu, itirazın kaldırılması duruşmasında, alacaklının dayandığı senet metninden anlaşılanlar dışında, itiraz sebeplerini değiştiremez ve genişletemez.

MADDE 15 - 2004 sayılı Kanunun 67 ncı maddesinin üst başlığı, başlığı ve birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

6- İtirazın hükümden düşürülmesi:

a) İtirazın iptali:

Takip talebine itiraz edilen alacaklı, itirazın tebliği tarihinden itibaren bir sene içinde mahkemeye başvurarak, genel hükümler dairesinde alacağının varlığını ispat suretiyle itirazın iptalini dava edebilir.

MADDE 16 - 2004 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin başlığı, birinci fıkrası ve son fıkrasının ilk cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) İtirazın kesin olarak kaldırılması:

Talebine itiraz edilen alacaklının takibi, imzası ikrar veya noterlikçe tasdik edilen borç ikrarını içeren bir senede yahut resmi dairelerin veya yetkili makamların yetkileri dahilinde ve usulüne göre verdikleri bir makbuz veya belgeye müstenitse, alacaklı itirazın kendisine tebliği tarihinden itibaren altı ay içinde itirazın kaldırılmasını isteyebilir. Bu süre içerisinde itirazın kaldırılması istenilmediği takdirde yeniden ilamsız takip yapılamaz.

İtirazın kaldırılması talebinin esasa ilişkin nedenlerle kabulü halinde borçlu, talebin aynı nedenlerle reddi halinde ise alacaklı, diğer tarafın talebi üzerine yüzde kırktan aşağı olmamak üzere tazminata mahkum edilir.

MADDE 17 - 2004 sayılı Kanunun 68/a maddesinin başlığı ile birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

c) İtirazın geçici olarak kaldırılması:

Takibin dayandığı senet hususi olup, imza itiraz sırasında borçlu tarafından reddedilmişse, alacaklı itirazın kendisine tebliği tarihinden itibaren altı ay içinde itirazın geçici olarak kaldırılmasını isteyebilir. Bu halde icra hakimi iki taraftan izahat alır.

MADDE 18 - 2004 sayılı Kanunun 68/b maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde ve ikinci fıkrasında yer alan "aldığı" ibaresi "gönderilen" şeklinde değiştirilmiş; üçüncü fıkrasında yer alan "hesap özetleri ile" ibaresinden sonra "ihtarnameler ve" ibaresi ve üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra ilave edilmiştir.

Sözleşmede gösterilen adresin değiştirilmesi, yurt içinde bir adresin noter aracılığıyla krediyi kullandıran tarafa bildirilmesi halinde sonuç doğurur; yeni adresin bu şekilde bildirilmemesi halinde hesap özetinin eski adrese ulaştığı tarih tebliğ tarihi sayılır.

Krediyi kullanan tarafın kredi hesabının kesilmesine veya borcun ödenmesine ilişkin ihtarname içeriğine itiraz etmiş olması, kredi hesabının kesilmesi ve borcun ödenmesine ilişkin ihtarnameden önce tebliğ edilen ve itiraz edilmeyerek kesinleşmiş bulunan faiz tahakkuk dönemlerine ilişkin hesap özetlerinin muhtevasına itiraz edilmemiş olmasının sonuçlarını ortadan kaldırmaz. Bu durumda, önceki dönemlere ilişkin kesinleşmiş hesap özetleri hakkında ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

MADDE 19 - 2004 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Resmi sicile kayıtlı malların haczi, takibin yapıldığı icra dairesince, kaydına işletilmek suretiyle doğrudan da yapılabilir.

MADDE 20 - 2004 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "Borçlu" kelimesinden sonra gelmek üzere "yahut borçlu ile birlikte malı elinde bulunduran şahıslar" ibaresi ve "borçluyu" kelimesinden sonra "yahut borçlu ile birlikte malı elinde bulunduran şahısları" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 21 - 2004 sayılı Kanunun 88 inci maddesinin ikinci fıkrasının sonuna ve üçüncü fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiş, dördüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Üçüncü şahsın elinde bulunan taşınır mallar haczedilince, alacaklının muvafakatı ve üçüncü şahsın kabulü halinde üçüncü şahsa yediemin olarak bırakılır.

Ticari işletme rehni kapsamındaki taşınırılar ise, icra dairesince satılmalarına karar verilmesinden sonra muhafaza altına alınabilir.

Adalet Bakanlığı, mahcuz malların muhafazası için uygun göreceği yerlerde depo ve garaj açabileceği gibi; Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfına da açtırabilir veya işletme hakkını verebilir.

İcra dairesi, depo ve garajlarda ve yediemin olarak kendisine hacizli malın bırakılmış olduğu üçüncü kişilerde saklanıp da hukuken artık muhafazasına gerek kalmayan malı, vereceği uygun süre içinde geri almasını ilgililere re'sen bildirir. Verilen süre içinde eşya geri alınmazsa, icra müdürü tetkik mercinin kararı ile taşınır mal satışlarına ilişkin hükümler uyarınca bunları satar. Elde edilen miktardan muhafaza ve satış giderleri ödenir. Artan miktar 9 uncu madde hükmüne göre muhafaza olunur. Bu konuda ortaya çıkan ihtilaflar tetkik mercii tarafından basit yargılama usulüne göre çözülür.

MADDE 22 - 2004 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin üçüncü fıkrası ile beşinci fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Üçüncü şahıs, haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde itiraz etmezse, mal yedinde veya borç zimmetinde sayılır ve kendisine gönderilen haciz ihbarnamesine süresinde itiraz etmediği, bu nedenle de malın yedinde veya borcun zimmetinde sayıldığı ikinci bir ihbarname ile bildirilir. Bu ikinci ihbarnamede ayrıca, üçüncü şahsın ihbarnamenin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde ikinci fıkra belirtilen sebeplerle itirazda bulunması, itirazda bulunmadığı takdirde zimmetinde sayılan borcu icra dairesine ödemesi veya yedinde sayılan malı icra dairesine teslim etmesi istenir. İkinci ihbarnameye süresi içinde itiraz etmeyen ve zimmetinde sayılan borcu icra dairesine ödemeyen veya yedinde sayılan malı icra dairesine teslim etmeyen üçüncü şahsa onbeş gün içinde parayı icra dairesine ödemesi veya yedinde sayılan malı teslim etmesi yahut bu süre içinde menfi tespit davası açması, aksi takdirde zimmetinde sayılan borcu ödemeye veya yedinde sayılan malı teslim etmeye zorlanacağı bildirilir. Bu bildirimi alan üçüncü şahıs, icra takibinin yapıldığı veya yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemesinde süresi içinde menfi tespit davası açtığına dair belgeyi bildirim yapıldığı tarihten itibaren yirmi gün içinde ilgili icra dairesine teslim ettiği takdirde, hakkında yürütülen cebri icra işlemleri menfi tespit davası sonunda verilen kararın kesinleşmesine kadar durur. Bu süre içinde 106 ncı maddede belirtilen süreler işlemez. Bu davada üçüncü şahıs, takip borçlusuna borçlu olmadığını veya malın takip borçlusuna ait olmadığını ispat etmeye mecburdur. Üçüncü şahıs açtığı bu davayı kaybederse, mahkemece, dava konusu şeyin yüzde kırkıdan aşağı olmamak üzere bir tazminata mahkum edilir. Bu fıkra göre açılacak menfi tespit davaları maktu harca tabidir.

Her halde üçüncü şahıs, borçlu ile kötü niyetli alacaklıya karşı dava açarak ödemek zorunda kaldığı paranın veya teslim ettiği malın iadesini isteyebilir.

MADDE 23 - 2004 sayılı Kanunun 91 inci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Hacizli taşınmazın el değiştirmesi halinde 148/a maddesi uygulanır.

MADDE 24 - 2004 sayılı Kanunun 92 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Daire, taşınmazın idare ve işletmesi ile eklentinin korunması için gerekli tedbirleri alır. Bu tedbirler meyanında icra dairesi, eğer taşınmazda kiracı varsa bu kiracıya, işleyecek kiralari icra dairesine ödemesini emreder. Zarar görme ihtimali bulunan eklenti, rehin alacaklısının talebi üzerine, işletmenin faaliyetine engel olmayacak şekilde muhafaza altına alınır. İdare ve muhafaza masrafları satış bedelinden öncelikle ödenir.

MADDE 25 - 2004 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesi madde metninden çıkarılmış ve ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

Anonim şirketlerde paylar için pay senedi veya pay ilmühaberi çıkarılmamışsa, borçlunun şirketteki payı icra dairesi tarafından şirkete tebliğ olunarak haczedilir. Bu haczin şirket pay defterine işlenmesi zorunludur; ancak haciz, şirket pay defterine işlenmemiş olsa bile şirkete tebliğ tarihinde yapılmış sayılır. Haciz, icra dairesi tarafından tescil edilmek üzere Ticaret Siciline bildirilir. Bu durumda haczedilen payların devri, alacaklının haklarını ihlal ettiği oranda batıldır. Haczedilen payların satışı, taşınır malların satışı usulüne tabidir. Diğer taşınırlarda icra dairesi başkasına devre mani tedbirleri alır.

MADDE 26 - 2004 sayılı Kanunun 111 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Borçlu ile alacaklının borcun taksitlendirilmesi için icra dairesinde yapacakları sözleşme veya sözleşmelerin devamı süresince 106 ve 150/e maddelerindeki süreler işlemez. Ancak bu sözleşme veya sözleşmelerin toplam süresinin on yılı aşması halinde, aştığı tarihten itibaren süreler kaldığı yerden işlemeye başlar.

MADDE 27 - 2004 sayılı Kanunun 114 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Satış açık artırma ile yapılır. Birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı yer, gün ve saat daha önceden ilan edilir.

İlanın yurt düzeyinde yayımlanan bir gazete ile yapılmasına karar verilmesi halinde bu ilan satış talebi tarihinde yurt düzeyinde tirajı en yüksek beş gazeteden biriyle yapılır.

MADDE 28 - 2004 sayılı Kanunun 115 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "%75 ini" ibaresi "yüzde altmışını" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 29 - 2004 sayılı Kanunun 116 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İkinci artırma, ilk artırmayı izleyen beşinci gün yapılır. Beşinci günün resmi tatil gününe rastlaması halinde ikinci

artırma resmi tatili izleyen ilk iş günü yapılır. Bu halde de 114 üncü madde hükmü uygulanır.

MADDE 30 - 2004 sayılı Kanunun 118 inci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Satılan mal ihale kesinleşmeden teslim olunmaz.

MADDE 31 - 2004 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinin (5) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5- Mahcuz malın tahmin edilen değeri birmilyar lirayı geçmezse.

MADDE 32 - 2004 sayılı Kanunun 126 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan "yüzde yetmişbeşini" ibaresi "yüzde altmışını" olarak; aynı bendin içinde yer alan parantez içindeki ifade de "Onuncu günün resmi tatile rastlaması halinde ikinci artırma tarihi olarak tatilin bitimini izleyen ilk iş gününün belirlenmesi ve bu ikinci ihalenin yapılacağı yer, gün ve saatin ilanda açıkça gösterilmesi zorunludur. şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 33 - 2004 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ile ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Taşınmazın önceden takdir edilen kıymetini etkileyen mükellefiyetlerin ortaya çıkması halinde, icra dairesi satışa esas olmak üzere taşınmazın kıymetini yeniden takdir ettirir.

Satışa çıkarılan taşınmazda eklenti niteliğinde teşvikli mal varsa icra müdürlüğü bu malların kıymetini ayrıca takdir ettirir. Satıştan önce ilgili kurumlardan bu mallar üzerindeki vergi, resim, harç gibi yükümlülükler sorulur. Satış isteyen alacaklının talebi üzerine bu mallar satış dışında tutulabileceği gibi, üzerlerindeki vergi, resim, harç gibi malın ayırından kaynaklanan kamu alacakları dikkate alınarak 129 uncu madde hükümlerine göre taşınmazla birlikte ihale de edilebilir.

MADDE 34 - 2004 sayılı Kanunun 128 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 128/a maddesi eklenmiştir.

Kıymet takdirine ilişkin şikayet:

MADDE 128/a - Kıymet takdirinin tebliğ edildiği ilgililer, raporun tebliğinden itibaren yedi gün içinde raporu düzenleyen icra dairesinin bulunduğu yerdeki tetkik merciinde şikayette bulunabilirler. Şikayet tarihinden itibaren yedi gün içinde gerekli masraf ve ücretin mahkeme vizesine yatırılması halinde yeniden bilirkişi incelemesi yaptırılabilir; aksi halde başka bir işleme gerek olmaksızın şikayet kesin olarak reddedilir.

Kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı tarihten itibaren bir yıl geçmedikçe yeniden kıymet takdiri istenemez. Ancak, doğal afetler ve imar durumundaki çok önemli değişiklikler meydana getiren benzer hallerde yeniden kıymet takdiri istenebilir.

Kıymet takdirine ilişkin şikayet yetkisiz tetkik mercii ne yapılsa, tetkik mercii evrak üzerinde inceleme yaparak başvuru tarihinden itibaren en geç on gün içinde yetkisizlik kararı verir.

Bu madde gereğince icra tetkik mercisinin verdiği kararlar kesindir.

MADDE 35 - 2004 sayılı Kanunun 129 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yetmişbeşini" ibaresi "altmışını" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 36 - 2004 sayılı Kanunun 130 uncu maddesinin ikinci cümlesinde yer alan "yirmi günü" ibaresi "on günü" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 37 - 2004 sayılı Kanunun 133 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "ilk fıkrasına" ibaresi "aradığı şartlara" ve beşinci cümlesinde yer alan "maddenin ikinci fıkrasındaki" ibaresi "maddedeki" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 38 - 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle ile ikinci fıkrasının ilk cümlesinde yer alan "iştirak edenler" ibaresinden sonra "yurt içinde bir adres göstermek koşuluyla" ibaresi eklenmiş, ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle ile ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar üçüncü ve dördüncü fıkra olarak eklenmiş, diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

İhale kesinleşinceye kadar taşınmazın ne şekilde muhafaza ve idare edileceği icra dairesi tarafından kararlaştırılır.

Ancak işin esasına girilmemesi nedeniyle talebin reddi halinde para cezasına hükmolunamaz.

İhalenin feshine ilişkin şikayet görevsiz veya yetkisiz tetkik mercii veya mahkemeye yapılsa, tetkik mercii veya mahkeme evrak üzerinde inceleme yaparak başvuru tarihinden itibaren en geç on gün içinde görevsizlik veya yetkisizlik kararı verir. Bu kararlar kesindir.

Taşınmazı satın alanlar, ihaleye alacağına mahsuben iştirak etmemiş olmak kaydıyla, ihalenin feshi talep edilmiş olsa bile, satış bedelini derhal veya 130 uncu maddeye göre verilen süre içinde nakden ödemek zorundadırlar. İcra müdürü, ödenen ihale bedeli ile ilgili olarak, ihalenin feshine yönelik şikayet sonucunda verilecek karar kesinleşinceye kadar para bankalarda nemalandırılır. İhalenin feshine ilişkin şikayetin kabulüne veya reddine ilişkin kararın kesinleşmesi üzerine, ihale bedeli nemaları ile birlikte hak sahiplerine ödenir.

MADDE 39 - 2004 sayılı Kanunun 142 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 142/a maddesi eklenmiştir.

Teminat karşılığı ödeme:

MADDE 142/a - Sıra cetveline karşı 142 nci madde uyarınca şikayet veya itiraz yapılmışsa, tebligatı alan ve sıra cetvelinde hak sahibi görünen her alacaklı, bir bankanın kesin teminat mektubunu dosyaya ibraz ederek

payına düşen meblağı tahsil edebilir. 36 ncı maddenin ikinci fıkrası burada da uygulanır.

Teminat mektubunda, alacaklının dosyadan tahsil ettiği meblağ ile bu meblağın kısmen veya tamamen icra dosyasına iadesinin gerekmesi halinde iade tarihine kadar geçecek süreye ait olan faizin, icra dairesinin ilk yazılı talebi üzerine dosyaya ödenmesi taahhüt edilmelidir. Bu esaslar dahilinde teminat mektubu ile garanti edilecek miktar icra dairesince belirlenir.

MADDE 40 - 2004 sayılı Kanunun 143 üncü maddesinin birinci ve altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Alacaklı alacağının tamamını alamamış ve aciz vesikası düzenlenmesi için gerekli şartlar yerine gelmişse, icra dairesi kalan miktar için hemen bir aciz vesikası düzenleyip alacaklıya ve bir suretini de borçluya verir; bu belgeler hiçbir harç ve vergiye tabi değildir. Aciz vesikasının bir nüshası da her il merkezinde Adalet Bakanlığına tespit edilen icra dairesi tarafından tutulan özel sicile kaydedilmek üzere bu icra dairesine gönderilir. Aciz vesikası sicili aleni olup ne şekilde tutulacağı ve hangi hususları içereceği Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan yönetmelikle belirlenir.

Bu borç, borçluya karşı, aciz vesikasının düzenlenmesinden itibaren yirmi yıl geçmesiyle zamanaşımına uğrar. Borçlunun mirasçıları, mirasın açılmasından itibaren bir sene içinde alacaklı hakkını aramamışsa, borcun zamanaşımına uğradığını ileri sürebilirler.

Borçlu, aciz vesikasını düzenlemiş olan icra dairesine borcunu işlemiş faizleriyle birlikte her zaman ödeyebilir. İcra dairesi ödenen parayı alacaklıya verir veya gerektiğinde 9 uncu madde hükümleri dahilinde bir bankaya yatırır. Borcun bu şekilde tamamının ödenmesinden sonra aciz vesikası sicilden terkin edilir ve borçluya borcunu ödeyerek aciz vesikasını sicilden terkin ettirdiğine dair bir belge verilir. Aynı şekilde, icra takibi batıl ise veya iptal edilirse yahut borçlunun borçlu olmadığı mahkeme kararıyla sabit olursa ya da alacaklı icra takibini geri alırsa, aciz vesikası sicilden terkin edilir ve borçluya buna ilişkin bir belge verilir.

MADDE 41 - 2004 sayılı Kanunun 148 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 148/a maddesi eklenmiştir.

Adres gösterme zorunluluğu:

MADDE 148/a - İpotek sözleşmesinin tarafları veya ipotekli taşınmazı daha sonra satın alanlar ya da bunların halefleri, tapu sicili müdürlüğüne yurt içinde bir tebligat adresi bildirmek zorundadırlar. Aksi takdirde ilgililerin tescil talebi, tapu sicili müdürlüğünce reddolunur.

Adresin değiştirilmesi tapu sicil müdürlüğüne bildirilmesi halinde sonuç doğurur. Yeni adresin bildirilmemesi halinde tebligatların eski adrese ulaştığı tarih tebellüğ tarihi sayılır.

MADDE 42 - 2004 sayılı Kanunun 150/b maddesinin birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Şu kadar ki, bu şekilde işlem yapılması 132 ve 135 inci maddelerdeki hakları ortadan kaldırmaz.

MADDE 43 - 2004 sayılı Kanunun 150/ı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 150/ı - Borçlu cari hesap veya kısa, orta, uzun vadeli kredi şeklinde işleyen nakdi veya gayrinakdi bir krediyi kullandıran tarafın ibraz ettiği ipotek akit tablosu kayıtsız ve şartsız bir para borcu ikrarını ihtiva etmese dahi, krediyi kullandıran taraf, krediyi kullanan tarafa ait cari hesabın kesilmesine veya kısa, orta, uzun vadeli kredi hesabının muaccel kılınmasına ilişkin hesap özeti ve ya gayrinakdi kredinin ödenmiş olması nedeniyle tazmin talebinin veya borcun ödenmesine ilişkin ihtarin noter aracılığıyla krediyi kullanan tarafa kredi sözleşmesinde yazılı ya da ipotek akit tablosunda belirtilen adrese gönderilmek suretiyle tebliğ edildiğini veya 68/b maddesi gereğince tebliğ edilmiş sayıldığını gösteren noterden tasdikli bir sureti icra müdürüne ibraz ederse icra müdürü 149 uncu madde uyarınca işlem yapar. Şu kadar ki, krediyi kullanan tarafın hesap özeti ve borcun ödenmesine ilişkin ihtara ya da gayrinakdi kredi nedeniyle tazmin talebine, kendisine tebliğ edildiği veya 68/b maddesi gereğince tebliğ edilmiş sayıldığı tarihten itibaren sekiz gün içinde noter aracılığıyla itiraz etmiş olduğunu ispat etmek suretiyle tetkik mercii ne şikayette bulunmak hakkı saklıdır. Bu takdirde krediyi kullandıran taraf alacağını 68/b maddesi çerçevesinde diğer belgelerle ispatlayabiliyorsa, krediyi kullanan tarafın şikayeti reddedilir. Tetkik mercii ne yapılan inceleme sırasında, borçlu, borcun sona erdiğine veya ertelendiğine ilişkin resmi veya imzası ikrar edilmiş bir belge sunmadıkça takibin durdurulmasına karar verilemez. Hesap özeti ve ya tazmin talebinin veya ihtarin ipotekli taşınmaz maliki üçüncü kişiye tebliğ edilmesi veya tebliğ edilmiş sayılması Türk Medeni Kanununun 887 nci maddesinde öngörülen ödeme istemi yerine geçer.

MADDE 44 - 2004 sayılı Kanunun 166 ncı maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "kararı," kelimesinden sonra "karar tarihinde," ibaresi eklenmiş; ikinci ve üçüncü cümlesinde yer alan "trajı" kelimeleri "tirajı" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 45 - 2004 sayılı Kanunun 168 inci maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

6. İtiraz edilmediği ve borç ödenmediği takdirde on gün içinde 74 üncü maddeye, itiraz edilip de reddedildiği takdirde ise üç gün içinde 75 inci maddeye göre mal beyanında bulunması ve bulunmazsa hapisle tazyik edileceği, mal beyanında bulunmaz veya hakikate aykırı beyanda bulunursa ayrıca hapisle cezalandırılacağı ihtarı.

MADDE 46 - 2004 sayılı Kanunun 169/a maddesinin birinci ve ikinci fıkraları ile altıncı fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tetkik mercii hakimi, itiraz sebeplerinin tahkiki için iki tarafı en geç otuz gün içinde duruşmaya çağırır. Hakim, duruşma sonucunda borcun olmadığına veya itfa veya imhal edildiğinin resmi veya imzası ikrar edilmiş bir belge ile ispatı halinde itirazı kabul eder. Tetkik mercii hakimi yetki

itirazının incelenmesinde taraflar gelmese de gereken kararı verir.

Tetkik mercii hakimi, borçlunun itiraz dilekçesine ekli olarak ibraz ettiği belgelerden borcun itfa veya imhal edildiği veya senedin metninden zamanaşımına uğradığı veya borçlunun borçlu olmadığı yahut icra dairesinin yetkili olmadığı kanaatine varırsa, daha evvel itirazın esası hakkındaki kararına kadar icra takibinin muvakkaten durdurulmasına karar verebilir.

Borçlunun itirazının tetkik mercii ne esasa ilişkin nedenlerle kabulü halinde kötü niyeti veya ağır kusuru bulunan alacaklı, takip konusu alacağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere; takip muvakkaten durdurulmuş ise bu itirazın reddi halinde borçlu, diğer tarafın isteği üzerine takip konusu alacağın yüzde kırktan aşağı olmamak üzere tazminata mahkum edilir.

MADDE 47 - 2004 sayılı Kanunun 170 inci maddesinin üçüncü fıkrası ile dördüncü fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tetkik mercii, 68/a maddesinin dördüncü fıkrasına göre yapacağı inceleme sonunda, inkar edilen imzanın borçluya ait olmadığına kanaat getirirse itirazın kabulüne karar verir. İtirazın kabulü kararı ile takip durur. Alacaklının genel hükümlere göre dava açma hakkı saklıdır. İnkâr edilen imzanın borçluya ait olduğu anlaşılırsa ve itiraz ile birlikte takip ikinci fıkraya göre durdurulmuşsa, borçlu sözü edilen senede dayanan takip konusu alacağın yüzde kırkıdan aşağı olmamak üzere inkar tazminatına ve takip konusu alacağın yüzde onu oranında para cezasına mahkum edilir ve itiraz reddedilir. Borçlu menfi tespit veya istirdat davası açarsa, hükmolunan tazminatın ve para cezasının tahsili dava sonuna kadar tehir olunur ve davanın borçlu lehine sonuçlanması halinde daha önce hükmedilmiş olan tazminat ve para cezası kalkar.

Tetkik mercii, itirazın kabulüne karar vermesi halinde, senedi takibe koymada kötü niyeti veya ağır kusuru bulunduğu takdirde alacaklıyı senede dayanan takip konusu alacağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere tazminata ve alacağın yüzde onu oranında para cezasına mahkum eder.

MADDE 48 - 2004 sayılı Kanunun 170/b maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 170/b - 61 inci maddenin ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları ve 62 ila 72 nci maddeler bu fasıl hükümlerine aykırı olmadıkça, kambyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip hakkında da uygulanır.

MADDE 49 - 2004 sayılı Kanunun 179 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sermaye şirketleri ile kooperatiflerin iflası:

Madde 179 - Sermaye şirketleri ile kooperatiflerin borçlarının aktifinden fazla olduğu idare ve temsil ile vazifelendirilmiş kimseler veya şirket ya da kooperatif tasfiye halinde ise tasfiye memurları veya bir alacaklı tarafından beyan ve mahkemece tespit edilirse, önceden takibe hacet kalmaksızın bunların iflasına karar verilir. Şu kadar ki, idare ve temsil ile vazifelendirilmiş kimseler ya da

alacaklılardan biri, şirket veya kooperatifin mali durumunun iyileştirilmesinin mümkün olduğuna dair bir iyileştirme projesini mahkemeye sunarak iflasın ertelenmesini isteyebilir. Mahkeme projeyi ciddi ve inandırıcı bulursa, iflasın ertelenmesine karar verir. İyileştirme projesinin ciddi ve inandırıcı olduğunu gösteren bilgi ve belgelerin de mahkemeye sunulması zorunludur.

Mahkeme, gerekli görürse idare ve temsille vazifelendirilmiş kimseleri ve alacaklıları dinleyebilir. İflasın ertelenmesi talepleri öncelikli ve ivedilikle sonuçlandırılır.

MADDE 50 - 2004 sayılı Kanunun 179 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 179/a ve 179/b maddeleri eklenmiştir.

Erteleme tedbirleri:

MADDE 179/a - İflasın ertelenmesine karar veren mahkeme, şirketin veya kooperatifin malvarlığının korunması için gerekli her türlü tedbiri iyileştirme projesini de göz önünde tutarak alır.

Mahkeme erteleme kararı ile birlikte kayyım atanmasına karar verir. Mahkeme, yönetim organının yetkilerini tümüyle elinden alıp kayyım veya kooperatifin malvarlığının korunması için gerekli her türlü tedbiri iyileştirme projesini de göz önünde tutarak alır.

İflasın ertelenmesi kararında kayyımın görev ve yetkileri ayrıntılı olarak gösterilir.

Mahkeme erteleme kararının hüküm fıkrasını 166 ncı maddenin ikinci fıkrasındaki usulle ilan eder ve gerekli bildirimleri yapar.

Erteleme kararının etkileri:

MADDE 179/b - Erteleme kararı üzerine borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur; bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez.

Erteleme sırasında taşınır, taşınmaz veya ticari işletme rehniyle temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilir veya başlamış olan takiplere devam edilebilir; ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamaz ve rehnin malın satışı gerçekleştirilemez. Bu durumda erteleme süresince işleyecek olup mevcut rehinle karşılanamayacak faizler teminatlandırılmak zorundadır.

206 ncı maddenin birinci sırasında yazılı alacaklar için haciz yoluyla takip yapılabilir.

Erteleme süresi azami bir yıldır. Bu süre kayyımın verdiği rapor dikkate alınarak bir yıl daha uzatılabilir. Kayyım, mahkemenin belirleyeceği sürelerde faaliyetleri ve işletmenin durumu konusunda düzenli olarak mahkemeye rapor verir.

İflasın ertelenmesi talebinin reddi ya da erteleme süresi sonunda iyileşmenin mümkün olmadığının tespiti üzerine mahkeme, şirketin veya kooperatifin iflasına karar verir. Erteleme süresi dolmamakla birlikte, mahkeme kayyımın

verdiği raporlardan şirketin veya kooperatifin mali durumunun iyileştirilmesinin mümkün olmadığı kanaatine varırsa, erteleme kararını kaldırarak şirketin veya kooperatifin iflasına karar verebilir.

MADDE 51 - 2004 sayılı Kanunun 185 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Ancak, rehin sahibi alacaklı, istediği takdirde iflastan sonra da masaya karşı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapabilir.

MADDE 52 - 2004 sayılı Kanunun 206 ncı maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Teminatlı olup da rehinle karşılanmamış olan veya teminatsız bulunan alacaklar masa mallarının satış tutarından, aşağıdaki sıra ile verilmek üzere kaydolunur:

Birinci sıra:

A) İşçilerin, iş ilişkisine dayanan ve iflasın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dahil alacakları ile iflas nedeniyle iş ilişkisinin sona ermesi üzerine hak etmiş oldukları ihbar ve kıdem tazminatları,

B) İşverenlerin, işçiler için yardım sandıkları veya sair yardım teşkilatı kurulması veya bunların yaşatılması amacıyla meydana gelmiş ve tüzel kişilik kazanmış bulunan tesislere veya derneklere olan borçları,

C) İflasın açılmasından önceki son bir yıl içinde tahakkuk etmiş olan ve nakden ifası gereken aile hukukundan doğan her türlü nafaka alacakları.

İkinci sıra:

Velayet ve vesayet nedeniyle malları borçlunun idaresine bırakılan kimselerin bu ilişki nedeniyle doğmuş olan tüm alacakları;

Ancak bu alacaklar, iflas, vesayet veya velayetin devam ettiği müddet yahut bunların bitmesini takip eden yıl içinde açılırsa imtiyazlı alacak olarak kabul olunur. Bir davanın veya takibin devam ettiği müddet hesaba katılmaz.

Üçüncü sıra:

Özel kanunlarında imtiyazlı olduğu belirtilen alacaklar.

Dördüncü sıra:

İmtiyazlı olmayan diğer bütün alacaklar.

Bir ve ikinci sıradaki müddetlerin hesaplanmasında aşağıdaki süreler hesaba katılmaz:

1. İflasın açılmasından önce mühlet de dahil olmak üzere geçirilen konkordato süresi.

2. İflasın ertelenmesi süresi.

3. Alacak hakkında açılmış olan davanın devam ettiği süre.

4. Terekenin iflas hükümlerine göre tasfiyesinde, ölüm tarihinden tasfiye kararı verilmesine kadar geçen süre.

MADDE 53 - 2004 sayılı Kanunun 222 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Toplantı veya karar nisabının oluşmaması:

Madde 222 - Alacaklılar toplanması mümkün olmazsa veya karar nisabı oluşmazsa durum tespit olunur. Bu halde daire, ikinci alacaklılar toplanmasına kadar masayı idare eder ve tasfiyeye başlar.

MADDE 54 - 2004 sayılı Kanunun 223 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İflas idaresi toplantıları, idare memurlarının veya herhangi bir alacaklının gündem belirlemek suretiyle yapacağı talep üzerine iflas dairesi müdürünün toplantı gününden en az yedi gün önce göndereceği çağrı üzerine yapılır. İflas idaresi, kararlarını çoğunlukla alır; ancak toplantıya her üç iflas idare memurunun da katılmaması halinde iflas dairesi müdürü iflas idaresinin görevini yüklenir ve iflas idaresi adına tek başına karar alır. Toplantıya iflas idaresi memurlarından birinin veya ikisinin iştiraki halinde iflas dairesi müdürü de bu toplantıya katılır. Karar alınmaması halinde iflas dairesi müdürünün oyu doğrultusunda işlem yapılır. İflas masasına alacaklı olarak müracaat eden alacaklılar, tebligata elverişli adres göstermek ve Adalet Bakanlığınca çıkarılacak tarifiede gösterilecek yazı ve tebliğ masrafları için avans vermek suretiyle iflas idaresince alınacak kararların kendilerine tebliğini isteyebilirler. Bu muameleyi yaptırmış alacaklılar hakkında iflas idare memurunun kararlarına karşı kanun yolları kendilerine tebliğ tarihinden itibaren işlemeye başlar.

MADDE 55 - 2004 sayılı Kanunun 226 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "ikiyüzbin" ibaresi "ikimilyar" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 56 - 2004 sayılı Kanunun 239 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Toplantı ve karar nisabının oluşmaması:

Madde 239 - Alacaklıların toplanması mümkün olmazsa veya karar nisabı oluşmazsa durum tespit olunur. Bu halde iflas idaresi tasfiye kapanıncaya kadar işe devam eder.

MADDE 57 - 2004 sayılı Kanunun 250 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 250 - Dağıtıma yukarıdaki maddede yazılı bırakılma müddeti bittikten sonra başlanır. Şikayet vaki olmuşsa, dağıtım bu şikayet üzerine verilecek kararın dağıtıma etkili olabileceği oranda ertelenebilir. 144 üncü madde hükümleri burada da uygulanır. Taliki bir şarta veya belirli olmayan bir vadeye bağlı alacaklar için ayrılan paylar hakkında 9 uncu madde hükümleri uygulanır.

MADDE 58 - 2004 sayılı Kanunun 251 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkra aşağıdaki cümle eklenmiştir.

196 ncı madde hükmü saklı kalmak kaydıyla, aciz vesikası 143 üncü maddede yazılı olan hukuki sonuçları doğurur.

Müflise yeni mal iktisap etmediği itirazında bulunma imkanını sağlamak niyetiyle üçüncü kişinin hak sahibi kılındığı ama müflisin fiilen tasarruf ettiği mallar, üçüncü kişi bu durumu biliyor veya bilmesi gerekiyorsa, yeni mal sayılır.

MADDE 59 - 2004 sayılı Kanunun 257 nci maddesinin başlığı "İhtiyati haciz şartları", birinci fıkrasında yer alan "borcun" ibaresi "para borcunun" olarak ve ikinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan "kaçarsa" ibaresi "kaçar ya da bu maksatla alacaklının haklarını ihlal eden hileli işlemlerde bulunursa;" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 60 - 2004 sayılı Kanunun 258 inci maddesine aşağıdaki fıkra son fıkra olarak eklenmiştir.

İhtiyati haciz talebinin reddi halinde alacaklı kanun yoluna başvurabilir.

MADDE 61 - 2004 sayılı Kanunun 261 inci maddesine aşağıdaki fıkra son fıkra olarak eklenmiştir.

İhtiyati haczin infazı ile ilgili şikayetler infazı yapan icra dairesinin bağlı olduğu tetkik merciine yapılır.

MADDE 62 - 2004 sayılı Kanunun 264 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İhtiyati haciz, alacak davasının mahkemede görüldüğü sırada konulmuş veya alacaklı birinci fıkra göre mahkemede dava açmış ise, esas hakkında verilecek hükmün mahkemece tebliğinden itibaren bir ay içinde alacaklı takip talebinde bulunmaya mecburdur.

MADDE 63 - 2004 sayılı Kanunun 265 inci maddesinin başlığı "İhtiyati haciz kararına itiraz ve temyiz" olarak ve birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aşağıdaki fıkralar ikinci ve son fıkra olarak eklenmiştir.

Borçlu kendisi dinlenmeden verilen ihtiyati haczin dayandığı sebeplere, mahkemenin yetkisine ve teminata karşı; huzuriyle yapılan hacizlerde haczin tatbiki, aksi halde haciz tutanağının kendisine tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde mahkemeye müracaatla itiraz edebilir.

Menfaati ihlal edilen üçüncü kişiler de ihtiyati haczi öğrendiği tarihten itibaren yedi gün içinde ihtiyati haczin dayandığı sebeplere veya teminata itiraz edebilir.

İtiraz üzerine verilen karara karşı temyiz yoluna başvurulabilir. Yargıtay bu başvuruyu öncelikle inceler ve verdiği karar kesindir. Temyiz, ihtiyati haciz kararının uygulanmasını durdurmaz.

MADDE 64 - 2004 sayılı Kanunun 268 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

261 inci maddeye göre ihtiyaten haczedilen mallar, ihtiyati haciz kesin hacze dönüşmeden önce diğer bir alacaklı tarafından bu Kanuna veya diğer kanunlara göre haczedilirse, ihtiyati haciz sahibi alacaklı, bu hacze 100 üncü maddedeki şartlar dairesinde kendiliğinden ve muvakkaten iştirak eder. Rehinden önce ihtiyati veya icrai haciz bulunması halinde amme alacağı dahil hiçbir haciz rehinden önceki hacze iştirak edemez.

MADDE 65 - 2004 sayılı Kanunun 269/a maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 269/a - Borçlu itiraz etmez, ihtar müddeti içinde kira borcunu da ödemezse ihtar müddetinin bitim tarihini takip eden altı ay içinde alacaklının talebi üzerine tetkik mercince tahliye karar verilir.

MADDE 66 - 2004 sayılı Kanunun 280 inci maddesinin başlığı "Zarar verme kastından dolayı iptal" olarak ve birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun, alacaklılarına zarar verme kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumun ve zarar verme kastının, işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde iptal edilebilir. Şu kadar ki, işlemin gerçekleştiği tarihten itibaren beş yıl içinde borçlu aleyhine haciz veya iflas yoluyla takipte bulunulmuş olmalıdır.

MADDE 67 - 2004 sayılı Kanunun 285 inci maddesinin başlığından önce gelmek üzere "I. ADI KONKORDATO" üst başlığı eklenmiş, 285 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş, diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

Konkordato hükümlerinden yararlanmak isteyen herhangi bir borçlu, tetkik mercii gerekeceği bir dilekçe ve bir konkordato projesi verir. Bu projeye ayrıntılı bir bilanço, gelir tablosu ve defter tutmaya mecbur şahıslardan ise defterlerinin durumunu bildiren bir cetvel ekler. Bu cetvelde, özellikle Türk Ticaret Kanununun 66 ncı maddesi hükmüncü tutulması mecburi olan defterlerin hepsinin tutulmuş olup olmadıkları gösterilir.

İflas talebinde bulunabilecek her alacaklı, gerekçeli bir dilekçeyle, tetkik merciiinden borçlu hakkında konkordato işlemlerinin başlatılmasını isteyebilir.

Konkordato talebi üzerine tetkik mercii, gerekli gördüğü takdirde, borçlunun malvarlığının muhafazası için 290 ncı maddenin ikinci fıkrasındaki tedbirleri emreder.

MADDE 68 - 2004 sayılı Kanunun 286 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Tetkik mercii borçluyu ve talepte bulunmuş ise alacaklıyı dinledikten sonra borçlunun durumunu, malvarlığı ve gelirlerini, taahhütlerini yerine getirmesine engel olan sebepleri ve konkordatonun başarı ihtimalini göz önünde tutarak, projenin alacaklıları zarara sokmak kastından ari

olup olmadığına göre konkordato talebinin uygun olup olmadığına karar verir.

Konkordato talebinin reddine ilişkin kararı, teffiminden itibaren on gün içinde borçlu veya talep sahibi alacaklı temyiz edebilir.

MADDE 69 - 2004 sayılı Kanunun 287 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 287 - Konkordato talebi 166 ncı maddenin ikinci fıkrasındaki usule göre ilan edilir. Konkordato talebinin ilanından itibaren on gün içinde alacaklılar itiraz ederek konkordato mühleti verilmesini gerektiren bir hal bulunmadığını ileri sürerek tetkik merciiinden konkordato talebinin reddini isteyebilir.

Talep uygun görülürse tetkik mercii borçluya en fazla üç aylık bir mühlet verir ve aynı zamanda gerekli bilgi ve tecrübeye sahip Türk vatandaşlarından bir veya birkaç komiser tayin eder. Birden fazla komiser tayin edilmesi halinde tetkik mercii bu kişilerin görev ve yetki alanlarını belirler.

Konkordato komiseri, kusurundan doğan zararlardan sorumludur.

Komiser, borçlunun faaliyetine nezaret eder ve 290 ve devamı maddelerde verilen görevleri yapar. Ayrıca komiser, tetkik merciiinden talebi halinde ara raporlar verir ve alacaklıları konkordato süreci hakkında bilgilendirir.

8, 10, 11, 16, 21 ve 359 uncu maddeler hükümleri kıyas yoluyla komiserler hakkında da uygulanır.

İşin niteliği gerekli kılıyorsa komiserin teklifi üzerine mühlet, alacaklılar da dinlendikten sonra en fazla iki ayı geçmemek üzere uzatılabilir.

Borçlunun malvarlığının muhafaza edilmesi için gerekli ise veya konkordatonun gerçekleşmeyeceği açıkça anlaşılıyorsa, konkordato mühleti komiserin talebi üzerine mühletin sona ermesinden önce kaldırılabilir. Bu takdirde borçlu ve alacaklılar dinlenir. 299, 300 ve 301 inci maddeler kıyas yoluyla uygulanır.

İhtiyati tedbir yoluyla da olsa, borçluya karşı başlamış olan takiplerin konkordato mühletinin bitiminden sonraki dönem içinde durdurulmasına veya borçluya karşı yeni takip yapılamayacağına karar verilemez.

MADDE 70 - 2004 sayılı Kanunun 288 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 288 - Tetkik merciiince mühlet, karar tarihinde yurt düzeyinde tirajı en yüksek beş gazeteden birinde ilan olunur ve icra dairesi ile tapu dairesine bildirilir. Borçlu bir tacir ise ticaret sicili memurluğuna ve deniz ticaretiyle meşgul ise ayrıca gemi sicil memurluğuna da haber verilir. Borçlunun gemisi sicile kayıtlı olduğu takdirde gemi sicil memuru, konkordato mehli hakkında sicile şerh verir. Bu şerh Türk Ticaret Kanununun 879 uncu maddesindeki

şerhin hukuki neticesini meydana getirir. Mühlet kararı ayrıca diğer lazım gelen yerlere bildirilir.

MADDE 71 - 2004 sayılı Kanunun 289 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Mühletin alacaklılar bakımından sonuçları:

Madde 289 - Mühlet içinde borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur, ihtiyati haciz kararları uygulanmaz, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez.

Mühlet sırasında taşınır veya taşınmaz rehniyle temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehlin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilir veya başlamış olan takiplere devam edilebilir; ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamaz ve rehinli malın satışı gerçekleştirilemez.

206 ncı maddenin birinci sırasında yazılı alacaklar için haciz yoluyla takip yapılabilir.

Konkordato aksine hüküm içermediği takdirde mühlet, rehinle temin edilmemiş her türlü alacağa faiz işlemlerini durdurur.

Takas bu Kanunun 200 ve 201 inci maddelerine tabidir. Bu maddelerin uygulanmasında konkordato mühletinin veya iflasın ertelenmesi kararının ilanı tarihi esas alınır.

MADDE 72 - 2004 sayılı Kanunun 290 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Mühletin borçlu bakımından sonuçları:

Madde 290 - Borçlu, komiserin nezareti altında işlerine devam edebilir. Şu kadar ki, tetkik mercii bazı işlemlerin geçerli olarak ancak komiserin katılımı ile yapılmasına veya borçlunun yerine komiserin işletmenin faaliyetini devam ettirmesine karar verebilir.

Borçlu, tetkik mercii'nin izni dışında mühlet kararından itibaren rehin tesis edemez, kefil olamaz, taşınmaz ve işletmenin devamlı tesisatını kısmen dahi olsa devredemez ve takyit edemez ve ivazsız tasarruflarda bulunamaz. Aksi halde yapılan işlemler hükümsüzdür.

Borçlu bu hükme yahut komiserin ihtarlarına aykırı davranırsa veya iyi niyetinden şüpheyi haklı gösterir bir harekette bulunursa tetkik mercii komiserin raporu üzerine, mümkün ise borçluyu ve gerektiğinde alacaklıları dinledikten sonra borçlunun malları üzerindeki tasarruf yetkisini veya mühleti kaldırabilir.

299, 300 ve 301 inci maddeler hükmü kıyas yoluyla uygulanır.

MADDE 73 - 2004 sayılı Kanunun 291 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Defter tutulması ve rehinli malların kıymetinin takdiri:

Madde 291 - Komiser, tayinini müteakip borçlunun mevcudunun bir defterini yapar ve malların kıymetlerini

takdir eder. Borçlunun başka yerlerde malları varsa bu muamele o yer icra dairesi marifetiyle yaptırılabilir.

Komiser rehinli malların kıymetinin takdirine ilişkin kararını alacaklıların incelemesine hazır tutar; kıymet takdiri kararı alacaklılar toplantısından önce yazılı olarak rehinli alacaklılara ve borçluya bildirilir.

İlgililer, on gün içinde ve masrafları önceden vermek kaydıyla, tetkik mercii'nden rehinli malların kıymetini yeniden takdir etmesini isteyebilir. Eğer yeni kıymet takdiri bir alacaklı tarafından istenmiş ve takdir edilen kıymet, kayda değer bir şekilde değişmişse alacaklı borçludan masraflarının ödenmesini talep edebilir.

MADDE 74 - 2004 sayılı Kanunun 292 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Alacaklıları davet ve alacakların bildirilmesi:

Madde 292 - Alacaklılar, komiser tarafından ilan tarihinden itibaren yirmi gün içinde alacaklarını bildirmeye mühlet kararının yayımlandığı gazetede yapılacak ilanla davet olunur. Ayrıca, ilanın birer sureti adresi belli olan alacaklılara posta ile gönderilir. İlanda, hilafına hareket eden alacaklıların bilançoda kayıtlı olmadıkça konkordato müzakeresine kabul edilmeyecekleri ihtar da yazılır.

Aynı ilanda komiser; yukarıdaki fıkrada yazılı müddet geçtikten sonra olmak üzere, konkordato teklifini müzakere etmek için alacaklıları muayyen bir gün ve saatte toplanmaya davet eder ve toplantıdan önceki on gün içinde belgeleri inceleyebileceklerini bildirir.

MADDE 75 - 2004 sayılı Kanunun 296 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Konkordatonun mahkemede incelenmesi:

Madde 296 - Toplanmayı takip eden on gün bittikten sonra komiser konkordatoya ilişkin bütün belgeleri ve bu süre içinde iltihak eden olmuşsa bunları da dikkate alarak, konkordatonun kabul edilip edilmediğine ve tasdikinin uygun olup olmadığına dair gerekçeli raporunu ticaret mahkemesine tevdi eder ve durumu ilgili tetkik mercii'ne bildirir.

Mahkeme, komiseri dinledikten sonra ve her halde mühlet içinde kısa bir zamanda kararını verir. Karar vermek için tayin olunan duruşma günü, mühlet kararının yayımlandığı gazetede ilan edilir. İtiraz edenlerin haklarını müdafaa için duruşmada bulunabilecekleri de ilana yazılır.

MADDE 76 - 2004 sayılı Kanunun 297 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Konkordato, kaydedilmiş olan alacaklıların yarısını ve alacakların üçte ikisini aşan bir çoğunluk tarafından imza edilmiş ise kabul edilmiş sayılır.

MADDE 77 - 2004 sayılı Kanunun 298 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 298 - Yukarıdaki hükümler dairesinde yapılan konkordato teklifinin tasdiki aşağıdaki şartların tahakkukuna bağlıdır:

1- Teklif edilen meblağın borçlunun kaynakları ile orantılı olması (Mahkeme borçluya intikal edebilecek malları da dikkate alabilir.).

2- Malvarlığının terki suretiyle konkordatoda, paraya çevirme halinde elde edilen hasılat veya üçüncü kişi tarafından teklif edilen meblağın, iflas yoluyla tasfiye halinde elde edilebilecek bedelden fazla olacağının öngörülmesi.

3- Konkordato işlemlerinin yerine getirilmesini, alacakları kabul edilmiş olan imtiyazlı alacakların tamamen ödenmesini ve mühlet sırasında komiserin onayıyla akdedilmiş borçların ifasını sağlamak için, bu alacaklılardan her biri özel olarak ve açıkça kendi alacağı bakımından vazgeçmedikçe, yeterli teminatın gösterilmesi.

4- Konkordatonun tasdikinin gerektirdiği yargılama masrafları ve ilam harçlarının tasdik kararından önce, borçlu tarafından mahkeme veznesine depo edilmiş olması. Hakim, konkordato teklifini yetersiz bulması halinde re'sen veya talep üzerine gerekli gördüğü düzeltmeyi yapabilir.

MADDE 78 - 2004 sayılı Kanunun 298 inci maddesinden sonra gelmek üzere 298/a maddesi eklenmiştir.

Rehinli taşınır veya taşınmazın paraya çevrilmesinin ertelenmesi:

MADDE 298/a - Konkordatoyu tasdik eden hakim, borçlunun talebi üzerine, tasdik kararından itibaren en fazla bir yılı geçmemek ve erteleme süresince işleyecek olup mevcut rehinle karşılanamayan faizler teminatlandırılmak kaydıyla, rehinli taşınır veya taşınmazın konkordato talebinden önceki bir alacak nedeniyle satışını erteleyebilir. Ancak, bu ertelemenin yapılabilmesi için rehinli alacağın konkordato talebinden önceki yıla ait faizlerinin ödenmiş olması lazımdır. Borçlu ayrıca taşınmazın veya ticari işletme rehni konusu unsurların işletmenin çalışması için kendisine gerekli olduğunu ve paraya çevirmenin ekonomik varlığını tehlikeye sokacağını gerçeğe yakın bir şekilde ispat etmelidir.

İlgili rehinli alacaklılar yazılı görüşlerini konkordatonun tasdikine ilişkin görüşmelerden önce sunmaya davet edilirler; bu alacaklılar ayrıca tasdik duruşmasına bizzat çağırılırlar.

Borçlu, rehinli taşınır veya taşınmazı rızasıyla devreder, iflas eder veya ölürse, paraya çevirmenin ertelenmesi kendiliğinden hükümsüz hale gelir.

İlgili alacaklının talebi üzerine ve borçluyu dinledikten sonra, konkordatoyu tasdik eden hakim paraya çevirmenin ertelenmesi kararını, alacaklı şu hallerden birinin mevcudiyetini gerçeğe yakın bir şekilde ispat ederse iptal eder:

1- Borçlu paraya çevirmenin ertelenmesini yanlış bilgiler vermek suretiyle elde etmişse.

2- Serveti ve gelirleri artmış ve borcu ekonomik varlığını tehlikeye sokmadan ödeyebileceksa.

3- Rehlinli taşınır veya taşınmazın paraya çevrilmesi borçlunun ekonomik varlığını artık tehlikeye sokmayacaksa.

MADDE 79 - 2004 sayılı Kanunun 300 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "yurt sathında traji en yüksek beş gazeteden birinde" ibaresi "mühlet kararının yayımlandığı gazetede" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 80 - 2004 sayılı Kanunun 301 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Konkordato tasdik olunmaz yahut mühlet kaldırılırsa, borçlu iflasa tabi kişilerden olmasa bile, alacaklılardan birinin 300 üncü maddeye göre yapılacak ilanda itibaren on gün içinde vuku bulacak talebi üzerine borçlunun derhal iflasına karar verilir.

MADDE 81 - 2004 sayılı Kanunun 302 nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "yedi" ibaresi "on" olarak değiştirilmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

İcra takibi sonucunda kesinleşmiş alacaklar ile ilama bağlı alacaklara ilişkin haklar saklıdır.

MADDE 82 - 2004 sayılı Kanunun 303 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 303 - Tasdik edilen konkordato, alacakları mühlet kararından önce veya komiserin onayı olmaksızın konkordatonun tasdikine kadar doğmuş bütün alacaklar için mecburidir. Rehlinli alacaklıların rehni kıymetini karşılayan miktardaki alacakları ile bu Kanunun 206 ncı maddesinin birinci fıkrasında sayılan Devlet alacakları müstesnadır.

Mühlet içinde komiserin onayla akdedilmiş borçlar, malvarlığının terki suretiyle konkordatoda yahut sonraki bir iflasta masa borcu sayılır.

Konkordatonun tasdiki kararında alacaklıların hangi ölçüde alacaklarından vazgeçtiği, borçlunun borçlarını nasıl ödeyeceği ve gerekirse sağlanacak teminatlar belirtilir. Kararda komiser veya uzman bir kişi tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevlendirilebilir. Bu takdirde görevlendirilen kişi, borçlunun işletmesinin durumu ve borçlarını konkordato projesi uyarınca ödeme kabiliyetini muhafaza edip etmediği konusunda iki ayda bir tasdik kararını veren mahkemeye rapor tevdi eder; alacaklılar bu raporu inceleyebilirler.

MADDE 83 - 2004 sayılı Kanunun 309 uncu maddesinin "İflastan sonra konkordato" başlığı "Şartları ve hükümleri" şeklinde değiştirilmiş, üst başlık olarak "II. İFLASTAN SONRA KONKORDATO" ibaresi eklenmiş ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Paraya çevirme ticaret mahkemesi tasdik hakkında bir karar verinceye kadar ertelenir.

MADDE 84 - 2004 sayılı Kanuna 309 uncu maddesinden sonra gelmek üzere "III. MALVARLIĞININ TERKİ SURETİYLE KONKORDATO" üst başlığı altında 309/a ile 309/l maddeleri eklenmiştir.

III. MALVARLIĞININ TERKİ SURETİYLE KONKORDATO

Genel olarak:

MADDE 309/a - Malvarlığının terki suretiyle konkordato ile alacaklılara, borçlunun malvarlığı üzerinde tasarruf etmek veya bu malların tamamını ya da bir kısmını üçüncü bir kısmını üçüncü kişiye devretmek yetkisi verilir.

Alacaklılar haklarını konkordato tasfiye memurları ve alacaklılar kurulu aracılığıyla kullanırlar. Konkordato tasfiye memurları ve alacaklılar kurulu konkordato talebi hakkında karar veren alacaklılar tarafından seçilir. Konkordato tasfiye memuru tetkik merciinin seçime ilişkin kararı onaylamasından sonra göreve başlar. Konkordato komiseri de tasfiye memuru olabilir. Zorunlu içeriği:

MADDE 309/b - Malvarlığının terki suretiyle konkordato aşağıdaki hususları içerir:

1- Alacaklıların malların tasfiyesi ya da üçüncü kişiye devri suretiyle karşılanamayan alacaklarından feragat edip etmedikleri, feragat etmiyorlarsa borçlunun sorumluluğunun ne olduğu.

2- Konkordato tasfiye memurları ile alacaklılar kurulu üyelerinin belirlenmesi ve bunların yetkileri.

3- Kanun tarafından belirlenmemişse, malların tasfiye usulü ve eğer mallar üçüncü kişiye devredilecekse, bu devrin şekli ve teminatlandırılması.

4- Alacaklılara yönelik ilanların Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi yanında tasdik tarihinde yurt düzeyinde yayınlanan tirajı en yüksek beş gazeteden biriyle yapılacağı.

Konkordato kapsamı dışında kalan mallar varsa bunlar açıkça belirtilir.

Tasdik sonuçları:

MADDE 309/c - Malvarlığının terki suretiyle konkordatonun tasdikine ilişkin kararın kesinleşmesinden itibaren, borçlu malları üzerinde tasarruf edemez ve bu mallar hakkında tasarruf yetkisine sahip kişilerin imza yetkisi sona erer.

Borçlu ticaret siciline kayıtlı ise ticaret unvanına "konkordato tasfiyesi halinde" sözcükleri eklenir. Konkordato masası, konkordato kapsamına girmeyen borçlardan dolayı bu unvan altında takip edilir.

Konkordato tasfiye memurları konkordato masasının muhafazası ve paraya çevrilmesi veya lüzumu halinde malların devri için gerekli bütün işlemleri yerine getirir.

Konkordato tasfiye memurları mahkemelerde konkordato masasını temsil eder. 228 inci madde kıyas yoluyla uygulanır.

Konkordato tasfiye memurlarının hukuki durumu:

MADDE 309/ - Konkordato tasfiye memurları alacaklılar kurulunun nezaret ve denetimine tabidir. Konkordato tasfiye memurlarının malvarlığının paraya çevrilmesine ilişkin kararlarına karşı öğrenilmesinden itibaren yedi gün içinde alacaklılar kurulu nezdinde itiraz edilebilir ve bu kurulun kararlarına karşı da şikayet yoluna başvurulabilir .

8, 9, 10, 11, 21 ve 359 uncu maddeler konkordato tasfiye memurlarının işlemlerinde de kıyas yoluyla uygulanır.

Paylaştırmaya katılacak alacaklıların belirlenmesi:

MADDE 309/d - Tasfiyeden elde edilen hasılatın paylaşımına katılacak olan alacaklıları ve sıralarını belirlemek üzere konkordato tasfiye memurları, alacaklılara yeni bir davet yapmaya gerek kalmaksızın, sadece ticari defterlere ve yapılan alacak kayıtlarına dayanarak bir sıra cetveli hazırlar ve bu sıra cetvelini alacaklıların incelemesine hazır tutar.

230 ila 236 ncı maddeler kıyas yoluyla uygulanır.

Paraya çevirme:

MADDE 309/e - Konkordato masasını oluşturan malvarlığı ayrı ayrı veya bir bütün halinde paraya çevrilir. Paraya çevirme, eğer bir alacak söz konusu ise bu alacağın tahsili veya talep hakkının satılması, diğer mallar için pazarlık veya açık artırma yoluyla gerçekpazarlık veya açık artırma yoluyla gerçekleştirilir Paraya çevirmenin usulü ve zamanı konkordato tasfiye memurlarının teklifi üzerine alacaklılar kurulunca kararlaştırılır.

Rehinli taşınmazlar:

MADDE 309/f - Malların üçüncü kişiye devredildiği haller dışında, rehinli taşınmazların konkordato tasfiye memurları tarafından pazarlık suretiyle satışı ancak, rehinli taşınmazın satış bedelinden alacağını tahsil edemeyen rehinli alacaklıların muvafakatıyla mümkündür. Aksi takdirde, söz konusu taşınmazlar ancak açık artırma yoluyla paraya çevrilebilir. Taşınmaz üzerindeki itifaklar, taşınmaz yükleri, ipotekler ve şerh edilmiş kişisel hakların varlığı ve sırası, sıra cetveline göre belirlenir.

Taşınır rehinleri:

MADDE 309/g - Alacağı taşınır rehniyle temin edilmiş olan alacaklılar rehinli taşınırını konkordato tasfiye memurlarına tevdi etmek zorunda değildirlr. Konkordatoda başka bir süre öngörölmedike, rehinli alacaklılar rehinli taşınırını uygun gördükleri zamanda, rehlin paraya çevrilmesi yoluyla veya rehin sözleşmesinde yetki verilmişse pazarlık yoluyla ya da borsada satmak suretiyle paraya çevirebilirler.

Ancak, rehlin paraya çevrilmesi konkordato masasının yararına ise, konkordato tasfiye memurları rehinli alacaklıya rehinli malı altı ay içinde paraya çevirmesi için yetki verebilir. Konkordato tasfiye memurları rehinli alacaklıya, aynı zamanda 336/a maddesinde öngörülen cezayı da hatırlatarak, bu süre içinde paraya çevirme işlemini gerçekleştirmediği takdirde rehinli malı kendilerine teslim etmesini, haklı bir sebep olmaksızın teslim etmezse rüçhan hakkından mahrum kalacağını ihtar eder.

Tahsili güç ve ihtilaflı hakların alacaklılara devri:

MADDE 309/ğ - Alacaklılar kurulu, konkordato tasfiye memurlarının teklifi üzerine ihtilaflı veya tahsili güç bir alacaktan, özellikle bir iptal davasından, borçlunun organlarına veya çalışanlarına karşı sorumluluk davasından vazgeçerse, alacaklıları yazıyla veya ilan yoluyla haberdar eder ve 245 inci maddeye uygun olarak bu iddiaların takibi hakkını devretmeyi teklif eder.

Paraların paylaşılması:

MADDE 309/h - Konkordato tasfiye memurları, geçici de olsa her dağıtımdan önce, bir pay cetveli düzenler ve payının miktarını her alacaklıya bildirir; konkordato tasfiye memurları pay cetvelini on gün süreyle iflas dairesinde alacaklıların incelemesine hazır tutar. Pay cetveline karşı şikayet yoluna başvurulabilir.

Konkordato tasfiye memurları, pay cetveli ile birlikte masrafları da içeren son hesabı iflas dairesine tevdi ederler.

Rehin açığı:

MADDE 309/ı - Geçici pay cetvelinin tevdi sırasında rehin paraya çevrilmiş bulunan rehinli alacaklılar, alacaklarının açık kalan kısmı için geçici dağıtım katılırlar. Açık kalan kısım konkordato tasfiye memurları tarafından belirlenir ve bu karara karşı şikayet yoluna gidilebilir.

Geçici pay cetvelinin tevdi sırasında rehin paraya çevrilmemişse, rehinli alacaklı komiser tarafından açık kalacağı öngörülmüş olan miktar için dağıtım katılır. Rehnin paraya çevrilmesinden elde edilen bedelin öngörülen miktarın altında kaldığını ispatlayan rehinli alacaklı, buna tekabül eden ödemelere hak kazanır.

Rehnin paraya çevrilmesinden elde edilen bedel ile o zamana kadar yapılan geçici ödemeler toplamı alacak tutarını aşarsa, rehinli alacaklı fazlayı iade etmek zorundadır.

Tevdi:

MADDE 309/i - Konkordato tasfiye memurları tarafından belirlenen sürede hak sahipleri tarafından tahsil edilmeyen paylar 9 uncu madde hükümlerine göre bankaya yatırılır.

Beş yıl içinde hak sahipleri tarafından tahsil edilmeyen paylar iflas dairesi tarafından dağıtılır; 255 inci madde kıyas yoluyla uygulanır.

Faaliyet raporu:

MADDE 309/j - Tasfiye sona erince konkordato tasfiye memurları bir nihai rapor düzenler. Bu nihai rapor alacaklılar kurulunun onayına sunulur. Kurul onayladığı nihai raporu tasdik makamı olan ticaret mahkemesine gönderir ve tasdik makamı da alacaklıların incelemesine hazır tutar.

Tasfiyenin bir yıldan uzun sürmesi halinde konkordato tasfiye memurları, her yıl en geç Aralık ayı sonuna kadar, tasfiye edilen malvarlığının ve henüz paraya çevrilmemiş malların durumunu belirten bir cetvel ve faaliyetleri hakkında bir rapor düzenleyip alacaklılar kuruluna tevdi eder. Bu cetvel ve rapor, takip eden yılın Şubat ayı sonuna kadar alacaklıların incelemesine hazır bulundurulmak

üzere alacaklılar kurulu aracılığıyla tasdik makamına sunulur.

Hukuki işlemlerin iptali:

MADDE 309/k - Borçlu tarafından konkordatonun tasdikinden önce yapılmış hukuki işlemler 277 ila 284 üncü maddelere göre iptale tabidir.

Konkordato mühletinin verilmesi veya mühletten önce bu Kanuna göre vuku bulan iflasın ertelenmesi tarihleri, iptal davası açma sürelerinin hesaplanmasında haczin veya iflasın açılmasının yerini tutar.

Konkordato masasına yöneltilen taleplerin tasarrufun iptali yoluyla kısmen veya tamamen reddini sağlamak mümkün ise konkordato tasfiye memurları, def'i yoluyla iptal talebinde bulunmaya yetkili ve yükümlüdürler.

Uygulanacak ortak hükümler:

MADDE 309/l - Niteliğine aykırı düşmedikçe 285 ila 308 inci maddeler malvarlığının terki suretiyle konkordatoda da uygulanır.

MADDE 85 - 2004 sayılı Kanunun 318 inci maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Dilekçenin verilmesinden sonra tetkik mercii, 326 ncı maddede öngörülen alacaklar hariç, tedbir yoluyla derdest takipleri durdurabilir. Tetkik mercii, takiplerin durdurulması süresinin fevkalade mühletten indirilip indirilmeyeceğini ve indirilecekse ne ölçüde indirileceğini belirler.

MADDE 86 - 2004 sayılı Kanunun 323 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 323 - Mühlet içinde borçluya karşı takip yapılabilir ve bu takiplere hacze veya depo emrine kadar devam edilebilir. Haczedilen ücretler mühlet sırasında da tahsil edilir; mühlet sırasında veya mühletten önce başlatılmış bir takip çerçevesinde aynı teminat kapsamına girdiği takdirde kiralar için de aynı kural geçerlidir. Buna mukabil, rehnin paraya çevrilmesi talebi, haciz veya depo emri mühletin verilmesinden önce vuku bulmuş olsa bile, satış yapılamaz veya iflasa karar verilemez.

106, 150/e, 156, 206, 278, 279 ve 280 inci maddelerde öngörülen süreler mühlet süresince uzatılır. Aynı kural, aynı teminatlarda, taşınmaz rehni ile temin edilmiş alacakların faizleri için de geçerlidir.

MADDE 87 - 2004 sayılı Kanunun 326 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Mühlet, beşyüzmilyon liradan aşağı alacaklara ve 206 ncı maddenin birinci sırasındaki alacaklara uygulanmaz.

MADDE 88 - 2004 sayılı Kanunun 329 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 329/a maddesi eklenmiştir.

İflasın ertelenmesi ile ilişki:

MADDE 329/a - Bir sermaye şirketi veya kooperatif fevkalade mühlet elde ettiği takdirde, mühletin bitiminden

itibaren bir yıllık süre içinde 179 ve devamı maddeleri uyarınca iflasın ertelenmesinden yararlanamaz.

Bir sermaye şirketi veya kooperatifin iflası 179 ve devamı maddeleri uyarınca ertelendiği takdirde, bu erteleme bitiminden itibaren bir yıllık süre içinde fevkalade mühlet verilemez.

MADDE 89 - 2004 sayılı Kanunun 331 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 331 - Haciz yolu ile takip talebinden sonra veya bu talepten önceki iki yıl içinde borçlu; alacaklısını zarara sokmak maksadıyla, mallarını veya bunlardan bir kısmını mülkünden çıkararak, telef ederek veya kıymetten düşürerek hakiki surette yahut gizleyerek muvazaa yoluyla başkasının uhdesine geçirerek veya asıl olmayan borçlar ikrar ederek mevcudunu suni surette eksiltirse, aleyhine aciz belgesi aldiğını veya alacaklı alacağını alamadığını ispat ettiğı takdirde, altı aydan üç yıla kadar hapis ve birmilyar liradan yüz milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

İflas takibinden veya doğrudan doğruya iflas hallerinde iflas talebinden önce birinci fıkradaki fiilleri işleyen borçlu hakkında da, bu fiiller başka bir suç oluştursa dahi bu hükümler uygulanır.

Konkordato mühleti veya iflasın ertelenmesi talebinden önceki iki yıl içinde ya da konkordato mühleti talebi veya iflasın ertelenmesi süresinden sonra birinci fıkradaki fiilleri işleyen borçlu hakkında da bu hükümler uygulanır.

Taşınmaz rehni kapsamında bulunan eklentinin rehin alacaklısına zarar vermek kasdı ile taşınmaz dışına çıkarılması halinde, eklentinin zilyedi iki yıldan dört yıla kadar hapis ve birmilyar liradan yüz milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Zararın miktarına göre Türk Ceza Kanununun 522 nci maddesi hükümleri dahi uygulanır.

Bu suçlar alacaklının şikayeti üzerine takip olunur.

Borçlu lehine bilerek yardımda bulunanlar ile bu maddede yazılı fiillere iştirak edenler de asli fail gibi cezalandırılırlar.

MADDE 90 - 2004 sayılı Kanunun 333 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 333/a maddesi eklenmiştir.

Ticari işletmede yöneticinin sorumluluğu:

MADDE 333/a - Ticaret şirketlerinde hukuken veya fiilen yönetim yetkisine sahip olanların alacaklıları zarara uğratmak kastıyla ticari işletmenin borçlarını kısmen veya tamamen ödemeyerek alacaklıları zarara soktukları takdirde, bu işlem ve eylemlerin başka bir suç oluşturmaması halinde altı aydan iki yıla kadar hapis ve dört milyar liradan dört yüz milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Birinci fıkradaki suç taksirle işlendiğı takdirde, faile zararın ağırlığına göre, ikimilyar liradan iki yüz milyar liraya kadar

ağır para cezası verilir. Bu maddede yazılı suçların takibi alacaklının şikayetine bağlıdır.

MADDE 91 - 2004 sayılı Kanunun 334 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Konkordatoda yetkili kimseleri hataya düşüren veya konkordato koşullarına uymayan borçlunun cezası:

Madde 334 - Konkordato mühleti elde etmek veya konkordatoyu tasdik ettirmek için gerçeğe aykırı hesap veya bilanço göstererek mali durumu hakkında alacaklıları, komiseri veya yetkili memuru hataya düşürmek veya konkordato projesine uymamak suretiyle kasten zarara sebebiyet veren borçlu, ilgilinin tetkik mercine yapacağı şikayet üzerine altı aydan bir yıla kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılır.

MADDE 92 - 2004 sayılı Kanunun 334 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 334/a maddesi eklenmiştir.

Konkordato komiserinin sorumluluğu:

MADDE 334/a - Konkordato komiserleri, işledikleri eylemler bakımından Türk Ceza Kanununun 279 uncu maddesi anlamında memur sayılırlar.

MADDE 93 - 2004 sayılı Kanunun 336 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 336/a maddesi eklenmiştir.

Kendisine teslim edilen malları vermeyenler hakkındaki cezalar:

MADDE 336/a - Bu Kanun uyarınca, muhafaza edilmek üzere kendisine rehin, haciz veya diğer herhangi bir sebeple teslim olunan malları icra dairesinin talebine rağmen yedi gün içinde icra dairesine teslim etmeyen kimse, alacaklının şikayeti üzerine tetkik mercince iki aydan altı aya kadar hafif hapisle cezalandırılır.

MADDE 94 - 2004 sayılı Kanunun 337 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Müddeti içinde beyanda bulunmak üzere mazereti olmaksızın icra dairesine gelmeyen veya yazılı beyanda bulunmayan borçlular, alacaklının şikayeti üzerine, tetkik mercii tarafından on günden bir aya kadar hafif hapis cezasıyla cezalandırılırlar. Borçlunun haczi kabil mallarını alacaklının bildiğı veya bilmesi lazım geldiğı takdirde yahut borcu karşılayacak miktarda malın haczedilmesi halinde borçluya ceza verilmez.

MADDE 95 - 2004 sayılı Kanunun 338 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "bir seneye" ibaresi "altı aya" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 96 - 2004 sayılı Kanunun 341 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 341 - Çocuk teslimi hakkındaki ilamın veya ara kararının icrası sırasında çocuğı gizleyen ya da ilamın veya ara kararının icrasından sonra tekrar kaçırarak borçlu ile bu fiillere bilerek iştirak edenler, lehine hüküm verilmiş kimsenin şikayeti üzerine, tetkik mercii tarafından, iki aydan altı aya kadar hafif hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 97 - 2004 sayılı Kanunun 344 üncü maddesinin başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir. Nafakaya ilişkin kararlara uymayanların cezası: Mahkemece ara kararı ile hükmedilen nafakayı ödemeyen borçlular hakkında da birinci fıkra hükmü uygulanır.

MADDE 98 - 2004 sayılı Kanunun 345/b maddesinin birinci fıkrasında yer alan "hapis" ibaresi "hafif hapis" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 99 - 2004 sayılı Kanunun 352 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Takibi şikayete bağlı suçlarda dava ve cezanın 354 üncü maddede yazılı sebeplerle düşeceği kararda belirtilir.

MADDE 100 - 2004 sayılı Kanunun 352 nci maddesinden sonra gelmek üzere 352/a maddesi eklenmiş ve mevcut 352/a maddesinin numarası 352/b olarak değiştirilmiştir.

Ceza kararnamesi:

Madde 352/a - Bu Kanunda yazılı olup cezasının üst sınırı altı aya kadar hafif hapis veya yalnızca hafif veya ağır para cezası veya bunlardan biri veya ikisi olan suçların faileri hakkında duruşma yapılmaksızın ceza kararnamesiyle karar verilebilir.

Şikayet dilekçesinin i veya dava beyanını alan tetkik mercii, işin ceza kararnamesiyle sonuçlandırılabilceği kanısına varırsa 349 uncu madde hükmünü uygulamaz. Bu takdirde Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 386 ncı maddesinin ikinci fıkrası, 387, 388, 389 uncu maddeleri ve 390 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları ile 391 inci maddesi hükümleri uygulanır. Tetkik mercii, şikayet konusu ile ilgili dosyayı, sanığın nüfus kayıt örneğini ve sabıka kaydını getirir.

Hakim, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 388 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen hususlara ek olarak borcun ödenmesi halinde 354 üncü maddeye göre bütün sonuçlarıyla birlikte cezanın düşeceği hususunu ceza kararnamesine yazar.

Hafif hapis cezası içeren ceza kararnamesine itiraz halinde bu Kanun hükümlerine göre yargılama yapılır.

Ceza kararnamesiyle sadece para cezasına hükmolunduğu hallerde itiraz, tetkik mercinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesi başkanı tarafından incelenir. İtiraz dilekçesinin verilmesi, aleyhine itiraz olunan ceza kararnamesinin yerine getirilmesini durdurur. Hakim evrak üzerinde yapacağı inceleme sonucunda itirazı yerinde görürse itiraz konusu hakkında karar verir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

MADDE 101 - 2004 sayılı Kanunun 363 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "yüzmilyon" ibaresi "ikimilyar" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 102 - 2004 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 1 - Bu Kanunun 119, 226, 326 ve 363 üncü maddelerindeki parasal sınırlar; her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların, o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların onmilyon lirayı aşmayan kısımları dikkate alınmaz.

363 üncü maddenin yukarıdaki fıkra uyarınca her takvim yılı başından geçerli olmak üzere uygulanan parasal sınırın artışına ilişkin hükmü, artışın yürürlüğe girdiği tarihten önce icra tetkik mercince nihai olarak karara bağlanmış olan davalar ile Yargıtayın bozma kararı üzerine yeniden bakılan davalarda uygulanmaz.

MADDE 103 - 2004 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin dördüncü fıkrası, 67 nci maddesinin dördüncü fıkrası, 128 inci maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesi, 134 üncü maddesinin son fıkrası, 280 inci maddesinin ikinci fıkrası, 285 inci maddesinin son fıkrası, 354 üncü maddesinin ikinci fıkrası ve 363 üncü maddesinin (12) numaralı bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 104 - 2004 sayılı Kanunun 309/a ila 309/l maddelerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

MADDE 105 - 2004 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir

GEÇİCİ MADDE 3 - 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yer alan "icra reisi", "icra hakim yardımcısı" ve "icra hakimliği" ibareleri "icra tetkik mercii hakimisi", "ikametgah", "menkul", "gayrimenkul" ve "teferruat" ibareleri sırasıyla "yerleşim yeri", "taşınır", "taşınmaz" ve "eklenli" olarak değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4 - Adalet Bakanlığı veya Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfınca mahcuz malların muhafazası için depo ve garajlar açılıncaya kadar, özel depo ve garajlarda, Adalet Bakanlığınca çıkartılan ilgili yönetmelik ve ücret tarifelerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 5 - Bu Kanun ile değiştirilen 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunun;

1- 4, 13, 26 ve 250 nci maddeleri ile 88 inci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarında değişiklik yapan hükümleri, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay sonra,

2- 14 üncü maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 6 ay sonra,

3- 18 inci maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak şikayetler hakkında,

4- 24, 79, 85, 92 ve 94 üncü maddeleri ile 88 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında değişiklik yapan hükümleri, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak hacizlerde,

5- 25/b maddesi, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra ilam hükmünün zorla icra edileceği çocuk teslimlerinde ve çocukla şahsi münasebet tesislerinde,

6- 30 uncu maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra ilam hükmünü ortadan kaldıracak borçlu eylemlerinde,

7- 32 nci maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra gönderilecek icra emirlerinde,

8- 44 üncü maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra verilecek mal beyanlarında,

9- 58 ve 269/a maddelerinde değişiklik yapan hükümleri, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak takiplerde,

10- 62, 67, 68/a ve 170 inci maddelerinde değişiklik yapan hükümleri, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak itirazlarda,

11- 63 üncü maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak itirazın kaldırılması duruşmalarında,

12- 68 inci maddesinin son fıkrasının ilk cümlesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak itirazın kaldırılması taleplerine,

13- 68/b maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra tesis edilen kredi işlemlerinden kaynaklanan takiplerde,

14- 89 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte eski düzenlemeye göre ikinci ihbarnamenin henüz gönderilmemiş ya da gönderilmiş ama menfi tespit davası açma süresinin dolmamış bulunduğu hacizlerde; beşinci fıkrasında değişiklik yapan hükmü, eski düzenlemeye göre ikinci haciz ihbarnamesi gönderilmiş ve menfi tespit davası açma süresi sona ermişse açılacak davalarda,

15- 91 inci maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra vuku bulacak el değiştirmelerde,

16- 111 inci maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden önce yapılan sözleşmelerde,

17- 114, 115, 116, 126 ve 129 uncu maddelerinde değişiklik yapan hükümleri, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ve ilan metni Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Basın-İlan Kurumuna henüz gönderilmemiş bulunan satışlarda,

18- 118, 119, 130 ve 133 üncü maddelerinde değişiklik yapan hükümleri, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak satışlarda,

19- 128 ve 128/a maddelerinde değişiklik yapan hükümleri, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılan kıymet takdirlerinde,

20- 134 üncü maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılan ihalenin feshi taleplerinde,

21- 142/a maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra düzenlenen sıra cetvellerinde veya anun yürürlüğe girdiği sırada derdest bir şikayet ve/veya itiraza konu teşkil etmiş olan sıra cetvellerinde,

22- 143 üncü maddenin birinci fıkrasında değişiklik yapan hükmü ve 143 üncü maddeye bu Kanunla eklenen yedinci fıkra, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay sonra, 143 üncü maddesinin altıncı fıkrasında değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren,

23- 148/a maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra akdedilecek ipotek sözleşmelerinin tapu siciline tescilinde,

24- 150/b ve 150/ı maddelerinde değişiklik yapan hükümleri, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra başlatılacak rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerde,

25- 166 ncı maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra verilen iflas kararlarında,

26- 168 ve 170/b maddelerinde değişiklik yapan hükümleri, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra başlatılan kambyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takiplerde,

27- 169/a maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girdiği sırada derdest itiraz yargılamalarında,

28- 179 uncu maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak iflasın ertelenmesi taleplerinde,

29- 179/a ve 179/b maddeleri, Kanunun yürürlüğe girdiği sırada derdest iflasın ertelenmesi taleplerinde,

30- 185 inci maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girdiği sırada devam eden iflas tasfiyelerinde,

31- 206 ncı maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra düzenlenecek sıra cetvellerinde,

32- 222 nci maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk alacaklılar toplantılarında,

33- 223 üncü maddesinde değişiklik yapan hükmü, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak iflas idaresi toplantılarında,

34- 226 ncı maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak sulh ve tahkimlerde,

35- 250 nci maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra düzenlenen pay cetvellerinde

veya Kanun yürürlüğe girdiği sırada derdest bir şikayete konu teşkil etmiş olan pay cetvellerinde,

36- 251 inci maddenin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde değişiklik yapan hükmü, yollama yaptığı 143 üncü maddenin birinci fıkrası ve yedinci fıkrası bakımından Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay sonra, yollama yaptığı 143 üncü maddenin altıncı fıkrası bakımından Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren; 251 inci maddenin ikinci fıkrasına eklenen dördüncü cümlesi ise Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren,

37- 257, 258, 261, 264, 265 ve 268 inci maddelerinde değişiklik yapan hükümleri, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ihtiyati haciz taleplerinde,

38- 280 inci maddesinde değişiklik yapan hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden önce açılmış ve derdest olan iptal davalarında,

39- 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 296, 297, 298, 300, 301, 302, 303 ve 309 uncu maddelerinde değişiklik yapan hükümleri ile bu Kanunla getirilen 298/a ve 309/a ila 309/l maddeleri hükümleri, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak konkordato taleplerinde,

40- 318, 323 ve 326 ncı maddelerinde değişiklik yapan hükümleri ile 329/a maddesi hükmü, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak fevkalade mühlet taleplerinde, Uygulanır.

MADDE 106 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 107 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 01 Ağustos 2003 - Sayı: 25186

YASAMA BÖLÜMÜ

Kanun

Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

Kanun No. 4957

Kabul Tarihi: 24.07.2003

MADDE 1 - 12.03.1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 3 üncü maddesinin (b) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (c) bendi yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki (j) bendi eklenmiştir.

b) Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri: Tarihi ve kültürel değerlerin yoğun olarak yer aldığı ve/veya turizm potansiyelinin yüksek olduğu yöreleri korumak, kullanmak, sektörel kalkınmayı ve planlı gelişimi sağlamak amacıyla değerlendirmek üzere sınırları Bakanlığın önerisi ve Bakanlar Kurulu kararıyla tespit ve ilan edilen bölgeleri,

d) Turizm Merkezleri: Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri içinde veya dışında, öncelikle geliştirilmesi öngörülen; yeri, mevki ve sınırları Bakanlığın önerisi ve Bakanlar Kurulu kararıyla tespit ve ilan edilen, turizm hareketleri ve faaliyetleri yönünden önem taşıyan yerleri veya bölümlerini,

j) Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Alt Bölgesi: 1/25.000 veya daha alt ölçekli plan ile belirlenen, içinde turizm türleri ile kültür, eğitim, eğlence, ticaret, konut ve her türlü teknik ve sosyal alt yapı alanlarından bir veya daha fazlasını kapsayan, kendi içinde alt alanlara ayrıştırılabilen arazileri,

MADDE 2 - 2634 sayılı Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 7 - Bakanlık; kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri içinde her ölçekteki planları yapmaya, yaptırmaya, re'sen onaylamaya ve tadil etmeye yetkilidir.

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinde Bakanlıkça yapılacak alt yapı ve planlama işlemlerine esas olmak üzere diğer kamu kurum ve kuruluşlarından istenilen bilgi, belge ve görüş 3 ay içinde verilir. Bu süre sonunda istenilen bilgi, belge ve görüşün verilmemesi durumunda ilgili iş ve işlemler Bakanlıkça re'sen tesis edilebilir.

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak satış, tahsis, kiralama, sınır ilanı ve değişikliği işlemleri ile çevresel etki yaratacak alt yapı ve üst yapı projelerinden önce Bakanlığın olumlu görüşünün alınması gereklidir.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 3 - 2634 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (D) ve (G) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

D. Bu taşınmaz malları (C) fıkrası uyarınca tespit edilmiş olan şartlarla Türk ve yabancı uyruklu, gerçek ve tüzel kişilere tahsis etmeye Bakanlık yetkilidir. Bu taşınmaz mallar üzerinde bağımsız ve sürekli nitelikli üst hakları dahil olmak üzere irtifak hakkı tesisi ve bunlar dan alt yapı için gerekli olanlar üzerinde, alt yapıyı gerçekleştirecek kamu kurumu lehine bedelsiz irtifak hakkı tesisi, Bakanlığın uygun görüşü üzerine, Maliye Bakanlığının uygun görüşü koşullarla ve bu Bakanlık tarafından yapılır.

G. Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinde kamu kuruluşlarına ait turizm, eğitim ve dinlenme maksatlı tesisler ile araziler üzerindeki tahsisler, Bakanlığın teklifi ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine tahsisi yapan idarece kaldırılır ve tasarruf hakları Bakanlığa verilir.

H. Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesinin tamamı veya planlarla belirlenmiş alt bölgeleri veya bir veya birden fazla parselleri, plan amaçlarına uygun olarak Bakanlıkça tahsis edilebilir. Bölgenin tamamının veya alt bölgenin tek

bir ana yatırımcıya tahsisi Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe girer ve Bakanlıkça bu yatırımcıya ön izin verilir. Yatırımcının projelerinin Bakanlıkça uygun görülmesi halinde, yatırım belgesinin düzenlenmesini takiben, ön izin Bakanlıkça kesin izne dönüştürülür. Bu taşınmaz mallar üzerinde ana yatırımcı lehine bağımsız ve sürekli nitelikli üst hakları dahil olmak üzere irtifak hakkı tesisi, Bakanlığın uygun görüşü üzerine, Maliye Bakanlığınca belirlenen koşullarla ve bu Bakanlık tarafından yapılır.

Bölgenin tamamı veya alt bölgeleri için imar planları Bakanlıkça yapılır/yaptırılır ve onaylanır. Bu planlar ile oluşan parseller, tahsis sözleşmesinde öngörülmüş olmak ve tahsis süresini aşmamak koşuluyla, adına tahsis yapılan ve lehine bağımsız ve sürekli nitelikli üst hakkı tesis edilen yatırımcı tarafından üçüncü şahıslara kiralanabilir, işlettirilebilir veya lehine tapuda tesis edilen üst hakkı devredilebilir. Bu şekilde tahsis edilen alanlarda gerçekleştirilen her türlü bina, tesis ve bağımsız bölümleri de aynı usule tabidir. Bu alanlarda Bakanlıkça belgelendirilebilecek tür ve tesisler için yatırım ve işletme belgesi alınması zorunludur.

Ana yatırımcı, üçüncü şahısların tahsis sözleşmesi ve koşullarından doğan yükümlülükleri yerine getirmesinden Bakanlığa karşı sorumludur. Ana yatırımcı ve üçüncü şahıslarca yapılacak iş ve işlemlerin, Bakanlık ve ilgili kamu kurum/kuruluşlarıyla yapılacak sözleşmede zikredilen tahsis iptaline ilişkin hükümlere aykırı olması halinde, ana yatırımcıya ve/veya üçüncü şahıslara yapılan tahsis, tahsis edildiği yöntemle iptal edilir. Ana yatırımcıya yapılan tahsisin iptal edilmesi durumunda, tahsis sözleşmesine uygun olarak yükümlülüklerini yerine getiren üçüncü şahısların hakları korunur. Kesin tahsisten önce proje bedelinin tahsis sözleşmesinde belirlenen oranında teminat, ana yatırımcı tarafından Bakanlığa verilir. Ana yatırımcının tahsis sözleşmesindeki sosyal ve teknik alt yapı taahhütlerini yerine getirememesi halinde, Bakanlık; bu yükümlülükleri, teminatı paraya çevirerek kendi belirleyeceği usule yerine getirir. Ancak Bakanlığın üçüncü şahıslara karşı sorumluluğu, bu teminatla sınırlıdır.

I. Tahsisi iptal edilen veya tahsis süresi sona eren araziler üzerinde bulunan yapı, tesis ve müştemilatlar bedelsiz olarak Hazineye intikal eder. Yatırımcı, bunlar için herhangi bir hak ve bedel talep edemez.

Bakanlık, tahsis edilen alanlarda gerçekleştirilecek sosyal ve teknik alt yapı hizmetlerinin tamamının veya bir kısmının yapımını ya da maliyetinin karşılanmasını yatırımcıdan tahsis koşulu olarak isteyebilir.

J. Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri içinde kalan özel mülkiyet konusu arazi ve arsaların turizm yatırımlarına tahsisi amacıyla, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27 nci maddesi hükümlerine göre acele kamulaştırma yapılabilir. Bu şekilde kamulaştırılan taşınmaz mallar, tapuda Hazine adına tescil edilir. Kamulaştırılan süre taşınmaz mallar üzerinde sözleşmesinde belirtilen süre kadar yatırımcılar lehine, kamulaştırma bedelleri Bakanlık bütçesinden karşılanmış ise bedeli karşılığında, yatırımcılar tarafından karşılanmış ise yönetmelikte belirlenen esaslara göre tespit edilecek bedelle bağımsız ve sürekli nitelikli üst hakları dahil olmak üzere irtifak hakkı tesisi, Bakanlığın uygun görüşü üzerine, Maliye Bakanlığınca belirlenen koşullarla ve bu Bakanlık tarafından yapılır.

K. Aynı yatırımcıya veya işletmeye ait veya aynı işletmenin markasını kullanan ve Bakanlıkça belgelendirilebilen turizm türlerini yapmak amacıyla, adına birden fazla tahsis yapılan ve lehine bağımsız ve sürekli nitelikli üst hakkı tesis edilen yatırımcı tarafından, her bir tahsisi işletme zincirinde kalmak koşuluyla, bu yerler üçüncü şahıslara kiralanabilir, işlettirilebilir veya lehine tapuda tesis edilen üst hakkı devredilebilir.

L. Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar (C) fıkrasında belirtilen çerçevede ve doğrudan yabancı sermaye yatırımının teşvik edilmesi, uluslararası marka, zincir, teknoloji ve standartların ülkeye kazandırılması, etkin alan yönetimi, kalite denetimi ve sosyal, kültürel, fiziki çevreyle uyumlu sürdürülebilir turizm ilkeleri gözetilerek Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 4 - 2634 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 33 - Para cezaları aşağıda belirtilen durumlarda ve miktarlarda belge sahibine uygulanır:

a) Uyarma cezasına rağmen, gerekli düzeltmenin yapılmaması veya yeni uyarma cezasını gerektiren fiil veya fiillerin tespiti ile bu Kanunda belirtilen veya Bakanlıkça istenilen bilgi veya belgelerin süresi içerisinde verilmemesi veya yanıltıcı bilgi veya belge verilmesi hallerinde beşyüzmilyon lira para cezası.

b) Bakanlığa bilgi verilmeksizin, işletmenin bir yıl içinde otuz günden fazla süreyle aralıksız olarak bir kısmının veya tamamının kapalı tutulması halinde beşyüzmilyon lira para cezası.

c) Yazı, reklam, afiş, broşür ve benzeri araçlarla Bakanlığın veya müşterilerin yanıltılması veya yanıltıcı unvan kullanılması veya müşteriye taahhüt edilen hizmetin verilmemesi veya eksik verilmesi veya bu hizmetin en az eşdeğer nitelikleri haiz bir işletmede verilmesinin sağlanmaması halinde, özel hükümler saklı kalmak kaydıyla birmilyar lira para cezası.

d) Müşterinin can veya mal güvenliğinin sağlanmasında işletme sahibi veya sorumlusu veya personelin katkısı, kusuru veya ihmaliyle işletmede suç işlendiğinin tespiti halinde özel hükümler saklı kalmak kaydıyla birmilyar lira para cezası.

e) Bakanlıktan tahsisli yatırım ve işletmelerin tahsis koşulları saklı kalmak kaydıyla, izinsiz olarak yatırım veya işletmenin tümünün veya bir kısmının devredilmesi, kiraya verilmesi, ortaklık statüsünün, unvanının veya türünün değiştirilmesi hallerinde birmilyar lira para cezası.

f) Onaylı fiyat tarifelerinin üzerinde fiyat uygulanması halinde, fazladan alınan ücretin yirmi katı para cezası.

Para cezaları, (f) bendi uyarınca uygulanan para cezaları hariç olmak üzere; ilk cezanın tebliğinden itibaren bir yıl içinde ikinci kez para cezası gerektiren hallerde uygulanmış olan birinci para cezası ile ikinci para cezası toplamına esas teşkil eden tutar kadar, üçüncü kez para cezasını gerektiren hallerde ise uygulanmış olan birinci ve

ikinci para cezaları ile üçüncü para cezasının toplamı kadar verilir.

MADDE 5 - 2634 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 34 - Turizm yatırımı veya turizm işletmesi belgesi;

a) Bir yıl içinde dördüncü kez para cezasını gerektiren bir fiilin tespiti,

b) Belgelendirilebilecek işletme türleri dışında faaliyet gösterilmesi veya tesisin turizm işletmesi faaliyetine son verilmesi veya belge sahibinin talebi halinde,

c) 33 üncü maddenin (d) bendindeki şartların tahakkuku ve tesisin açık kalmasının ülke turizmi veya can güvenliği açısından sakınca yaratması,

d) Turizm işletmeciliği veya genel sağlık açısından tesisin vasıflarını önemli ölçüde yitirmiş olduğunun tespiti,

e) Yatırım veya işletme döneminde tesisin belgelendirmeye esas vasıflarını yitirmiş olması,

Hallerinde Bakanlıkça iptal edilir.

MADDE 6 - 2634 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 4 - Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri dışında, 6831 sayılı Orman Kanununa göre Devlet ormanı sayılan yerler ile 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu ve 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname gereğince tespit ve ilan edilen yerlerde turizm yatırımı için arazi tahsis Çevre ve Orman Bakanlığının uygun görüşü alındıktan sonra Bakanlıkça yapılır.

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde yer alan meralar, Bakanlıkça onaylanan imar planı kararı ile getirilen kullanma amacına konu ve tabi olurlar. Bu alanlar vasıf değişikliği yapılarak Hazine adına tescil edilir.

MADDE 7 - 2634 sayılı Kanunun 37 nci maddesinin (B) bendinin (3) numaralı alt bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 8 - 2634 sayılı Kanunda geçen "turizm bölgeleri" ve/veya "turizm alanları" ve/veya "turizm merkezleri" ibareleri "kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 9 - 2634 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 7 - Bu Kanunun yayımı tarihinden önce tespit ve ilan edilen turizm bölgeleri, turizm alanları ve turizm merkezleri yürürlükte olup, bu bölge, alan ve merkezler "kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri" ve "turizm merkezleri" için uygulanacak hükümlere tabidir.

GEÇİCİ MADDE 8 - Bu Kanunun yayımı tarihinden önce onaylanmak üzere Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca intikal ettirilmiş bulunan planlarla ilgili iş ve işlemler Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca tamamlanarak onaylanır.

MADDE 10 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

Yönetmelikler

Tüketicinin Korunması Hakkında 4077 Sayılı Kanunun 29 uncu Maddesinde Öngörülen Hesabın Kullanılmasına İlişkin Yönetmelik

Sanayi ve Ticaret Bakanlığından:

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmelik 06/03/2003 tarihli ve 4822 sayılı Kanunla değiştirilen 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 29 uncu maddesi uyarınca T.C. Merkez Bankası veya T.C. Ziraat Bankası nezdinde açılan hesapta toplanan tutarın dağılımı ve kullanımına ilişkin yöntemleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Dayanak

Madde 2 - Bu Yönetmelik 23/02/1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 31 inci ve bu Kanunun 06/03/2003 tarihli ve 4822 sayılı Kanun ile değişik 29 uncu maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3- Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) Bakanlık: Sanayi ve Ticaret Bakanlığını,

b) Bakan : Sanayi ve Ticaret Bakanını,

c) Genel Müdürlük: Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğünü,

d) Merkez Saymanlık Müdürlüğü: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğünü,

ifade eder.

Bankalar Özel Hesabı ve İşleyişi

Madde 4 - Yeni kurulacak olan anonim ve limited şirket statüsündeki tüm ortaklıkların sermayelerinin ve sermaye artırımını halinde artan kısmın binde biri nispetinde yapılacak ödemeler, Bakanlıkça belirlenen Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası veya muhabiri olan T.C. Ziraat Bankası nezdinde açılan "Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması Hesabı"nda toplanır. Bu hesapta toplanan tutarların yüzde altmış Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına, yüzde kırkı Rekabet Kurumu hesabına her ay sonu aktarılır.

Söz konusu paralar "Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması Hesabı"na geçtiği tarihte ödenmiş sayılır. Hesabın işleyişi ile ilgili işlemlerde Merkez Saymanlık Müdürlüğü görevlendirilmiştir. Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına aktarılan tutarlar bir yandan bütçeye özel gelir, diğer yandan Maliye Bakanlığınca, Bakanlık bütçesinde mevcut veya yeni açılacak tertiplere özel ödenek kaydedilir.

Bu suretle özel ödenek kaydedilen miktarlardan yılı içerisinde harcanmayan tutarları ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve özel ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Hesabın Kullanım Yerleri

Madde 5 - Tüketici Konseyi, Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri ile Reklam Kurulunun kuruluş ve çalışmalarına ilişkin masraflar, Bakanlığın tüketicinin korunması amacına yönelik masrafları ve 4077 sayılı Kanuna göre sair harcamaları için bütçeye özel gelir ve Bakanlık Bütçesine özel ödenek kaydedilen paralar;

a) Motorlu taşıt alımı, kiralınması, bakımı, onarımı ile ilgili her türlü giderleri ve akaryakıt harcamalarını,

b) Bilgisayar uygulamalarını gerçekleştirmek amacıyla donanım, yazılım ve diğer birimlerinin satın alınması, kiralınması, bakım, onarım ve bu sistemlerin kurulması ve işletilmesi sırasında yapılması gereken her türlü harcamaları,

c) Döşeme, demirbaş alımı, bakımı, onarımı ve hizmet alımı ile demirbaş veya benzeri eşyaların belirli süreler içinde kiralınmak suretiyle sadece hizmetlerinin satın alınması ve benzeri her türlü giderlerini,

d) Gayrimenkul, tadilat ve onarım işlerinde kullanılmak üzere yapı malzemesi, her çeşit makine, araç, gereç, alet edevat satın alınması, kiralınması, tadilat ve onarımı ile bunların ulaştırma ve taşıma giderlerini,

e) Temsil, ağırlama, tören giderleri, yurtiçi ve yurtdışında düzenlenecek olan fuar, tanıtma, mesleki kurs, seminer, panel, kongre ve toplantılar için yapılacak harcamalar,

f) 6245 sayılı Harcırah Kanununa göre ödenecek geçici görev yollukları ile katılım ücretlerini,

g) Teknik inceleme ve araştırma giderlerini,

h) Tüketici Konseyi, Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri ve Reklam Kurulu'nun bu maddede sayılan harcamaların yapılacağı hizmetlerin gerçekleştirilmesine yönelik diğer giderlerini,

ı) Matbu kağıt, belge, broşür, afiş, poster, kitap, dergi, vb. yayınların bastırılması ve bunlarla ilgili olarak basım-yayın organlarına yapılacak ödemeler, sözlü ve yazılı metin tercümelerine verilecek ücretler ile uygulamaya ilişkin her türlü harcamaları, büro malzemeleri ve kırtasiye giderlerini,

j) Posta, telefon, teleks, fax, elektrik, su, ısınma giderleri, bilgisayar iletişim sistemleri, internet ve benzeri masrafları ile hat kiralınmasına ilişkin harcamalarını,

k) Özel veya resmi kuruluşların laboratuvarlarında yaptırılacak test ve muayene ücretleri ve ilgili mevzuatı gereğince uygun görülen hallerde, numune kabı alınması, taşıma giderleri ve benzeri analiz giderlerini,

l) Bakanlıkça yapılan piyasa gözetimi ve denetimleri sırasında alınan numunelerin, numune alımı işleminden sonra, taşınması veya Bakanlıkta saklanması sırasında bozulması, kırılması ve benzeri şekilde zayı olması durumunda, bunlara ilişkin masraflarını,

m) Tüketicinin bilinçlenmesi, tüketici bilincinin geliştirilmesi ve tüketicinin eğitilmesi gibi çalışmalarla ilgili yapılacak plaket, gazete ilanı ve benzeri gibi her türlü yarışma masrafları ile bu faaliyetler sırasında Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınıp Bakanlıkça tespit edilerek verilecek para ödülü gibi giderlerini,

n) Hesabın kullanım alanı ile ilgili olarak yurtiçinde eleman yetiştirilmesi amacıyla yapılacak giderleri,

o) Her türlü güvenlik ve temizlik hizmetleriyle ilgili yapılacak harcamalarını,

p) Bu maddeye göre yapılacak ihalelerle ilgili ilan, keşif bedeli, ve benzeri her türlü giderleri,

r) Usul, esas ve oranları Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlık bütçesine kaydedilen özel ödeneği aşmayacak şekilde Bakanlıkça tespit edilecek miktarlarda Bakanlık personeline yapılacak ek ödemeleri,

s) Reklam Kurulu ve Özel İhtisas Komisyonları üyeleri ile Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri Başkanı, üyeleri ve raportörlerine Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenecek miktarlarda verilen huzur hakkı ve ücretleri ile 4077 sayılı Kanuna göre bilirkişi ücretlerini,

t) Tüketici dernekleri ve bunların üst kuruluşlarına; Bakanlık ve Maliye Bakanlığının birlikte hazırlayacağı Yönetmelikle belirlenecek kriterler çerçevesinde yapılacak maddi yardımları,

u) Anonim ve limited şirket statüsündeki ortaklıkların kuruluş veya sermaye artırımından vazgeçmesi halinde iadelere ilişkin ödemeleri,

karşılama amacıyla kullanılır.

Yatırım niteliğindeki harcamalar yılı programı ile ilişkilendirilmek suretiyle kullanılır.

Harcama Usulü

Madde 6 - Bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde yapılacak harcamalar, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile Devlet Muhasebesi Yönetmeliği ve Devlet Harcama Belgeleri Yönetmeliği hükümlerine tabidir.

Harcamalar, niteliğine göre Bakanlık merkezinden ya da mahallinde yapılır.

Yürürlükten Kaldırılan Yönetmelik

Madde 7 - 23/09/1995 tarihli ve 22413 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 29 uncu Maddesinde Öngörülen Hesabın Kullanılmasına İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 8 - Maliye Bakanlığı ile Sayıştayın görüşü alınarak hazırlanan bu Yönetmelik 14/06/2003 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 9 - Bu Yönetmelik hükümlerini Sanayi ve Ticaret Bakanı yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

Yönetmelikler

Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri Yönetmeliği

Sanayi ve Ticaret Bakanlığından:

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmelik, il ve ilçe merkezlerinde tüketici sorunları hakem heyetlerinin kurulmasına, çalışmasına ilişkin usul ve esasları düzenler.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik, Kanunun 25 inci maddesinde cezai yaptırıma bağlanmış hususlar dışında, tüketiciler ile satıcı ve sağlayıcılar arasında çıkan uyuşmazlıkları kapsar.

Dayanak

Madde 3 - Bu Yönetmelik, 23/02/1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 31 inci ve bu Kanunun 06/03/2003 tarihli ve 4822 sayılı Kanunla değişik 22 nci ve 29 uncu maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönetmeliğin uygulanmasında,

- a) Bakanlık: Sanayi ve Ticaret Bakanlığını,
- b) Genel Müdürlük: Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğünü,
- c) İl Müdürlüğü: Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğünü,
- d) Hakem Heyeti: Tüketiciler ile satıcı ve sağlayıcılar arasında çıkan uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacı ile il veya ilçe merkezlerinde oluşturulan Tüketici Sorunları Hakem Heyetlerini,

e) Başkan: Tüketici sorunları hakem heyeti başkanını,

f) Tüketici: Bir mal veya hizmeti ticari veya mesleki olmayan amaçlarla edinen, kullanan veya yararlanan gerçek ya da tüzel kişiyi,

g) Satıcı: Kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki faaliyetleri kapsamında tüketiciye mal sunan gerçek veya tüzel kişileri,

h) Sağlayıcı: Kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki faaliyetleri kapsamında tüketiciye hizmet sunan gerçek veya tüzel kişileri,

ı) Tüketici Örgütleri: Tüketicinin korunması amacıyla kurulan dernek, vakıf veya bunların üst kuruluşlarını,

j) Mal: Alış-veriş konu olan taşınır eşyayı, konut ve tatil amaçlı taşınmaz malları ve elektronik ortamda kullanılmak üzere hazırlanan yazılım, ses, görüntü ve benzeri gayri maddi malları,

k) Hizmet: Bir ücret veya menfaat karşılığında yapılan mal sağlama dışındaki her türlü faaliyeti,

l) Tüketici işlemi: Mal veya hizmet piyasalarında tüketici ile satıcı-sağlayıcı arasında yapılan her türlü hukuki işlemi,

m) Kanun: Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunu,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş

Hakem Heyetlerinin Kuruluşu ve Görev Alanı

Madde 5 - Tüketiciler ile satıcı ve sağlayıcılar arasında çıkan uyuşmazlıkları çözümlmek amacıyla veya tüketici mahkemelerinde delil olarak ileri sürülebilecek kararları almak üzere il ve ilçe merkezlerinde hakem heyetleri kurulur.

İl hakem heyetleri il merkezi sınırları içinde, ilçe hakem heyetleri ise ilçe sınırları içinde görevli ve yetkilidir. Başvurular, tüketicinin mal veya hizmeti satın aldığı veya tüketicinin ikametgahının bulunduğu yerdeki hakem heyetine yapılır.

Büyükşehir statüsünde bulunan illerde kurulan il hakem heyetleri, mal ve hizmet bedeli Bakanlıkça her yıl Aralık ayı içinde tespit ve ilan edilecek tutarın üzerindeki uyuşmazlıklara bakmakla görevli ve yetkilidir. Bu bedelin altındaki uyuşmazlıklara büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde kurulu ilçelerdeki hakem heyetlerince ikinci fıkrada belirtilen esaslar uyarınca bakılır.

Hakem heyetleri; görev, yetki veya çalışma kapsamı dışında kalan başvuruları doğrudan ilgili kuruluşlara veya hakem heyetlerine intikal ettirir.

Hakem Heyetlerinin Sayısı

Madde 6 - Bakanlıkça, büyükşehir statüsünde bulunan illerde ve ayrıca ihtiyaç halinde diğer il ve ilçelerde il müdürlüklerinin görüşü alınarak birden fazla hakem heyeti kurulabilir.

Hakem Heyetleri Başkan ve Üyeleri

Madde 7 - Hakem heyetleri, başkan dahil beş üyeden oluşur. Heyetin başkanlığı illerde sanayi ve ticaret il müdürü veya görevlendireceği bir memur, ilçelerde kaymakam veya görevlendireceği bir memur tarafından yürütülür.

Diğer üyeler şunlardır:

a) Belediye başkanının görevlendireceği uzman bir personel,

b) Baronun mensupları arasından görevlendireceği bir avukat,

c) Tüketici örgütlerinin seçecekleri bir üye,

d) Satıcının tacir olduğu uyuşmazlıklarda ticaret ve sanayi odasının ya da bunların ayrı ayrı örgütlendiği yerlerde ticaret odasının, satıcının esnaf ve sanatkar olduğu uyuşmazlıklarda, illerde esnaf ve sanatkarlar odaları birliğinin, ilçelerde esnaf ve sanatkarlar odalarının görevlendireceği bir üye.

Başkan ve üyelerin yukarıda yer alan nitelikte yedekleri de ayrıca belirlenir.

Hakem heyetlerinin oluşumunun sağlanamadığı yerlerde noksan üyelikler başkanın, belirlenecek üye sayısını yazılı olarak bildirmesi üzerine, belediye meclislerince re'sen doldurulur. Bu üyelerin isimleri, yapılacak ilk toplantıda belirlenerek başkana bildirilir.

Hakem heyetinin kuruluşu sırasında tüketici örgütü bulunmayan il veya ilçede tüketici örgütlerinden birinin sonradan kurulması halinde, belediye meclisi tarafından tespit edilen üyenin görevi sona erer ve yerine tüketici örgütü temsilcisi görev alır. Buna ilişkin işlemler hakem heyeti başkanınca yürütülür.

Başkan dışındaki üyelerin görev süresi iki yıldır. İstifa, ölüm, altı aydan fazla süreli hastalık ve diğer nedenlerle görev süresi dolmadan önce boşalan üyelikler için görevlendirilenler, yerine atandığı kişinin kalan süresini tamamlar. Görev süresi sona erenin üyeliği, yerine görevlendirilen kişi göreve başlayıncaya kadar devam eder.

Üyelerde Aranacak Şartlar

Madde 8 - Hakem heyetleri üyelerinin aşağıdaki şartları taşımaları zorunludur:

a) T.C. vatandaşı olmak,

b) 18 yaşından küçük olmamak,

c) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin (5) numaralı alt bendinde düzenlenen şartları taşıyor olmak,

d) Kamu haklarından mahrum bulunmamak,

e) Görevini devamlı yapmasına engel olabilecek vücut veya akıl hastalığı bulunmamak,

f) Hakem heyeti üyelerinin yüksek okul mezunu olmaları esastır. Ancak, belirtilen özelliğe üye bulunmadığı yerlerde illerde en az lise, ilçelerde en az ilköğretim okulu veya denkliği Milli Eğitim Bakanlığınca kabul edilen eğitim kurumlarından birini bitirmiş olmak.

Bu şartları taşımadıkları sonradan anlaşılanların görevlerine başkan tarafından son verilir.

Tüketici Örgütleri Temsilcilerinin Tespiti

Madde 9 - Her il ve ilçede faaliyet gösteren tüketici örgütlerinin tamamı, kendi aralarında seçecekleri temsilciyi, o il ya da ilçenin hakem heyeti üyesi olarak illerde sanayi ve ticaret il müdürlüğüne, ilçelerde kaymakamlığa bildirir.

Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren en geç bir ay zarfında bu bildirimin yapılmaması halinde, illerde sanayi ve ticaret il müdürlüğü, ilçelerde kaymakamlık tarafından aşağıdaki kriterler dahilinde hakem heyetine temsilci gönderecek tüketici örgütü belirlenir. Bunların tespitinde sırasıyla,

a) Hakem heyetinin bulunduğu il veya ilçe merkezinde çalışmaların faal olarak yürütülmesi,

b) İl veya ilçe merkezinde aynı türden tüketici örgütü varsa, kayıtlı üye veya ortak sayısının en fazla olması,

c) Ülke düzeyinde kurulan ve faaliyette bulunan şube sayısı,

dikkate alınmak suretiyle tespit edilen tüketici örgütü yönetim kurulu, temsilcisini belirleyerek illerde il müdürlüğüne, ilçelerde kaymakamlıklara bildirir.

Her il ve o ile bağlı ilçelerde seçilen tüketici örgütleri temsilcilerinin kimlikleri ve üyesi oldukları tüketici örgütlerinin unvanları il müdürlüklerince toplu halde onbeş gün içerisinde Genel Müdürlüğe bildirilir.

Raportör

Madde 10 - İllerde il müdürü tarafından il müdürlüğü personeli arasından, ilçelerde kaymakam tarafından ilçede görevli Devlet memurları arasından en az bir asil bir yedek raportör görevlendirilir. Raportörün yüksek öğrenim görmüş olması esastır. Yüksek öğrenim görmüş kişinin bulunmaması halinde lise veya denkliği Milli Eğitim Bakanlığınca kabul edilen eğitim kurumlarından birini bitirmiş kişiler arasından görevlendirilir.

Raportör, hakem heyetinin çalışmalarına ve kararlarına esas olacak;

a) Dosya ve raporu hazırlamak,

- b) Toplantı gündemini düzenlemek,
 - c) Toplantılarda hazır bulunmak,
 - d) Toplantı tutanaklarını tutmak, karar defterine kaydetmek,
 - e) Evrak ve arşiv işlerini yürütmek,
 - f) Başkanın ve hakem heyetinin uygun gördüğü diğer işleri yapmak,
- ile görevlidir.

Toplantılarda raportörün oy hakkı yoktur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çalışma Usul ve Esasları

Başvuru

Madde 11 - Uyuşmazlıklarla ilgili başvuru, uyuşmazlık konusunu içeren dilekçenin, delil oluşturan ilgili belgelerle birlikte hakem heyetine verilmesiyle yapılır.

Tüketici aynı uyuşmazlık konusu ile ilgili olarak birden çok hakem heyetine başvuramaz. Aksi takdirde diğer taraf lehine derdestlik itirazında bulunma hakkı doğar.

Tüketicinin uyuşmazlık konusu ile ilgili olarak aynı hakem heyetine birden fazla başvuru yapması durumunda da ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

Tüketiciler ile satıcı ve sağlayıcılar arasındaki uyuşmazlıklarda Kanun'un 23 üncü maddesi hükümleri saklıdır.

Karar Süresi

Madde 12 - Müracaatlar, başvuru tarih ve sırasına göre en geç üç ay içinde hakem heyetince görüşülüp karara bağlanır.

Başvurular, tarafların ivedi inceleme talebi bulunduğu veya başkan tarafından gerekli görüldüğü hallerde hakem heyetlerince öncelikle gündeme alınarak sonuçlandırılır.

Tüketicinin yabancı turist olması durumunda da ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

Toplantı Zamanı

Madde 13 - Toplantılar her ayın ikinci ve dördüncü haftalarının ilk günleri, en az ayda iki defa, resmi tatil günlerine rastladığında tatilden sonraki ilk çalışma gününde olmak üzere yapılır.

Gündemde görüşülecek uyuşmazlık konusu bulunmadığı takdirde toplantı yapılmaz.

Olağanüstü Toplantı

Madde 14 - Başkanın çağrısı üzerine, öncelikle görüşülmesi gereken konularda hakem heyetleri

olağanüstü toplanabilir. Toplantı tarihi üyelere iki gün önce yazılı olarak bildirilir.

Toplantı Yeri ve Gündem

Madde 15 - Toplantılar, Bakanlık taşra teşkilatının bulunduğu yerlerde il müdürlüğünde, bulunmadığı yerlerde ise kaymakamlık binasında yapılır.

Toplantı gündemi başkan tarafından 11 ve 12 nci maddeler uyarınca belirlenir ve toplantı başlamadan önce üyelere dağıtılır.

Toplantı ve Karar Yeter Sayısı

Madde 16 - Hakem heyeti, en az üç üye ile toplanır ve oturuma katılanların oy çokluğu ile karar verir.

Üyeler çekimser oy kullanamaz. Oyların eşit olması halinde başkanın oy kullandığı taraf çoğunlukta sayılır.

Toplantılara Katılma Mecburiyeti

Madde 17 - Hakem heyeti üyeleri toplantılara katılmak zorundadırlar. Geçerli mazeretleri sebebiyle oturmaya katılamayacak üyeler, durumlarını toplantıdan önce başkana bildirirler. Birbirini takip eden toplam dört toplantıya mazeretsiz olarak veya mazeretli de olsa üç aylık sürede yapılan toplantılara hiç katılmayanların üyeliği düşer.

Toplantılara Katılamayacaklar

Madde 18 - Hakem heyetleri başkan ve üyeleri; kendisi, usul ve furuundan biri ile eşi ve üçüncü dereceye kadar, bu derece dahil, kan ve sıhrî hısımları ile ilgili uyuşmazlıkların görüşülmesine ve bu konuda yapılacak oylamaya katılamazlar.

İnceleme Şekli

Madde 19 - İnceleme, raportör tarafından hazırlanan rapor ve ilgili belgelerin yer aldığı dosya üzerinde yapılır. Ayrıca, hakem heyetince gerek görüldüğü hallerde taraflar dinlenir.

Çözümü bilirkşi incelemesini gerektiren uyuşmazlık konularında,

a) Bağlayıcı olmayan hakem heyeti kararları için bir,

b) Bağlayıcı hakem heyeti kararları için birden fazla,

bilirkşi görevlendirilebilir.

Hakem Heyeti Kararlarının Kapsamı

Madde 20 - Hakem heyetlerinin kararları yalnız verildikleri uyuşmazlıklar için hüküm ifade eder.

Bilgi ve Belge İsteme Yetkisi

Madde 21 - Hakem heyeti, uyuşmazlık konusuna ilişkin her türlü bilgi ve belgeyi taraflardan, ilgili kurum ve kuruluşlardan isteyebilir.

Karar Tutanağı

Madde 22 - Toplantıda görüşülen konular ve alınan kararlar en az iki nüsha olarak, toplantı sırasında tutanakla tespit edilir. Tutanak, başkan ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Bu nüshalardan biri dosyasında

muhafaza edilir, diğeri ise sayfaları müteselsil sıra numaralı karar defterine yapıştırılarak il müdürlüğü veya kaymakamlık mührü ile köşelerinden mühürlenir.

Karar tutanağında olması gereken hususlar:

- a) İstemin özeti,
- b) Yapılan inceleme,
- c) Alınan karar ile dayandırıldığı mevzuat hükümleri ve deliller.

Kararların Bildirimi

Madde 23 - Kararlar, alındığı tarihten itibaren beş gün içinde taraflara yazılı olarak bildirilir.

Kararın İlanı

Madde 24 - Hakem heyetlerince alınan kararların taraf ve sonuçlarını gösterir listeler, illerde il müdürlüklerinde, ilçelerde kaymakamlıklarda duyuru panolarında aylık olarak ilan edilir.

Faaliyet Raporu

Madde 25 - İlçe hakem heyetleri dörder aylık dönemler halinde hazırlayacakları faaliyet raporlarını dönem bitiminden itibaren onbeş gün içerisinde il müdürlüklerine gönderirler.

İl müdürlükleri, ilçelerden gelen faaliyet raporlarını il hakem heyeti faaliyet raporu ile birlikte, birinci fıkrada belirtilen sürenin bitiminden itibaren onbeş gün içinde Genel Müdürlüğe yazılı olarak bildirir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Mali Hükümler

Mali Hükümler

Madde 26 - Bu Yönetmeliğin uygulanmasından kaynaklanacak bütün giderler, 4077 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi hükümlerine göre karşılanır.

Huzur Hakkı ve Ücreti

Madde 27 - Hakem heyeti başkan ve üyeleri ile raportörlere, huzur hakkı veya huzur ücreti olarak, her ay 2000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenen miktarlarda ödeme yapılır. Gündemde görüşülecek uyuşmazlık konusu olmadığı için toplantı yapılmayan aylarda ücret tahakkuk ettirilmez.

Hakem heyeti başkan, üye ve raportörlerinin alacakları huzur hakkı ve ücretinin hesaplanmasında, ay içinde yapılan toplantılardan katıldıkları toplantı sayısı dikkate alınır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlükten Kaldırma

Madde 28 - 15/08/1995 tarihli ve 22375 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 29 - Maliye Bakanlığı ve Sayıştay'ın görüşü alınarak hazırlanan bu Yönetmelik 14/06/2003 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 30 - Bu Yönetmelik hükümlerini Sanayi ve Ticaret Bakanı yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

Yönetmelikler

Tüketici Kredisinde Erken Ödeme İndirimi ve Kredinin Yıllık Maliyet Oranını Hesaplama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

Sanayi ve Ticaret Bakanlığından:

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı, tüketici kredilerinde tüketicinin kredi verene borçlandığı toplam miktarı veya vadesi gelmemiş bir ya da birden çok taksidi erken ödemesi halinde, kredi veren tarafından yapılacak faiz ve komisyon indirimi ile kredinin tüketiciye yıllık maliyetinin oransal hesaplanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik hükümleri, kredi veren ile tüketici arasındaki her türlü tüketici kredisi sözleşmesine uygulanır.

Dayanak

Madde 3 - Bu Yönetmelik, 23/02/1995 tarih ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 31 inci ve 4822 sayılı Kanunla değişik 10 uncu maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- a) Tüketici kredisi sözleşmesi: Kredi veren ile tüketici arasında bir mal veya hizmet edinmek amacıyla kredi verenden nakit olarak alınan krediye ilişkin sözleşmeyi,
- b) Kredi veren: Mevzuatları gereği tüketicilere nakit kredi vermeye yetkili olan banka, özel finans kuruluşu ve finansman şirketlerini,
- c) Tüketici: Bir mal veya hizmeti ticari veya mesleki olmayan amaçlarla edinen, kullanan veya yararlanan gerçek ya da tüzel kişiyi,

d) Akdi faiz oranı: Tüketici kredisi sözleşmesinde yer alan faiz oranını,

e) Komisyon: Geri ödeme planında her bir taksit tutarında anapara, faiz ve her türlü kamusal yükümlülükler haricinde ayrı bir kalem olarak yer alan ve kredi verenin gelir olarak tahsil edeceği tutarları,

f) Erken ödeme: Tüketicinin kredi verene borçlandığı toplam tutarı veya vadesi gelmemiş bir veya birden çok taksidi vadesinden önce ödemesini,

g) Asgari ödeme tutarı: Taksit tutarlarının farklı olması halinde en düşük olan taksit tutarını, taksit tutarlarının eşit olması halinde en az bir taksit tutarını, tek taksitli kredilerde ise toplam bakiye borcun yüzde onuna denk gelen tutarı,

h) Ödeme planı: Tüketicie tahsis edilen tüketici kredisinin geri ödenmesinde esas alınacak taksit, tutar ve vadeleriyle birlikte anapara, faiz, fon, vergi ve diğer masrafların ayrı ayrı belirtildiği tabloyu,

ı) Taksit: Ödeme planında kredinin geri ödenmesi için belirlenen tarihlerin hizasında gösterilen anapara, faiz, kamusal yükümlülükler ve komisyon toplamından oluşan ödeme tutarını,

j) Taksit vadesi: Ödeme planında belirtilmiş olan taksitlerin ödeneceği tarihi,

k) Yıllık maliyet oranı: Kredi veren ve tüketici tarafından kabul edilmiş olan faiz, ücret, masraf ve kamusal yükümlülükler dahil tüm taahhütlerin bu günlük değerlerinin yıllık olarak toplamına eşit olan oranı,

ifade eder.

Erken Ödeme

Madde 5 - Tüketici, kredi verene borçlandığı toplam miktarı önceden ödeyebileceği gibi aynı zamanda vadesi gelmemiş bir ya da birden çok taksit ödemesinde de bulunabilir. Bu halde kredi veren tüketiciden her hangi bir isim adı altında, ek bir ödemede bulunmasını isteyemez. Erken ödeme miktarı, asgari ödeme miktarının altında olamaz.

Bir veya Birden Fazla Taksidin Vadesinden Önce Ödenmesi

Madde 6 - Vadeden önce ödenecek bir veya birden fazla taksit söz konusu olduğunda, erken ödenen taksit tutarı içinde yer alan anapara tutarı üzerinden akdi faiz oranı ve erken ödenen gün sayısı dikkate alınarak bulunacak faiz, faiz üzerinde hesaplanacak kamusal yükümlülükler toplamı ve komisyon tutarı kadar indirim yapılır. Bu halde faiz indirimi Ek 1'de verilen formül doğrultusunda yapılır.

Kredinin Tamamının Erken Ödenmesi

Madde 7 - Erken ödeme, taksit tarihinde yapılıyorsa; vadesi gelen taksit ödemesi, geriye kalan taksit tutarları içerisindeki anapara borcu ve varsa o tarihe kadar tahsil edilmemiş faiz ve kamusal yükümlülükler tahsil edilir.

Erken ödeme, iki taksit tarihi arasında yapılıyorsa; ödeme planında yer alan en son ödenmiş taksit tarihiyle, erken kapatma işleminin gerçekleştiği tarih arasında, anaparaya işleyen faiz tutarı, en son ödenmiş taksit tarihi itibarıyla geriye kalan taksit tutarları içerisindeki anapara borcu ve varsa o tarihe kadar tahsil edilmemiş faiz ve kamusal yükümlülükler tahsil edilir.

Yıllık Maliyet Oranı

Madde 8 - Kredinin tüketiciye yıllık maliyet oranı, Ek 2'de verilen formül doğrultusunda, kredinin tüketiciye verildiği tarihte, aşağıdaki bedeller hariç tutularak hesaplanır ve sözleşmede gösterilir.

a- Gecikme faizi oranı.

b- Kredi verenin, tüketici kredisini, belirli marka bir mal veya hizmet satın alınması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi durumunda bu mal veya hizmetin satış fiyatı dışında kalan ve tüketicinin ödemekle yükümlü olduğu her türlü bedel.

c- Tüketicinin makul bir seçim özgürlüğünün bulunmadığı durumlar ile ödenmesi gereken bedellerin normalin çok üstünde olduğu durumlar hariç, fon transferine ilişkin bedeller ile kredi geri ödemeleri, faiz ödemeleri ve diğer masraf ve harçların tahsili amacıyla açılmış bir hesabın muhafaza edilmesine ilişkin bedeller. Ancak, söz konusu ödeme ya da geri ödemelerin tahsili için yapılan masraflar yıllık maliyet oranı hesabına dahil edilecektir.

d- Kredi şartları üzerinde belli bir etkisi olsa dahi kredi sözleşmesinden ayrı sözleşmelerden doğan üyelik aidatları.

e- Tüketicinin ölümü, maluliyeti, hastalanması ya da işsiz kalması halinde yasal faiz ve alacaklı tarafından kredinin verilmesi için şart koşulmuş diğer masraflarla birlikte, toplam kredi miktarına eşit ya da bu miktardan az bir meblağın kredi verene ödenmesini sağlamak amacıyla tasarlanmış bedellerin dışında kalan sigorta ya da teminat masrafları.

Yürürlük

Madde 9 - Bu Yönetmelik yayımı tarihinden itibaren 3 ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 10 - Bu Yönetmelik hükümlerini Sanayi ve Ticaret Bakanı yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

Yönetmelikler

Tüketici Konseyi Yönetmeliği

Sanayi ve Ticaret Bakanlığından:

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı, Tüketici Konseyinin kuruluş ve görevleri ile toplantı, çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Dayanak

Madde 2 - Bu Yönetmelik, 23/02/1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 31 inci maddesi ve bu Kanunun 06/03/2003 tarihli ve 4822 sayılı Kanun ile değişik 21 inci ve 29 uncu maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3 - Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Sanayi ve Ticaret Bakanlığını,
- b) Bakan: Sanayi ve Ticaret Bakanını,
- c) Genel Müdürlük: Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğünü,
- d) Genel Müdür: Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürünü,
- e) Kanun: 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunu,
- f) Konsey: Tüketici Konseyini,
- g) Başkan: Konsey Başkanını,
- h) Üye: Tüketici Konseyi üyesini,
- i) Tüketici: Bir mal veya hizmeti ticari veya mesleki olmayan amaçlarla edinen, kullanan veya yararlanan gerçek veya tüzel kişiyi,
- j) Tüketici Örgütleri: Tüketicinin korunması amacıyla kurulan dernek, vakıf veya bunların üst kuruluşlarını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş ve Görevler

Kuruluş

Madde 4 - Tüketicinin sorunlarının, ihtiyaçlarının ve çıkarlarının korunmasına ilişkin gerekli tedbirleri araştırmak, sorunların evrensel tüketici hakları doğrultusunda çözülmesi için alınacak tedbirlerle, bu Kanunun uygulanmasına yönelik tedbirlere dair görüşleri, ilgili mercilerce öncelikle ele alınmak üzere iletmek amacıyla Bakanlığın koordinatörlüğünde Tüketici Konseyi kurulmuştur.

Başkan ve Üyeler

Madde 5 - Konsey, Bakanın veya görevlendireceği Müsteşar veya Müsteşar Yardımcısının başkanlığında;

- 1) Adalet Bakanlığından bir temsilci,
- 2) İçişleri Bakanlığından bir temsilci,
- 3) Maliye Bakanlığından bir temsilci,
- 4) Milli Eğitim Bakanlığından bir temsilci,
- 5) Sağlık Bakanlığından bir temsilci,
- 6) Ulaştırma Bakanlığından bir temsilci,
- 7) Tarım ve Köyişleri Bakanlığından bir temsilci,
- 8) Sanayi ve Ticaret Bakanlığından bir temsilci,
- 9) Kültür ve Turizm Bakanlığından bir temsilci,
- 10) Çevre ve Orman Bakanlığından bir temsilci,
- 11) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığından bir temsilci,
- 12) Hazine Müsteşarlığından bir temsilci,
- 13) Dış Ticaret Müsteşarlığından bir temsilci,
- 14) Türk Patent Enstitüsü Başkanlığından bir temsilci,
- 15) Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığından bir temsilci,
- 16) Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığından bir temsilci,
- 17) Rekabet Kurumundan bir temsilci,
- 18) Radyo ve Televizyon Üst Kurulundan bir temsilci,
- 19) Enerji Piyasası Düzenleme Kurulundan bir temsilci,
- 20) Telekomünikasyon Kurumundan bir temsilci,
- 21) Türk Akreditasyon Kurumundan bir temsilci,
- 22) Milli Prodüktivite Merkezinden bir temsilci,
- 23) Diyanet İşleri Bakanlığından bir temsilci,
- 24) Büyük şehir Belediyelerinden birer temsilci,
- 25) İl Belediyelerini temsilen Türk Belediyeler Birliğinden bir temsilci,
- 26) İşçi Sendikaları Konfederasyonlarından birer temsilci,
- 27) Memur Sendikaları Konfederasyonlarından birer temsilci,
- 28) Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonundan birer temsilci,
- 29) Türkiye Milli Kooperatifler Birliğinden bir temsilci,
- 30) Yükseköğretim Kurulundan bir temsilci,
- 31) Türk Barolar Birliğinden bir temsilci,
- 32) Türkiye Serbest Muhasebeci, Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliğinden bir temsilci,
- 33) Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinden bir temsilci,
- 34) Türk Eczacılar Birliğinden bir temsilci,
- 35) Türk Tabipleri Birliğinden bir temsilci,

- 36) Türk Dişhekimleri Birliğinden bir temsilci,
 - 37) Türk Veteriner Hekimleri Birliğinden bir temsilci,
 - 38) Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonundan iki temsilci,
 - 39) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden iki temsilci,
 - 40) Türkiye Bankalar Birliğinden bir temsilci,
 - 41) Türkiye Seyahat Acenteleri Birliğinden bir temsilci,
 - 42) Türkiye Otelciler Birliğinden bir temsilci,
 - 43) Türkiye Ziraat Odaları Birliğinden bir temsilci,
 - 44) Tüketim Kooperatifleri Merkez Birliğinden bir temsilci,
 - 45) Ahilik Araştırma ve Kültür Vakfından bir temsilci,
 - 46) Tüketici derneklerinden yirmi temsilci,
 - 47) Tüketici vakıflarından üç temsilci,
 - 48) Tüketici derneği üst kuruluşlarından üç temsilci,
- olmak üzere Başkan dahil doksan dört kişiden oluşur.

Konseye, kayıtlı en fazla üyeye sahip ilk üç sıradaki tüketici dernekleri üst kuruluşları ile tüketici vakıfları birer temsilci ile katılır.

Tüketici derneklerinden, kayıtlı üye sayısı en fazla ilk on iki dernek birer, illerdeki şube sayısı en fazla olan ilk beş dernek birer ve şube sayısı en fazla olan ilk üç dernek birer temsilci olmak üzere toplam yirmi kişi konseye katılır.

Tüketici derneklerinin kayıtlı üye sayıları, illerdeki şube sayıları ve şube sayılarının tespitinde İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü, tüketici vakıflarının üye sayılarının tespitinde ise Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü kayıtları dikkate alınır.

Bu maddenin birinci fıkrasının (1) ile (23) üncü bentlerinde sayılan Bakanlık, kurum veya kuruluşları temsilen görevlendirilenlerin üst düzey görevliler arasından belirlenmesi zorunludur.

Konseyin Görevleri

Madde 6 - Konseyin görevleri şunlardır;

- a) Tüketici ihtiyaçlarının karşılanması ve çıkarlarının korunmasına ilişkin alınacak tedbirler konusunda araştırma ve çalışmalarda bulunmak,
- b) Tüketici sorunlarının evrensel tüketici hakları doğrultusunda çözülmesi amacıyla alınacak tedbirler ile Kanunun uygulanmasına yönelik tedbirlere dair görüşleri karara bağlamak ve öncelikle ele alınmak üzere ilgili mercilere aktarmak,
- c) Tüketicinin korunması ile ilgili kanun teklifleri, yönetmelik ve tebliğler hakkında görüş oluşturmak ve önerilerde bulunmak,
- d) Tüketicinin korunması alanındaki gelişmeleri izlemek ve değerlendirmek,

e) Tüketicinin eğitilmesi ve aydınlatılması için kitap, mecmua ve broşür çıkarılmasına ve tüketicinin bilinçlendirilmesi için radyo ve televizyonlarda programlar düzenlenmesine ilişkin, usul ve esaslar hakkında önerilerde bulunmak,

f) Konseye katılan tüketici örgütleri temsilcileri arasından Reklam Kuruluna gönderilecek üyeyi seçmek,

g) Kuruluş amaçları doğrultusunda diğer görevleri yapmaktır.

Başkanın Görevleri

Madde 7 - Başkanın görevleri;

- a) Konseye ve divana başkanlık yapmak,
- b) Konseyin toplanma, tarih, yer ve gündemini tespit etmek,
- c) Başkanlığa gönderilen rapor, tebliğ ve önerileri değerlendirerek uygun görülenleri görüşülme üzere Konsey gündemine almak,
- d) Konsey çalışmalarının gündeme uygun olarak verimli ve düzenli bir şekilde yürütülmesini sağlamak,
- e) Konseyin faaliyetleri ile ilgili toplantı ve görüşmelerde Konseyi temsil etmektir.

Sekreteryaya

Madde 8 - Konseyin sekreteryaya hizmetleri Genel Müdürün görevlendireceği yeterli sayıdaki Genel Müdürlük personeli tarafından yürütülür.

Sekreteryanın Görevleri

Madde 9 - Sekreteryanın görevleri;

- a) Konseyin çalışmalarına esas olacak ön hazırlıkları yapmak,
- b) Konseyin raporluluk, dosyalama, evrak giriş-çıkış işlemlerini ve arşiv faaliyetlerini yürütmek,
- c) Konseyin toplanma tarihi ile yer ve gündemini Konsey üyelerine bildirmek,
- d) Konsey tutanaklarını düzenlemek, dosyalamak ve alınan kararları ilgili kurum ve kuruluşlara göndermek,
- e) İlgili kurum ve kuruluşlarla haberleşmeyi sağlamak,
- f) Başkanın veya Konseyin uygun göreceği diğer işleri yapmaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çalışma Usul ve Esasları

Çalışma Şekli

Madde 10 - Konsey, Başkanın çağırısı üzerine yılda en az bir kez olağan olarak Ankara'da toplanır. Başkanın gerekli görmesi veya üyelerin en az dörtte birinin Başkana yapacağı gerekçeli ve yazılı başvuru üzerine de olağanüstü toplanır. Bu tür toplantılar, başvuru tarihinden itibaren en geç iki ay içinde yapılır. Başkanın uygun görmesi durumunda toplantılar Ankara dışında da yapılabilir.

Olağan ve olağanüstü toplantıya davet, toplantı gününden en az bir ay önce üyelere yazılı olarak gündem ile birlikte gönderilir.

Toplantı Nisabı

Madde 11 - Konsey, üyelerin yarısından bir fazlasının katılımıyla toplanır. İlk toplantıda nisap sağlanmazsa, toplantı iki ay sonra yapılır ve nisap aranmaz.

Oylama

Madde 12 - Konsey, gündemindeki konuları görüşerek karara bağlar. Kararlar, oylama anında hazır bulunanların oy çokluğu ile alınır. Oyların eşit çıkması halinde Başkanın oy kullandığı taraf çoğunlukta sayılır.

Kararların alınmasında açık oylama yapılır. Oylama sonucu alınan kararlar divan başkanlığınca toplantı tutanağına geçirilir.

Gündem

Madde 13 - Konsey gündemi Başkan tarafından tespit edilir. Konseyin toplanma tarihinden en az on beş gün önce, Konseyde temsil edilen kuruluşlardan en az on beş tanesinin başkanlığa yapılan yazılı ve gerekçeli başvuru üzerine gündeme madde eklenir.

Gündemde;

- Toplantı divanının oluşması için bir başkan yardımcısı ile toplantı tutanaklarını düzenleyecek iki katip üyenin seçilmesi,
- Toplantı tutanaklarının yazılması ve imzalanması yetkisinin divana verilmesi,
- Konsey gündemiyle ilgili rapor, tebliğ ve diğer belgelerin okunması, tartışılması ve kararların alınması,
- Konseye katılan tüketici örgütleri temsilcileri arasından Reklam Kuruluna gönderilecek üyenin seçilmesi,
- Tüketicinin korunması ile ilgili diğer hususlar,

yer alır.

Divanın Kuruluşu ve Görevleri

Madde 14 - Divan; Başkan ile Konseye katılan temsilciler arasından Konsey tarafından seçilen bir başkan yardımcısı ve iki katip üyeden oluşur.

Divan; Konseyi gündeme uygun olarak yönetmek, oy ayırımı ve sayımı yapmak, görüş ve öneriler ile alınan kararları açıklamak, bunların tutanağa kaydedilmesini sağlamak, talepte bulunanlara konuşma imkanı tanımakla görevlidir.

Mali Hükümler

Madde 15 - Bu Yönetmeliğin uygulanmasından kaynaklanacak bütün giderler, Kanunun 29 uncu maddesi hükümlerine göre karşılanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

Madde 16 - 15/08/1995 tarihli ve 22375 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tüketici Konseyi Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 17 - Maliye Bakanlığı ile Sayıştayın görüşleri alınarak hazırlanan bu Yönetmelik 14/06/2003 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 18 - Bu Yönetmelik hükümlerini Sanayi ve Ticaret Bakanı yürütür.

---- Çimento İşveren Mevzuat Eki ----

Yönetmelikler

Tüketici Konseyi Yönetmeliği

Sanayi ve Ticaret Bakanlığından:

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı, Tüketici Konseyinin kuruluş ve görevleri ile toplantı, çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Dayanak

Madde 2 - Bu Yönetmelik, 23/02/1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 31 inci maddesi ve bu Kanunun 06/03/2003 tarihli ve 4822 sayılı Kanun ile değişik 21 inci ve 29 uncu maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3 - Bu Yönetmelikte geçen;

- Bakanlık: Sanayi ve Ticaret Bakanlığını,
- Bakan: Sanayi ve Ticaret Bakanını,
- Genel Müdürlük: Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğünü,

- d) Genel Müdür: Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğü,
- e) Kanun: 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunu,
- f) Konsey: Tüketici Konseyini,
- g) Başkan: Konsey Başkanını,
- h) Üye: Tüketici Konseyi üyesini,
- i) Tüketici: Bir mal veya hizmeti ticari veya mesleki olmayan amaçlarla edinen, kullanan veya yararlanan gerçek veya tüzel kişiyi,
- j) Tüketici Örgütleri: Tüketicinin korunması amacıyla kurulan dernek, vakıf veya bunların üst kuruluşlarını,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş ve Görevler

Kuruluş

Madde 4 - Tüketicinin sorunlarının, ihtiyaçlarının ve çıkarlarının korunmasına ilişkin gerekli tedbirleri araştırmak, sorunların evrensel tüketici hakları doğrultusunda çözülmesi için alınacak tedbirlerle, bu Kanunun uygulanmasına yönelik tedbirlere dair görüşleri, ilgili mercilerce öncelikle ele alınmak üzere iletmek amacıyla Bakanlığın koordinatörlüğünde Tüketici Konseyi kurulmuştur.

Başkan ve Üyeler

Madde 5 - Konsey, Bakanın veya görevlendireceği Müsteşar veya Müsteşar Yardımcısının başkanlığında;

- 1) Adalet Bakanlığından bir temsilci,
- 2) İçişleri Bakanlığından bir temsilci,
- 3) Maliye Bakanlığından bir temsilci,
- 4) Milli Eğitim Bakanlığından bir temsilci,
- 5) Sağlık Bakanlığından bir temsilci,
- 6) Ulaştırma Bakanlığından bir temsilci,
- 7) Tarım ve Köyüşleri Bakanlığından bir temsilci,
- 8) Sanayi ve Ticaret Bakanlığından bir temsilci,
- 9) Kültür ve Turizm Bakanlığından bir temsilci,
- 10) Çevre ve Orman Bakanlığından bir temsilci,
- 11) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığından bir temsilci,
- 12) Hazine Müsteşarlığından bir temsilci,
- 13) Dış Ticaret Müsteşarlığından bir temsilci,
- 14) Türk Patent Enstitüsü Başkanlığından bir temsilci,
- 15) Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığından bir temsilci,
- 16) Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığından bir temsilci,
- 17) Rekabet Kurumundan bir temsilci,
- 18) Radyo ve Televizyon Üst Kurulundan bir temsilci,

- 19) Enerji Piyasası Düzenleme Kurulundan bir temsilci,
- 20) Telekomünikasyon Kurumundan bir temsilci,
- 21) Türk Akreditasyon Kurumundan bir temsilci,
- 22) Milli Prodüktivite Merkezinden bir temsilci,
- 23) Diyanet İşleri Bakanlığından bir temsilci,
- 24) Büyük şehir Belediyelerinden birer temsilci,
- 25) İl Belediyelerini temsilen Türk Belediyeler Birliğinden bir temsilci,
- 26) İşçi Sendikaları Konfederasyonlarından birer temsilci,
- 27) Memur Sendikaları Konfederasyonlarından birer temsilci,
- 28) Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonundan birer temsilci,
- 29) Türkiye Milli Kooperatifler Birliğinden bir temsilci,
- 30) Yükseköğretim Kurulundan bir temsilci,
- 31) Türk Barolar Birliğinden bir temsilci,
- 32) Türkiye Serbest Muhasebeci, Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliğinden bir temsilci,
- 33) Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinden bir temsilci,
- 34) Türk Eczacılar Birliğinden bir temsilci,
- 35) Türk Tabipleri Birliğinden bir temsilci,
- 36) Türk Dişhekimleri Birliğinden bir temsilci,
- 37) Türk Veteriner Hekimleri Birliğinden bir temsilci,
- 38) Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonundan iki temsilci,
- 39) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden iki temsilci,
- 40) Türkiye Bankalar Birliğinden bir temsilci,
- 41) Türkiye Seyahat Acenteleri Birliğinden bir temsilci,
- 42) Türkiye Otelciler Birliğinden bir temsilci,
- 43) Türkiye Ziraat Odaları Birliğinden bir temsilci,
- 44) Tüketim Kooperatifleri Merkez Birliğinden bir temsilci,
- 45) Ahilik Araştırma ve Kültür Vakfından bir temsilci,
- 46) Tüketici derneklerinden yirmi temsilci,
- 47) Tüketici vakıflarından üç temsilci,
- 48) Tüketici derneği üst kuruluşlarından üç temsilci,

olmak üzere Başkan dahil doksan dört kişiden oluşur.

Konseye, kayıtlı en fazla üyeye sahip ilk üç sıradaki tüketici dernekleri üst kuruluşları ile tüketici vakıfları birer temsilci ile katılır.

Tüketici derneklerinden, kayıtlı üye sayısı en fazla ilk on iki dernek birer, illerdeki şube sayısı en fazla olan ilk beş dernek birer ve şube sayısı en fazla olan ilk üç dernek birer temsilci olmak üzere toplam yirmi kişi konseye katılır.

Tüketici derneklerinin kayıtlı üye sayıları, illerdeki şube sayıları ve şube sayılarının tespitinde İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü, tüketici vakıflarının üye sayılarının tespitinde ise Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü kayıtları dikkate alınır.

Bu maddenin birinci fıkrasının (1) ile (23) üncü bentlerinde sayılan Bakanlık, kurum veya kuruluşları temsilen görevlendirilenlerin üst düzey görevliler arasından belirlenmesi zorunludur.

Konseyin Görevleri

Madde 6 - Konseyin görevleri şunlardır;

- Tüketici ihtiyaçlarının karşılanması ve çıkarlarının korunmasına ilişkin alınacak tedbirler konusunda araştırma ve çalışmalarda bulunmak,
- Tüketici sorunlarının evrensel tüketici hakları doğrultusunda çözülmesi amacıyla alınacak tedbirler ile Kanunun uygulanmasına yönelik tedbirlere dair görüşleri karara bağlamak ve öncelikle ele alınmak üzere ilgili mercilere aktarmak,
- Tüketicinin korunması ile ilgili kanun teklifleri, yönetmelik ve tebliğler hakkında görüş oluşturmak ve önerilerde bulunmak,
- Tüketicinin korunması alanındaki gelişmeleri izlemek ve değerlendirmek,
- Tüketicinin eğitilmesi ve aydınlatılması için kitap, mecmua ve broşür çıkarılmasına ve tüketicinin bilinçlendirilmesi için radyo ve televizyonlarda programlar düzenlenmesine ilişkin, usul ve esaslar hakkında önerilerde bulunmak,
- Konseye katılan tüketici örgütleri temsilcileri arasından Reklam Kuruluna gönderilecek üyeyi seçmek,
- Kuruluş amaçları doğrultusunda diğer görevleri yapmaktır.

Başkanın Görevleri

Madde 7 - Başkanın görevleri;

- Konseye ve divana başkanlık yapmak,
- Konseyin toplanma, tarih, yer ve gündemini tespit etmek,
- Başkanlığa gönderilen rapor, tebliğ ve önerileri değerlendirerek uygun görülenleri görüşülmek üzere Konsey gündemine almak,
- Konsey çalışmalarının gündeme uygun olarak verimli ve düzenli bir şekilde yürütülmesini sağlamak,
- Konseyin faaliyetleri ile ilgili toplantı ve görüşmelerde Konseyi temsil etmektir.

Sekreteryaya

Madde 8 - Konseyin sekreteryaya hizmetleri Genel Müdürün görevlendireceği yeterli sayıdaki Genel Müdürlük personeli tarafından yürütülür.

Sekreteryanın Görevleri

Madde 9 - Sekreteryanın görevleri;

- Konseyin çalışmalarına esas olacak ön hazırlıkları yapmak,
- Konseyin raportörlük, dosyalama, evrak giriş-çıkış işlemlerini ve arşiv faaliyetlerini yürütmek,
- Konseyin toplanma tarihi ile yer ve gündemini Konsey üyelerine bildirmek,
- Konsey tutanaklarını düzenlemek, dosyalamak ve alınan kararları ilgili kurum ve kuruluşlara göndermek,
- İlgili kurum ve kuruluşlarla haberleşmeyi sağlamak,
- Başkanın veya Konseyin uygun göreceği diğer işleri yapmaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çalışma Usul ve Esasları

Çalışma Şekli

Madde 10 - Konsey, Başkanın çağrısı üzerine yılda en az bir kez olağan olarak Ankara'da toplanır. Başkanın gerekli görmesi veya üyelerin en az dörtte birinin Başkana yapacağı gerekçeli ve yazılı başvuru üzerine de olağanüstü toplanır. Bu tür toplantılar, başvuru tarihinden itibaren en geç iki ay içinde yapılır. Başkanın uygun görmesi durumunda toplantılar Ankara dışında da yapılabilir.

Olağan ve olağanüstü toplantıya davet, toplantı gününden en az bir ay önce üyelere yazılı olarak gündem ile birlikte gönderilir.

Toplantı Nisabı

Madde 11 - Konsey, üyelerin yarısından bir fazlasının katılımıyla toplanır. İlk toplantıda nisap sağlanmazsa, toplantı iki ay sonra yapılır ve nisap aranmaz.

Oylama

Madde 12 - Konsey, gündemindeki konuları görüşerek karara bağlar. Kararlar, oylama anında hazır bulunanların oy çokluğu ile alınır. Oyların eşit çıkması halinde Başkanın oy kullandığı taraf çoğunlukta sayılır.

Kararların alınmasında açık oylama yapılır. Oylama sonucu alınan kararlar divan başkanlığınca toplantı tutanağına geçirilir.

Gündem

Madde 13 - Konsey gündemi Başkan tarafından tespit edilir. Konseyin toplanma tarihinden en az on beş gün önce, Konseyde temsil edilen kuruluşlardan en az on beş

tanisinin başkanlığa yapılan yazılı ve gerekçeli başvuru üzerine gündeme madde eklenir.

Gündemde;

a) Toplantı divanının oluşması için bir başkan yardımcısı ile toplantı tutanaklarını düzenleyecek iki katip üyenin seçilmesi,

b) Toplantı tutanaklarının yazılması ve imzalanması yetkisinin divana verilmesi,

c) Konsey gündemiyle ilgili rapor, tebliğ ve diğer belgelerin okunması, tartışılması ve kararların alınması,

d) Konseye katılan tüketici örgütleri temsilcileri arasından Reklam Kuruluna gönderilecek üyenin seçilmesi,

e) Tüketicinin korunması ile ilgili diğer hususlar,

yer alır.

Divanın Kuruluşu ve Görevleri

Madde 14 - Divan; Başkan ile Konseye katılan temsilciler arasından Konsey tarafından seçilen bir başkan yardımcısı ve iki katip üyeden oluşur.

Divan; Konseyi gündeme uygun olarak yönetmek, oy ayırımı ve sayımı yapmak, görüş ve öneriler ile alınan kararları açıklamak, bunların tutanağa kaydedilmesini sağlamak, talepte bulunanlara konuşma imkanı tanımakla görevlidir.

Mali Hükümler

Madde 15 - Bu Yönetmeliğin uygulanmasından kaynaklanacak bütün giderler, Kanunun 29 uncu maddesi hükümlerine göre karşılanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

Madde 16 - 15/08/1995 tarihli ve 22375 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tüketici Konseyi Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 17 - Maliye Bakanlığı ile Sayıştayın görüşleri alınarak hazırlanan bu Yönetmelik 14/06/2003 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 18 - Bu Yönetmelik hükümlerini Sanayi ve Ticaret Bakanı yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 06 Ağustos 2003 - Sayı: 25191

YASAMA BÖLÜMÜ

Kanunlar

Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu

Kanun No. 4958

Kabul Tarihi: 29.07.2003

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Kuruluş ve Tanımlar

Kuruluş

MADDE 1 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olan sigortalıların, bu kanunlarda yer alan hükümler çerçevesinde sosyal güvenliklerini sağlamak ve diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirmek üzere; kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip, özel hukuk hükümlerine tabi Sosyal Sigortalar Kurumu kurulmuştur. Kurum, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bağlı kuruluşu olan Sosyal Güvenlik Kurumunun ilgili kuruluşudur.

Tanımlar

MADDE 2 - Bu Kanunda geçen;

Bakan : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı,

Bakanlık : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,

Kurum : Sosyal Sigortalar Kurumunu,

Başkanlık: Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığını,

Başkan : Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanı,

Genel Müdür: Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı, Sigorta İşleri Genel Müdürü ile Sağlık İşleri Genel Müdürünü,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kurumun Organları

Organlar ve Teşkilat

MADDE 3 - Sosyal Sigortalar Kurumunun organları şunlardır:

a) Genel Kurul.

b) Yönetim Kurulu.

c) Başkanlık.

Kurumun merkez ve taşra teşkilatı ekli (I) ve (II) sayılı şemalarda gösterilmiştir.

Genel Kurul

MADDE 4 - Genel Kurul, Bakanın veya görevlendireceği kişinin başkanlığında;

a) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulundan iştirak edecek birer temsilciden,

b) Kurum memurlarının en fazla temsil edildiği sendikaca, Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı Sigorta İşleri Genel Müdürlüğü ve Sağlık İşleri Genel Müdürlüğü personeli arasından seçilecek birer temsilci olmak üzere iki temsilciden,

c) Yükseköğretim Kurulunca görevlendirilecek sosyal politika, iş hukuku, aktüerya, istatistik veya sağlık bilimleri alanlarında uzman iki öğretim üyesinden,

d) En fazla üyeye sahip üç işçi konfederasyonunca üye sayıları itibarıyla belirlenecek toplam onbeş temsilciden,

e) Üye sayıları itibarıyla en fazla üyeye sahip işveren konfederasyonunca belirlenecek onbeş temsilciden,

f) Kurumdan yaşlılık, mal-ülük, ölüm aylığı ile sürekli iş göremezlik geliri almakta olanlardan, Bakanlıkça tespit edilecek en fazla üyeye sahip ilk iki kuruluş tarafından üye sayıları itibarıyla belirlenecek beş temsilciden,

g) Yurt dışında çalışan Türk işçilerini temsilen, Bakanlıkça belirlenecek iki temsilciden,

Oluşur.

Genel Kurul üyesi olup, kurumlarında hizmet akdi ile çalışanların akitleri, Kurul toplantısına katılmak için çalıştığı iş yerindeki asıl işinden ayrılması dolayısıyla feshedilemez.

Genel Kurula katılacak temsilcilerin seçimi ve Genel Kurulun çalışmasına ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar, Başkanın teklifi ve Bakanın onayı ile çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Genel Kurulun toplanması ve görevleri

MADDE 5 - Genel Kurul üç yılda bir, haziran ayı içinde Bakanın çağrısı üzerine toplanır. Bakan, gerekli görürse Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırabilir. Olağan ve olağanüstü Genel Kurul için toplantı yeter sayısı, üye tam sayısının salt çoğunluğudur. İlk toplantıda çoğunluk sağlanmazsa ikinci toplantıda salt çoğunluk aranmaz.

Genel Kurulun görevleri:

a) Kurumun üç yıllık bilançoları, faaliyet raporları ve gelecek on yıllık gelir-gider dengesini sigorta kolları

itibarıyla gösterir aktüeryal hesap sonuçları hakkında, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu yıllık raporları da göz önünde bulundurulmak suretiyle görüş bildirmek.

b) Seçimle gelen Yönetim Kurulu üyelerinin yerine asil ve yedek üyeleri 6 ncı maddedeki esaslar dahilinde seçmek.

c) Kurumun görev ve faaliyetleri hakkında görüş bildirmek ve teklifte bulunmak.

Genel Kurul kararları Kurum tarafından bir rapor halinde Bakanlık ile Başbakanlık Yüksek Denetleme Kuruluna en geç üç ay içinde gönderilir.

Yönetim Kurulu

MADDE 6 - Yönetim Kurulu, Kurumun en yüksek yönetim, karar, yetki ve sorumluluğunu taşır. Yönetim Kurulu, bir başkan ile yedi üyeden oluşur. Bir üye Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın, bir üye de Bakanın önerisi üzerine müşterek kararname ile atanırlar. En çok temsil yetkisine sahip işçi, işveren ve kurumdan gelir ve aylık almakta olanları temsil eden kurumdan birer asil ve yedek üye seçilir. Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı Sigorta İşleri Genel Müdürü ile Sağlık İşleri Genel Müdürü Yönetim Kurulunun doğal üyesidir.

Yönetim Kurulunun seçimle gelen üyeleri hariç, diğer üyelerinin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşımaları ve yurt içi veya yurt dışında denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yüksek öğrenim kurumlarında dört yıl veya daha fazla yüksek öğrenim görmüş olmaları ve en az oniki yıl fiili kamu hizmetinin bulunması zorunludur.

Başkan ile sigorta ve sağlık işleri genel müdürleri dışındaki Yönetim Kurulu üyelerinin görev süresi üç yıldır. Atama ve seçim dönemi içinde herhangi bir nedenle Yönetim Kurulu üyeliği sona erenlerin yerleri aynı usulle yenileri atanmak veya seçilmiş bulunan yedekler getirilmek suretiyle doldurulur. Bu şekilde göreve gelenler, yerlerini aldıkları üyenin görev süresini tamamlar. Atama ile gelen Yönetim Kurulu üyelerinden görev süresi sona erenler, geldikleri kurumda durumlarına uygun bir göreve atanırlar.

Başkan, Yönetim Kurulu üyesi ve başkanıdır. Yönetim Kurulu haftada en az bir defa ve asgari beş üye ile toplanır. Yönetim Kuruluna, Başkanın bulunmadığı hallerde Başkana vekalet eden Genel Müdür başkanlık eder. Toplantıya katılan üyelerin çoğunluğu ile karar verilir. Oylarda eşitlik halinde, Başkanın bulunduğu taraf çoğunlukta sayılır.

Mazeretsiz olarak Yönetim Kurulu toplantılarına katılmayan üyelerin ücretlerinden, yönetmelik hükümlerine göre kesinti yapılır. Bir takvim yılı içinde birbirini izleyen dört hafta veya toplantı sayısının %20 sinden fazla sayıda toplantıya mazeretsiz katılmayanların Yönetim Kurulu üyeliği kendiliğinden sona erer.

Yönetim Kurulu Başkan ve üyeleri ile Kurum personeli 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa tabidirler.

Görevleri ile ilgili işledikleri bir fiil, aldıkları karar veya görevleri dışında da olsa işledikleri yüz kısaltıcı bir fiil nedeniyle haklarında ceza davası açılmış bulunan Yönetim Kurulu Başkan ve üyeleri, Bakan tarafından geçici olarak görevlerinden uzaklaştırılabilirler.

Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 7 - Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

1. Kurumun, Başkanlıkça hazırlanacak yıllık konsolide bütçesiyle memur ve işçi kadrolarıyla sözleşmeli personel pozisyonlarını karara bağlamak, merkezden taşraya veya taşra teşkilatları arasında kadro aktarımına karar vermek ve personel politikasını belirlemek.
2. Kurumun bütçesindeki yönetim giderlerinin bölümleri içinde uygun görülen aktarmaları yapmak, bu bölümler arasındaki ek ve olağanüstü ödenek tekliflerinden uygun gördüklerini karara bağlamak.
3. Kurum bilançosunu, gelir-gider cetvellerini ve faaliyet raporunu inceleyip karara bağlamak.
4. Kurumun finansman ve aktüerya konusundaki çalışmalarını incelemek, bu Kanunda belirtilen Kurum gelirlerinin değerlendirilmesi esaslarına uygunluğunu izlemek, gerekli tedbirleri kararlaştırmak, finansman ve aktüeryal dengesine ilişkin bilgilerin yılda en az bir defa kamuoyuna açıklanmasına karar vermek.
5. Gerektiğinde Kurumun mali yapısını ve aktüeryal durumunu ayrı ayrı veya birlikte incelemek.
6. Kurumun taşra teşkilatlarının kurulmasına, kapatılmasına veya kurulmuş olanların niteliklerinin değiştirilmesini önermek.
7. Çalışma konuları, organları, görev ve yetkileri, bağlılık durumları ve denetim usulleri yönetmeliklerinde belirtilecek, tüzel kişiliği haiz, Kurumun çalışma konuları ve hizmet alanları ile ilgili müesseseler, işletmeler, ortaklık veya şirketlerin kurulmasına veya kapatılmasına karar vermek, Kuruma bağlı müessese, işletme, ortaklık veya şirketlerin, amaçlarına uygun işleri yürütmeleri için ihtiyaç duydukları, ancak kendi kaynakları ile karşılayamadıkları gayrimenkullerin alımına, gerek görülen gayrimenkullerin satımına izin vermek.
8. Kurum yararı görülen hallerde kurulmuş bulunan ya da kurulacak olan işletme, ortaklık veya şirketlerin hisse senetlerinin veya ortaklık paylarının satın alınmasına karar vermek.
9. Başkanın önerisi üzerine Kurum adına imza yetkisi verilecek personeli belirlemek (ataması müşterek kararname ile gerçekleştirilen görevliler hariç) ve gerektiğinde imza yetkisi verme yetkisini devretmek.
10. Kurumla ilgili kanun, kanun hükmünde kararname, tüzük ve yönetmelik taslaklarını inceleyerek Bakanlığa sunulmasına karar vermek.

11. Kurum adına gayrimenkul alınması, satılması, kiralanması, takası veya inşası, kullanımı, idare edilmesi, tahsis şekli, gayrimenkuller üzerinde özel veya tüzel kişiler eli ile yap-işlet-devret, işlet-devret, yap-işlet-sat, yap-kirala-işlet gibi modelleri ile işlerin yaptırılması hakkında karar vermek, Kurum kaynaklarının ve varlıklarının değerlendirilmesinde kullanılacak finansman teknik ve usullerine karar vermek.

12. Her yıl Maliye Bakanlığınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında miktarı artırılmak üzere bedeli beşyüzmilyar Türk Lirasından fazla olan sözleşmeler ve yapılacak işler hakkında karar vermek.

13. Kurum için fayda görülen hallerde; dava ve icra kovuşturmalarından sarfınazar veya feragat etmek, bunlara ait meblağın terkinde hususunda karar vermek, Kurumun leh ve aleyhindeki dava ve takiplerin sulh yolu ile çözümlenmesine karar vermek, Kurumun borç ve alacaklarının tahkim yoluyla çözümlenmesine karar vermek, bu konudaki yetkilerini gerektiğinde, sınırlarını belirterek Başkan ve genel müdürlere devreder.

14. Kurumca hazırlanacak gelecek on yıllık gelir-gider dengesini gösterir aktüeryal hesap sonuçlarını inceleyerek Genel Kurula sunmak.

15. Kurumca hazırlanan ek ödeme oranları ile buna ilişkin usul ve esasları belirlemek, yönetim giderlerinden karşılanmak üzere Kurumun memur statüsündeki kadrolu personeline ödenecek ikramiyelerin ödeme tarihlerini belirlemek.

16. Kurumda veya Kurum adına çalıştırılacak yerli ve yabancı uzmanların nitelikleri ile sözleşme şartları ve ücretlerini belirlemek, gerektiğinde danışmanlık, kontrollük, müşavirlik ve benzeri hizmetlerin satın alınmasına karar vermek, yerli ve yabancı kurum ve kuruluşlarla birlikte ortak proje yapılmasına karar vermek.

17. Kurumun taşra teşkilatında, Başkanlığın icra takip ve dava işleri için hizmet satın alımı ile çalıştırılacak avukatlarla yapılacak sözleşmenin şartları ile ücret miktarını tespit etmek.

18. Sigortalılar, gelir ve aylık almakta olanlar, hak sahipleri, geçindirmekle yükümlü oldukları kişiler ve Kurum personeli ile bakmakla yükümlü olduğu kişilerin faydalanacakları sağlık yardımlarının Kurum sağlık tesisleri ile bunların dışındaki sağlık tesislerinden hizmet satın almak suretiyle karşılanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek.

19. Her yıl Maliye Bakanlığınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında miktarı artırılmak üzere, tutarı otuzmilyar Türk Lirası ve daha fazla olan Kurum alacaklarının borçlularını ve borç miktarlarının kamuoyuna altı ayda bir açıklanıp açıklanmamasına karar vermek.

20. Mevzuatla verilen benzer görevleri yapmak.

Bu maddenin; 1, 2, 3, 6, 7, 8, 11, 14, 15 ve 16 numaralı fıkraları ile ilgili Yönetim Kurulu kararları Bakan onayına tabidir.

Toplantılara iştirak eden Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerine, bu görevleri nedeniyle 22.01.1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 34 üncü maddesine göre kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu başkan ve üyelerine ödenen miktarlarda aylık ücret ödenir ve ayrıca Yönetim Kurulunun doğal üyesi olan Kurum Başkanı ve Sigorta İşleri Genel Müdürü ile Sağlık İşleri Genel Müdürü dışındaki diğer üyelerine, bu ücretle birlikte, Yönetim Kurulu üyesi kadrosunun karşılığı olan aylık ve diğer ödemeler verilir. Yolluklarında ise 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri uygulanır.

Yönetim Kurulu çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar Yönetim Kurulunun kararı ve Bakanın onayı ile çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Başkanlık

MADDE 8 - Başkanlık; Başkan, Denetim, Danışma ve Destek Birimleri, Sigorta İşleri Genel Müdürlüğü, Sağlık İşleri Genel Müdürlüğü ve taşra teşkilatından oluşur.

Başkan aşağıda belirtilen görevleri yapar:

1) Kurumun bütün işlerini Yönetim Kurulunun gözetimi altında ilgili mevzuat hükümlerine göre yürütmek. Adli ve idari makamlara, gerçek ve tüzel kişilere karşı Kurumu temsil etmek.

2) Bu Kanun hükümlerinin ve Yönetim Kurulu tarafından alınacak kararların yürütülmesini sağlamak.

3) Her yıl Maliye Bakanlığınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında miktarı artırılmak üzere bedeli beşyüzmilyar Türk Lirası ve daha az olan sözleşmeler ve yapılacak işler hakkında karar vermek ve genel müdürlükler ile taşra kuruluşlarının harcama sınırlarını belirlemek.

4) Bu Kanunla Kuruma verilen görevlerin ifası için uygun bulacağı tedbirleri almak ve gerekli göreceği hallerde, bunlar hakkında Yönetim Kuruluna tekliflerde bulunmak.

Başkanın görevden alınma, çekilme, görevden uzaklaştırma hallerinde, Bakan, genel müdürlerden birisini vekil olarak görevlendirir. Başkanın geçici olarak bulunmadığı hallerde, Başkanın teklifi üzerine Bakan tarafından belirlenecek Genel Müdür Başkanlığa vekalet eder.

Denetim danışma ve destek birimleri

MADDE 9 - A- Teftiş Kurulu Başkanlığı; Teftiş Kurulu, Başkanın emri veya onayı üzerine Başkan adına aşağıdaki görevleri yapar:

1) Kurum hizmetlerinde teftişin etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla genel prensipleri tespit etmek ve personelin çalışmasını teşvik edici teftiş sistemini geliştirmek.

2) Kurumun, merkez ve taşra birimleri ve diğer tüzel kişilerin idari, mali, hukuki ve teknik işlemleri ile personeli, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ve bu Kanunun verdiği yetkiye dayanarak kendileri ile sözleşme yapılmış şahıslar hakkında teftiş, inceleme ve soruşturma yapmak.

3) Yürütülen teftiş, inceleme ve soruşturmanın gerektirdiği hallerde 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun uygulandığı işyerleri ile gerçek veya tüzel kişiler nezdinde inceleme yapmak, her türlü bilgi, belge ve kayıtları istemek.

4) Kanun, kanun hükmünde kararname, tüzük ve yönetmeliklerde gösterilen ve Başkan tarafından verilen teftiş hizmetleri ile ilgili benzer görevleri yapmak.

Teftiş Kurulu Başkanlığının kuruluş, görev, yetki, sorumluluk, çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

B- Sigorta Teftiş Kurulu Başkanlığı: Sigorta Teftiş Kurulu, Başkan adına aşağıdaki görevleri yapar:

1) Sosyal sigortalar mevzuatı ile ilgili çalışmalar yapmak ve uygulanmasını denetlemek.

2) Sigorta müfettişleri tarafından sosyal sigortalar mevzuatı ile ilgili olarak yapılan teftiş, kontrol, denetleme, inceleme ve soruşturma sonucu düzenlenen raporların sonuçlarını takip etmek.

3) İşveren nezdinde işle ilgili her türlü kayıt ve belgeleri incelemek, ilgililerden bilgi istemek ve toplamak.

4) İşin yürütülmesi için gerekli olan asgari işçilik miktarını saptamak.

5) Diğer teftiş kurullarının yetkileri saklı kalmak kaydıyla, sigorta müfettişlerinin 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile ilgili olarak yaptıkları teftiş, kontrol, denetleme, inceleme ve soruşturma çalışmaları ve işlemlerini denetlemek, soruşturmalarını yürütmek.

6) Kanun, kanun hükmünde kararname, tüzük ve yönetmeliklerde gösterilen ve Başkan tarafından verilen sosyal sigortalar mevzuatı ile ilgili benzer görevleri yapmak.

Sigorta Teftiş Kurulu Başkanlığının kuruluş, görev, yetki, sorumluluk, çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

C- Hukuk Müşavirliği: Hukuk Müşavirliğinin görevleri şunlardır:

1) Başkanlıkça veya merkez birimleri tarafından Başkanlık kanalıyla tevdi edilecek hukuki konular hakkında mütalaa beyan etmek ve hukuki konular ile ilgili işlemleri yapmak.

2) Kurum tarafından veya Kurum aleyhine açılan davalarla icra takiplerinin her derecede takip ve sonuçlandırılmasını sağlamak.

3) Kurum hizmetlerine ait ilgili birimler tarafından hazırlanacak kanun, tüzük, yönetmelik tasarılarıyla, tip sözleşme tasarılarını inceleyerek görüş bildirmek.

Hukuk Müşavirliği teşkilatında çalışanlar hakkında 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye

Verilecek Ücreti Vekalet Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Hukuk Müşavirliğinin kuruluş, teşkilat, görev, yetki, sorumluluk, çalışma usul ve esasları ile vekalet ücretinin dağıtımının usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

D- Finansman, Aktüerya ve Planlama Daire Başkanlığı: Finansman, Aktüerya ve Planlama Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) Kurumun varlıklarının ve kaynaklarının bu Kanunda ve çıkarılacak yönetmelikte belirtilen, Kurum gelirlerinin değerlendirilmesi esaslarına göre verimli bir biçimde değerlendirilmesini sağlamak.

2) Genel müdürlüklerin gelir ve gider dengelerini gözeterek kısa, orta ve uzun vadeli projeksiyonlarını ayrı ayrı yapmak, Kurumun finansman ihtiyacının karşılanması için kurum ve kuruluşlar nezdinde gerekli işlemleri yürütmek.

3) Finansman yönetiminde alınacak kararların oluşumuna katkıda bulunmak üzere yurt içi ve yurt dışında meydana gelen gelişmeleri incelemek ve mali piyasalar hakkında konsolide raporlar düzenleyerek, bu konularda çalışmalara katılmak ve mütalaa vermek, ulusal ve uluslararası kuruluşlara üyelikten doğan işlerin yürütülmesini koordine etmek, gerekli raporları hazırlamak.

4) Finansman, aktüerya ve Kurumun diğer faaliyetleri ile ilgili her türlü istatistiki bilgiyi toplamak, derlemek, değerlendirmesini yapmak, bilgileri ve değerlendirme sonuçlarını ilgili birimlere bildirmek.

5) Kurumun kısa, orta ve uzun vadede demografik ve finansman yönünden aktüeryal esaslara göre projeksiyonlarını yapmak ve sonuçlarını değerlendirerek takip eden yılın en geç Eylül ayı içinde rapora bağlamak.

6) Kurumun finansman kaynakları ile Kurumca yapılmakta olan yardımlardan yararlanma şartları ve yardım miktarları arasındaki dengeyi inceleyerek teknik bilanço yapı hazırlamak, hizmetlerde verimliliği ve etkinliği artırmaya yönelik araştırmalar yapmak, gelişmeleri izlemek, rapor hazırlamak.

7) Taşra teşkilatı birimlerinin kurulması ve kapatılması ile ilgili iş ve işlemleri koordine etmek.

8) İlgili birimlerle gerekli koordinasyonu sağlayarak Kurumun yıllık ve beş yıllık yatırım programını belirlemek.

9) Kurumun çalışma alanları ile ilgili mevzuat çalışmalarında koordinasyonu sağlamak.

10) Kurum faaliyetleri ile ilgili ortalama birim maliyetlerini hesaplamak.

11) Planlama ve koordinasyon konularında verilen benzer görevleri yerine getirmek, yıllık çalışma programlarının yürütülmesini takip etmek.

12) Başkan tarafından verilen benzer görevleri yapmak.

Finansman, Aktüerya ve Planlama Daire Başkanlığının çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

E- Muhasebe ve Mali İşler Daire Başkanlığı: Muhasebe ve Mali İşler Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) Kurumun varlıklarının, alacaklarının, öz kaynaklarının, gelirleri ve giderlerinin, yönetmelikle belirlenecek esaslara göre kayıtlarını tutmak.

2) Kurumun bütçesini, bilançosunu, gelir ve gider tablolarını hazırlamak, ek ödenek ve aktarma işlerini yapmak, ödenekleri merkez ve taşra birimlerine tevzi etmek.

3) İşsizlik sigortası primlerini İşsizlik Sigortası Fonuna aktarmak.

4) Kurumun her türlü ödeme ve tahsilatını yapmak.

5) Kurumca bağlanan gelir ve aylıkların ödenmesi ile tahsilat yapılması hususunda kurum ve kuruluşlarla protokol yapmak.

6) Kurumun konsolide bütçesi ile gelir ve gider cetvellerini ve bilançosunu hazırlamak.

7) Başkan tarafından verilen benzer görevleri yapmak.

F- Bilgi İşlem Daire Başkanlığı: Bilgi İşlem Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) Kurumun merkez ve taşra teşkilatının bütün hizmet ve işlemlerinin genel ve Kurum mevzuatı çerçevesinde, verimlilik ilkelerine uyulmak suretiyle hızlı ve doğru sonuç alınacak şekilde, bilgisayar destekli olarak yürütülmesini sağlayacak çalışmaları yapmak.

2) Kurumun ihtiyaç duyduğu bilgi işlem yazılımlarını yapmak, uygulama programlarını geliştirerek test etmek, bilgi işlem sistemlerinin donanım, yazılım, bakım, onarım ve iletişim alt yapısının sürekli çalışabilirliğini sağlamak.

3) Mevcut yazılım ve sistemlerin güncelleştirilmesini sağlamak ve bu sistemleri lisanslandırmak.

4) Kamu kurum ve kuruluşlarının donanım, yazılım, veri tabanı ve sistemlerinin ortak kullanımına yönelik çalışmalar yapmak.

5) Başkan tarafından verilen benzer görevleri yapmak.

G- Savunma Uzmanlığı: Savunma Uzmanlığının görevleri şunlardır:

1) Kurumun savunma ve milli seferberlik hizmet, görev ve yükümlülüklerine ait plan ve diğer çalışmaları, ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, talimat ve Sivil Olağanüstü Hal ve Savaş Hazırlıkları Planlama Direktifine göre hazırlamak, kontrol ve koordine etmek.

2) Başkan tarafından verilen benzer görevleri yapmak.

İKİNCİ KISIM

Sosyal Sigortalar Kurumu

Sigorta ve Sağlık İşleri Genel Müdürlükleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Sosyal Sigortalar Kurumu

Sigorta İşleri Genel Müdürlüğü

Teşkilat

MADDE 10 - Sosyal Sigortalar Kurumu Sigorta İşleri Genel Müdürlüğü; Genel Müdür, üç genel müdür yardımcısı ile ana ve yardımcı hizmet birimleri ile taşra teşkilatlarından oluşur.

Genel Müdür, Genel Müdürlüğün bütün işlerini ilgili mevzuata göre Başkanın gözetiminde yürütür. Genel Müdür, genel müdür yardımcıları, merkez ve taşra teşkilatı yöneticileri kendilerine verilecek yetki dahilinde Başkanlığın kanuni temsilcisi olup, adli ve idari makamlar ile gerçek ve tüzel kişilere karşı Kurumu temsil ederler.

Ana hizmet birimleri

MADDE 11 - A) Sigorta Primleri Daire Başkanlığı: Sigorta Primleri Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ve diğer kanunlarla Sosyal Sigortalar Kurumuna verilen görevlerden işveren işlemleri, sigorta primleri takip ve tahsilatı ile benzer işlemleri yürütmek.

2) Genel Müdür tarafından verilen benzer görevleri yapmak.

B) Tahsisler Daire Başkanlığı: Tahsisler Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu ve diğer kanunlarla Sosyal Sigortalar Kurumuna verilen görevlerden sigortalı, emekli ve hak sahiplerinin tahsis ve benzeri işlemlerini yürütmek.

2) Genel Müdür tarafından verilen benzer görevleri yapmak.

C) Kısa Vadeli Sigortalar Daire Başkanlığı: Kısa Vadeli Sigortalar Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu ve diğer kanunlarla Sosyal Sigortalar Kurumuna verilen görevlerden iş kazaları ile meslek hastalıkları, hastalık ve analık sigortaları ve benzeri konularla ilgili işlemleri yürütmek.

2) Genel Müdür tarafından verilen benzer görevleri yapmak.

D) Yurtdışı İşçi Hizmetleri Daire Başkanlığı: Yurtdışı İşçi Hizmetleri Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) Sosyal güvenlik sözleşmesi yapılmasına ilişkin hazırlık ve tadil çalışmalarını yürütmek, ikili ve çok taraflı sözleşmeleri uygulamak, gerekli hallerde yabancı ülkelerce gönderilen aylık veya toplu ödemelerin Kurum aracılığıyla ilgililere ödenmesini sağlamak, yurt dışı hizmet borçlanması, tahsis ve benzeri işlemleri yürütmek.

2) Genel Müdür tarafından verilen benzer görevleri yapmak.

Yardımcı hizmet birimleri

MADDE 12 - A) Personel ve Eğitim Daire Başkanlığı: Personel ve Eğitim Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) Genel Müdürlüğün personel politikasını belirlemek.

2) İnsan kaynakları planlamasını yapmak.

3) Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık İşleri Genel Müdürlüğü hariç, personelin atama, nakil, terfi, emeklilik, disiplin, sicil ve her türlü özlük işlemlerini yürütmek, bu konularla ilgili bilgileri Kurumun ilgili birimlerinden toplamak.

4) Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık İşleri Genel Müdürlüğü hariç, diğer personelin kadrolarının dağıtım, tahsis ve tenkisini yapmak.

5) Kurum hizmetlerinin kalite esaslarına uygun olarak yürütülmesi için gerekli çalışma ve araştırmaları yapmak, Genel Müdürlük personelinin eğitim planlamasını yapmak ve eğitim hizmetleri ile ilgili işlemleri yürütmek.

6) Kurumun çalışma konuları ile ilgili bilimsel yayınları takip ve teşvik etmek.

7) Kurum çalışma konuları ile ilgili yurt içi ve yurt dışı bilimsel faaliyetlere Kurum personelinin katılımı işlemlerini yürütmek.

8) Genel Müdür tarafından verilen benzer görevleri yapmak.

B) Emlak Daire Başkanlığı: Emlak Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) Kurumun Sağlık İşleri Genel Müdürlüğünün kullanımı dışındaki inşaatları için müteahhitlik ve mühendislik hizmetlerini yürütmek, mimari ve etüt projeleri hazırlamak veya hazırlatmak.

2) Kurumun Sağlık İşleri Genel Müdürlüğünün kullanımı dışındaki mevcut bina ve tesisler ile tesisat ve sistemlerin tadilatını, yenilenmesini, bakımını, küçük ve büyük onarımını yapmak veya yaptırmak.

3) Kurumun Sağlık İşleri Genel Müdürlüğünün kullanımı dışındaki taşınmaz mallarının alım, satım, kiraya verme, kiralama gibi işlemleri yapmak.

4) Kuruma ait gayrimenkullerin yıllık envanterini yararlanmaya hazır ve güncel halde bulundurmak.

5) Kurum gayrimenkullerinin muhafazası, işletilmesi ve değerlendirilmesi için gerekli tedbirleri almak, politikalar geliştirmek.

6) Genel Müdür tarafından verilen benzer görevleri yapmak.

C) Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı: Destek Hizmetleri Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) Başkanlık ve Genel Müdürlüğün gayrimenkul dışındaki her türlü mal ve hizmet ihtiyacının temini, depolanması ve dağıtımı ile ilgili hizmetleri yürütmek.

2) Genel Müdürlüğün sigorta giderleri hariç diğer harcamalarına ilişkin finansman ihtiyacını tespit ederek Muhasebe ve Mali İşler Daire Başkanlığı ile gerekli koordinasyonu sağlamak.

3) Kurumun sosyal hizmetler, sosyal tesisler ve lojman tahsisleri ile ilgili işlerini yürütmek.

4) Genel Müdürlüğün donanım, yazılım ve benzeri bilgi işlem ihtiyaçlarını tespit ederek Bilgi İşlem Daire Başkanlığına bildirmek.

5) Basın ve yayın hizmetleri ile evrak, haberleşme, dosyalama ve arşiv hizmetlerini yürütmek.

6) Halkla ilişkiler hizmetlerini yürütmek.

7) Başkanlığın ve Sigorta İşleri Genel Müdürlüğünün ayniyat işlemlerini yürütmek.

8) Genel Müdür tarafından verilen benzer görevleri yapmak.

İKİNCİ BÖLÜM

Sosyal Sigortalar Kurumu

Sağlık İşleri Genel Müdürlüğü

Teşkilat

MADDE 13 - Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık İşleri Genel Müdürlüğü; Genel Müdür, üç genel müdür yardımcısı ile ana ve yardımcı hizmet birimleriyle taşra teşkilatından oluşur.

Genel Müdür, Genel Müdürlüğün bütün işlerini ilgili mevzuat hükümlerine göre Başkanın gözetiminde yürütür. Genel Müdür, genel müdür yardımcıları, merkez ve taşra teşkilatı yöneticileri, kendilerine verilecek yetki dahilinde Başkanlığın kanuni temsilcisi olup, adli ve idari makamlar ile gerçek ve tüzel kişilere karşı Kurumu temsil ederler.

Ana hizmet birimleri

MADDE 14 - A) Tedavi Hizmetleri ve Maluliyet Daire Başkanlığı: Tedavi Hizmetleri ve Maluliyet Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) Kurumun sağlık ve tedavi hizmetleri politikasını belirlemek, uygulamak ve bu konularda danışmanlık hizmeti vermek, görüş bildirmek.

2) Sigortalılara, sağlık yardımlarının veriliş usul ve esaslarını belirlemek, Kurum içi ve dışı sağlık tesisleri arasında hasta sevk zinciri oluşturmak ve bu amaçla sağlık hizmeti basamaklarını belirlemek.

3) Yeni sağlık tesislerinin açılması veya sağlık tesislerinin kapatılması ile ilgili çalışmaları yürüterek, Genel Müdürlüğe teklifte bulunmak.

4) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 124 üncü maddesi doğrultusunda koruyucu sağlık hizmetleri ile ilgili tedbirleri almak, uygulama usul ve esaslarını belirlemek, Kurum imkanları ölçüsünde hak sahiplerine ana çocuk sağlığı hizmetlerini sunmak.

5) Kurumun ilaç politikasını ilaç ve Eczacılık Daire Başkanlığı ile birlikte belirlemek.

6) Genel Müdürlüğün merkez ve taşra teşkilatının ihtiyaç duyduğu her türlü tıbbi araç, gereç, alet ve cihazın standartlarını belirlemek.

7) Tıp teknolojisindeki gelişmeleri izleyerek Kurum sağlık tesislerinin ihtiyaç duyduğu tıbbi araç, gereç, alet ve cihazı belirlemek ve kullanımına ilişkin temel kıstasları tespit etmek.

8) Sigortalıların ve hak sahiplerinin maluliyetleri ile sigortalıların iş kazası ve meslek hastalığına bağlı meslekte kazanma gücünü hangi oranda yitirdiklerini tespit etmek, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kuruluna yapılan itirazlara ilişkin işlemleri takip etmek.

9) Sağlık personelinin doktora, uzmanlık ve yan dal uzmanlık işlemlerini yürütmek.

10) Genel Müdür tarafından verilen benzer görevleri yapmak.

B) Sağlık Hizmetleri Satınalma Daire Başkanlığı: Sağlık Hizmetleri Satınalma Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) Her türlü sağlık kuruluşu ve kişilerden sağlık hizmeti satın alınması ile ilgili protokoller hazırlamak, Genel Müdürün teklifi ve Yönetim Kurulunun onayı ile yürütülmesini sağlamak.

2) Kuruma bağlı sağlık kuruluşlarından, sigortalı ve hak sahipleri dışındaki kişi ve kuruluşlara, sağlık hizmeti verilmesi ile ilgili usul ve esasları tespit ederek uygulanmasını sağlamak.

3) Kurumca sunulan sağlık hizmetleri ile ilgili ücret tarifelerini hazırlamak ve uygulamak.

4) Hizmet satın alınan kuruluşların hizmet üretimlerini, hazırlanan sözleşmeler çerçevesinde nitelik ve nicelik yönünden denetlemek.

5) Genel Müdür tarafından verilen benzer görevleri yapmak.

C) İlaç ve Eczacılık Daire Başkanlığı: İlaç ve Eczacılık Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) Kurumun ilaç ve eczacılık politikasını Tedavi Hizmetleri Daire Başkanlığı ile birlikte belirlemek ve uygulamak.

2) Sağlık tesislerinde eczane açmak ve mevzuata uygun olarak işletmek, gerekli görülen hallerde Kurum dışı eczanelerle sözleşme imzalamak üzere çalışmalar yapmak ve yürütülmesini sağlamak.

3) Yurt içi ve yurt dışı ilaç alımları ile ilgili her türlü iş ve işlemleri yürütmek.

4) Genel Müdür tarafından verilen benzer görevleri yapmak.

Yardımcı hizmet birimleri

MADDE 15 - A) Malzeme, Satınalma ve İdari İşler Daire Başkanlığı: Malzeme, Satınalma ve İdari İşler Daire Başkanlığının görevleri şunlardır: Genel Müdürlüğün;

1) Merkez ve taşra teşkilatlarının gayrimenkul dışındaki her türlü mal ve hizmet ihtiyacını yurt içi ve yurt dışından satın almak veya finansal kiralama yoluyla temin etmek, depolamak ve dağıtmak, lojman tahsis işlemlerini yürütmek.

2) Her türlü tıbbi araç, gereç, alet ve cihazın; bakım, onarım, yenileme, kullanım dışı bırakma, imal, tadil ve benzeri işlemlerini yapmak.

3) Basın, yayın hizmetleri ile evrak, haberleşme, dosyalama, arşiv ve ayniyat hizmetlerini yürütmek.

4) Halkla ilişkiler hizmetlerini yürütmek.

5) Sağlık kuruluşlarının; hizmet kapasitesi, hizmet sunumu, personel altyapısına ilişkin istatistikleri derlemek ve maliyet analizleri çalışmalarını yapmak.

6) Finansman ihtiyacını tespit ederek, Finansman, Aktüerya ve Planlama Daire Başkanlığı ve Muhasebe ve Mali İşler Daire Başkanlığı ile gerekli koordinasyonu sağlamak.

7) Donanım, yazılım ve benzeri bilgi işlem ihtiyaçlarını tespit ederek Bilgi İşlem Daire Başkanlığına bildirmek.

8) Genel Müdür tarafından verilen benzer görevleri yapmak.

B) Personel Eğitim ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı: Personel Eğitim ve Sosyal İşler Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) Genel Müdürlüğün personel politikasını belirlemek.

2) İnsan kaynakları planlamasını yapmak.

3) Personelin atama, nakil, terfi, emeklilik, disiplin sicil ve her türlü özlük işlemlerini yapmak.

4) Genel Müdürlüğün kadrolarının dağıtım, tahsis ve tenkisini yapmak.

5) Kurum hizmetlerinin kalite esaslarına uygun olarak yürütülmesi için gerekli çalışma ve araştırmaları yapmak, Genel Müdürlük personelinin eğitim planlamasını yapmak ve eğitim hizmetleri ile ilgili işlemleri yürütmek.

6) Kurumun çalışma konuları ile ilgili bilimsel yayınları takip ve teşvik etmek.

7) Kurum çalışma konuları ile ilgili yurt içi ve yurt dışı bilimsel faaliyetlere Kurum personelinin katılımı işlemlerini yürütmek.

8) Genel Müdür tarafından verilen benzer görevleri yapmak.

C) İnşaat Daire Başkanlığı: İnşaat Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

1) Genel Müdürlüğün kullanımındaki inşaatları için müteahhitlik ve mühendislik hizmetlerini yürütmek, mimari ve etüt projeleri hazırlamak veya hazırlatmak.

2) Genel Müdürlüğün kullanımındaki mevcut bina ve tesisler ile tesisat ve sistemlerin tadilatını, yenilenmesini, bakımını, küçük ve büyük onarımını yapmak veya yaptırmak.

3) Genel Müdürlüğün kullanımındaki taşınmaz malların satım, kiraya verme, kiralama işlemlerini yapmak, ihtiyaç duyulan taşınmazların alım ve kiralama işlemlerini yürütmek.

4) Genel Müdürlüğün kullanımındaki gayrimenkullerin muhafazası, işletilmesi, kiralınması ve değerlendirilmesi için gerekli işlemleri yapmak.

5) Genel Müdür tarafından verilen benzer görevleri yapmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Taşra Teşkilatı

Taşra teşkilatı

MADDE 16 - Kurumun taşra teşkilatı; illerde, sigorta il müdürlükleri, gerekli görülen illerde sağlık işleri il

müdürlükleri ile bunlara bağlı sigorta ve sağlık kuruluşlarından oluşur.

Sigorta kuruluşları; sigorta müdürlükleri, hukuk işleri sigorta müdürlükleri, inşaat-emlak sigorta müdürlükleri, satınalma sigorta müdürlükleri, ihtiyarlık sigorta müdürlükleri, huzurevi müdürlükleri ve ödeme-irtibat bürolarıdır.

Sağlık kuruluşları; eğitim hastaneleri, bölge hastaneleri, hizmet hastaneleri, ihtisas hastaneleri, özel dal hastaneleri, meslek hastalıkları hastaneleri, ağız-diş sağlığı merkezleri, dispanserler, sağlık istasyonlarıdır. Sağlık işleri il müdürlüğü olan yerlerde sağlık kuruluşları bu müdürlüğe bağlıdır. Diğer yerlerde sağlık istasyonları ve dispanserler yetkili kılınan hastaneye, bunların dışındaki sağlık tesisleri ise doğrudan Genel Müdürlüğe bağlıdır.

Aktif sigortalı sayısı 30.000 (otuzbin) ve üzerinde olan yerlerde ihtiyaç halinde sigorta müdürlüğü kurulabilir, bunlara bağlı daimi ve geçici bürolar kurulabilir.

Sosyal Sigortalar Kurumu taşra teşkilatı ve bağlı birimlerinin kuruluş, görev, çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Taşra teşkilatı ekli (II) sayılı şemada gösterilmiştir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Personel, Atama Usul ve Şartları

BİRİNCİ BÖLÜM

Personel, Kurumun Kadroları, Disiplin ve Sicil İşlemleri

Personel statüsü

MADDE 17 - Kurum hizmetleri memurlar, işçiler ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/B maddesi ve 506 sayılı Kanunun 123 üncü maddesine göre sözleşmeli olarak çalıştırılan personel eliyle yürütülür.

Kurumda çalışan memurlar hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri ile 6245 sayılı Harcırah Kanunu ve sosyal güvenlikleri bakımından 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanır.

Yönetim giderlerinden karşılanmak üzere her yıl Kurumun memur statüsündeki kadrolu personeline asgari ücretten az olmamak üzere kendi aylıkları (gösterge, ek gösterge dahil) tutarında, iki ikramiye verilir.

Sağlık tesislerinde, ihtiyaç duyulması halinde, mesai saatleri dışında sağlık hizmetlerinin yürütülebilmesi için sağlık hizmetleri sınıfı personeline ve hizmetin idamesi için gerekli görülen diğer personele gönüllülük esasına dayanarak, ek çalışma yaptırılabilir. Bu çalışma esnasında sunulacak sağlık hizmetlerinden yararlanacak hastalardan, bu hizmetler karşılığında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun ek 3 üncü maddesinin son fıkrasına göre alınacak katkı paylarının dağıtımı ile bu çalışmanın usul ve esasları Kurum Yönetim Kurulu kararı ile belirlenir.

Ödenecek bu tutar, bu maddenin beşinci fıkrasında belirtilen azami oranların hesabında dikkate alınır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre alınan ilaç, protez, araç ve gereç katkı paylarından, muayene ücreti ve tedavi gelirleri ile mesai saatleri dışındaki muayene ücretlerinden oluşan işletme gelirlerinden, Kuruma bağlı ya da sahibi veya ortağı bulunduğu her türlü müessese ve işletmelerden elde edilen kar paylarından ve ilaç faturalarının ödenmesinden sağlanan iskonto gelirlerinden oluşan toplam gelirlerden %10'u idari ve sağlık tesislerinin acil ihtiyacı olan mal ve hizmet alımları ile bakım ve onarımlarına, geriye kalan %90'ı da Kurumda fiilen çalışan Kurumun kadrolu personeli ve sözleşmeli ile kadrosu başka kamu kuruluşlarında olup, Kurumda fiilen çalışan uzman tabip, tabip, eczacı, anestezi ve röntgen teknisyenleri ve Bakanlık merkez teşkilatında sadece Bakan onayı ile görevlendirilen kadrolu kurum personeline en yüksek Devlet memuru (ek gösterge dahil) brüt aylığının %175'ini geçmemek üzere ek ödeme yapılır. Yapılacak ek ödemelerden damga vergisi hariç, herhangi bir vergi kesintisi yapılmaz. Ancak, sözleşmeli olarak çalışan sağlık personeli ile sağlık hizmetleri ve yardımcı sağlık hizmetleri sınıfına dahil kadrolarda çalışan personele yapılacak ek ödeme tutarı, bu sınırın dört katını geçemez. Görev yapılan birim ve iş hacmi, görev mahalli, görevin önem ve güçlüğü, personelin sınıfı, kadro unvanı, derecesi ve atanma biçimi, serbest çalışıp çalışmadığı gibi kriterler göz önünde bulundurularak yapılacak ek ödeme tutarları ile ödemeye ilişkin diğer usul ve esaslar Kurum Yönetim Kurulu kararı ile belirlenir. Serbest çalışan sağlık personeline ödenecek ek ödeme oranı %175'i geçemez.

Fazla çalışma gerektiren her türlü Kurum işleri için çalışma saatleri dışında görevlendirilecek personele (1, 2 ve 3 üncü derece yönetici kadrolarında bulunanlar dahil) fazla çalışma yaptırılabilir. Sağlık tesislerinde icap nöbeti tutan sağlık personeli, nöbet süresince sağlık tesisinde fiili olarak çalıştığı sürece fazla mesai ücretinden yararlanır. Fazla çalışma ücreti ve fazla mesainin yaptırılması ile ilgili diğer hususlar Kurum Yönetim Kurulu kararı, Bakanlığın teklifi üzerine, Bakanlar Kurulunca tespit edilir.

Kurum memurları ve hizmetlileri sorumlulukları bakımından 765 sayılı Türk Ceza Kanununun uygulanmasında Devlet memuru sayılır. Kurum memurları hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun 7 nci maddesinin (7) numaralı bendi uyarınca kurulacak müessese, işletme, ortaklık veya şirketlerin personeli özel hukuk hükümlerine tabi olup, bunlar hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uygulanmaz.

Kadroların tespit, ihdas, kullanımı ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre düzenlenir.

Kurum personelinin atama, çalışma, hak ve yükümlülükleri, ödenecek ikramiyeler ile diğer hususların usul ve esasları çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

Kurumda memur statüsünde çalışan personelin disiplin ve siciline ilişkin işlemleri yönetmeliklerle düzenlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Atanma Usul ve Şartları

Atanma usul ve şartları

MADDE 18 - A) Başkan, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı ve Daire Başkanı; en az dört yıllık eğitim veren fakülte veya yüksek okullar ile bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından onaylanmış yabancı fakülte veya yüksek okullardan mezun olanlar arasından 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri çerçevesinde müşterek kararname ile atanırlar. Teftiş Kurulu Başkanı; Kurul içindeki başmüfettiş veya müfettişlerden, Sigorta Teftiş Kurulu Başkanı; sigorta başmüfettişleri veya sigorta müfettişlerinden, kendi Kurullarında en az on yıl fiili müfettişlik hizmeti bulunanlar arasından müşterek karamame ile atanır. Birinci Hukuk Müşaviri Kurumda veya Kurum dışında en az on yıl fiili hizmeti bulunan hukuk müşavirleri veya avukatlar arasından müşterek karamame ile atanır. Hukuk müşavirleri; Kurumda veya Kurum dışında en az on yıl fiili hizmeti bulunan avukatlar arasından, Başkanın teklifi, Yönetim Kurulunun kararı ile atanır. Hukuk işleri sigorta müdür ve müdür yardımcısı; Kurumdan veya Kurum dışından avukatlar arasından Başkanın teklifi, Yönetim Kurulunun kararı ile atanır.

B) Diğer Kurum personelinden, 1-4 dereceli yönetici kadrolara atanacaklar, Başkanın teklifi üzerine Yönetim Kurulunca, bunların dışındaki Kurum personelinden doğrudan Başkana bağlı birimdekiler Başkan tarafından, sigorta ve sağlık işleri genel müdürlüklerindeki ise ilgili Genel Müdürün teklifi ve Başkanın onayı ile atanırlar.

C) Kurumda müfettiş yardımcısı, sigorta müfettiş yardımcısı kadrolarına atanacaklarda 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan şartlara ek olarak, yönetmeliklerinde belirtilen en az dört yıllık eğitim veren fakülteler ile bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından onaylanmış yabancı fakülte veya yüksek okullardan mezun olmak, yapılacak özel yarışma sınavında başarılı olmak, sınavın yapılacağı yılın ilk gününde otuz yaşını doldurmamış olmak şartları aranır.

D) Müfettiş yardımcısı ve sigorta müfettiş yardımcısı olarak en az üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak kaydıyla açılacak yeterlik sınavlarında başarı gösterenler, müfettiş, sigorta müfettişi kadrolarına atanırlar. Girdikleri yeterlik sınavında başarısız olanlar ile olumlu sicil alamayanlar veya yeterlik sınavına girmeye hak kazandığı halde geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayan müfettiş yardımcısı ve sigorta müfettiş yardımcısı unvanlarını kaybederler ve durumlarına uygun diğer kadrolara atanırlar. Müfettiş yardımcısı ile sigorta müfettiş yardımcısı seçilme yöntemleri, atanma şartları ve yeterlik sınavları ile çalışma usul ve esasları yönetmelikler ile düzenlenir.

E) Kurum, merkez teşkilatında sosyal sigorta uzman ve uzman yardımcısı çalıştırabilir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilen şartlara sahip, Kurumun ihtiyaç duyduğu alanlarda en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olanlar arasında yapılacak özel yarışma sınavı sonucunda başarılı bulunanlar sosyal sigorta uzman yardımcısı kadrolarına atanırlar. Sosyal sigorta uzman yardımcılığına atananlar, bu görevde en az üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak kaydıyla açılacak yeterlik sınavında

başarılı olmaları halinde sigorta uzmanı unvanını alırlar. Yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazandığı halde geçerli mazereti olmaksızın sınava girmeyenler, üst üste iki defa yapılacak sınavda başarılı olamayanlar ve olumlu sicil alamayanlar bu unvanlarını kaybederler ve durumlarına uygun başka kadrolara nakledilirler. Sosyal sigorta uzman ve uzman yardımcılarının seçilme yöntemleri, atanma şartları ve yeterlik sınavları ile çalışma usul ve esasları yönetmelik ile belirlenir.

F) Kurum, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 130 uncu maddesinde belirtilen görevleri yerine getirmek üzere, sigorta yoklama memurları çalıştırabilir. Bunların nitelikleri, Kurum memurları arasından seçilme ve atanmaları ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

G) Kurum personelinin yer değiştirme, görevde yükselme usul ve esasları Bakanlar Kurulunun bu konularla ilgili genel düzenlemeleri çerçevesinde yönetmeliklerle belirlenir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Gelirler, Giderler ve Değerlendirilme

Kurum gelirleri, giderleri ve gelirlerin değerlendirilmesi

MADDE 19 - 1. Kurumun gelirleri şunlardır:

a) Sosyal Sigortalar Kurumu Sigorta İşleri Genel Müdürlüğünün gelirleri:

1) Prim gelirleri.

2) Menkul kıymet gelirleri.

3) Kurumun sahibi veya ortağı bulunduğu müessese ve işletmelerden, iştiraklerden ve bağlı işletmelerden elde edilecek her türlü gelirler.

4) Genel bütçeden yapılacak yardımlar.

5) Gayrimenkul satış ve kira gelirleri.

6) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 140 ıncı maddesine göre tahsil edilen gelirler.

7) Gerçek veya tüzel kişiler tarafından yapılan bağış ve vasiyetler, Kurumca hazırlanan standart form, bilgi taşımaya ve kontrole yönelik araç ve sistemler ile teknolojinin gelişmesiyle uygulamaya girecek manyetik, elektronik veya benzeri araç ve sistemlerin satışından elde edilecek gelirler.

8) Gelirlerin nemalandırılmasından elde edilecek gelirler.

9) Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık İşleri Genel Müdürlüğünce aktarılabilecek kaynaklar.

10) Diğer gelirler.

b) Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık İşleri Genel Müdürlüğünün gelirleri:

1) Sosyal Sigortalar Kurumu Sigorta İşleri Genel Müdürlüğünce aktarılabacak kısa vadeli sigorta kolları primleri.

2) Genel bütçeden yapılacak yardımlar.

3) Menkul kıymet gelirleri.

4) Sağlık tesislerinde verilen sağlık hizmeti nedeniyle elde edilen her türlü gelirler.

5) Gerçek veya tüzel kişiler tarafından yapılan bağış ve vasiyetler, Kurumca hazırlanan standart form, bilgi taşımaya ve kontrole yönelik araç ve sistemler ile teknolojinin gelişmesiyle uygulamaya girecek manyetik, elektronik veya benzeri araç ve sistemlerin satışından elde edilecek gelirler.

6) Gelirlerin nemalandırılmasından elde edilecek gelirler.

7) Gayrimenkul kira ve işletme gelirleri.

8) Diğer gelirler.

2. Sosyal Sigortalar Kurumunun gelirlerinin değerlendirilmesi: Kurumun elde ettiği her türlü gelirlerin, riskin dağıtılması ilkesi ve basiretli yönetim kurallarına göre Kurum lehine en yüksek getiriye sağlayacak şekilde yönetilmesi esastır. Kurum gelirleri ve zorunlu ödemeler için bulundurulması gereken nakit ve benzeri varlıkların değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar Kurum, Bakanlık, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, T.C. Merkez Bankası ve Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığının müştereken hazırlayacakları ve Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

3. Kurumun giderleri şunlardır:

a) Sosyal Sigortalar Kurumu Sigorta İşleri Genel Müdürlüğünün giderleri:

1) Sosyal sigorta giderleri.

2) Genel yönetim giderleri.

3) Faiz giderleri.

4) Diğer giderler.

b) Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık İşleri Genel Müdürlüğünün giderleri;

1) Sosyal Sigortalar Kurumu Sigorta İşleri Genel Müdürlüğünce yapılan sigorta primleri takip ve tahsil hizmetlerine karşılık ilgili genel müdürlüğe yapılan aktarımlar.

2) Sağlık tesisleri giderleri.

3) Kurum dışından satın alınan sağlık hizmetleri giderleri.

4) Genel yönetim giderleri.

5) Faiz giderleri.

6) İş kazaları ile meslek hastalıkları, hastalık ve analık sigortasından yapılan sigorta yardımları.

7) Diğer giderler.

4. Kurumun sahibi bulunduğu gayrimenkullerin kira artış oranları, her yıl Maliye Bakanlığınca belirlenen kira artış oranlarından az olmamak üzere rayiç veya emsal değerle belirlenir.

Süresi içinde ödenmeyen gelirler Kurum alacağına dönüşür ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 80 inci maddesine göre gecikme zammı tatbik edilir. Kurum alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesi hariç, diğer maddeleri uygulanır.

Kurum giderlerini artıracak borçlanma veya diğer herhangi bir yasal düzenleme yapılırken, bu düzenlemenin Kuruma getireceği mali yükü karşılayacak kaynağın gösterilmesi zorunludur.

BEŞİNCİ KISIM

Çeşitli ve Geçici Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Kadrolar ve kadro cetvelleri

MADDE 20 - A) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun:

1) 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün (A/11) numaralı bendine "Gümrük Uzman Yardımcıları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sosyal Sigorta Uzman Yardımcıları", "Gümrük Uzmanlığına" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sosyal Sigorta Uzmanlığına," ve "Diyanet İşleri Başkanlığı Müfettiş Yardımcıları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı Müfettiş Yardımcıları ve Sigorta Müfettiş Yardımcıları",

2) "Zam ve Tazminatlar" başlıklı 152 nci maddesinin, "İl-Tazminatlar" bölümünün "A-Özel Hizmet Tazminatı" bendinin (g) alt bendine "Sosyal Sigortalar Kurumu" ibaresinden sonra gelmek üzere "Başkanlık Başmüfettişi, Müfettişi ve Müfettiş Yardımcıları", (i) alt bendine "Gümrük Uzmanları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sosyal Sigorta Uzmanları",

3) (I) sayılı ek gösterge cetvelinin 1- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı Bölümünün (c) bendine "Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanı", (g) bendine "Sosyal Sigortalar Kurumu" ibaresinden sonra gelmek üzere "Başkanlık Müfettişleri",

(h) bendine "Gümrük Uzmanları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sosyal Sigorta Uzmanları",

4) (II) sayılı ek gösterge cetvelinin (2) numaralı bendine "Genel Müdür Yardımcısı" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanına bağlı Daire Başkanları", (5) numaralı bendine "İl Müdürü" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sosyal Sigortalar Kurumu Sigorta İl Müdürü, Sosyal Sigortalar Kurumu Sigorta Müdürü, Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık İşleri İl Müdürü, Sosyal Sigortalar Kurumu Hastane Müdürü",

5) (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin (8/a) bendine "Bankalar Yeminli Murakıpları" ibaresinden sonra gelmek üzere, "Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı Müfettişleri ile Sigorta Müfettişleri",

İbareleri eklenmiştir.

B) Kadro cetvelleri: Bu Kanuna ekli (I) sayılı listelerde gösterilen kadrolar ihdas edilerek, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (III) sayılı cetvele Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı bölümü olarak eklenmiştir.

Bu Kanuna ekli (II) sayılı listede gösterilen kadrolar iptal edilerek, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (III) sayılı cetvelin Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bölümünden çıkarılmıştır.

Çeşitli hükümler

MADDE 21 - Kurumun ticaret ve işlem bağıtlarından dolayı iflas hükümleri yürümez. Kurumun alacakları Devlet alacağı derecesinde imtiyazlıdır. Kurumun malları 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu bakımından Devlet malı sayılır. Taşınır ve taşınmaz malları, bankalardaki mevduatları ile her türlü hak ve alacakları haczedilemez. Kurum her türlü dava ve icra işlemlerinde teminat yatırmak mükellefiyetinden muaftır. Kurumun malları, paraları ve para hükmündeki evrak ve senetleri ile diğer mevcutlarına karşı işlenen suçlar Devlet mallarına karşı veya Devlete ait kağıt ve belgeler üzerinde işlenen suçlardan sayılır.

Kurum ile Kuruma bağlı müessese ve işletmeler 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu hükümleri ve 832 sayılı Sayıştay Kanununa tabi değildir. Kurum, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabi olup, 4734 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan işlerde ise 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi değildir. Bu işlerin yapılması ile ilgili usul ve esaslar yönetmeliklerle düzenlenir.

Yönetim Kurulu, Başkan, genel müdürler ve diğer yöneticiler gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını astlarına devredebilir. Ancak yetki devri devreden amirin sorumluluğunu kaldırmaz.

Kurumun her türlü dava, icra ve diğer işleri, ilgili mahkeme ve makamlarda ivedilikle sonuçlandırılır.

Kurum, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunun denetimine tabidir.

Kurumun hekimleri veya sağlık kurulları tarafından ilgili sigorta kanunlarının tatbiki dolayısıyla sigortalılara verilen raporlar resmi rapor mahiyetindedir.

Kurumca belirlenecek iletişim araçları esas olmak üzere, Kurumun prim tahsilatı, tescil, tahsis ve sağlık hizmetleri uygulamaları dahil bütün işlemleri internet ve her türlü elektronik bilgi iletişim, araç ve ortamı ve benzeri araçlar üzerinden yapılır ve arşivlenir. Elektronik ortamda bilgi ve belge istenebilir veya bilgi ve belge verilir.

Kurum, faaliyetleri ile ilgili belgelerin asıllarını veya mümkün olmadığı hallerde sıhhatlerinden şüpheyi davet etmeyecek kopyalarını ve yazıların makine ile alınmış suretlerini saklamak zorundadır. Bu belgeler mikrofilm, mikrofiş şeklinde veya elektronik, manyetik veya benzeri ortamlarda saklanır.

Elektronik veya bilgi işlem ortamında yapılanlar dahil her türlü işlemlerin ve arşivlenen bilgilerin tespit ve tevsikinde Kurumun kayıtları esas alınır. Bu bilgi ve belgeler adli ve idari merciler nezdinde geçerlidir.

İnternet, elektronik ve benzeri ortamda bilgi ve belge alınıp verilmesi ve arşivleme konularına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu ve diğer kanunlarda geçen "Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü" ibaresi "Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı" olarak değiştirilmiştir.

Gayrimenkullerin satışı

MADDE 22 - Kurumun mülkiyetinde bulunan sosyal tesisler ve konutlar dahil gayrimenkulleri aşağıdaki usul ve esaslara göre satılarak değerlendirilebilir:

a) Yukarıda belirtilen kapsam dahilinde, nitelikleri itibarıyla satışa uygun gayrimenkuller Yönetim Kurulunca tespit edilir.

b) Nitelikleri itibarıyla satışına karar verilen gayrimenkuller rayiç bedelden daha düşük fiyatla satılamaz. Yönetim Kurulu bu gayrimenkullere ait rayiç değer tespitini uzman kuruluşlara yaptırabilir.

c) Gayrimenkullerin satışının açık artırma usulü ile yapılması esastır.

d) Satışların peşin veya taksitle yapılması hususu Yönetim Kurulunca ihaleden önce karara bağlanır.

e) Bu Kanuna göre satılacak gayrimenkullerle ilgili olarak ifraz ve imar planı tadil işlemleri ile kat mülkiyetine geçiş işlemleri, bu gayrimenkullerin sonradan Kurum lehine yapılacak değişiklikler hariç olmak üzere, Kurumca iktisap tarihindeki imar durumuna uygun olarak, Kurumun talebi üzerine ilgili daire ve belediyelerce ivedilikle sonuçlandırılır.

Kat mülkiyetine geçiş için, kadastro müdürlüğünce zemindeki fiili durumu tespit eden plan, vaziyet planı sayılır ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nun 12 nci maddesinin

ikinci fıkrasının (b) bendinde yazılı fotoğrafın Kurum temsilcisi tasdik edilerek, tapu müdürlüğüne talepte bulunulması halinde, başkaca bilgi, belgeye gerek bulunmaksızın taşınmaz üzerinde kat mülkiyeti tesis edilir.

Gayrimenkullerin satışına ilişkin işlemlere ait usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Muafiyetler

MADDE 23 - Kurum, diğer kanunlarda yer alan bütün muafiyet ve istisnalar saklı kalmak kaydıyla, aşağıda belirtilen:

- a) Kurumun taşınır, taşınmaz malları ile bunların alım ve satım işlemleri ve bunlardan elde edilen hak ve gelirler.
- b) Sigorta üniteleri ile sağlık tesislerinde hizmetin gerektirdiği ve Türkiye'de temini mümkün olmayan her cins makine, araç, alet ve cihazlar ile çeşitli ilaç ve hammaddelerin Kurumca ithali ve kiralınması.
- c) Kurum tarafından açılan ve Kurumun taraf olduğu davalar ve icra kovuşturmaları ile ilamları.
- d) Bu Kanunun 7 nci maddesinin (7) numaralı bendi uyarınca Kurumca kurulan müessese, işletme, ortaklık ve işbirliklerden ve Kurum ilaç ve Tıbbi Malzeme Sanayi Müessesesinden elde edilen her türlü hak ve gelirler.
- e) Satışı yapılan veya satın alınan gayrimenkullerle ilgili tüm tapu işlemleri.
- f) Kurumca yapılan bütün işlemler ve bu işlemler için ilgililere verilmesi veya bunlardan alınması gereken yazı ve belgeler ve bunların suretleri.

İlgili kanunlarda Kurumun adı ve kuruluş kanununda yazılı olmasa dahi her türlü vergi, resim, pul ve harç ile belediyelerde yürütülecek her türlü hizmet karşılığı alımdan alınan ücretler, her türlü katılma payları, Kurumun doğrudan doğruya hizmetlerinden yararlanmadığı fon ve kuruluşlara katkı paylarından muaftır.

Sosyal Sigortalar Kurumu hastanelerine yapılacak bağış ve yardımlar, yıllık beyanname ile bildirilecek gelir ve kurumlar vergisi matrahından indirilir.

Yönetmelikler

MADDE 24 - Başkanlığa doğrudan bağlı birimler ile genel müdürlüklere bağlı ana ve yardımcı hizmet birimlerinin görev ve yetkileriyle ilgili çalışma usul ve esasları, çalışma yönetmelikleri ile belirlenir. Yönetmelikler bir yıl içerisinde hazırlanarak yürürlüğe girer.

İKİNCİ BÖLÜM

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1 - A- Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce Yönetim Kuruluna seçilme gelen üyeler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki ilk olağan ya da olağanüstü genel kurul toplantısına kadar görevlerine

devam ederler. Yönetim Kuruluna atama ile gelen Başkan ve üyelerinin görevleri ise bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sona erer. Ancak bu üyeler yerlerine yeni atama yapıncaya kadar görevlerine devam ederler.

Mülga 616 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen şahsa bağlı kadrolarda bulunanlar ile bu Kanunla kadro ve görev unvanları değişenler ve Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı kurum memurlarından Kurum Başkanı, Sigorta İşleri Genel Müdürü, atama ile gelen yönetim kurulu üyeleri, genel müdür yardımcılar, Teftiş Kurulu Başkanı, Sigorta Teftiş Kurulu Başkanı, 1. Hukuk Müşaviri ve daire başkanı kadro unvanlı görevlerde bulunanların görevleri bu Kanunun yayımı tarihinde sona erer. Bunlar en geç bir yıl içerisinde durumlarına uygun boş kadrolara atanırlar. Atama işlemi yapıncaya kadar Bakanlık veya Kurum bünyesinde ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilebilirler. Bunlar, yeni bir kadroya atanıncaya kadar, eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali haklarını almaya devam ederler. Söz konusu personelin, atandıkları yeni kadroların aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali hakları toplamının net tutarı, eski kadrolarına bağlı olarak en son ayda almakta oldukları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer mali hakları toplamı net tutarından az olması halinde, aradaki fark giderilinceye kadar atandıkları kadrolarda kaldıkları sürece herhangi bir kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir. Yukarıda sayılanlar dışında kalan Kurum personelinin, kadro ve görev unvanları değişmeyenler yeni kadrolarına atanmış sayılırlar.

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü taşra teşkilatına ait kadrolar, Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığına devredilmiş sayılır.

B- Bu Kanunda belirtilen esaslara göre yeniden düzenleme yapıncaya kadar Sosyal Sigortalar Kurumuna ait hizmetler, Kanunun yayımı tarihinden önce bu görevleri yürüten merkez ve taşra teşkilatı tarafından yürütülmeye devam olunur. Bu düzenlemeler Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde tamamlanır.

C- Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar mevcut tüzük ve yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur. Bu Kanunun 19 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrasında belirtilen yönetmelik çıkarıncaya kadar Kurum gelirlerinin değerlendirilmesi konusunda mevcut uygulamaya devam edilir. Mülga 616 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye dayanılarak çıkarılan ve bu Kanuna aykırı olmayan yönetmelikler, yapılan düzenleme ve diğer işlemlerin uygulanmasına devam olunur.

D- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, başka bir işleme gerek kalmaksızın Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne ait, taşınır ve taşınmaz mallar ve haklar Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığına devredilmiş sayılır, bu işlemler her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

E- Sosyal Sigortalar Kurumunda halen sözleşmeli olarak çalışan personelden Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde memurluğa geçmek için yazılı olarak başvuranlar, öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri tavanı aşmamak kaydı ile 657 sayılı Devlet Memurları

Kanununun Ek Geçici 1, 2 ve 3 üncü maddesi hükümleri, 8.6.1984 tarihli, 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinde sayılan kuruluşlarda geçen hizmet süreleri de dikkate alınarak, derece ve kademeleri tespit edilmek suretiyle boş memur kadrolarına atanırlar.

F- 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 59 uncu maddesine göre Kurum atayacağı sağlık personelinin yer değiştirme ile atama esaslarını bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde hazırlayacağı bir yönetmelikle belirler. Bu yönetmeliğin yürürlüğe konulmasına kadar sağlık ve yardımcı sağlık personelinin atanmaları hakkında mevcut hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

G- 01.12.1993 tarihli ve 3917 sayılı Kanunla 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa eklenen Geçici 7 nci madde hükümleri çerçevesinde ilgili banka genel müdürlüğünce devralınan gayrimenkullerden satılamayanlar, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünce ilgili bankaya devredildikleri bedeller üzerinden geri alınır. Devralınan gayrimenkuller ayrıca bir ferağ işlemine gerek olmaksızın tapu sicilinde Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı adına tescil edilir.

Sosyal Sigortalar Kurumu bu gayrimenkullerin devir bedellerinin tamamını 1.12.1993 tarihli ve 3917 sayılı Kanun uyarınca açılan ikraz hesabına bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde yatırır.

İlgili banka ve Sosyal Sigortalar Kurumu bu gayrimenkuller ile ilgili yapılacak ferağ, devir, alım, satım vesaire tüm işlemler nedeniyle doğacak her türlü vergi, resim ve harçlardan muaftır.

H- Kurumca devir alınan veya devir alınacak kamu kurum ve kuruluşlarına ait sağlık tesislerinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi personel ile 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre istihdam edilen sözleşmeli personel, istekleri halinde, devire esas sözleşme tarihinden itibaren altı ay içinde yazılı olarak müracaat etmeleri halinde Kurum kadrolarına atamaları yapılır. 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre istihdam edilen sözleşmeli personelden ataması yapılanların sözleşmeli statüde geçen hizmet süreleri, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek geçici 1, 2 ve 3 üncü maddelerine göre, 458 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri dikkate alınmak suretiyle öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri tavanı aşmamak kaydıyla kazanılmış hak aylık derece ve kademelerinin tespitinde değerlendirilir. Bunların atandıkları tarihteki kadro ve pozisyonlarına ait aylık, ek gösterge, ikramiye, her türlü zam ve tazminat haklarının veya sözleşme ücretlerinin net tutarının, nakledildiği Kurumda hakedeceği aylık, ek gösterge, ikramiye, her türlü zam ve tazminat hakları ile ek ödeme tutarından fazla olması halinde aradaki fark giderilinceye kadar herhangi bir kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir.

I- Eğitim durumları itibarıyla Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı Teftiş Kurulu müfettişliğine atanma şartlarını taşıyan sigorta başmüfettişleri, sigorta müfettişleri ve sigorta müfettiş yardımcıları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde esas ve usulleri Kurum Başkanlığınca belirlenerek yapılacak sınava müracaat etmeleri ve sınavda başarılı olmaları halinde, kadro

durumları göz önünde bulundurularak Başkanlık Teftiş Kurulu başmüfettiş, müfettiş ve müfettiş yardımcılıklarına atanırlar.

Aynı hüküm Teftiş Kurulu Başkanlığından, Sigorta Teftiş Kurulu Başkanlığına geçmek isteyen başmüfettiş, müfettiş ve müfettiş yardımcıları hakkında da uygulanır.

J- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, Kurum Yönetim Kurulu kararı ile yoklama memuru olarak görevlendirilenler, sigorta yoklama memuru kadrosuna atanmak için aranılan diğer şartlara bakılmaksızın Kurumca yapılacak ilk sınava girmeye hak kazanmış sayılırlar.

K- 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre; sigorta primi, idari para cezası, sosyal yardım zammı ve bunlara bağlı gecikme zammı ve faiz borcu ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu kapsamına giren işsizlik sigortası primi ve buna bağlı gecikme zammı ve faiz borcu bulunan işverenlerin, 30.6.2003 tarihine kadar tahakkuk etmiş olan borçları, bu Kanunun yayımlandığı tarihi izleyen otuz gün içinde, Kuruma yazılı müracaat edilmesi halinde aşağıdaki şartlar dahilinde yeniden yapılandırılır.

Yeniden yapılandırılan borçların ödeme süresi içinde her ay için bir önceki aya ait Hazine Müsteşarlığınca açıklanacak Türk Lirası cinsinden iskontolu ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin aylık ortalama faizi bileşik bazda uygulanır.

Yeniden yapılandırılan borçların ödenmesinde; iş yeri, kurum ve kuruluşlar itibarıyla ve borçluların ödeme kapasiteleri dikkate alınarak işverenlerin aylık taksit tutarları, Kuruma verdikleri asıl ve ek aylık prim belgelerinde kayıtlı prime esas kazançlar toplamının %15'inden az olmayacak şekilde Kurum Yönetim Kurulunca belirlenecek oranlar esas alınarak tespit edilir.

Taksitlendirme anlaşması yapılan borçlular, tahakkuk edecek cari ay borçlarını veya taksitlendirilmiş borçlarıyla ilgili ödeme yükümlülüklerini bir takvim yılı içinde ard arda üç defa yerine getirmemeleri halinde bu Kanun hükümlerinden yararlanma hakkını kaybederler. Bu halde, kalan tutar için 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 80 inci maddesi hükmü uygulanır.

Bu fıkra hükümlerine göre yapılacak başvuru süresini otuz güne kadar uzatmaya, taksite bağlanan borçların ödeme süresini, taksit tutarlarının hesabında hangi aylara ait prim belgelerinin esas alınacağını, alınacak teminat tutarı ile bunların durumlarını değerlendirmeye ve uygulamaya ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye Kurum Yönetim Kurulu yetkilidir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 85 inci maddesine göre isteğe bağlı olarak devam eden sigortalıların, 30.06.2003 tarihi itibarıyla prim ve gecikme zammı borçlarını bu Kanunun yayımlandığı tarihi izleyen otuz gün içinde Kuruma yazılı müracaat etmeleri halinde, isteğe bağlı sigorta primi ödedikleri kazanç tutarının %15'inden az olmayacak şekilde yeniden yapılandırılan borçların ödeme süresi içinde her ay için bir önceki aya ait Hazine Müsteşarlığınca açıklanacak Türk Lirası üzerinden iskontolu ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin aylık ortalama faizi bileşik bazda uygulanmak suretiyle

Kurum Yönetim Kurulunca belirlenecek oranlar esas alınarak tespit edilir. Bu fıkra uyarınca borçlarını yeniden yapılandırma talebinde bulunan dördüncü paragraftaki yükümlülükleri yerine getiren isteğe bağlı sigortalılar hakkında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun değişik geçici 85 inci maddesinin (c) bendi hükümleri uygulanmaz. Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren otuz gün içerisinde 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun değişik 85 inci maddesinin (D) bendinin (c) alt bendine göre isteğe bağlı sigortalılığı sona erenlerden talepte bulunanlar hakkında da bu hüküm uygulanır.

ALTINCI KISIM

İlgili Kanunlarda Yapılan Değişiklikler

MADDE 25 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun değişik 2 nci maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklular hakkında yalnız iş kazası ile meslek hastalıkları, analık ve hastalık sigorta kolları uygulanır. Ancak bunlar istekleri halinde malullük, yaşlılık ve ölüm sigorta kolları bakımından bu Kanunun 85 inci maddesinde öngörülen şartları taşımaları kaydıyla isteğe bağlı sigortalı olabilirler. Bu şekilde çalıştırılanların işvereni Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu, işveren vekilleri ceza infaz kurumları ile tutukevleri iş yurtlarının sorumlu müdür ve amirleridir.

MADDE 26 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten önce" ibaresi, "en geç sigortalı çalıştırmaya başladığı tarihte" şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddenin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

İş yerinin miras yolu ile intikali halinde, yeni işveren iş yeri bildirgesini ölüm tarihinden itibaren en geç üç ay içinde doğrudan Kuruma vermek veya iadeli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür.

MADDE 27 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Meslek hastalığının tespiti

Madde 18 - Meslek hastalığı halinde, bu Kanunda yazılı yardımlardan yararlanmak için, sigortalının çalıştığı işte veya iş yerinde meslek hastalığına tutulduğunun ilgili Sosyal Sigortalar Kurumu meslek hastalıkları hastanesince düzenlenecek usulüne uygun sağlık kurulu raporu ve dayanağı tıbbi belgelerle tespit edilmesi gereklidir.

Meslek hastalığı; sigortalı olarak çalıştığı ve böyle bir hastalığa sebep olacak işten veya iş yerinden ayrıldıktan sonra meydana çıkmış ise sigortalının bu Kanunla sağlanan yardımlardan yararlanabilmesi için; eski işinden veya iş yerinden fiilen ayrılması ile hastalığın meydana çıkması arasında bu hastalık için; yönetmelikte belirtilen süreden daha uzun bir zamanın geçmemiş olması gerekir.

Ancak, meslek hastalığının klinik ve laboratuvar bulgularıyla kesinleştiği ve meslek hastalığına yol açan etkenin, iş yeri incelemesi ile kanıtlandığı hallerde, yükümlülük süresi aşılmış olsa bile, söz konusu hastalık, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun onayı ile meslek hastalığı sayılabilir.

MADDE 28 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

İşçi ve işveren sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır.

MADDE 29 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 32 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sigortalıların, bu maddenin (A), (B) ve (D) bentlerinde yazılı yardımlardan yararlanabilmeleri için, hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde en az doksan gün hastalık sigortası primi ödemiş olmaları şarttır.

MADDE 30 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 43 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Kurumdan kendi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almakta olan kadın veya erkeğin sigortalı olmayan eşi, analık halinde yukarıdaki (A), (B), (C) ve (E) bentlerinde sayılan yardımlardan yararlanırlar.

MADDE 31 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 46 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

44 ve 45 inci maddelerde gösterilen sağlık yardımlarının Kurumca veya 123 üncü madde gereğince sözleşme ya da protokol yapılmış sağlık tesislerinde doğrudan doğruya yapılmasına imkan görülmeyen yer ve hallerde, gebelik ve doğum sağlık yardımı yerine, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca onanacak ve önceden bildirilecek tarife göre maktu para yardımı yapılır. Birden fazla çocuk doğarsa, maktu doğum yardımı her çocuk sayısına göre artırılır.

MADDE 32 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 49 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Kendisi için doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün analık sigortası primi ödenmiş bulunan sigortalı kadının analığı halinde, doğumdan önceki ve sonraki sekizer haftalık sürede, çoğul gebelik halinde ise, doğumdan önceki sekiz haftaya iki haftalık süre ilave edilerek çalışmadığı her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Kadın sigortalının isteği ve doktorun onayı ile doğuma üç hafta kalıncaya kadar çalışılması halinde, çalışan süreler kadın sigortalının doğum sonrası sürelerine eklenir.

MADDE 33 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 53 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kimlerin malul sayılacağı

Madde 53 - A) 1- a) Kurum hastanelerince düzenlenecek usulüne uygun sağlık kurulu raporları ve dayanağı tıbbi belgelerin incelenmesi sonucu çalışma gücünün en az 2/3'ünü yitirdiği,

b) 34 üncü madde gereğince yapılan tedavi sonunda Kurum sağlık tesisleri sağlık kurullarınca düzenlenecek usulüne uygun rapor ve dayanağı tıbbi belgelerin incelenmesi sonucu çalışma gücünün en az 2/3'ünü yitirdiği,

c) İş kazası ve meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az %60'ını yitirdiği,

Kurumca tespit edilen sigortalı malullük sigortası bakımından malul sayılır.

2- Meslek hastalığı sonucu, meslekte kazanma gücü azalma oranının tespiti Kurumun meslek hastalıkları hastanelerince yapılır.

B) Bu Kanun kapsamında ilk defa çalışmaya başladıkları tarihte mevcut hastalık veya arızası bulunanlar bu hastalık veya arızasının malul sayılmayı gerektirecek düzeyde olmadığını Kurum veya Kurum dışındaki hastanelerden işe girmeden önce alınmış, usulüne uygun sağlık raporu ve dayanağı tıbbi belgelerle kanıtlamakla yükümlüdürler. Sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte, malul sayılmayı gerektirecek derecede hastalık ve arızalarının bulunduğu önceden veya sonradan tespit edilen sigortalılar bu hastalık veya arızaları nedeni ile malullük sigortası yardımlarından yararlanamazlar.

Bu gibi sigortalılara malullük sigortasından evvelce ödenmiş bulunan aylıklar geri alınır.

C) Bu maddenin uygulama hükümleri çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

MADDE 34 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun değişik 60 ıncı maddesinin (C) bendinin (a) ve (b) alt bentleri ile (F) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce bu Kanunun 53 üncü maddesine göre malul sayılmayı gerektirecek derecede hastalık veya arızası bulunan ve bu nedenle malullük aylığından yararlanamayan sigortalılar, yaşları ne olursa olsun en az 15 yıldan beri sigortalı bulunmak ve en az 3600 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmak şartıyla yaşlılık aylığından yararlanırlar.

b) Sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlanmaya hak kazanmış durumda olan sigortalılardan; ilgili mevzuatı uyarınca, I. derece sakatlığı olanlar yaşları ne olursa olsun en az onbeş yıldan beri sigortalı bulunmak ve en az 3600 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmak, II. derece sakatlığı olanlar yaşları ne olursa olsun en az onsekiz yıldan beri sigortalı olmak ve en az 4000 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmak, III. derece sakatlığı olanlar yaşları ne olursa olsun en az yirmi yıldan beri sigortalı olmak ve en az 4400 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaları şartıyla

yaşlılık aylığından yararlanırlar. Sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlanması dolayısıyla yaşlılık aylığına hak kazanarak yaşlılık aylığı alanlar Kurumca kontrol muayenesine tabi tutulabilir.

F) Bu Kanuna göre sigortalı olarak tescil edilmiş bulunanların, er olarak silah altında veya yedek subay okulunda geçen sürelerinin tamamını veya bir kısmını, kendilerinin veya hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları halinde ve bu Kanunun 78 inci maddesi ile belirlenen prime esas kazancın alt sınırının talep tarihindeki tutarı üzerinden hesaplanacak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerini tebliğ tarihinden itibaren altı ay içinde ödemeleri şartı ile borçlandırılır, altı ay içinde primi ödenmeyen borçlanma süreleri hizmetten sayılmaz.

Ancak Kanunla kurulmuş bulunan diğer sosyal güvenlik kuruluşları mevzuatına göre sigortalı veya iştirakçi olanlar hakkında yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmaz.

Sigortalıların grev ve lokavtta geçen süreleri, grev ve lokavtın sona ermesinden itibaren altı ay içinde kendilerinin veya hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları halinde ve bu Kanunun 78 inci maddesi ile belirlenen prime esas kazancın alt ve üst sınırları arasında olmak suretiyle, talep tarihindeki tutarı üzerinden hesaplanacak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi, tebliğ tarihinden itibaren altı ay içinde ödemeleri şartıyla borçlandırılır.

Borçlandırılan sürenin karşılığı olan gün sayısı sigortalının prim ödeme gün sayısına katılır. Bu Kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Aylık bağlanmasına askerlik, grev ve lokavt borçlanması ile hak kazanılması durumunda kendilerine, borcun ödendiği tarihi takip eden aybaşından itibaren aylık bağlanır.

MADDE 35 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 23 üncü maddesinin VII. numaralı bendi ile 68 inci maddesinin VII. numaralı bendindeki "çalışmaya" kelimesinden sonra gelmek üzere "buralardan gelir veya aylık almaya" ibaresi eklenmiş, 24 üncü maddesinin birinci fıkrası ile 71 inci maddesinin IV. numaralı bendindeki "geçimi sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen" ibareleri ile 69 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki "geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen" ibaresi " sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi çalışmayan veya 2022 sayılı Kanuna göre bağlanan aylık hariç olmak üzere buralardan her ne ad altında olursa olsun gelir veya aylık almayan" şeklinde değiştirilmiş, 68 inci maddenin (I) numaralı bendinin (C) alt bendinin (a) fıkrasında ve 71 inci maddesinin (I) numaralı bendinin (C) alt bendinde yer alan "erkek" ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 36 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Şu kadar ki, ölüm, doğum ve evlenme yardımları, yolluklar, kıdem, ihbar ve kasa tazminatları, aynı yardımlar ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca miktarları yıllar itibarıyla belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamları, sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak kazançların aylık

tutarının tespitinde nazara alınmaz. Bunların dışında her ne ad altında ödeme yapılırsa yapılsın tüm ödemeler prime tabi tutulur.

Her sigortalının prim hesabına esas tutulacak aylık kazanç toplamının bin liraya kadar olan lira kesri nazara alınmaz.

MADDE 37 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 79 uncu maddesinin birinci ve yedinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

İşveren, bir ay içinde çalıştırdığı sigortalının sigorta primleri ve destek primi hesabına esas tutulan kazançlar toplamı ve prim ödeme gün sayıları ile bu primleri gösteren ve örneği yönetmelikle belirlenen asıl veya ek belgeleri ait olduğu ayı veya dönemi takip eden ayın sonuna kadar Kuruma vermekle ve Kurumca istenilmesi halinde iş yeri kayıtlarını ibraz etmekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren bir ay içinde yazılı olarak Kuruma bildirmekle yükümlüdür. İşverenin, sigortalıyı, 4857 sayılı İş Kanununun 7 nci maddesine göre başka bir işverene iş görme edimini yerine getirmek üzere geçici olarak devretmesi halinde, sigortalıyı devir alan, geçici iş ilişkisi süresine ilişkin bu fıkra da belirtilen belgelerin aynı süre içinde işverene ait iş yerinden Kuruma verilmesinden işveren ile birlikte müteselsilen sorumludur.

Fiilen veya iş yeri kayıtlarından tespit edilecek her türlü bilgiden ya da kamu kuruluşları tarafından düzenlenen belge veya alınan bilgilerden çalıştığı tespit edilen sigortalılara ait olup, bu Kanun uyarınca Kuruma verilmesi gereken belgelerin yapılan tebligata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi halinde, bu belgeler Kurumca re'sen düzenlenir ve muhteviyatı sigorta primleri Kurumca tespit edilerek işverene tebliğ edilir.

Bu Kanunun 83 üncü maddesinde belirtilen kurum ve kuruluşlar tarafından ihale yoluyla yaptırılan her türlü işler, gerçek veya tüzel kişilerce yapılan inşaatlardan dolayı yeterli işçilik bildirmiş olup olmadığı Kurumca araştırılır. Usul ve esasları yönetmelikle belirlenecek bu araştırma sonucunda yeterli işçiliğin bildirilmemiş olduğunun anlaşılması halinde, bildirilmemiş olan işçilik tutarı üzerinden hesaplanan prim tutarı, gecikme zammı ile birlikte sigorta müfettişince inceleme yapılması istenilmeksizin işveren tarafından ödendiği takdirde, iş yeri hakkında sigorta müfettişine inceleme yaptırılabilir.

Sigorta müfettişi tarafından, Kuruma bildirilmediği tespit edilen asgari işçilik tutarı üzerinden Kurumca re'sen tahakkuk ettirilen sigorta primleri bu Kanunun 80 inci maddesi de nazara alınarak işverene tebliğ olunur. İşveren, tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde Kuruma itiraz edebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazın reddi halinde, işveren, kararın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde yetkili iş mahkemesine başvurabilir. Mahkemeye başvurulması prim borcunun takip ve tahsilini durdurmaz.

Sigorta müfettişince Kuruma asgari işçilik tutarı bildirilmediği tespit edilen işyerleri hakkında ayrıca bu Kanunun 140 inci maddesine göre işlem yapılır.

Kamu idare ve müesseseleri (kamu hizmeti ifa eden kurum ve kuruluşlar dahil) Kurumca yazı ile istenilecek bilgileri yazılı olarak en geç bir ay içinde vermeye mecburdurlar.

Kuruma, yeterli işçilik bildirilmiş olup olmadığının araştırılmasına ilişkin yöntem, işin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik miktarının tespitinde ve Kuruma yeterli işçilik bildirmiş olup olmadığının araştırılmasında dikkate alınacak asgari işçilik oranlarının saptanması ve asgari işçilik oranlarına vaki itirazların incelenerek karara bağlanması amacıyla Kurum bünyesinde; Kurum teknik elemanlarından beş kişi, Yönetim Kurulunda temsil edilen işçi ve işveren konfederasyonlarınca görevlendirilecek iki teknik eleman olmak üzere toplam yedi kişiden oluşan Asgari İşçilik Tespit Komisyonu kurulmuştur. Kurum Yönetim Kurulu kararı ile birden çok Asgari İşçilik Tespit Komisyonu kurulabilir. Asgari İşçilik Tespit Komisyonunun çalışma usul ve esasları ile işçi ve işveren konfederasyonlarınca görevlendirilecek teknik elemanlara, komisyona katılan Kurum teknik elemanlarının yararlandığı tutarda ek ödeme yapılmasıyla ilgili hususlar yönetmelikle belirlenir.

MADDE 38 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 80 inci maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesi hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, söz konusu Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı, diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır. Şu kadar ki; Kurumun prim ve diğer alacakları süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısmı sürenin bittiği tarihte %10 oranında artırılır. Bulunan bu tutara, ödeme süresinin bittiği tarihten başlamak üzere borç ödeninceye kadar, her ay için ayrı ayrı Hazine Müsteşarlığınca açıklanacak Türk Lirası cinsinden iskontolu ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin aylık ortalama faizi, bileşik bazda uygulanarak gecikme zammı hesaplanır. Ancak ödemenin yapıldığı ay için gecikme zammı günlük hesaplanır.

MADDE 39 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun değişik 85 inci maddesinin (E) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

E- Bu maddenin (A) bendinin (a) alt bendinde belirtilen koşullar sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerin yurt dışındaki iş yerlerinde çalışmak üzere giden Türk işçileri için aranmaz. Bu maddenin (D) bendinin (a), (b) ve (c) alt bentlerine göre isteğe bağlı sigortalılığı sona eren sigortalının, yeniden isteğe bağlı sigortaya devam edebilmesi için tekrar yazılı müracaatta bulunması şarttır.

MADDE 40 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olanların malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi, bu Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazanç alt ve üst sınırı arasında olmak şartıyla kendilerinin belirleyeceği miktarın %30'udur. Ait olduğu ayı takip eden ayın sonuna

kadar ödenmeyen primler için bu tarihten başlanarak 80 inci madde hükmüne göre gecikme zammı uygulanır.

Sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerin yurt dışındaki iş yerlerinde çalışmak üzere giden Türk işçilerine istekleri halinde 85 inci madde hükümleri uygulanır.

MADDE 41 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 93 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sigortalı olan ana ve babalarının ölümlerinde her ikisinden de gelir veya aylık bağlanmasına hak kazanan çocuklara, ana veya babadan bağlanan gelir ve aylıklardan, önce bu Kanunun 92 nci maddesi dikkate alınarak yüksek olanın tümü, eksik olanın da yarısı bağlanır.

MADDE 42 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 95 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Değişen gelir ve aylıkların başlangıcı

Madde 95 - Bu Kanuna göre gelir veya aylık bağlanan sigortalı ile hak sahibi kimselerin durumlarında kendilerine veya başka hak sahiplerine bağlanmış bulunan gelir veya aylık miktarının değiştirilmesini gerektiren bir durum meydana gelirse, gelir veya aylık miktarları, değişikliğin meydana geldiği tarihten sonraki ödeme dönemi başından başlanarak yeni duruma göre değiştirilir. Bu Kanunun 25, 57 ve 101 inci maddeleri hükümleri saklıdır.

MADDE 43 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 96 ncı maddesine dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Sigortalı veya hak sahibine bu Kanun hükümlerine göre bağlanan gelir veya aylıklardan, ilk hak edilen gelir veya aylık dışında sonradan bağlanacak gelir ve aylıklar için yukarıdaki fıkralardaki hükümler uygulanmaz. Aynı anda birden fazla gelir veya aylık hak edilirse, yüksek olanı ilk hak edilen gelir veya aylık olarak esas alınır.

MADDE 44 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 104 üncü maddesine aşağıdaki (D) bendi eklenmiş ve maddenin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

D) Sigortalının greve iştirak etmesi veya işverenin lokavt yapması hallerinde geçen süre,

Bu Kanunun 32, 35, 37, 48, 49 ve 51 inci maddelerinde belirtilen çalışma sürelerine girmediği gibi, iş göremezliğin başladığı veya hastalığın anlaşıldığı yahut doğumun olduğu tarihten önceki bir yılın ve onbeş ayın hesabında da nazara alınmaz.

MADDE 45 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Diğer sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olarak çalışmayan ya da gelir veya aylık almayan eşi,

MADDE 46 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 110 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sigortalının kastı ve suç sayılır hareketi

Madde 110 - Kasdi bir hareketi yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalıya geçici iş göremezlik ödeneği ve sürekli iş göremezlik geliri verilmez. Sigortalıya yalnız gerekli sağlık yardımları yapılır.

Suç sayılır bir hareketi yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalıya verilecek geçici iş göremezlik ödeneği ve sürekli iş göremezlik geliri, suça esas kusur derecesinin yarısına kadar indirilerek ödenebilir.

MADDE 47 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 121 inci maddesinin başlığı "Sigorta yardımlarının haczedilemeyeceği, yanlış ve yersiz ödemelerin tahsil" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir. Ancak, yanlış ve yersiz ödendiği anlaşılan her türlü gelir, aylık ve sigorta yardımları 84 üncü maddenin son fıkrası saklı kalmak kaydıyla, ilgililerin sonraki her çeşit istihkaklarından kesilmek suretiyle geri alınır. Kurumun genel hükümlere göre takip hakkı saklıdır.

MADDE 48 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 129 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu

Madde 129 - Bu Kanunda yazılı olan görevleri yerine getirmek üzere öncelikle Ankara'daki tıp fakülteleri tarafından seçilecek bir halk sağlığı, bir göğüs hastalıkları ve bir psikiyatri profesörü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca görevlendirilecek bir dahiliye uzmanı ile bir nöroşirürji uzmanı, Sağlık Bakanlığınca görevlendirilecek bir kalp damar cerrahisi uzmanı ile bir göğüs hastalıkları uzmanı, Sosyal Sigortalar Kurumunca görevlendirilecek maluliyet işlemlerinde deneyimli bir hekim ile bir ortopedi uzmanı, en fazla üyeye sahip işveren kuruluşu tarafından seçilecek bir kardiyoloji uzmanı ve en fazla üyeye sahip işçi kuruluşu tarafından seçilecek bir nöroloji uzmanından teşekkül eden Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu kurulur. Ayrıca, Kurula üye sayısı kadar yedek üye seçilir.

Profesörlükte kıdemli olan hekim Kurula başkanlık eder. Bu Kurulda görevlendirilecek olan hekimlerin hizmet süreleri üç yıl olup, yeniden görevlendirilebilirler. Bir takvim yılı içerisinde birbirini izleyen beş veya toplam on toplantıya mazeretsiz olarak katılmayanların görevleri kendiliğinden sona erer. Görevi sona eren hekimin yerine bir başka hekim, yerini aldığı hekimin görev süresini tamamlayacak şekilde aynı usulle görevlendirilir. Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kuruluna iştirak edenlere katıldıkları her toplantı günü için 4000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpılarak bulunacak miktar üzerinden toplantı ücreti ödenir. Kurulun çalışmaları ile ilgili her türlü giderleri Kurumca karşılanır. Kurul, gerek gördüğü hallerde dışarıdan uzman kimselerin görüşüne başvurabilir.

Kurul, Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığınca yürütülen inceleme ve soruşturma kapsamında, Teftiş Kurulu Başkanlığının talebi üzerine, Sağlık Bakanlığı bünyesindeki Yüksek Sağlık Şurasının görev alanına giren konular hariç olmak kaydıyla, mesleki

bilgi ve tecrübeye dayalı konularda bilirkişi sıfatıyla gerekli incelemeleri yaparak görüş bildirir.

Kurul, mahkemelerden intikal eden ve bilirkişi sıfatıyla rapor düzenlenmesi talep edilen dava dosyaları hakkında, bu Kanunun uygulanmasından kaynaklanan görevlerle sınırlı olmak kaydıyla gerekli incelemeleri yaparak görüş bildirir. Anılan mahkemeler, bahse konu dosyalar için Adalet Bakanlığınca belirlenen bilirkişi ücretini Kurul üyelerine iletilmek üzere Kurumun ilgili birimine gönderir.

Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun görev, yetki, çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 49 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 130 uncu maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

İşverenin Kuruma, emsaline, yapılan işin nitelik, kapsam ve kapasitesine göre işin yürütülmesi için gerekli olan sigortalı sayısının, çalışma süresinin veya prime esas kazanç tutarının altında bildirimde bulunduğu Kurumca saptanması halinde, işin yürütülmesi için gerekli olan asgari işçilik miktarı, yapılan işin niteliği, bünyesinde kullanılan teknoloji, iş yerinin büyüklüğü, benzer işletmelerde çalıştırılan işçi sayısı, ilgili meslek veya kamu kuruluşlarının görüşü gibi unsurları dikkate alarak sigorta müfettişi tarafından tespit edilir.

Sigorta müfettişlerince görevleri sırasında saptanan Kurum alacağını doğuran olay ve bu olaya ilişkin işlemler yemin hariç her türlü delille ispatlanabilir.

Bu maddenin uygulamasında teftiş, kontrol ve denetleme yetkisine sahip olanlar tarafından düzenlenen tutanaklar aksi sabit oluncaya kadar muteberdir.

İşverenler ve sigortalılar ile işle ilgili Kurum personeli, görevli sigorta müfettişleri tarafından bilgi vermek üzere çağrıldıkları zaman gelmek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermek ve vermek, görevlerini yapmak için her türlü kolaylığı sağlamak ve bu yoldaki isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmekle yükümlüdürler.

Sigorta müfettişlerine bu görevleri yaparken, tüm kamu görevlileri gerekli kolaylığı gösterir ve yardımcı olurlar.

Kurum, sigorta yoklama memurları vasıtasıyla iş yerlerinin mevcut durumları, faal olup olmadığı, sigortalı çalıştırılıp çalıştırılmadığı, çalıştırılıyorsa kimlerin, hangi sürede ve ücretle çalıştırıldıkları, prime esas kazanç ve prim ödeme gün sayıları ile diğer bilgileri içeren ilgili belgelerin işyerlerinde asılı olup olmadığı ile bu hususların tutanağa kaydedilmesi, adres, mal varlığı ve sağlık yardımlarına müstahaklık ve kendilerine verilecek benzeri görevlerde inceleme, araştırma, tespit ve yoklama yaptırabilir.

İhaleli işler ile özel bina inşaatı işyerleri işverenlerine, Kuruma prim borçlarının bulunmadığını gösteren ilişkisizlik belgesinin verilmesinde, 01.06.1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre yetki verilmiş serbest muhasebeci mali müşavirler ile yeminli mali müşavirler tarafından iş yeri kayıtlarının incelenmesi sonucunda Kuruma bildirildiği tespit edilen işçilik tutarlarının uygunluğu, Kurumun

denetim yetkisi saklı kalmak kaydıyla, esas alınabilir. Şu kadar ki, usul ve esasları Kurumca belirlenmiş hesaplama yöntemine uygun olarak serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirce düzenlenen rapor ile Kuruma yeterli işçilik bildirilmediği anlaşılan iş yeri ve işverenlerinin tespit edilen fark işçilik tutarı üzerinden hesaplanacak prim ve gecikme zammı tutarının bu Kanunun 140 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (d) bentleri uyarınca verilecek idari para cezaları ile birlikte ödemeleri kaydıyla ilişkisizlik belgesi verilebilir. Kurumca belirlenen usul ve esaslara aykırı hareket ederek, Kurum zararına sebebiyet verdiği anlaşılan meslek mensuplarının düzenlenen raporlar dikkate alınmaz ve bunların daha sonra düzenleyecekleri raporlar hiçbir zaman Kurumca işleme konulmaz. Gerçeğe aykırı rapor düzenleyen meslek mensupları hakkında Kurumun genel hükümlerine göre takip hakkı saklıdır. Bu fıkranın uygulanmasıyla ilgili esas ve usuller Kurumca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

MADDE 50 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 135 inci maddesinin (A) fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kurumca hazırlanacak yönetmelikler ile

MADDE 51 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 140 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kurumca verilecek idari para cezaları,

Madde 140 - Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle;

a) Bu Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen bildirgeyi Kanunda belirtilen tarihte Kuruma vermeyenlere;

1- Bilanço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar için üç aylık asgari ücret tutarında,

2- Diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için iki aylık asgari ücret tutarında,

3- Defter tutmakla yükümlü olmayanlar için bir aylık asgari ücret tutarında,

b) Bu Kanunun 9 uncu maddesinde belirtilen bildirgeyi yasal süresi içinde Kuruma vermeyenlere, her bir sigortalı için aylık asgari ücret tutarında, bildirilmeyen sigortalıların çalışma izninin olmaması durumunda asgari ücretin iki katı tutarında;

c) Bu Kanunun 79 uncu maddesinin birinci fıkrası uyarınca verilmesi gereken belgeleri anılan fıkra da belirtilen sürede Kuruma vermeyenlere her bir fiil için aylık asgari ücretin üç katını geçmemek kaydıyla belgenin;

1) Asıl nitelikte olması halinde belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına aylık asgari ücretin 1/5'i tutarında,

2) Ek belge niteliğinde olması durumunda sigortalı sayısına bakılmaksızın aylık asgari ücretin 1/8'i tutarında,

3) Hiç belge vermeyenlere ise sigortalı sayısı üzerinde durulmaksızın her ay için aylık asgari ücretin üç katı tutarında,

d) Defter ve belgeleri ibraz etme yükümlülüğünü Kurumca yapılan yazılı ihtarla rağmen onbeş gün içinde mücbir sebep olmaksızın yerine getirmeyenlere;

1) Bilanço esasına göre defter tutmakla yükümlü iseler aylık asgari ücretin oniki katı tutarında,

2) Diğer defterleri tutmakla yükümlü iseler aylık asgari ücretin altı katı tutarında,

3) Defter tutmakla yükümlü değil iseler aylık asgari ücretin üç katı tutarında,

Defter ve belgelerinin tümünü bu bentte belirtilen süre içinde ibraz etmekle birlikte, yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara uygun olarak düzenlemeyenlere, her bir geçersizlik hali için, ibraz edilmemesi üzerine uygulanan miktarları aşmamak kaydıyla aylık asgari ücretin yarısı tutarında,

e) Bu Kanunun 79 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen yükümlülüğü yönetmelikle belirlenen sürede yerine getirmeyenlere aylık asgari ücretin iki katı tutarında,

f) Bu Kanunun 90 ncı maddesinde belirtilen yükümlülükleri Kurumca yapılan yazılı ihtarla rağmen üç gün içinde yerine getirmeyenlere aylık asgari ücret tutarında, idari para cezası verilir.

Bu madde hükümlerinin uygulanması, bu Kanunun 8, 9 ve 79 uncu maddelerinde belirtilen belgelerin Kuruma verilmesi yükümlülüğünü kaldırmaz.

Bu maddenin uygulanmasında 10.6.2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 39 uncu maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için fiilin olduğu tarihte uygulanan asgari ücret esas alınır.

İdari para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içinde idare mahkemesine başvurabilirler. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idari para cezaları, bu Kanunun 80 inci maddesi hükmü gereğince hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.

Fiilin işlendiği günden itibaren beş yıl içinde tebliğ edilemeyen idari para cezaları zamanaşımına uğrar.

MADDE 52 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun ek 3 üncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Kurum sağlık tesislerinde mesai saatleri dışında acil sağlık hizmetleri hariç olmak üzere yürütülen sağlık hizmetlerinden, bu Kanunun 32, 35, 36, 40 ve 42 nci maddeleri uyarınca yararlananlardan sadece yapılacak muayene ve ameliyatları için her yıl Maliye Bakanlığınca yayınlanan tedavi yardımlarıyla ilgili Bütçe Uygulama

Talimatı ile belirlenen fiyatların yarısı tutarında katkı payı alınır.

MADDE 53 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

EK MADDE 43 - Sigorta prim ve ödeneklerinin hesabında esas tutulacak ve 78 inci madde gereğince saptanacak günlük kazancın alt sınırlarında meydana gelecek yükselmelerde; iş kazaları ve meslek hastalıkları ile hastalık ve analık sigortalarından, yeniden tespit edilen alt sınırların altında bir günlük kazanç üzerinden ödenek almakta bulunanların veya almaya hak kazanmış yahut kazanacak olanların bu ödenekleri, günlük kazancın alt sınırındaki değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak yükseltilmiş günlük kazançların alt sınırına göre arttırılır.

EK MADDE 44 - Bu Kanunun 20 nci ve 23 üncü maddelerine göre hesaplanan yıllık gelirin 1/12'si, gelire esas günlük kazanç hesabına giren son takvim ayı ile gelir başlangıcı tarihi arasında geçen her ay için Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki aylık artış oranları kadar arttırılarak sigortalının bir aylık geliri belirlenir.

EK MADDE 45 - Bu Kanunun 61 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre belirlenecek ortalama yıllık kazancın hesaplanmasında, bu Kanunun geçici 82 nci maddesinin (a) bendinin ikinci alt bendine göre bulunacak aylığın arttırılmasında esas alınan Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı veya gayri safi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızının eksi olması halinde, yine bu Kanunun ek 38 inci maddesinin uygulanmasında esas alınan aylık tüketici fiyat indeksinin artış oranının eksi olması halinde bu değer nazara alınmaz.

EK MADDE 46 - Bu maddenin yürürlüğe girmesinden sonra ölen sigortalıların anne ve babalarına bağlanan gelir ve aylıklar sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olarak çalışmaya başladıkları veya 1.7.1976 tarihli ve 2022 sayılı Kanuna göre bağlanan aylık hariç olmak üzere, bunlardan her ne ad altında olursa olsun gelir veya aylık almaya başladıkları tarihi takip eden ödeme dönemi başından itibaren kesilir.

EK MADDE 47 - Bu Kanuna göre gelir veya aylık almakta olan kız çocuklarının sosyal güvenlik sözleşmesi akdedilmiş ülkelerdeki sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi çalışmaya başlamaları veya bu ülkelerin sosyal güvenlik kuruluşlarından gelir veya aylık almaya başlamaları halinde, bağlanan gelir ve aylıkları kesilir.

MADDE 54 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 86 - 08.09.1999 ile 31.12.1999 (dahil) tarihleri arasında işe alınan sigortalılar için en geç bir ay içinde Kuruma verilen veya iadeli taahhütlü olarak gönderilen iş yeri bildirgesi ile işe giriş bildirgeleri de süresi içinde verilmiş sayılır. Belirtilen süre içerisinde 8 inci maddenin birinci fıkrası ve 9 uncu maddedeki yükümlülükleri yerine getirmemeleri sebebiyle, yine bu Kanuna göre haklarında idari para cezası uygulanan

işverenlerin ödedikleri idari para cezası ve gecikme zammı tutarı müteakip aylardaki prim borçlarından mahsup edilir.

GEÇİCİ MADDE 87 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ıncı maddesinin (C) bendinin (b) alt bendinde yapılan değişikliğin uygulanmasında; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte;

a) 12 yıl ve daha fazla sigortalılık süresi bulunanlar hakkında sakatlık derecesi ne olursa olsun bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümler uygulanır.

b) 9 yıldan fazla 12 yıldan az sigortalılık süresi bulunup II. Derece sakatlığı olanlar 15 yıl 8 ay sigortalılık süresi ve 3680 gün,

9 yıldan fazla 12 yıldan az sigortalılık süresi bulunup III. Derece sakatlığı olanlar 16 yıl sigortalılık süresi ve 3760 gün,

c) 6 yıldan fazla 9 yıldan az sigortalılık süresi bulunup II. Derece sakatlığı olanlar 16 yıl 4 ay sigortalılık süresi ve 3760 gün,

6 yıldan fazla 9 yıldan az sigortalılık süresi bulunup III. Derece sakatlığı olanlar 17 yıl sigortalılık süresi ve 3920 gün,

d) 3 yıldan fazla 6 yıldan az sigortalılık süresi bulunup II. Derece sakatlığı olanlar 17 yıl sigortalılık süresi ve 3840 gün,

3 yıldan fazla 6 yıldan az sigortalılık süresi bulunup III. Derece sakatlığı olanlar 18 yıl sigortalılık süresi ve 4080 gün,

e) 3 yıldan az sigortalılık süresi bulunup II. derece sakatlığı olanlar 17 yıl 8 ay sigortalılık süresi ve 3920 gün,

3 yıldan az sigortalılık süresi bulunup III. derece sakatlığı olanlar 19 yıl sigortalılık süresi ve 4240 gün,

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmak şartıyla yaşlılık aylığından yararlanırlar.

MADDE 55 - 24.05.1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2. Malullük veya ölüm, 60 yaşın doldurulması, T.C. Emekli Sandığına tabi görevlerden kurumlarınca re'sen veya yaş haddinden emekliye sevk edilme nedenleriyle görevleri ile ilgileri kesilenlerin görevlerinden ayrıldıkları tarihten itibaren altı ay içinde, kendileri veya hak sahipleri tarafından, aldıkları kuruma o kurumun kendi mevzuatına göre hesaplanan tutarını

MADDE 56 - 08.05.1985 tarihli ve 3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından

Değerlendirilmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Başvurulacak kuruluşlar

Madde 3 - 1) Halen yurt dışında bulunanlar;

a) Yurt dışına çıkmadan önce Türkiye'de herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi çalışması olmayanlar Sosyal Sigortalar Kurumuna,

b) Yurt dışına çıkmadan önce Türkiye'de son defa prim, kesenek ve karşılık ödenen sosyal güvenlik kuruluşuna,

c) Ev kadınları Bağ-Kur'a,

Yazılı olarak müracaat etmek suretiyle borçlanabilirler.

2) Türkiye'ye döndükten sonra yurtdışında geçen hizmetlerini borçlanmak isteyenler;

a) Herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olmayanlar, Sosyal Sigortalar Kurumuna,

b) Müracaat tarihinde çalışmakta olanlar tabi oldukları sosyal güvenlik kuruluşuna,

c) Başvuru tarihinde herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olmamakla birlikte yurda dönüş tarihinden sonraki çalışmalarından dolayı son defa tabi oldukları sosyal güvenlik kuruluşuna,

d) Hizmetlerinden bir kısmı yurt dışında iken borçlanarlardan kalan hizmetlerini yurda dönüş yaptıktan sonra borçlanmak isteyenler ilk borçlanmayı yapan sosyal güvenlik kuruluşuna,

e) Ev kadınları Bağ-Kur'a,

Yazılı olarak müracaat etmek suretiyle borçlanabilirler.

3) Hak sahiplerinin borçlanması, yurt dışında çalışmakta iken veya yurda dönüş yaptıktan sonra ölenlerin hak sahipleri ilgili sosyal güvenlik kuruluşuna müracaat etmek suretiyle bu Kanunla getirilen haklardan yararlanırlar.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 57 - 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun geçici 7 nci maddesi hariç, diğer maddeleri ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 3 üncü maddesinin (I) numaralı fıkrasının (I) ve (L) bendi ve (II) numaralı fıkrasının (A) ve (D) bentleri, 130 uncu maddesinin ikinci fıkrası, ek 15 inci maddesi ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 59 uncu maddesinin ikinci fıkrası bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 58 - Bu Kanunun;

a) 25 inci ve 36 ncı maddeleri 1.1.2004 tarihinden itibaren, 38 inci maddesi yayımını izleyen ayın sonundan itibaren, 40 inci maddesi Kanunun yayımını takip eden aybaşından

itibaren, 43 üncü maddesi Kanunun yayımı tarihinden altı ay sonra,

b) Diğer maddeleri ise yayımı tarihinden itibaren,

Yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 59 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

Kanunlar

Topluma Kazandırma Kanunu

Kanun No. 4959

Kabul Tarihi: 29.07.2003

Amaç

MADDE 1 - Bu Kanunun amacı, siyasi ve ideolojik amaçla suç işlemek için kurulmuş terör örgütleri mensuplarının topluma yeniden kazandırılması, toplumsal huzur ve dayanışmanın güçlendirilerek devam ettirilmesidir.

Kapsam ve tanım

MADDE 2 - Bu Kanun;

a) Terör örgütü mensubu olup silahlı mukavemet göstermeksizin kendiliklerinden veya vasıtalı teslim olanlar yahut kendiliklerinden örgütten çekildiği anlaşılanlar ile yakalanmak suretiyle ele geçirilenlerden, terör örgütü tarafından işlenen suçlara;

1) İştirak etmeyenler,

2) İştirak edenler,

b) Terör örgütü mensuplarına, hal ve sıfatlarını bilerek barınacak yer gösteren veya erzak veya silah ya da cephane tedarik eden yahut başka yollardan yardım edenler,

Hakkında uygulanır.

Bu Kanunda geçen terör örgütü terimi; siyasi ve ideolojik amaçla suç işlemek üzere kurulmuş 01.03.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu ile ceza hükümlerini içeren özel kanunlarda geçen teşekkül, cemiyet, silahlı cemiyet, çete, silahlı çete veya gizli ittifakı kapsar.

Kanundan yararlanamayacaklar

MADDE 3 - Bu Kanun hükümleri;

a) Her ne ad altında olursa olsun en üst seviyedeki yönetim biriminde yer almış olup, tamamı üzerinde etkili olacak şekilde terör örgütünü sevk ve idare edenler,

b) Bu Kanun kapsamında kalmakla birlikte, hükmü kesinleşmeden önce hakim huzurunda daha önceki beyanlarını reddeden veya bu Kanun hükümlerinden yararlanmak istemediğini beyan eden failer,

c) Haklarında bu Kanun ile 05.06.1985 tarihli ve 3216 sayılı, 25.03.1988 tarihli ve 3419 sayılı, 21.03.1990 tarihli ve 3618 sayılı, 26.11.1992 tarihli ve 3853 sayılı, 28.2.1995 tarihli ve 4085 sayılı, 26.08.1999 tarihli ve 4450 sayılı, 24.02.2000 tarihli ve 4537 sayılı Kanun hükümleri uygulanmış bulunanlardan anılan kanunların kapsamına giren suçları yeniden işleyenler,

Hakkında uygulanmaz.

Ceza indirimleri, kötünüyetli açıklama ve tekerrür

MADDE 4 - Terör örgütü mensubu olup da;

a) Terör örgütü tarafından işlenen suçlara iştirak etmemiş ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra silahlı mukavemet göstermeksizin kendiliklerinden veya vasıtalı olarak teslim olmuş veya kendiliklerinden örgütten çekildiği anlaşılmış olanlardan, bu Kanundan yararlanmak istediğini beyan edenler hakkında ceza verilmez.

b) Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce terör örgütü tarafından işlenen suçlara iştirak etmiş, ancak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra silahlı mukavemet göstermeksizin kendiliklerinden veya vasıtalı olarak teslim olmuş veya kendiliklerinden örgütten çekildiği anlaşılmış olanlar hakkında, bu Kanundan yararlanmak istediğini beyan etmeleri ve terör örgütü içindeki konum ve faaliyetleriyle uyumlu şekilde terör örgütünün yapısı, faaliyetleri, işlenen suçlar ve diğer failer hakkında doğru bilgi verdiğinin tespit edilmesi halinde, işlemiş oldukları suçun vasıf ve mahiyetine göre, idam cezasından dönüştürülmüş müebbet ağır hapis cezası yerine oniki yıl, müebbet ağır hapis cezası yerine dokuz yıl ağır hapis cezası verilir ve diğer cezalar beşte bire indirilerek hükmolunur.

c) Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce terör örgütü tarafından işlenen suçlara iştirak etmiş veya etmemiş olmakla beraber, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yakalanmış olanlardan, bu Kanundan yararlanmak istediğini beyan etmeleri ve terör örgütü içindeki konum ve faaliyetiyle uyumlu şekilde bilgi vermek suretiyle; terör örgütünün dağılmasına veya meydana çıkarılmasına yardım etmeleri ya da verecekleri bilgi ve belgelerle yahut bizzat gösterecekleri çaba ile terör örgütünün amaçladığı suçun işlenmesine engel olmaları halinde, bu bilgileri;

1) Hüküm kesinleşmeden önce verenler hakkında işlemiş oldukları suçun vasıf ve mahiyetine göre, idam cezasından dönüştürülmüş müebbet ağır hapis cezası yerine onaltı yıl, müebbet ağır hapis cezası yerine ondört yıl ağır hapis cezası verilir ve diğer cezalar üçte bire indirilerek hükmolunur.

2) Hüküm kesinleştikten sonra verenler hakkında işlemiş oldukları suçun vasıf ve mahiyetine göre, idam cezasından dönüştürülmüş müebbet ağır hapis cezası yerine yirmiiki yıl, müebbet ağır hapis cezası yerine ondokuz yıl ağır hapis cezası verilir ve diğer cezalar yarıya indirilerek hükmolunur.

Bu Kanun hükümlerinden yararlanmak amacıyla yapılan açıklamaların, kötü niyetle yapıldığı veya delillerin uydurulduğunun anlaşılması halinde, fiil başka bir suç oluştursa bile fail ayrıca beş yıldan az olmamak üzere ağır hapis cezasıyla cezalandırılır ve bu Kanun hükümlerinden yararlandırılmaz.

Bu Kanundan yararlandıktan sonra Türk Ceza Kanununun 81 inci maddesinde öngörülen süreler içinde bu Kanun kapsamına giren suçları yeniden işleyenler hakkında verilecek cezalar yarı oranında artırılarak hükmolunur.

Bu madde hükümleri, terör örgütü mensubu olmayıp da; terör örgütü mensuplarına silah ve cephane tedarik edenler hakkında da uygulanır. Ancak, maddenin birinci fıkrası kapsamına giren terör örgütleri mensuplarına sadece barınacak yer gösteren veya erzak tedarik eden yahut başka yollardan yardım edenlere ceza verilmez.

Koruma tedbirleri

MADDE 5 - Haklarında Türk Ceza Kanununun 170 inci maddesi ile 171 inci maddesinin son fıkrası ve terör örgütü içindeki konum ve faaliyetleriyle uyumlu bilgi verdikleri tespit edilerek bu Kanun hükümleri uygulananlar için, mahkeme kararının kesinleşmesi beklenmeksizin ilgilinin isteği halinde gerekli görülen koruma tedbirleri ile kişinin topluma kazandırılması için her türlü tedbir İçişleri Bakanlığı tarafından alınır.

Alınacak tedbirlerin uygulanmasında İçişleri Bakanlığı ile ilgili diğer kurum ve kuruluşlar gerekli her türlü gizlilik kurallarına uymak zorundadırlar. Bu fıkra hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında iki yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Koruma tedbiri uygulanacak kişiler ile tedbirin çeşidi, şekli ve bunlarla ilgili harcamalar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir. Koruma tedbirleri yönünden ilgili kurum ve kuruluşlar İçişleri Bakanlığının taleplerini gecikmeksizin yerine getirirler.

Koruma tedbirlerinin uygulanması ile ilgili harcamalar İçişleri Bakanlığı bütçesinin ilgili tertibine konulan ödenekten karşılanır. Bu ödenekten yapılacak harcamalar, İçişleri Bakanlık makamının onayına dayanılarak 26.05.1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununun değişik 77 nci maddesinde belirtilen esaslar doğrultusunda tahakkuk ettirilerek ödenir. Bu harcamalar hakkında 04.01.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz.

Bu madde uyarınca kimlikleri değiştirilenlerin yeni kimlikleri adli sicil kayıtlarına işlenir ve sicilleri sadece Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğündeki merkezi adli sicilde bulundurulur.

05.06.1985 tarihli ve 3216 sayılı Kanun ile 25.03.1988 tarihli ve 3419 sayılı Kanun hükümlerinden yararlananlar hakkında koruma tedbirlerinin uygulanmasına devam edilir.

Verilen bilgilerin araştırılması

MADDE 6 - Bu Kanuna göre yetkili mercilere ve mahkemelere bilgi verildiği takdirde yetkili merciler ve mahkemeler bunu derhal ve gizlilik kaydı ile İçişleri Bakanlığına bildirirler.

Bu Kanunun uygulaması bakımından mahkeme, verilen bilgi ve açıklamanın doğruluğunu ayrıca İçişleri Bakanlığı vasıtasıyla araştırır. Mahkeme verilen bilgi ve açıklamaların araştırılması bakımından sanığın tüm aşamalarındaki ifade ve açıklamalarının yer aldığı bir dosyayı İçişleri Bakanlığına gönderir. İçişleri Bakanlığı mahkemenin yazısı üzerine, konuyu en kısa zamanda inceleyerek mahkemeye gerekçeli bir rapor verir.

Verilen bilginin doğruluğunun araştırılması bakımından zorunlu görülen hallerde hükümlü veya tutuklular, araştırmayı yürütmekle görevli makamın isteği ve savcının talebiyle, hükümlü veya tutuklunun rızası alınmak koşuluyla hükümlü veya tutuklunun bulunduğu yerdeki mahkemenin kararıyla ceza infaz kurumu veya tutukeviden alınabilirler. Zabıta muhafazasında kalınacak süre, işin niteliğine göre mahkemece tespit olunur. Hakim, her defasında karar vermeden önce hükümlü veya tutukluyu dinler. Ancak bu süre her defasında dört günü, hiçbir surette onbeş günü geçemez. Bu süre hükümlülük ve tutuklulukta geçmiştir sayılır. Hükümlü veya tutuklunun sağlık durumu, ceza infaz kurumu veya tutukeviden ayrılış ve dönüşlerinde doktor raporuyla tespit edilir. Zabıta muhafazasında kalınan sürede yapılan işlemlere ilişkin belgelerin bir örneği, ilgilinin dosyasında muhafaza edilmek üzere İçişleri Bakanlığına gönderilir.

Bu Kanunun uygulandığı hallerde, mahkemece gerekli görülürse infazın tehirine karar verilebilir.

Bu Kanun hükümlerinden yararlananlar hakkındaki hükmün bir örneği, kesinleşmesini takiben mahkemece İçişleri Bakanlığına gönderilir.

30.07.1999 tarihli ve 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununun 7 nci maddesi kapsamına giren ve koruma tedbiri uygulanacak kişilerle ilgili işlemler esnasında, bu Kanunla düzenlenen koruma tedbirleri kapsamında bulunup bulunmadıkları ilgili tanık koruma birimlerince araştırılır.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 7 - 25.03.1988 tarihli ve 3419 sayılı Bazı Suç Failleri Hakkında Uygulanacak Hükümlere Dair Kanun, ek ve değişiklikleri ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır. Diğer kanunlarda yürürlükten kaldırılan 25.03.1988 tarihli ve 3419 sayılı Kanuna yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 1 - Terör örgütü mensubu olup da bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kendiliklerinden örgütten çekildiği anlaşılanlardan veya teslim olanlardan yahut yakalananlardan bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yetkili makam veya mahkemeye başvurup da bu Kanun hükümlerinden yararlanmak istediğini beyan edenlerden, durumlarına göre şartları yerine getirmiş olanlar veya getirenler hakkında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 8 - Bu Kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve 4 üncü maddenin birinci ve son fıkrası yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra yürürlükten kalkar.

Yürütme

MADDE 9 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----**R.G. 07 Ağustos 2003 - Sayı: 25192****YASAMA BÖLÜMÜ****Kanunlar****Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Vakıflara Vergi Muafiyeti Tanınması Hakkında Kanun****Kanun No: 4962****Kabul Tarihi: 30.07.2003**

MADDE 1 - 04.01.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

4. Vergi beyannameleri ile bu Kanunun 149 uncu maddesine göre devamlı bilgi vermek zorunda olanlardan istenilen bilgilerin internet de dahil olmak üzere her türlü elektronik bilgi iletişim araç ve ortamında verilmesi hususunda izin vermeye veya zorunluluk getirmeye, beyanname ve bilgilerin aktarımında uyulacak format ve standartlar ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları tespit etmeye, bu zorunluluğu beyanname veya bilgi çeşitleri, mükellef grupları ve faaliyet konuları itibarıyla ayrı ayrı uygulamaya,

MADDE 2 - 21.07.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 41 inci maddesinin;

a) İkinci fıkrasına (4) numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (5) numaralı bent eklenmiş,

5. Banka kartı, kredi kartı ve benzeri kartlar kullanılmak suretiyle,

b) Üçüncü fıkrasına "Bankalarca tahsil edilen" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya banka kartı, kredi kartı ve benzeri kartlar kullanımı karşılığı olarak ödenmesi gereken" ibaresi, "azami 7," ibaresinden sonra gelmek üzere "kredi kartı ile yapılan ödemelerde, işlem tarihini takip eden günden itibaren azami 20," ibaresi eklenmiş,

c) Dördüncü fıkrası "Maliye Bakanlığı bu süreyi aşmamak üzere alacak türleri ve/veya bankalar itibarıyla farklı süreler tayin etmeye yetkilidir." şeklinde değiştirilmiş,

d) Beşinci fıkrasına "Bankalarca tahsil edilen" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya banka kartı, kredi kartı ve benzeri kartlar kullanımı karşılığı olarak ödenmesi gereken" ibaresi eklenmiş,

e) Altıncı fıkrasına "Tahsilatı yapan" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya banka kartı, kredi kartı ve benzeri kartlar kullanımından dolayı ödeme yapması gereken" ibaresi eklenmiş,

f) Yedinci fıkrasına "Tahsilatı yapan" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya ödemede bulunması gereken" ibaresi eklenmiş,

g) Son fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bankalar amme alacaklarının kredi kartı ile ödenmesi sırasında amme borçlusundan komisyon alabilirler. Maliye Bakanlığı, kredi kartı kullanılmak suretiyle yapılacak ödemelerde komisyon ödenmemesi için amme alacağının vade tarihinden (bu tarih dahil) azami 20 gün öncesine kadar belirlenecek bir sürede ödeme yapılması şartını getirmeye, ödemelerin; komisyonsuz veya komisyon karşılığı yapıma şekillerinden birini veya her ikisini birlikte kullanırmaya yetkilidir.

MADDE 3 - 6183 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bu Kanunun 41 inci maddesine göre amme alacağını tahsil yetkisi verilen kuruluşlara, yapacakları tahsile yönelik bilgilerin verilmesi sırrın ifşası sayılmaz. Bu bilgilerin verilmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

MADDE 4 - 6183 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesine (5) numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (6) numaralı bent eklenmiştir.

6. Bu Kanunun 41 inci maddesine göre kredi kartı ve benzeri kartlar kullanılmak suretiyle komisyonsuz yapılan ödemelerde, bu madde hükmüne göre indirim uygulamasına esas alınacak ödeme tarihi, paranın alacaklı tahsil dairesi hesabına geçtiği gündür.

MADDE 5 - 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının 09.04.2003 tarihli ve 4842 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan (14) numaralı bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

14. Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan dar mükellefiyete tabi işverenlerin yanında çalışan hizmet erbabına, işverenin Türkiye dışında elde ettiği kazançları üzerinden döviz olarak ödediği ücretler;

MADDE 6 - 193 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Ancak, çiftçiye ait olmakla beraber zirai işletmeye dahil edilmeyen biçerdöver veya bu mahiyetteki bir motorlu araç veya on yaşına kadar ikiden fazla traktörün işletilmesinden elde edilen gelirler ticari kazanç hükümlerine göre vergilendirilir.

MADDE 7 - 06.06.2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin (1) numaralı bendine aşağıdaki (c) alt bendi eklenmiştir.

c) 4458 sayılı Gümrük Kanunu uyarınca tasfiyelik hale gelenlerinin tabii afetler, bulaşıcı hastalıklar ve benzeri olağanüstü durumlarda genel ve katma bütçeli dairelere, il

özel idarelerine, belediyelere, köylere ve bunların teşkil ettikleri birliklere bedelsiz teslimi,

MADDE 8 - 4760 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir;

1. Bu Kanuna ekli (I) sayılı listenin (B) cetvelindeki malların; (I) sayılı listeye dahil olmayan malların imalinde kullanılmak üzere ithalatçıları veya imalatçıları tarafından tesliminde tarh ve tahakkuk ettirilen özel tüketim vergisinin Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek kısmı, teminat alınmak suretiyle tecil olunur. Söz konusu malların tecil tarihini takip eden aybaşından itibaren oniki ay içinde (I) sayılı listeye dahil olmayan malların imalinde kullanılması halinde tecil olunan vergi terkin edilir. Bu hükümlere uyulmaması halinde, bu malların tecil-terkin işlemi dışındaki amaçlarla tesliminde tarh edilmesi gereken vergi tutarından, daha önce tahsil edilen verginin mahsubundan sonra kalan tutar, vade tarihinden itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirlenen gecikme zammı ile birlikte alıcıdan tahsil edilir. Ancak, tecil edilen verginin 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirtilen mücbir sebepler dolayısıyla terkin edilememesi halinde bu vergi, tecil edildiği tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre ilgili dönemler için geçerli tecil faizi ile birlikte alıcıdan tahsil edilir.

MADDE 9 - 4760 sayılı Kanunun 12 nci maddesine (3) numaralı fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki (4) numaralı fıkra eklenmiştir.

4. (I) sayılı listedeki mallar için uygulanan maktu vergi tutarlarının, bu maddenin 2 nci fıkrasının (a) bendi uyarınca, Bakanlar Kurulu tarafından farklı tespit edilmesi halinde; Maliye Bakanlığı teminat istemeye ve bu teminatın türü, tutarı ve çözümüne ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

MADDE 10 - 4760 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3 - Bu maddenin yayımı tarihinden 31.12.2004 tarihine kadar 4760 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı listedeki [(87.11), (88.02), (8901.10.10.00.11), (8901.10.90.00.11) ve (89.03) G.T.İ.P. numaralı araçlar hariç] kayıt ve tescile tabi 20 ve daha büyük yaştaki taşıt araçları adına kayıtlı olan gerçek veya tüzel kişiler tarafından, bu araçların bir daha kullanılmamak üzere hurdaya çıkartılarak, hurdaya çıkarılan araçla aynı cinsten [(87.03) G.T.İ.P. numaralı araçlardan sadece motor silindir hacmi 1600 cm³'ü geçmeyen] bir aracın ilk iktisabında özel tüketim vergisi 3,500,000,000 (2004 yılı için 4,500,000,000) lira eksik hesaplanır. Verginin bu tutarın altında olması halinde özel tüketim vergisi hesaplanmaz.

05.01.1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanunu kapsamına giren kurumlar (belediyeler hariç) bu indirimden yararlanmazlar.

Hurdaya çıkartılan araçların yaşı, tescil işleminin yapıldığı yıl dikkate alınmaksızın, tescil belgesinde yazılı model yılında aracın bir yaşında olduğu kabul edilmek suretiyle tespit olunur.

Hurdaya çıkartılacak taşıtın birden fazla gerçek veya tüzel kişi adına tescilli olması halinde; bunların ilk iktisaplarında eksik hesaplanacak vergi tutarı, hurdaya çıkartılan taşıttaki hisseleri nispetine göre bulunur.

Bakanlar Kurulu, bu madde uyarınca eksik hesaplanacak özel tüketim vergisi tutarını yarısına kadar indirmeye, kanuni tutarına kadar yeniden çıkarmaya yetkilidir.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

MADDE 11 - Ekli listede yer alan G.T.İ.P. numaraları ile isimleri yazılı ürünler, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı listenin (A) cetvelinden çıkarılarak, aynı listenin (B) cetveline eklenmiştir.

MADDE 12 - 01.07.1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (2) sayılı tablonun "I-Resmi işlerle ilgili kağıtlar" başlığı altında yer alan "C) Kişilerden resmi dairelere verilen kağıtlar:" bölümüne aşağıdaki (17) numaralı fıkra ile aynı tablonun "IV- Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar:" başlıklı bölümüne aşağıdaki (26), (27) ve (28) numaralı fıkralar eklenmiş ve (1) sayılı tablonun "III- Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar:" başlıklı bölümünün 1/a fıkrası tablo metninden çıkarılmıştır.

17. Gümrük kapılarından bir gece konaklamayı kapsayan sürede giriş-çıkış yapan taşıtlarla ilgili olarak alınan Taşıt Giriş-Çıkış Formu eki taahhütnameler.

26. Kişiler ile bankalar arasında düzenlenecek kredi kartı üyelik sözleşmeleri.

27. Yükseköğretim kurumlarında yaptırılan bilimsel araştırma projeleriyle ilgili olarak düzenlenen kağıtlar.

28. 2985 sayılı Toplu Konut Kanununa 10.05.1990 tarihli ve 3645 sayılı Kanunla eklenen ek 1 inci maddesi kapsamında kullanılacak kredilere ilişkin olarak düzenlenen kağıtlar.

MADDE 13 - 02.07.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 59 uncu maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinden sonra gelmek üzere (l) bendi eklenmiştir.

l) 2985 sayılı Toplu Konut Kanununa 10.05.1990 tarihli ve 3645 sayılı Kanunla eklenen ek 1 inci maddesi kapsamında kullanılacak kredilerle ilgili ipotekler ile bu konutların hak sahipleri adına tapuya tescili.

MADDE 14 - 29.07.1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 4 üncü maddesine (u) fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki (v) fıkrası eklenmiştir.

v) Doğalgaz, ham petrol ve bunların ürünlerinin nakli ve dağıtım amacıyla kullanılan boru hatları ile bunların ayrılmaz parçası olan istasyonlar (Pompa, kompresör, basınç düşürme ve ölçüm, hat vana grupları, haberleşme, pik, katodik koruma gibi),

MADDE 15 - 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin son fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Bakanlar Kurulu, kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 mı'yı geçmeyen tek meskeni olması (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) halinde, bu meskenlerine ait vergi oranlarını sıfıra kadar indirmeye yetkilidir. Bu hüküm, yukarıda belirtilenlerin tek meskene hisse ile sahip olmaları halinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır. Muayyen zamanda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler hakkında bu hüküm uygulanmaz. Geliri olmadığını belgelemenin usul ve esaslarını belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Bu hüküm binaların inşalarının sona erdiği yılı takip eden bütçe yılından itibaren dört yıl uygulanır.

MADDE 16 - 03.06.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

4. Sigorta ve reasürans şirketlerinde bilanço gününde hükmü devam eden sigorta sözleşmelerine ait karşılıklar (Hayat Sigorta Şirketlerinde matematik karşılıklardan, temettü ve faizleri vergiden istisna edilmiş olan menkul kıymetlere yatırılan kısma ait faizler, giderler meyanında gösterilemez),

Sigorta teknik karşılıkları;

1. Muallak hasar karşılıkları,
2. Kazanılmamış prim karşılıkları,
3. Hayat matematik karşılıklarından ibarettir.

Teknik karşılıklar bilanço gününde geçici pasif hesaplara geçirilmek suretiyle aşağıdaki esaslara göre hasılatlardan indirilir:

a) Muallak hasar karşılıkları, tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş fiili tazminat bedellerinden veya bu hesap yapılmamışsa tazminatın ve tazminat ile ilgili tüm masrafların tahmini değerlerinden reasürör payı düşüldükten sonra kalan tutardır.

b) Kazanılmamış prim karşılıkları yürürlükte bulunan sigorta sözleşmeleri için tahakkuk etmiş primlerden komisyonlar düşüldükten sonra kalan tutarın gün esasına göre bilanço gününden sonraya sarkan kısmından, reasürör payının düşülmesinden sonra kalan tutardır. Ancak bu tutar, nakliyat emtea sigortalarında, yıllık primin komisyon düşüldükten sonra kalanının % 25'ini geçemez. Kazanılmamış prim karşılığının gün esasına göre hesaplanması mümkün olmayan reasürans ve retrosesyon işlemlerinde 1/8 yöntemi uygulanabilir.

c) Hayat sigortalarında matematik karşılıklar her sözleşme üzerinden ayrı ayrı hesaplanır.

d) Bir bilanço döneminde ayrılan bu teknik karşılıkların ertesi bilanço döneminde aynen kara nakledilmesi şarttır.

MADDE 17 - A) 213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

a) 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasındaki "Ayrıca, kamu görevlilerince yapılan adli ve idari soruşturmalara ilgili olarak talep edilen bilgi ve belgeler verilebilir." ibaresi, "Ayrıca, kamu görevlilerince yapılan adli ve idari soruşturmalar ile ilgili olarak talep edilen bilgi ve belgeler ile bankalara, yapacakları vergi tahsiline yönelik bilgiler verilebilir. Bu bilgilerin verilmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir." şeklinde,

b) 413 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki "en kısa bir zamanda" ibaresi "yazı ile veya sirkülerle" şeklinde,

c) Mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan "banka veya benzeri finans kurumlarınca" ibaresinin, "banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince" şeklinde,

B) 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun;

a) 42 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan "Çek veya münakale emrinin" ibaresi, "Çek veya münakale emrinin veya banka kartı, kredi kartı ve benzeri kartlar ile yapılan ödemenin" şeklinde,

b) 44 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "paranın bankaya veya postaneye yatırıldığı," ibaresi, "paranın bankaya veya postaneye yatırıldığı, banka kartı, kredi kartı ve benzeri kartlar ile yapılan ödemelerde işlemin kartla yapıldığı," şeklinde,

C) 02.07.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 123 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "devir ve bölünmeleri" ibaresi "devir, bölünme ve nev'i değişiklikleri" şeklinde,

D) 30.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (b) alt bendinin parantez içi hükmünün "(birden fazla işverenden ücret almakla beraber, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri dahil)" şeklinde,

E) 30.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan "okul" ibaresi, "okul, sağlık tesisi" şeklinde,

F) 03.06.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinde yer alan "okul" ibaresi, "okul, sağlık tesisi" şeklinde,

Değiştirilmiştir.

MADDE 18 - 01.06.2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Kanununun Geçici 1 inci maddesinin

(E) fıkrasının birinci bendinin sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Hazinece üstlenilip tasfiye olunan bu tutarlar, gelir hesaplarına intikal ettirilmeksizin bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında izlenir ve bu fon gelir-gider menfi farklarının karşılanmasında kullanılır.

MADDE 19 - 13.04.1994 tarihli ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun değişik 12 nci maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun yıllık bütçesinden harcanmayan tutar yıl sonunda, yurt içinde kültür ve tabiat varlıklarının, yurt dışında Türk kültür varlıklarının korunması ve ihyası amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına aktarılır. Bu tutar bir yandan bütçeye özel gelir, diğer yandan Bakanlık bütçesine özel ödenek kaydedilir. Bakanlık bütçesine özel ödenek kaydedilen bu tutardan, gerektiğinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü hesabına aktarma yapılabilir ve harcamalar için kullanılabilir. Bu tutardan yılı içinde harcanmayan kısım, ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve özel ödenek kaydedilir. Harcamalara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 20 - Gelirlerinin en az üçte ikisini nev'i itibarıyla genel, katma ve özel bütçeli idarelerin bütçeleri içinde yer alan bir hizmetin veya hizmetlerin yerine getirilmesini amaç edinmek üzere kurulan vakıflara, Maliye Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınabilir.

Bunların vergi muafiyetinden yararlanması ve muafiyetlerinin kaybedilmesine ilişkin şartlar, usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Olağan denetimler sırasında veya yaptırılacak özel denetimler sonucunda vergi muafiyeti tanınmasına ilişkin şartları kaybettikleri tespit edilen vakıfların vergi muafiyetleri, birinci fıkrada öngörülen yöntemle kaldırılabilir.

MADDE 21 - 18.02.1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 5 ve 6 ncı maddelerinde yer alan (I), (II), (III) ve (IV) sayılı tarifelere göre vergiye tabi olan ve bu Kanunun yayımlandığı tarihte ilgili sicilde kayıt ve tescilli bulunan taşıtlar ile yine bu Kanunun yayımı tarihinden 31.12.2003 tarihine kadar ilgili sicillere ilk defa kayıt ve tescil edilecek olan taşıtlar, bir defaya mahsus olmak üzere, anılan Kanundaki tarifelerde ilgili taşıt cinsi için belirlenmiş olan 2003 yılı tutarları kadar, taşıt vergisine tabidir.

Taşıt vergisi; taşıtların kayıt ve tescilinin yapıldığı yerin vergi dairesi tarafından bu Kanunun yayımı tarihinde, bu tarihten 31.12.2003 tarihine kadar ilgili sicillere ilk defa kayıt ve tescil edilecek olan taşıtlar için kayıt ve tescilin yapıldığı tarihte tahakkuk ettirilmiş ve tebliğ edilmiş sayılır.

Taşıt vergisinin mükellefi, bu Kanunun yayımı tarihinde ve bu tarihten 31.12.2003 tarihine kadar adlarına taşıt kayıt ve tescil edilen veya bu Kanunun yayımı tarihinde noter satış

sözleşmesi ile bu taşıtın sahibi olan gerçek ve tüzel kişilerdir.

197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinde yer alan istisnalar, taşıt vergisi için de uygulanır. Ayrıca, Bingöl merkez ve ilçelerinde depremin meydana geldiği 01.05.2003 tarihi itibarıyla Bingöl trafik sicilinde kayıt ve tescilli bulunan taşıtlar ile bu tarihte ikametgahının buralarda bulunduğunu tevsik edenler adına aynı tarih itibarıyla kayıt ve tescilli olan taşıtlar da (bu tarihten sonra belirtilen yerler dışındakilere satışı yapılan taşıtlar hariç) taşıt vergisinden müstesnadır.

Taşıt vergisi bir defada ödenir. Bu Kanunun yayımlandığı tarihte ilgili sicillere kayıt ve tescil edilmiş olan taşıtlara ilişkin taşıt vergisi, bu Kanunun yayımlandığı ayı izleyen ayın sonuna kadar, bu Kanunun yayım tarihi ile 31.12.2003 tarihleri arasında ilgili sicillere ilk defa kayıt ve tescil edilecek olan taşıtlara ilişkin taşıt vergisi ise, kayıt ve tescilin yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenir. Ödeme dönemi içerisinde ilişik kesme işlemi yapıldığı takdirde; vergi bu işlemin yapılmasından önce ödenir.

03.04.2003 tarihli ve 4837 sayılı Kanun hükümlerine göre ek motorlu taşıtlar vergisi taksitlerini kısmen veya tamamen ödeyen mükelleflerin ödediği tutarlar, ödenecek taşıt vergisine mahsup edilmiş sayılır. Mahsup edilemeyen kısım iade olunur. Bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş olan ek motorlu taşıtlar vergisi ise terkin edilir.

Bu maddeye göre tahsil edilen taşıt vergileri üzerinden, 02.02.1981 tarihli ve 2380 sayılı Kanun ile 27.06.1984 tarihli ve 3030 sayılı Kanuna göre mahalli idarelere pay verilmez.

Taşıt vergisinin tarh, tahakkuk ve tahsiline ilişkin olarak bu maddede hüküm bulunmayan hallerde, 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu hükümleri uygulanır. Bu maddeye göre ödenen taşıt vergisi, ticari, zirai ve mesleki kazançların tespitinde gider olarak kabul edilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

MADDE 22 - Bu Kanunun;

- a) 5 inci maddesi 01.06.2003 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
- b) 6 ncı maddesi 01.01.2004 tarihinde,
- c) 18 inci maddesi 16.06.2000 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
- d) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

Yürürlüğe girer.

MADDE 23 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Kanunlar

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun

Kanun No. 4963

Kabul Tarihi: 30.07.2003

MADDE 1 - 01.03.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 159 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "bir seneden" ibaresi "altı aydan" şeklinde ve son fıkrası da aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tahkir, tezyif ve sövme kastı bulunmaksızın, sadece eleştirmek maksadıyla yapılan düşünce açıklamaları cezayı gerektirmez.

MADDE 2 - 765 sayılı Kanunun 169 uncu maddesinde yer alan "eder veya her ne suretle olursa olsun hareketlerini teshil " ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 3 - 765 sayılı Kanunun 426 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bilim ve sanat eserleri ile edebi değere sahip olan eserler bu madde kapsamı dışındadır.

MADDE 4 - 765 sayılı Kanunun 427 nci maddesinin ikinci fıkrasında geçen "ve imha" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 5 - 04.04.1929 tarihli ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir.

EK MADDE 7 - 01.03.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 243 ve 245 inci maddelerinde yazılı suçları işleyenler hakkında soruşturma ve kovuşturmalar acele işlerden sayılır, öncelik ve ivedilikle ele alınır. Bu suçlarla ilgili davalarda duruşmalara zorunluluk olmadıkça otuz günden fazla ara verilemez, bu davalara adli tatilde de bakılır.

MADDE 6 - 25.10.1963 tarihli ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 11 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Askeri Ceza Kanununun 58 inci maddesinde yazılı suçların, barış zamanında asker olmayan kişiler tarafından işlenmesi halinde, bu suçlara ilişkin davalar askeri mahkemelerde görülmez.

MADDE 7 - 21.02.1967 tarihli ve 832 sayılı Sayıştay Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir.

EK MADDE 12 - Türkiye Büyük Millet Meclisi araştırma, soruşturma ve ihtisas komisyonlarının kararına istinaden Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının talebi üzerine Sayıştay, talep edilen konuyla sınırlı olmak kaydıyla denetimine tabi olup olmadığına bakılmaksızın özelleştirme, teşvik, borç ve kredi uygulamaları dahil olmak üzere tüm kamu kurum ve kuruluşlarının hesap ve işlemleri

ile aynı usule bağlı olarak, kullanılan kamu kaynak ve imkanlarından yararlanma çerçevesinde her türlü kurum, kuruluş, fon, işletme, şirket, kooperatif, birlik, vakıf ve demekler ile benzeri teşekküllerin hesap ve işlemlerini denetleyebilir. Denetim sonuçları, ilgili komisyonlarda değerlendirilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulur.

Silahlı Kuvvetlerin elinde bulunan Devlet mallarının denetlenmesi, milli savunma hizmetlerinin gerektirdiği gizlilik esaslarına uygun olarak yapılır. Bu denetimin yapılmasına ilişkin esas ve usuller, Genelkurmay Başkanlığının ve Sayıştayın görüşü alınmak suretiyle Milli Savunma Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca kabul edilen "GİZLİ" gizlilik dereceli bir yönetmelikle düzenlenir.

Sayıştay Birinci Başkanı, Sayıştay Kanunu gereğince yapılacak denetimler sırasında gerekli görmesi halinde, meslek mensuplarıyla birlikte Sayıştay dışından uzman çalıştırmaya yetkilidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinden gelen denetim taleplerine Sayıştayca öncelik verilir. Bu taleplerin Sayıştayca ne şekilde karşılanacağına ilişkin esas ve usuller ile Sayıştay dışından Birinci Başkanca uzman görevlendirilme esas ve usulleri Sayıştayca düzenlenecek yönetmeliklerde tespit edilir.

Cumhurbaşkanlığı bu madde kapsamı dışındadır.

MADDE 8 - 07.11.1979 tarihli ve 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında geçen "15" ibaresi "onsekiz" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9 - 23.04.1981 tarihli ve 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanuna ekli (1) sayılı cetvelden "Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri;" ibaresi çıkarılmıştır.

MADDE 10 - 06.10.1983 tarihli ve 2908 sayılı Dernekler Kanununun 1 inci maddesinde geçen "en az yedi gerçek kişinin" ibaresi "gerçek veya tüzel en az yedi kişinin" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11 - 2908 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 4 - Fiil ehliyetine sahip ve onsekiz yaşını doldurmuş olan gerçek kişiler ile tüzel kişiler, önceden izin almaksızın dernek kurma hakkına sahiptir.

Ancak;

1. Türk Silahlı Kuvvetleri ile genel ve özel kolluk kuvvetleri mensupları ve özel kanunlarında dernek kuramayacakları belirtilen memur statüsündeki kamu hizmeti görevlileri sürekli olarak,

2. a) Türk Ceza Kanununun İkinci Kitabının birinci babında yazılı suçların birinden mahkum olanlar,

b) Basit ve nitelikli zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, yağma, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas, kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, terör eylemlerine katılma ve bu eylemleri tahrik ve teşvik suçlarından biriyle mahkum olanlar,

c) Türk Ceza Kanununun 316, 317 ve 318 inci maddelerinde yazılı suçlardan biriyle mahkum olanlar,

İki yıl süre ile,

3) Kurulması yasaklanmış dernekleri kuranlar ve yönetenler ile dernekler için yasaklanmış faaliyetlerde bulunmaları sebebiyle mahkemece kapatılmasına karar verilen derneklerin yöneticileri kapatma kararının kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl süre ile,

Dernek kuramazlar.

MADDE 12 - 2908 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (3) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

3. Dernek kurucularının ad ve soyadları veya unvanları, meslek veya sanatları ya da faaliyet konuları, ikametgahları ve tabiiyetleri,

MADDE 13 - 2908 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "doksan" ibaresi "altmış" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 14 - 2908 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve beşinci fıkrasında yer alan "bu Kanunun 39 uncu maddesinde gösterilen derneklere," ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

Diğer kanunların derneklere üye olamayacaklarını belirttiği kişiler ile ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri dernek üyesi olamazlar.

MADDE 15 - 2908 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "39 uncu maddeye göre" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 16 - 2908 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi madde metninden çıkarılmış ve ikinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bu yazıda, kurucuların adı ve soyadı, baba adı, doğum yeri ve tarihi, unvanı, meslek veya sanatı, faaliyet konuları, ikametgahı ve tabiiyeti ile şube merkez adresinin bildirilmesi ve yazıya dernek tüzüğünden iki örnek ile yetki belgelerinin eklenmesi zorunludur.

MADDE 17 - 2908 sayılı Kanunun 38 inci maddesinde yer alan "dinlenme" kelimesinden sonra gelmek üzere "sanat, kültür, bilim" ibareleri eklenmiştir.

MADDE 18 - 06.10.1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 15 inci maddesinde geçen "otuz" ibaresi "on" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 19 - 2911 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde yer alan "otuz" ibareleri "on" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 20 - 2911 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin başlığı "Toplantının ertelenmesi veya bazı hallerde yasaklanması" olarak ve madde metninde yer alan "yasaklayabilir veya iki ayı aşmamak üzere erteleyebilir." ibaresi "bir ayı aşmamak üzere erteleyebilir veya suç işleneceğine dair açık ve yakın tehlike mevcut olması halinde yasaklayabilir." şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21 - 2911 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin başlığı "Erteleme veya yasaklama kararının tebliği" olarak ve maddenin birinci fıkrasında geçen "yasaklanan veya ertelenen" ibareleri "ertelenen veya yasaklanan", "yasaklama veya erteleme" ibaresi "erteleme veya yasaklama"; ikinci fıkrasında geçen "yasaklanabileceği veya ertelenebileceği" ibaresi "ertelenebileceği veya yasaklanabileceği" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22 - 2911 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin başlığı "İl veya ilçelerde bütün toplantıların ertelenmesi veya yasaklanması", maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "üç" ibaresi "bir" şeklinde ve birinci fıkranın ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Valiler de aynı sebeplere dayalı olarak ve suç işleneceğine dair açık ve yakın tehlike mevcut olması halinde; ile bağlı ilçelerin birinde veya birkaçında bütün toplantıları bir ayı geçmemek üzere yasaklayabilir.

MADDE 23 - 14.10.1983 tarihli ve 2923 sayılı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi ile Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğrenilmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin (a) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Eğitim ve öğretim kurumlarında, Türk vatandaşlarına Türkçeden başka hiçbir dil, ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilmez. Ancak, Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerin öğrenilmesi için, 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu hükümlerine tabi olmak üzere özel kurslar açılabilir; bu kurslarda ve diğer dil kurslarında aynı maksatla dil dersleri oluşturulabilir. Bu kurslar ve derslerde, Cumhuriyetin Anayasada belirtilen temel niteliklerine, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı öğretim yapılamaz. Bu kursların ve derslerin açılmasına ve denetimine ilişkin esas ve usuller, Milli Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

c) Türkiye'de eğitimi ve öğretimi yapılacak yabancı diller, Bakanlar Kurulu kararıyla tespit edilir.

MADDE 24 - 09.11.1983 tarihli ve 2945 sayılı Millî Güvenlik Kurulu ve Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Kanununun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 4 - Millî Güvenlik Kurulu, 2 nci maddede belirtilen millî güvenlik ve Devletin millî güvenlik siyasetine ilişkin tanımlar çerçevesinde Devletin millî güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili konularda tavsiye kararları alır ve gerekli koordinasyonun sağlanması için görüş tespit eder; bu tavsiye kararlarını ve görüşlerini

Bakanlar Kuruluna bildirir ve kanunlarla verilen görevleri yerine getirir. Başbakan, Milli Güvenlik Kurulunun tavsiye kararlarının ve görüşlerinin değerlendirilmek üzere Bakanlar Kuruluna sunulması ve Bakanlar Kurulunda kabulü halinde bu tavsiye kararlarının uygulanmasının koordinasyonu ve izlenmesi için bir Başbakan yardımcısını görevlendirebilir.

MADDE 25 - 2945 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kurul, iki ayda bir toplanır. Gerekğinde Kurul, Başbakanın teklifi üzerine veya doğrudan Cumhurbaşkanının çağrısı ile de toplanır.

MADDE 26 - 2945 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Genel Sekreterliğin görev ve yetkileri

Madde 13 - Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği;

a) Milli Güvenlik Kurulunun sekreterlik hizmetlerini yürütür,

b) Milli Güvenlik Kurulunca ve kanunlarla verilen görevleri yerine getirir.

MADDE 27 - 2945 sayılı Kanunun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 15 - Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri, Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile atanır. Söz konusu atamanın, Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları arasından yapılmasının öngörülmesi halinde Genelkurmay Başkanının olumlu görüşü alınır.

MADDE 28 - 2945 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4 - Bu Kanunla 09.11.1983 tarihli ve 2945 sayılı Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Kanununda öngörülen düzenlemelere uygun olarak, 2945 sayılı Kanunun 21 inci maddesinde gösterilen esaslar çerçevesinde bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde yönetmelik çıkarılır.

MADDE 29 - 08.06.1984 tarihli ve 227 sayılı Vakıflar Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ek Madde 3 - Türkiye'de kurulan vakıflar, amaçları doğrultusunda uluslararası alanda işbirliği yapılmasında yarar görülen hallerde, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışında kurulmuş vakıf veya kuruluşlara üye olabilirler.

Türkiye'de kurulan vakıfların, vakıf senedinde belirtilen amaçlarını gerçekleştirmek üzere uluslararası faaliyette bulunması ve yurt dışında şube açması ile yurt dışındaki benzer amaçlı vakıf veya kuruluşlarla işbirliği yapması, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığının iznine bağlıdır.

Yabancı ülkelerde kurulmuş vakıflar, uluslararası alanda işbirliği yapılmasında yarar görülen hallerde, karşılıklı olmak koşulu ile, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle, İçişleri Bakanlığının izniyle Türkiye'de faaliyette bulunabilirler, temsilcilik kurabilirler, şube açabilirler, üst kuruluşlar kurabilirler, kurulmuş üst kuruluşlara katılabilirler veya kurulmuş vakıflarla işbirliği yapabilirler.

Bu vakıflar, Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulan vakıflar hakkında uygulanan mevzuata tabidir.

MADDE 30 - 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yukarıdaki fıkra uyarınca oluşturulan örgüt mensuplarına yardım edenlere veya şiddet veya diğer terör yöntemlerine başvurmayı teşvik edecek şekilde propaganda yapanlara fiilleri başka bir suç oluştursa bile ayrıca bir yıldan beş yıla kadar hapis ve beşyüzmilyon liradan birmilyar liraya kadar ağır para cezası verilir.

MADDE 31 - 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 56 ncı maddesinin birinci fıkrasında geçen "en az yedi gerçek kişinin" ibaresi "gerçek veya tüzel en az yedi kişinin" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 32 - 4721 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "gerçek kişi" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile tüzel kişiler" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 33 - 4721 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinde yer alan "altı ay önceden" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 34 - 4721 sayılı Kanunun 82 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Tüzel kişi adına oy kullanacak kişi hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

MADDE 35 - Aşağıdaki kanun hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

a) 07.11.1979 tarihli ve 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin son fıkrası,

b) 06.10.1983 tarihli ve 2908 sayılı Dernekler Kanununun 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrası, 31 inci maddesinin son fıkrası ve 83 üncü maddesi,

c) 09.11.1983 tarihli ve 2945 sayılı Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Kanununun 9, 14 ve 19 uncu maddeleri,

d) 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrası.

GEÇİCİ MADDE 1 - Bu Kanunun 7 nci maddesinde düzenlenmesi öngörülen yönetmelikler bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde çıkarılır.

MADDE 36 - Bu Kanunun 7 nci maddesi yayımı tarihinden altı ay sonra, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 37 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 09 Ağustos 2003 - Sayı: 25194

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Rekabet Kurulu Kararı

2002/2 Sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğinin Açıklanmasına Dair Rekabet Kurulu Kararı

Rekabet Kurumu Başkanlığından:

Karar Sayısı: 03-46/540-M

Karar Tarihi: 30.06.2003

Toplantıya Katılan Üyeler:

Başkan: Mustafa PARLAK,

Üyeler: A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Murat GENCER, Prof.Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL, Prof.Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN.

14 Temmuz 2002 tarih ve 24815 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunan 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin uygulanmasına dair kılavuzun ekteki şekliyle kabulüne ve Resmi Gazete'de yayımlanmasına, Rekabet Kurulu'nca 30.06.2003 tarihinde 03-46/540-M sayı ile karar verilmiştir.

GİRİŞ

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (Kanun) 5 inci maddesinde, Rekabet Kurulu'na (Kurul), belirli koşulları taşıyan anlaşma türlerine grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve sözkonusu koşulları belirleyen tebliğler çıkarma yetkisi verilmiş bulunmaktadır. Teşebbüslerin üretim ve dağıtım sürecini en iyi şekilde kurmalarını ve bunun sonucu olarak genellikle pazarda markalararası rekabetin artmasını sağlayan dikey anlaşmalar belirli koşulları sağlamaları halinde Kanun'un 4 üncü maddesindeki yasaklamadan muaf tutulması gereken anlaşma gruplarının başında gelmektedir. Nitekim, Kurul da 1997/3 sayılı Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği, 1997/4 sayılı Tek Elden Satın Alma Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği, 1998/7 sayılı Franchise Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ve 1998/3 sayılı Motorlu Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyet Tebliği ile sözkonusu tebliğlerde öngörülen şartları sağlayan dikey anlaşmaları Kanun'un 4 üncü maddesinin uygulanmasından grup

olarak muaf tutmuştur. Sözkonusu grup muafiyeti tebliğlerinin oldukça ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiş olmalarına rağmen, dikey anlaşmalardan sınırlı bir kısmını kapsamış oldukları geçtiğimiz dönemdeki uygulamalar neticesinde tespit edilmiş bulunmaktadır. Kurul, 1998/3 sayılı Tebliğ hariç olmak üzere yukarıda sayılan diğer üç grup muafiyetinin yerine geçen ve daha da önemlisi kapsamı çok daha geniş olan 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'ni (Tebliğ) çıkarmıştır. Bu kılavuzun yayınlanmasındaki amaç, Tebliğ'in uygulanmasında Kurul'ca gözönünde bulundurulacak hususları olabildiğince açıklıkla belirtmek ve böylece Tebliğ'in teşebbüslerce yorumlanmasında doğabilecek belirsizlikleri en aza indirmektir.

Kılavuzda yapılan açıklamalara rağmen 2002/2 sayılı Tebliğ'den yararlanıp yararlanamadıkları konusunda tereddütleri olan ya da sözkonusu grup muafiyetinden yararlanması mümkün olmayan anlaşmalar için bireysel muafiyet talep etmek isteyen teşebbüsler, 4054 sayılı Kanun'un 10 ve 12 nci maddeleri uyarınca Kurul'a bildirimde bulunabilirler.

1. GRUP MUAFİYETİNİN KAPSAMI

1.1. "Dikey Anlaşma"nın Tanımı

Tebliğ'in "Kapsam" başlıklı 2 nci maddesinde dikey anlaşmalar "Üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar" şeklinde tanımlanmaktadır. Tebliğ'in 7 nci maddesinde belirtildiği üzere, bu Tebliğ dikey anlaşmaların yanısıra dikey uyumlu eylemlere de aynı kriterler gözönünde bulundurularak uygulanacaktır. Yukarıda verilen, "dikey anlaşma" tanımından hareketle üç önemli hususun üzerinde durmak gerekmektedir:

Anlaşmaya iki veya daha fazla teşebbüs taraf olmalıdır. Dolayısıyla, teşebbüs niteliğinde olmayan son kullanıcılar ile yapılan anlaşmalar Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamında olmadığı için grup muafiyetine de konu olmazlar. Ancak, teşebbüslerin teşebbüs niteliğini haiz olmayan son kullanıcılar ile gerçekleştirdikleri bu tür ticari işlemlerinin Kanun'un 6 ncı maddesi kapsamında olabileceği unutulmamalıdır.

Anlaşmaya taraf olan teşebbüslerin üretim veya dağıtımın farklı seviyelerinde faaliyet gösteriyor olması gerekmektedir. Sağlayıcı konumundaki üretici bir teşebbüs ile bir toptancı arasında akdedilen dağıtım sözleşmesi bu anlamda basit bir dikey anlaşma örneğidir.

Ham madde üreticisi konumundaki bir teşebbüs ile bu ham maddeyi üretimde kullanan başka bir teşebbüs arasında akdedilen tedarik anlaşması da Tebliğ'in öngördüğü dikey anlaşma tanımı içine girmektedir. Tarafları üretici konumundaki firma, toptancı konumundaki dağıtıcı ve nihayet ürünleri tüketiciye satan perakendeci olmak üzere üç teşebbüs arasında akdedilen bir anlaşma da dikey anlaşma olarak kabul edilir ve Tebliğ'de öngörülen koşulları sağlaması şartıyla grup muafiyetinden yararlanabilir. Burada önemli olan husus, anlaşmaya taraf olan teşebbüslerin dağıtımın farklı seviyelerinde faaliyet

gösteriyor olmalarıdır. Aksi takdirde, örneğin toptancı konumundaki bir teşebbüsün dağıtım sürecinin bir üst seviyesinde faaliyet gösteren birden fazla sağlayıcı firma ile tek seferde aynı dağıtım anlaşmasını akdetmesi durumunda, sözkonusu anlaşma Tebliğ'in öngördüğü dikey anlaşma tanımına uygunluk göstermez. Toptancı teşebbüsün, birbirine rakip konumundaki sağlayıcılarla tek seferde aynı anlaşmayı akdetmek yerine, sağlayıcıların herbiriyle sözkonusu anlaşmayı ayrı ayrı akdetmesi gerekmektedir.

Anlaşmanın belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılmış olması gerekmektedir. Buna göre, Tebliğ hem satınalma (tedarik) hem de dağıtım anlaşmalarını kapsamaktadır. Başka bir ifadeyle, alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetleri sağlayıcıdan hangi amaçla aldığı önemli değildir. Alıcı anlaşma konusu mal veya hizmetleri yeniden satış ya da kendi üretiminde kullanmak amacıyla almış olabilir. Hatta alıcı, anlaşma konusu malları üçüncü kişilere kiralamak amacıyla sağlayıcıdan almış olsa dahi, sağlayıcı ile akdetmiş olduğu anlaşma Tebliğ'in öngördüğü dikey anlaşma tanımı içerisine girecektir. Ancak, alıcı ile üçüncü kişi arasında akdedilen kiralama sözleşmesi (örneğin, finansal kiralama-leasing sözleşmeleri), herhangi bir şekilde mal veya hizmetin alımı, satımı veya yeniden satımı sözkonusu olmaması nedeniyle, dikey anlaşma olarak kabul edilemez.

1.2. Fikri Hakların Kullanımını İçeren Dikey Anlaşmalar

Mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımına ilişkin düzenlemelerin yer aldığı bir dikey anlaşmada, aynı zamanda, fikri hakların alıcıya devri veya alıcı tarafından kullanımıyla ilgili hükümlerin de yer alması durumunda, belirli koşulların sağlanması şartıyla sözkonusu dikey anlaşma grup muafiyetinden yararlanabilir. Tebliğ'in "Kapsam" başlıklı 2 nci maddesinin 2 nci fıkrasında, fikri hakların alıcıya devri veya alıcı tarafından kullanımını içeren dikey anlaşmaların grup muafiyetinden yararlanabilmesi için taşıması gereken koşullar belirtilmiştir. Sözkonusu dikey anlaşmanın grup muafiyeti kapsamında değerlendirilebilmesi aşağıda açıklanan unsurların tamamını sağlaması ile mümkün olabilecektir:

Fikri haklara ilişkin hükümler anlaşmaya konu mal veya hizmetlerin kullanımını, satımı veya yeniden satımı ile doğrudan ilgili olmalıdır.

Anlaşmaya konu mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı anlaşmanın esas amacı olmalıdır. Başka bir ifadeyle, fikri hakların alıcıya devri ya da alıcıya kullanılması, anlaşmaya konu mal veya hizmetlerin alım, satım veya yeniden satımına hizmet etmeli, anlaşmanın esas amacını oluşturmamalıdır. Bu koşul franchise sözleşmelerinde genellikle sağlanır: Franchise sisteminin yeknesaklığını sürdürebilmek amacıyla franchise alana aktarılan fikri haklar genellikle anlaşmaya konu olan mal veya hizmetlerin alım, satım veya yeniden satımı için gerekli yardımcı unsurlardır. Ancak, örneğin yalın lisans devir sözleşmelerinde mal veya hizmetin alım veya satımı herhangi bir şekilde sözkonusu olmadığı için bu tür anlaşmalara Tebliğ'in uygulanması mümkün değildir.

Anlaşmada fikri hakların kimden kime verildiği önem taşımaktadır. Fikri hakların alıcıya devri veya alıcı tarafından kullanımının sözkonusu olması durumunda,

Tebliğ'in sağladığı grup muafiyetinden yararlanılabilir. Aksi takdirde, fikri haklar alıcı tarafından sağlayıcıya devrediliyor ve sağlayıcının satışlarına birtakım sınırlamalar getiriliyor ise, böyle bir dikey anlaşmanın grup muafiyetinden yararlanması sözkonusu değildir. Örneğin, fason üretim sözleşmelerinde üretimi gerçekleştiren ve sağlayıcı konumunda olan teşebbüs (yüklenici) üretim için gerekli olan know-how'ı genellikle alıcı konumundaki teşebbüsten sağlar. Kendi markasını oluşturan zincir marketlerin bu ürünleri üretici teşebbüslere ürettirmesi uygulamalarının Tebliğ kapsamında değerlendirilmesi için, zincir marketin sözkonusu ürünün üretimini gerçekleştiriyor ve sağlayıcı konumundaki üreticiye bu konuda bir know-how aktarmıyor olması gerekmektedir.

Fikri hakların devri ve kullanımına ilişkin hükümler Tebliğ'de muaf tutulmayan dikey sınırlamalarla aynı amaç veya etkiye sahip rekabet sınırlamaları içermemelidir.

1.3. Rakip Teşebbüsler Arasında Yapılan Dikey Anlaşmalar

Tebliğ'in 2 nci maddesinin 3 üncü fıkrasına göre, rakip teşebbüsler arasında yapılan dikey anlaşmalar, sadece bir istisnai durum haricinde, grup muafiyetinden yararlanamamaktadır. "Rakip teşebbüsler" in tanımı ise Tebliğ'in 3 (c) maddesinde yer almaktadır. Buna göre, aynı coğrafi pazarda faaliyet gösterip göstermediklerine bakılmaksızın, Türkiye'de aynı ürün pazarında faaliyette bulunan veya bulunma potansiyeline sahip sağlayıcılar rakip teşebbüs olarak değerlendirilmektedir. Halihazırda rakip mal üretmeyen, ancak sözkonusu ürünün fiyatlarında göreceli olarak küçük ve sürekli bir artış olması durumunda 1 yıl içerisinde gerekli yatırımları yaparak piyasaya girebilecek teşebbüsler, sözkonusu ürün pazarında faaliyet gösterme potansiyeline sahip teşebbüs olarak değerlendirilecektir. Herhangi bir teşebbüsün bu tür bir yatırım yaparak yeni bir pazara girme ihtimalinin olup olmadığı tespit edilirken teorik bir yaklaşımdan ziyade eldeki verilere dayanan gerçekçi bir yaklaşım ortaya konulacaktır. Örneğin, finansal gücü ne kadar büyük olursa olsun herhangi bir teşebbüs, halihazırda faaliyet gösterdiği ürün pazarlarıyla hiç bir ilişkisi olmayan başka bir pazar için potansiyel bir rakip olarak görülemeyecektir. Ancak, bu teşebbüsün sözkonusu yeni pazara girmeyi planladığı açıkça biliniyorsa, o takdirde bu pazar için potansiyel bir rakip sayılacaktır.

Rakip teşebbüsler arasında yapılan dikey anlaşmaların grup muafiyetinden yararlanamayacağı hükmüne getirilen istisnada, teşebbüsler sadece dağıtım seviyesinde birbirlerine rakip olabilmektedirler. Başka bir ifadeyle, sağlayıcının anlaşma konusu malların hem üreticisi hem de dağıtıcısı olduğu, alıcının ise bu mallarla rekabet eden malların üreticisi değil dağıtıcısı olduğu dikey anlaşmalar grup muafiyetinden yararlanabilir. Böylece üretici konumundaki teşebbüsler bir yandan bağımsız alıcılar vasıtasıyla ürünlerini dağıtırken, bir yandan da kendileri bizzat dağıtım yapabileceklerdir. Sözkonusu istisnai durum bir örnek yardımı ile aşağıda şekil üzerinde gösterilmiştir. (*)

(*) Şekil için Resmi Gazete'ye bakınız.

Şekilden de görüldüğü üzere, Sağlayıcı A ve Sağlayıcı B aynı ürün pazarında faaliyet gösteren iki rakip teşebbüstür. Sağlayıcı A ürünlerini hem kendi yavru şirketi (Dağıtıcı a)

vasıtasıyla hem de bağımsız Dağıtıcı C ile yaptığı bir dikey anlaşma aracılığı ile dağıtmaktadır. Dağıtıcı C'nin aynı zamanda Sağlayıcı B'nin ürünlerini dağıtıyor ve Sağlayıcı A'nın da Dağıtıcı a vasıtasıyla dağıtım seviyesinde faaliyet gösteriyor olması nedeniyle, Sağlayıcı A ile Dağıtıcı C dağıtım seviyesinde birbirlerine rakip durumdadırlar. Bu iki teşebbüs üretim seviyesinde birbirlerine rakip olmadıkları için aralarında yapmış oldukları dikey anlaşma Tebliğ kapsamında bir anlaşmadır. Ancak, Dağıtıcı C'nin Sağlayıcı B'nin yavru şirketi olması durumunda, Sağlayıcı B rakibi olan Sağlayıcı A'nın ürünlerini dağıtıyor olacak ve bahse konu anlaşma Tebliğ'in sağladığı grup muafiyetinden yararlanamayacaktır.

1.4. Diğer Grup Muafiyeti Tebliğleri ile İlişkisi

Tebliğ'in 2 nci maddesinin 4 üncü fıkrasında, başka bir grup muafiyeti tebliği kapsamına giren dikey anlaşmalara bu Tebliğ'in uygulanmayacağı belirtilmektedir. Böylece, belirli bir konuyu veya sektörü baz alan Tebliğ'lerin varlığı halinde, genel bir düzenleme olan 2002/2 sayılı Tebliğ yerine daha ayrıntılı ve özel düzenlemeler içeren bu tebliğler uygulanacaktır. Örneğin, motorlu taşıtların dağıtımına ilişkin bir dikey anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ çerçevesinde değerlendirilmesi mümkün değildir. Böyle bir anlaşma ancak 1998/3 sayılı Motorlu Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında değerlendirilebilir.

1.5. Acentelik Sözleşmeleri

Teşebbüsler mal veya hizmetlerin alım veya satımında bağımsız teşebbüsleri kullanmak yerine zaman zaman acentelik sistemini de tercih edebilmektedirler. Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 116 ncı maddesinde acente, "Ticari mümessil, ticari vekil, satış memuru veya müstahdem gibi tabi bir sıfatı olmaksızın bir mukaveleye dayanarak muayyen bir yer veya bölge içinde daimi bir surette ticari bir işletmeyi ilgilendiren akıtlara aracılık etmeyi veya bunları o işletme adına yapmayı meslek edinen kimse" olarak tanımlanmaktadır. Örneğin, uçak bileti satışı yapan bir teşebbüs ile havayolu şirketi arasındaki ilişkin genellikle acentelik ilişkisidir.

Müvekkil hesabına aracılık ettiği ya da akdettiği sözleşmelere ilişkin olarak acenteye getirilen sınırlamalar genellikle Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamında olmadıkları için, prensip olarak muafiyet rejiminin de konusu değildir. Akdedilen anlaşmanın adının acentelik anlaşması olması, bu anlaşmanın kendiliğinden Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamında olmadığı anlamına gelmemektedir. Burada, teşebbüsler arasındaki ilişkinin Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamında olup olmadığını belirleyen faktör, acentenin, müvekkili tarafından atandığı faaliyetlerle ilgili olarak ticari veya mali bir risk alıp almadığıdır. Şayet, acente müvekkili adına yapmış olduğu ya da aracılık ettiği sözleşmeden dolayı herhangi bir mali veya ticari risk almamışsa, acente ile müvekkil arasındaki ilişki Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamı dışındadır. Böyle bir durumda, acentenin alış veya satış faaliyeti müvekkilin faaliyetlerinin bir parçası olarak değerlendirilir. Müvekkil teşebbüs, kendisine ilişkin acentelik hizmeti nedeniyle, mali ve ticari riskleri taşımasının karşılığında, acentenin bu alandaki ekonomik faaliyetlerini belirleyebilme hakkını elde edecektir. Aksi durumda ise, acente tüm bu risklere kendisi katlanmaktadır ve dolayısıyla yapmış olduğu yatırımların

geri dönüşünü sağlayabilmesi için kendi pazarlama stratejisini özgürce belirleyebilmesi gerekmektedir. Böyle bir durumda, sözkonusu sözleşme Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamına girebilir ve Tebliğ kapsamında bir değerlendirmeye tabi tutulabilir.

Ticari faaliyette bulunan her teşebbüs sınırlı da olsa bir risk altındadır. Örneğin, acentenin kazancı kendi performansına bağlıdır. Benzer şekilde, faaliyetini sürdürdüğü iş yerine ve personele yatırım yapan bir acente de risk altındadır. Ancak, acentenin, acentelik faaliyetlerinin sürdürülmesi ile ilgili bu tür riskleri taşıyor olması, teşebbüsler arasındaki ilişkinin Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamında olduğu anlamına gelmemektedir.

Kanun'un 4 üncü maddesinin uygulanıp uygulanmayacağına belirleyici faktör olan risk, her bir olayın kendi özellikleri gözönünde bulundurularak değerlendirilecektir. Başka bir ifadeyle, riskin kimde olduğunun tespitinde, teşebbüsler arasındaki hukuki ilişkinin değerlendirilmesiyle yetinilmeyecek, aynı zamanda pazarın ekonomik durumu da dikkate alınacaktır. Aşağıda örnek olarak sayılan hallerden bir ya da daha fazlası söz konusu olduğunda, taraflar arasındaki ilişki Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamında ele alınacaktır:

Taşıma masrafları da dahil olmak üzere mal veya hizmetlerin alım veya satımına ilişkin masraflara acentenin katkıda bulunması.

Acentenin satış artırma faaliyetlerine doğrudan veya dolaylı olarak katkıda bulunmaya zorunlulu tutulması.

Stokta tutulan sözleşme konusu malların finansmanı ya da kayıp malların maliyeti gibi riskleri acentenin taşıması ve satılmayan ürünleri acentenin müvekkile iade edememesi.

Acentenin satış sonrası hizmet, tamir veya garanti hizmeti vermekle yükümlü tutulması.

Acentenin, söz konusu pazarda faaliyet gösterebilmek bakımından gerekli olabilecek ve sadece bu pazarda kullanılabilecek yatırımlar yapmak zorunda bırakılması.

Satılan ürünün sebep olduğu zararlardan dolayı üçüncü kişilere karşı acentenin sorumlu olması.

Müşterilerin sözleşmenin şartlarını yerine getirmemesinden dolayı, acentenin, komisyonunu alamamasının dışında başka bir sorumluluk taşıması.

Müvekkil ile acente arasındaki ilişkiye Kanun'un 4 üncü maddesinin uygulanmaması için acentenin yukarıda sayılan risk veya maliyetleri yüklenmemesi gerekmektedir. Burada sayılan risk ve maliyetler örnek niteliğindedir ve bu listeye yenilerini ilave etmek mümkündür.

Ancak, yukarıda sayılanlar ve benzeri mali veya ticari risklere müvekkil katılansa dahi, acentelik anlaşması rekabeti sınırlayıcı işbirliği yapılmasına yardımcı oluyorsa Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamına girebilir. Bu durum, özellikle, birkaç müvekkilin aynı acenteyi kullandığı ve acente aracılığı ile önemli bilgileri birbirlerine aktardıkları zaman ortaya çıkabilir.

2. ANLAŞMALARİ GRUP MUAFİYETİ KAPSAMI DIŞINA ÇIKARAN SINIRLAMALAR

Tebliğ'in 4 üncü maddesinde yer alan sınırlamalardan herhangi birini içeren dikey anlaşmalar grup muafiyetinden yararlanamamakta ve dolayısıyla Kanun'un 4 üncü maddesindeki yasaklama kapsamına girmektedir.

2.1. Yeniden Satış Fiyatının Belirlenmesi

Tebliğ'in 4(a) maddesi, alıcı teşebbüsün kendi satış fiyatını belirleme serbestisinin engellenmesine ilişkindir. Buna göre, alıcının sabit veya asgari satış fiyatının belirlenmesi kesinlikle yasaktır. Ancak, sabit veya asgari satış fiyatına dönüşmemesi koşuluyla sağlayıcının, alıcının azami satış fiyatını belirlemesi veya alıcıya satış fiyatını tavsiye etmesi mümkündür. Alıcıya bildirilen azami veya tavsiye nitelikteki satış fiyatlarının asgari veya sabit fiyata dönüşmemesi için, sözkonusu fiyatların azami veya tavsiye niteliğinde olduğunun yayınlanan fiyat listelerinde ya da ürünün üzerinde açıkça belirtilmesi gerekmektedir.

Sağlayıcı teşebbüsler akdetmiş oldukları dikey anlaşmalara açık hüküm koymak suretiyle alıcının satış fiyatını doğrudan belirlemelerinin yanı sıra, aynı ihlali değişik uygulamalar vasıtasıyla dolaylı yollarla da gerçekleştirebilmektedirler. Alıcının kar marjının belirlenmesi, tavsiye fiyat niteliğinde ilan edilmiş bir fiyat seviyesinden alıcının uygulayabileceği indirim oranının en üst seviyesinin belirlenmesi, alıcıya tavsiye edilen fiyatlara uyduğu oranda kendisine ilave indirimler uygulanması ya da bu fiyatlara uymaması durumunda teslimatların geciktirilmesi, askıya alınması veya anlaşmanın sona erdirilmesi şeklinde alıcının tehdit edilmesi ya da fiilen bu tür cezai yaptırımların uygulanması yeniden satış fiyatının dolaylı yoldan belirlenmesine örnek olarak verilebilir. Bu tür yeniden satış fiyatının dolaylı yoldan belirlenmesi uygulamaları da Tebliğ'in 4(a) maddesi kapsamındadır.

Yeniden satış fiyatının belirlenmesine yönelik doğrudan veya dolaylı yöntemler, alıcıların uyguladığı fiyatların sağlayıcı tarafından izlenebildiği ve kontrol edebildiği durumlarda daha etkili olacaktır. Örneğin, standart fiyat listelerinden farklı fiyatlardan satış yapan alıcıları rapor etme konusunda tüm alıcılara getirilecek bir yükümlülük sağlayıcının pazarda uygulanan fiyatları kontrol etmesini önemli ölçüde kolaylaştıracaktır.

2.2. Bölge ve Müşteri Sınırlaması

Tebliğ'in 4(b) maddesi, alıcılara sözleşme konusu mal veya hizmetleri satacağı bölge ve müşteriler konusunda getirilen kısıtlamalara ilişkindir. Buna göre, maddede sayılan dört istisna dışında kalan hallerde, alıcıya bölge veya müşteri kısıtlaması getirmek mümkün değildir. Bu noktada, bölge ve müşteri paylaşımının uygulamada hangi biçimlerde ortaya çıkabileceğini açıklamakta fayda bulunmaktadır. Belli müşteri gruplarına veya belli bir bölgedeki müşterilere satış yapılmamasına ilişkin sözleşmeye hüküm konulduğu takdirde ihlali tespit etmek zor olmayacaktır. Ancak, bölge veya müşteri paylaşımı dolaylı yollardan da gerçekleştirilebilmektedir. Sözleşmede herhangi bir şekilde yasaklama olmamasına rağmen, sağlayıcı teşebbüsler belli bir bölgeden veya müşteri grubundan gelen taleplerin karşılanmasını engellemek amacıyla caydırıcı tedbirler

alabilmektedirler. Örneğin, sağlayıcı tarafından belirlenen müşteriler dışında kalan müşterilere satış yapan alıcılara verilen ödüllerin veya indirimlerin azaltılması veya reddedilmesi, sağlanan mal miktarının azaltılması veya verilmesinin tamamen kesilmesi türünden eylemler bölge ve müşteri paylaşımına yönelik uygulamada en çok rastlanan uygulamalardır. Şayet piyasada mevcut malların hangi alıcı tarafından piyasaya sürüldüğünü gösteren seri numarası verme veya etiketleme gibi bir uygulama sözkonusu ise, müşteri ve bölge paylaşımına yönelik eylemler çok daha etkili olabilmektedir. Belirli müşterilere satış yapmama konusunda tüm alıcılara getirilen bir yasaklama, ürünle ilgili objektif bir sebebin varlığı durumunda, inceleme konusu dağıtım anlaşmasını grup muafiyeti kapsamı dışına çıkartan bir sınırlama olarak kabul edilmeyecektir. Örneğin, birtakım tehlikeli maddelerin sağlayıcısı konumundaki teşebbüsler, güvenlik veya sağlık gibi nedenlere dayanarak alıcıların bu tür malları belirli müşterilere satmalarını engelleyebilirler.

Tebliğ'in 4(b) maddesinde dört başlık altında sayılan bölge veya müşteri paylaşımı türleri anlaşmaları grup muafiyeti dışına çıkartan sınırlama olarak kabul edilmemektedir. Bu istisnalardan ilki özellikle dağıtım ağı kurmak isteyen sağlayıcı teşebbüslerin, kendisine ya da alıcı konumundaki teşebbüslere münhasır satış bölgeleri veya münhasır müşteri grupları vermelerine olanak sağlamaktadır. Örneğin, sağlayıcı konumundaki üretici bir teşebbüs ürünlerini Türkiye'nin her bir iline atadığı distribütörleri aracılığı ile dağıtabilecek ve distribütörlere bölgesel koruma sağlayabilecektir. Benzer biçimde, örneğin bir ilaç üreticisi, eczanelere ve hastanelere farklı dağıtıcı teşebbüslerin dağıtım yapmasını sağlayarak münhasır müşteri grupları oluşturabilir. Sağlayıcı teşebbüslerin müşterileri alıcılar arasında aynı anda hem bölgesel hem de müşteri tipi olarak bölmesi de mümkündür. İlaç üreticisi bir teşebbüsün her ildeki hastane ve eczanelere farklı dağıtıcılar ataması, bölge ve müşteri paylaşımının eşzamanlı uygulamasına örnek olarak verilebilir.

Teşebbüslere münhasır bir bölge veya müşteri grubu vermek suretiyle tanınan koruma mutlak bir koruma değildir. Alıcı teşebbüsler kendilerine tahsisli bölgeye veya müşteri grubuna satış yaparken sisteme dahil diğer alıcıların ancak aktif rekabetinden korunabilirler. Başka bir ifadeyle, sağlayıcı teşebbüs, kendisine veya bir alıcıya tahsis edilmiş münhasır bölgeye ya da müşteri grubuna yapılacak aktif satışları kısıtlayabilir. Bu bölgeye veya müşteri grubuna yapılacak pasif satışların kısıtlanması ise anlaşmayı grup muafiyeti dışına çıkartan bir ihlal olarak değerlendirilecektir. Bu noktada aktif satış-pasif satış ayırımı önem kazanmaktadır.

Başka bir alıcının münhasır bölgesindeki veya münhasır müşteri grubundaki münferit müşterilere mektup veya ziyaret gibi doğrudan pazarlama yöntemleriyle gerçekleştirilen satışlar "aktif satış" olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, diğer bir alıcının bölgesinde satış yeri veya dağıtım deposu kurmak da aktif satış kapsamındadır. Başka bir alıcıya tahsis edilmiş bölgedeki veya müşteri gruplarındaki müşterileri doğrudan hedefleyen reklamlar veya promosyonlar da diğer aktif satış yöntemleri arasında sayılabilir.

Diğer yandan, başka bir alıcının bölgesindeki veya müşteri grubundaki müşterilerden gelen ve alıcının aktif çabaları neticesi olmayan talepleri karşılamak, alıcı malın teslimatını

müşterinin adresine götürerek yapsa dahi, "pasif satış" anlamına gelmektedir. Medya aracılığı ile yapılan genel nitelikli reklamlar veya promosyonlar, pasif satış yöntemi olarak değerlendirilecektir. İnternet yoluyla yapılan satışlar da genellikle pasif satıştır. Ancak, başka bir alıcının münhasır bölgesindeki veya müşteri grubundaki müşterilere elektronik posta gönderilmesi, sözkonusu müşterilerden böyle bir talep gelmediği sürece, aktif satış yöntemi olarak değerlendirilecektir. Katalog gönderme suretiyle yapılan satışların değerlendirilmesinde de aynı yaklaşım uygulanacaktır.

Alıcıların satış yaptığı bölge veya müşteri grubunun münhasır olarak değerlendirilmesi için, o bölge veya müşteri grubuna sadece tek bir alıcının veya sadece sağlayıcının kendisinin aktif olarak satış yapıyor olması gerekmektedir. Başka bir ifadeyle, belirli bir bölgeye veya müşteri grubuna aktif olarak satış yapan teşebbüs sayısı iki veya daha fazla ise o bölge veya müşteri grubu artık münhasır değildir. Bu tür "serbest" bölge veya müşteri grubundaki müşterilere herhangi bir alıcı dilediği gibi aktif olarak satış yapabilmelidir. Örnek vermek gerekirse, sağlayıcı konumundaki bir teşebbüs ürünlerini Ankara ili sınırları dahilinde sadece iki teşebbüse verme yükümlülüğü altına girer ve müşterileri bölge veya müşteri tipi olarak bu iki alıcı arasında paylaşmaz ise, bu tür bir anlaşmanın grup muafiyetinden yararlanabilmesi için diğer bölgelerdeki satıcıların Ankara bölgesine yapacakları aktif veya pasif satışların engellenmemesi gerekmektedir.

Tebliğ'in 4(b) maddesinde belirtilen ilk istisnada "Alıcının müşterilerince yapılacak satışları kapsamaması kaydıyla,..." ifadesi yer almaktadır. Bununla anlatılmak istenen şudur: Sağlayıcı teşebbüs sadece alıcı tarafından gerçekleştirilen aktif satışları engelleyebilir. Alıcının müşterileri tarafından gerçekleştirilecek aktif satışların sınırlandırmasına yönelik alıcıya herhangi bir yükümlülük getirildiği takdirde grup muafiyetinden yararlanmak mümkün olmayacaktır. Bir başka ifadeyle, sağlayıcı ile alıcı arasındaki dikey anlaşmaya taraf olmayan ve mal veya hizmetleri alıcıdan sağlayan müşteriler, sözkonusu mal veya hizmetleri aktif-pasif satış ayırımı olmaksızın dilediklerine satabilirler. Örneğin, sağlayıcı konumundaki bir üretici teşebbüs ile alıcı konumundaki bir bayi arasında akdedilen bir dağıtım anlaşması uyarınca, bayinin ürünleri bakkallara sattığını varsayalım. Böyle bir durumda, anlaşmaya taraf olmayan bakkalların, bayiden aldıkları ürünleri diledikleri bölgede aktif veya pasif olarak satma serbestisine sahip olmaları gerekmektedir.

Tebliğ'in 4(b) maddesinde belirtilen ikinci istisnaya göre, toptancı seviyesinde faaliyet gösteren alıcının son kullanıcılara satış yapması kısıtlanabilir. Böyle bir kısıtlama getirilmesi dağıtım ağının etkinliğinin korunabilmesi ve mal ve hizmetlerin uç noktalarda eşit koşullarda tüketiciye sunulabilmesi bakımından gerekli görülmektedir.

Üçüncü istisna "seçici dağıtım sistemi"nin özüne ilişkindir. Tebliğ'in 3 üncü maddesinde seçici dağıtım sistemi, "Sağlayıcının, anlaşma konusu malları veya hizmetleri sadece belirlenmiş kriterlere dayanarak seçtiği dağıtıcılara doğrudan veya dolaylı olarak satmayı taahhüt ettiği, bu dağıtıcıların da sözkonusu malları veya hizmetleri yetkilendirilmemiş dağıtıcılara satmamayı taahhüt ettiği bir dağıtım sistemi" olarak tanımlanmaktadır. Özellikle satış öncesi tanıtım hizmetlerinin önemli olduğu mücevher, parfüm gibi markalı ürünlerin pazarlanmasında bu tür

ürünlerin satıldığı satış noktalarının fiziki özellikleri ve satış personelinin bilgi ve kabiliyeti hayati önem kazanmaktadır. Belirli bir marka imajı bulunan bu tür ürünlerin uygun olmayan yerlerde, yeterli bilgi ve kabiliyeti bulunmayan kişilerce satılmasını istemeyen sağlayıcı konumundaki teşebbüsler dağıtım ağı olarak genellikle seçici dağıtım sistemini uygun görmektedirler. Bu tür ürünlerin en etkin biçimde son kullanıcılara ulaşabilmesi için, ürünün sadece seçici dağıtım sistemi üyelerince satılması zorunluluğu bulunmaktadır.

Tebliğ'in 4 (b) maddesinde belirtilen son istisna, birleştirilmek amacıyla tedarik edilen parçaların alım satımına ilişkindir. Bu tür parçaları alan alıcıların, bunları üretici konumundaki sağlayıcının rakiplerine satmasının sağlayıcı tarafından kısıtlanması, anlaşmayı grup muafiyeti dışına çıkartan bir sınırlama olarak değerlendirilmemektedir. Örneğin, bir televizyon üreticisinin bir alıcıya üretimini yaptığı televizyonun parçalarını satarken, alıcının sözkonusu parçaları diğer televizyon üreticilerine (rakip teşebbüslere) satması engellenebilir. Ancak, alıcının bu ürünleri televizyon üreticisi olmayan diğer teşebbüslere satmasının engellenmesi durumunda grup muafiyetinden yararlanmak mümkün olmayacaktır.

Tebliğ'in 4(b) maddesinde belirtilen dört istisnai düzenlemeden ilki dışındakilerde herhangi bir aktif-pasif satış ayırımı yapılmamıştır. Başka bir deyişle, son üç istisnai hükmün uygulama alanı bulunduğu durumlarda alıcının yapacağı her türlü aktif veya pasif satış sağlayıcı tarafından kısıtlanabilecektir.

2.3. Seçici Dağıtım Sistemleri

Tebliğ'in 4(c) maddesinde belirtildiği üzere, seçici dağıtım sistemi üyelerine son kullanıcılara yapılacak satışlar bakımından aktif veya pasif satış yasağı getirilememektedir. Sağlayıcı konumundaki teşebbüs belirli bir bölgede sınırlı sayıda alıcıya mal vereceğini belirtmek suretiyle münhasır bölgeler oluştursa dahi, alıcıların bölge dışındaki son kullanıcılara yapacakları aktif veya pasif satışlar engellenemez. Başka bir ifadeyle, seçici dağıtım sistemi üyesi alıcılar diledikleri bölgedeki son kullanıcıya aktif veya pasif satış yapabilirler. Ancak, sistem üyesi bir alıcının faaliyetlerini sürdürdüğü satış noktasının yerini değiştirmesi veya yeni bir satış noktası açması sağlayıcı tarafından engellenebilir. Zira, yukarıda da belirtildiği üzere, seçici dağıtım sisteminde, satış noktasının fiziki özellikleri dağıtım sisteminin başarısını etkileyen en önemli unsurdur. Seçici dağıtım sistemini kısmen de olsa rekabete açan diğer düzenleme Tebliğ'in 4(d) maddesinde yapılmıştır. Buna göre, dağıtım sistemi olarak seçici dağıtım sistemini tercih eden teşebbüsler, sistem üyesi alıcılara tek elden satınalma yükümlülüğü getiremez. Başka bir ifadeyle, sistem üyelerinin ürünleri sağlayıcıdan alma zorunlulukları bulunmamaktadır; sistem üyelerinin, ürünleri diğer üye teşebbüslerden alabilmeleri engellenemez.

2.4. Diğer Sınırlamalar

Parçaların birleştirilmesi ile oluşturulan ürünlerin sözkonusu olduğu tedarik anlaşmalarına ilişkin diğer bir düzenleme de Tebliğ'in 4(e) maddesinde yer almaktadır. Bu tür parçaları satan sağlayıcı ile bu parçaları birleştirerek üretimde kullanan alıcı arasında akdedilen tedarik anlaşmasında, sağlayıcının bu parçaları son kullanıcılara veya alıcı

tarafından malların bakımı ya da onarımıyla yetkilendirilmemiş tamircilere yedek parça olarak satması engellenemez. Görüldüğü üzere, söz konusu sınırlama yukarıdakinden farklı olarak alıcı tarafından sağlayıcıya getirilmektedir. Bu duruma örnek olarak bisiklet zinciri üreten sağlayıcı ile bu zincirleri bisiklet üretiminde kullanan alıcı arasındaki ilişki verilebilir. Alıcı konumundaki bisiklet üreticisi sağlayıcı konumundaki zincir üreticisinin, zincirleri nihai kullanıcılara veya yetkilendirilmemiş bir başka deyişle bağımsız tamircilere satmasını yasaklayamaz. Ancak, alıcı konumundaki bisiklet üreticisi yetkilendirdiği kendi tamircilerine zincirleri sadece kendisinden alma zorunluluğu getirebilir.

3. REKABET ETMEME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Tebliğ'in 5 inci maddesinde dikey anlaşmalarda alıcılara getirilebilecek rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Alıcıya bu maddede izin verilen sınırları aşan rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmesi durumunda, bu yükümlülüğü içeren sözleşme hükümleri sözleşmenin diğer bölümlerinden ayrılabilir; ise, bu hükümler grup muafiyetinden yararlanamaz; sözleşmenin kalan maddeleri grup muafiyetinden yararlanabilir. Şayet rekabet etmeme yükümlülüğünün içeren sözleşme hükümleri sözleşmenin diğer bölümlerinden ayrılabilir ise sözleşmenin tamamı grup muafiyetinden yararlanamaz.

Tebliğ'in 3 üncü maddesinde rekabet etmeme yükümlülüğü, alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen doğrudan ya da dolaylı yükümlülük olarak tanımlanmıştır. Tebliğ'deki anlamıyla rekabet etmeme yükümlülüğü alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetleri kendisinin üretmemesini ve sağlayıcı dışındaki başka bir kaynaktan tedarik etmemesini öngören bir yükümlülüktür. Ancak Tebliğ'de, alıcının ihtiyacı olan ya da yeniden satışını yaptığı mal veya hizmetlerin tamamını sağlayıcıdan almak zorunda olması durumu ile büyük bir bölümünü (en az %80'ini) almak zorunda olması durumu arasında bir fark gözetilmemiştir. Diğer bir deyişle, sağlayıcının alıcıya alımlarının %20'ye kadar olan küçük bir kısmını rakip teşebbüslerden yapma imkanı tanınması, konuya ilişkin hükmün rekabet etmeme yükümlülüğü sayılmasına engel teşkil etmeyecektir. Bu oranların hesaplanmasında alıcının bir önceki takvim yılına ait alımları esas alınacaktır. Alıcının bir önceki takvim yılına ait alımlarının miktarı belli değil ise, alıcının yıllık toplam ihtiyacı tahmin edilerek bu miktar kullanılabilir.

Alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün süresi büyük önem taşımaktadır. Süresi beş yıldan uzun olan rekabet etmeme yükümlülüğünün grup muafiyetinden yararlanması 38 inci paragrafta belirtilen istisnalar dışında mümkün değildir. Şayet alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün süresi belirsiz ise yine grup muafiyeti uygulanamayacaktır. Beş yıllık süreyi aşacak şekilde zımnen yenilenebilen rekabet etmeme yükümlülükleri de grup muafiyeti kapsamında değildir. Ancak, süresi beş yılı aşmayan veya beş yıldan sonraki uzatmanın her iki tarafın açık iradesi ile mümkün olduğu ve alıcının beş yıllık süre sonunda rekabet etmeme şartına son vermesini engelleyen herhangi bir durumun olmadığı hallerde rekabet etmeme yükümlülüğü grup muafiyetinden yararlanacaktır. Rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin düzenlemeleri bir örnek

yardımla açıklamakta fayda vardır: Alıcıya anlaşma geçerli olduğu sürece rekabet etmeme yükümlülüğü getiren ve taraflardan herhangi biri belli bir süre önceden itiraz etmedikçe her yıl yenilenmiş kabul edilen bir yıllık bir dağıtım anlaşması belirsiz süreli olarak kabul edilecektir. Ancak, bu anlaşmanın her yıl yenilenebilmesi için tarafların açıkça iradelerini birbirlerine bildirmeleri zorunlu ise anlaşma belirsiz süreli sayılmayacaktır. Başka deyişle, belirli bir süre içerisinde taraflar bu anlaşmayı devam ettirmek istediklerini birbirlerine açıkça bildirmedikçe anlaşmanın uzamadığını kabul eden bir düzenlemeye dayanan rekabet etmeme yükümlülüğü belirsiz süreli kabul edilmeyecektir.

Tebliğ'in Geçici 1 inci maddesine göre, bu Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihte geçerli olan ve bu tarihten itibaren Tebliğ'de belirtilen limitleri aşacak şekilde rekabet etmeme yükümlülüğü içeren anlaşmalardaki bu yükümlülüğün süresinin, Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde, Tebliğ'de belirtilen limitlere ya da altına indirilmesi gerekmektedir. Bu bir yıllık süre sonunda, şayet rekabet etmeme yükümlülüğü Tebliğ'de belirtilen limitlere ya da altına indirilmemiş ise, ya anlaşmanın bu hükmü ya da bu hüküm anlaşmanın diğer bölümlerinden ayrılmıyor ise anlaşmanın tamamı geçersiz olacaktır. Şayet Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihte, anlaşmadaki rekabet etmeme yükümlülüğünün kalan süresi 5 yıl veya daha kısa ise, anlaşma bu kalan süre boyunca geçerli olacaktır, dolayısıyla teşebbüsün herhangi bir değişiklik yapmasına gerek bulunmamaktadır.

Tebliğ'de öngörülen limitlerin üzerinde bir süre için alıcıya rekabet etmeme yükümlülüğünün getirildiği ve bu yükümlülüğü içeren sözleşme maddesinin sözleşmenin diğer bölümlerinden ayrılabilirdiği tespit edilirse, Kurul, rekabet etmeme yükümlülüğünün süresini Tebliğ'de öngörülen azami hadde indirilmiş olarak değerlendirebilecektir. Bu takdirde, şayet alıcı konumundaki teşebbüse getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü henüz Tebliğ'de öngörülen limiti doldurmamış ise, alıcı bu kalan süre kadar, başka bir ifadeyle Tebliğ'deki üst sınır dolana kadar, rekabet etmeme yükümlülüğü altında kalacaktır. Şayet, bu üst sınırı geçen bir süredir rekabet etmeme yükümlülüğü altında ise rekabet etmeme yükümlülüğü geçersiz olacak ve alıcı konumundaki teşebbüs tamamen bağımsız kalacaktır.

Rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin diğer bir önemli husus da, alıcının beş yıllık süre sonunda rekabet etmeme yükümlülüğünden kurtulmasını engelleyen herhangi bir fiili durumun olmaması zorunluluğudur. Örneğin, sağlayıcı alıcıya kredi temin etmiş ise bu kredinin geri ödemesi, alıcının beş yıl sonunda rekabet etmeme yükümlülüğünden kurtulmasını engelleyecek şekilde düzenlenmemelidir. Alıcı, beş yıllık rekabet etmeme şartının süresinin dolmasından sonra varsa kalan borçları geri ödeme olanağına sahip olmalıdır. Benzer şekilde, sağlayıcının alıcıya bazı ekipmanlar sağladığı hallerde, alıcının beş yıllık rekabet etmeme süresinin sonunda bu ekipmanları piyasa değeri üzerinden devralabilme imkanına sahip olması gerekmektedir.

Alıcıya en fazla beş yıllık süre için rekabet etmeme yükümlülüğü getirilebileceğine ilişkin düzenlemenin iki istisnası bulunmaktadır:

Birinci istisna alıcının anlaşmaya dayalı faaliyetini gerçekleştirebilmesi için gerekli yatırım tutarının bir kısmının sağlayıcı tarafından karşılandığı duruma ilişkindir. Buna göre, bu yatırım tutarının %35'den az olmamak kaydıyla bir kısmının sağlayıcı tarafından karşılanması durumunda, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü en fazla on yıla kadar uzatılabilir. Ancak, bu durumda rekabet etmeme yükümlülüğünün beş yılı aşan kısmı sadece bu yatırımın yapıldığı tesiste yürütülecek faaliyetle sınırlı olmalıdır. Alıcının anlaşmaya dayalı faaliyetini sürdürebilmesi için gerekli yatırım tutarını oluşturan maliyet kalemlerinin faaliyet gösterilen pazara bağlı olarak değişebilmesine rağmen, arazi bedeli, bina, depo ve altyapı maliyeti, araç ve teçhizat maliyeti, izin ve ruhsat giderleri, tutulması zorunlu asgari stok maliyeti ve işletme sermayesi en önemli yatırım kalemleri arasındadır.

İkinci istisna halinde ise, alıcının anlaşmaya dayalı faaliyetlerini sürdürürken kullanacağı tesis tümüyle sağlayıcıya aittir. Sağlayıcının kendisine ait olan bir tesiste kendi izni olmadan rakip malların satılmasına izin vermemesinin mantıklı bir sınırlama olduğu görüşünden hareketle, alıcıya getirilecek rekabet etmeme yükümlülüğü herhangi bir şekilde süre sınırlamasına tabi tutulmamıştır. Buna göre, sözkonusu tesisi kullandığı süre boyunca alıcıya rekabet etmeme yükümlülüğü getirilebilmektedir. Ancak, halihazırda zaten alıcıya ait olan bir tesisin sağlayıcıya kiralanması ve sağlayıcının da bu tesisi tekrar asıl sahibi olan alıcıya kullandırması durumunda, bu istisnadan yararlanmak mümkün değildir. Bir başka deyişle, sağlayıcı tesisin mülkiyetini alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden sağlanan bir aynı veya şahsi hak (kira, ariyet ve intifa gibi) çerçevesinde elinde bulunduruyor ise ancak o zaman beş yıldan daha uzun bir süre için alıcıya rekabet etmeme yükümlülüğü getirilebilir.

İlke olarak, anlaşmanın sona ermesinden sonraki dönem için alıcıya rekabet etmeme yükümlülüğü getirmek mümkün değildir. Ancak, belirli koşulların yerine getirilmesi durumunda anlaşmanın sona ermesinden itibaren bir yılı aşmamak kaydıyla alıcıya rekabet etmeme yükümlülüğü getirilebilir. Bunun için, yasaklamanın, anlaşma konusu mal ya da hizmetlerle rekabet eden mal ve hizmetlere ilişkin olması, anlaşma süresince alıcının faaliyette bulunduğu tesis ya da arazi ile sınırlı olması ve sağlayıcı tarafından alıcıya devredilen know-how'ı korumak için zorunlu olması gerekmektedir. Kamuya mal olmamış know-how'ın kullanılması ve açıklanması süresiz olarak yasaklanabilmektedir.

İzin verilmeyen bir başka rekabet etmeme yükümlülüğü uygulaması da, seçici dağıtım sistemlerinde belirli bir rakibin ürünlerinin sistem üyeleri tarafından satılmasının engellenmesidir. Bu hüküm seçici dağıtım ile rekabet etmeme yükümlülüğünün bir arada uygulanamayacağı anlamına gelmemektedir. Seçici dağıtım sisteminin sağlayıcısı konumundaki teşebbüs seçilmiş alıcıların sadece kendi ürünlerini satmasını ve rakip ürünlerin hiçbirini satmamlarını zorunlu kılabilir. Ancak, rakiplerden bir kısmının ürünlerinin bu sistemde satışına izin verirken kalanlarının bu sistemi kullanmasını engelleyemez. Bir başka deyişle, seçici dağıtım sisteminde rekabet etmeme yükümlülüğü ya tüm rakip ürünler için getirilmeli ya da hiçbirini için getirilmemelidir.

4. MUAFİYETİN GERİ ALINMASI

2002/2 sayılı Tebliğ'de aranılan koşulları yerine getiren dikey anlaşmaların tamamı Kanun'un 4 üncü maddesindeki yasaklamadan muaf tutulmaktadırlar. Zira, Kurul, sözkonusu Tebliği çıkartırken Tebliğin kapsamına giren anlaşmaların Kanun'un 5 inci maddesinde sayılan muafiyet koşullarını yerine getirdiğini varsaymıştır. Ancak, Tebliğ'in öngördüğü koşulları yerine getirse dahi bazı dikey anlaşmaların etkileri bakımından Kanun'un 5 inci maddesindeki muafiyet koşullarını sağlayamadığı istisnai durumlar da sözkonusu olabilecektir. Özellikle dikey anlaşmaya taraf olan teşebbüslerin önemli bir pazar gücüne sahip olduğu ve pazara giriş engellerinin önemli boyutlara ulaştığı durumlarda, Tebliğ kapsamında olan bazı dikey anlaşma türlerinin muafiyet için gerekli koşulları sağlaması güçleşebilecektir. Bu tür istisnai durumlarda kullanılmak üzere Kurul'a önemli bir yetki verilmiştir: Tebliğ'in 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında, Tebliğ ile muafiyet tanınmış bir anlaşmanın Kanun'un 5 inci maddesinde düzenlenen koşullarla bağdaşmaz etkileri sahip olduğunun tespit edilmesi durumunda, Kurul'un, anlaşmaya Tebliğ ile tanınan muafiyeti geri alabileceği hükme bağlanmıştır. Dolayısıyla, herhangi bir dikey anlaşma Tebliğ'e uygun olarak düzenlenmiş olsa bile, uygulama aşamasında piyasada doğurduğu etki itibarıyla muafiyet alınabilmesine imkan tanıyan koşulları karşılamaktan uzaklaşmış ise, Tebliğ'in sağlamış olduğu muafiyet koruması Kurul tarafından geri alınabilecektir. Böyle bir durumda, Kurul, nihai kararını vermeden önce tarafların yazılı ve/veya sözlü görüşlerini isteyecektir. Ayrıca, muafiyetin geri alınması işlemi geçmişe etkili olmayacaktır. Dolayısıyla, muafiyetin geriye alınması işlemi geriye yürütmeyeceği için kararın alınmasına kadar geçen süre içerisinde anlaşma muafiyetten yararlanmış olacaktır.

Muafiyetin geri alınması uygulamasının, özellikle pazar gücü önemli seviyelere ulaşmış teşebbüslerin anlaşmalara taraf olduğu pazarlarda gündeme gelmesi kaçınılmazdır. Ancak, muafiyetin geri alınıp alınmayacağının belirlenmesinde anlaşmaya taraf olan teşebbüslerin pazar payları tek başına belirleyici unsur değildir. Pazar payları birbirine yakın seyreden teşebbüslerin faaliyet gösterdiği bir oligopolistik pazardaki herhangi bir teşebbüsün akdetmiş olduğu bir dikey anlaşmadan da muafiyetin geri alınması sözkonusu olabilecektir. Bu noktada yapılacak bir değerlendirmede, Pazar paylarının yanı sıra, pazara giriş engelleri, ilgili ürünün özellikleri ve tüketicilerin bu ürüne olan bağımlılıklarının derecesi gibi diğer birtakım unsurlar gözönünde bulundurulacaktır.

Muafiyetin geri alınması uygulaması, bir anlaşmaya taraf olan teşebbüse yönelik olarak münferit Kurul kararlarıyla yapılabileceği gibi, bir pazardaki tüm teşebbüsleri bağlayacak şekilde Tebliğ çıkarma yöntemiyle de gerçekleştirilebilir. Tebliğ'in 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında, benzer nitelikteki dikey sınırlamaların oluşturduğu paralel ağların ilgili pazarın önemli bir bölümünü kapsamaması durumunda, Kurul'un, çıkaracağı bir tebliğ ile ilgili pazarda belirli sınırlamaları içeren anlaşmaları muafiyetin dışına çıkartabileceği belirtilmiştir. Şayet pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin yapmış olduğu dikey anlaşmalar pazarda benzer etkiler doğuruyor ise bu anlaşmalarda yer alan sınırlamalar lafzi olarak farklı şekillerde düzenlenmiş olsalar dahi "benzer nitelikteki dikey sınırlamalar" olarak kabul edileceklerdir.

Kurul, muafiyetin geri alınması uygulamasını, bir anlaşmaya taraf olan teşebbüslere yönelik olarak münferit

Kurul kararıyla mı yoksa pazardaki tüm teşebbüslere yönelik olarak çıkartılacak bir Tebliğ vasıtasıyla mı gerçekleştirileceğine karar verirken birtakım unsurları gözönünde bulunduracaktır. Özellikle pazarda faaliyet gösteren teşebbüs sayısı, Pazar gücünün bu teşebbüslerden sadece bazılarının elinde olup olmadığı ve ilgili pazarın yapısı gibi hususlar, muafiyetin ne şekilde geri alınacağını belirlemede etken olacaktır.

Kurul belirli bir pazardaki dikey anlaşmalardan muafiyeti tamamen geri alabileceği gibi, muafiyetin devam edebilmesini belirli şartların yerine getirilmesine de bağlayabilir. Örneğin, 2002/2 sayılı Grup Muafiyeti Tebliği ile alıcılara getirilmesine müsaade edilen beş yıllık rekabet etmeme yükümlülüğünün süresi, çıkarılacak bir Tebliğ ile, bazı pazarlar için üç yıla indirilebilir. Benzer şekilde, 2002/2 sayılı Tebliğ ile sağlayıcılara tanınan alıcının azami satış fiyatını belirleme hakkı bazı pazarlar için kaldırılabilir.

5. HAKİM DURUMUN KÖTÜYE KULLANILMASI

Tebliğ'in 8 inci maddesinde, bu Tebliğ hükümlerine göre tanınmış muafiyetin Kanun'un 6 ncı maddesinin uygulanmasını engellemeyeceği ifade edilmektedir. Kanun'un 6 ncı maddesinde, hakim durumdaki teşebbüslerin bu durumlarını kötüye kullanmaları yasaklanmaktadır. Muafiyet ise ancak Kanun'un 4 üncü maddesindeki yasaklamaya karşı koruma sağlamakta, Kanun'un 6 ncı maddesindeki yasaklamaya karşı koruma sağlamamaktadır. Bununla anlatılmak istenen, hakim durumdaki teşebbüslerin hiç bir şekilde dikey anlaşma akdedemeyecekleri veya grup muafiyetinden yararlanamayacakları değildir. Grup muafiyeti kapsamına giren bir dikey anlaşmadaki sınırlamaların hakim durumun kötüye kullanılması olup olmadığına, ilgili pazarın ve dikey anlaşmanın niteliği gözönünde bulundurularak karar verilecektir.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 10 Ağustos 2003 - Sayı: 25195

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Tüzük

Türk Medeni Kanununun Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzük Karar Sayısı: 2003/5960

Bakanlar Kurulundan:

Ekli "Türk Medeni Kanununun Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzük"ün yürürlüğe konulması; 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 593, 609 ve 620 nci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'na 21/07/2003 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ahmet Necdet SEZER
CUMHURBAŞKANI

Türk Medeni Kanununun Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzük

BİRİNCİ KISIM

Amaç ve Kapsam

Amaç ve kapsam

Madde 1 - Bu Tüzüğün amacı, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun velayet, vesayet ve mirasa ilişkin hükümlerinin uygulanmasını düzenlemektir.

İKİNCİ KISIM

Velayet

BİRİNCİ BÖLÜM

Velayete İlişkin Hükümler

Velayet

Madde 2 - Ergin olmayan çocuk ana ve babanın velayeti altındadır. Ana ve baba evli değilse velayet anaya aittir.

Yasal sebep olmadıkça velayet ana ve babadan alınmaz.

Velayet hakkında Türk Medeni Kanununun 335-351 inci maddeleri hükümleri uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Çocuğun ve Mallarının Korunması

Çocuğun korunması

Madde 3 - Türk Medeni Kanununun 346 ve 347 nci maddelerinde belirtilen durumlarda hakim, çocuğun korunması için onun bir aile yanına veya bir kuruma yerleştirilmesine karar verebilir. Bu halde, 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun 22 nci maddesine göre ilgili mahkemeden korunma kararı alınır.

Korunma kararı alınamaması halinde çocuk hakkında 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 161 inci maddesi ile 1580 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin ilgili hükümlerine göre gerekli önlemler alınır.

Çocuk mallarının korunması

Madde 4 - Ana ve babadan birinin ölümü halinde nüfus memuru veya evliliğin mahkeme kararı ile sona ermesi halinde kararı veren mahkeme, sağ kalan veya velayet kendisine verilen eşin yerleşim yeri aile mahkemesine, yoksa Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun belirlediği mahkemeye durumu derhal bildirir. Mahkeme, belirleyeceği süre içinde, sağ kalan veya velayet kendisine verilen eşten çocuğun varsa, mal varlığının dökümünü gösteren bir defter vermesini ve bu mal varlığında veya yapılan yatırımlarda gerçekleşecek önemli değişiklikleri de bildirmesini ister.

Hakim, ana ve babanın, çocuğun mallarını yönetmekte her ne sebeple olursa olsun yeterince özen göstermemeleri halinde, Türk Medeni Kanununun 360 ve 361 inci maddelerinde öngörülen önlemleri alır ve gerekli işlemleri yapar.

Gelirlerin sarfi

Madde 5 - Çocuğun mallarının gelirleri, öncelikle çocuğun bakımına, yetiştirilmesine ve eğitime harcanır. Bunu aşan gelirler, ancak ailenin sosyal ve ekonomik durumu, çocuğun aileye getirdiği ekonomik yükler gibi hakkaniyetin gerektirdiği sınırlar içinde ailenin ihtiyacına sarfedilebilir.

Gelir fazlası, çocuğun mallarına katılır.

Çocuk mallarının kısmen sarfi

Madde 6 - Çocuğun olağan ihtiyaçlarının gerektirdiği durumlarda ve bu ihtiyaçların sınırları içinde kalmak üzere çocuğa sermaye olarak yapılan ödemeler, uğradığı zararların karşılığı olarak ödenen tazminatlar ve ikramiyeler ile sosyal yardım ve sosyal güvenlik kurumları tarafından yapılan ödemeler ve benzeri edimler çocuğun bakımı için kısmen kullanılabilir.

Çocuğun bakımı, yetiştirilmesi ve eğitimi için zorunluluk varsa, ancak hakim kararıyla ana ve babaya belirli miktarlarda çocuğun diğer mallarını da sarfetme yetkisi verilebilir.

Velayetin sona ermesi halinde malların devri

Madde 7 - Hakim kararıyla velayetleri veya malı yönetme hakları sona eren ana ve baba, hesap cetveli ile birlikte çocuğun mallarını vasiye veya kayyım devrederler. Eksiklikler varsa bunlar ayrı ayrı tespit edilir, vesayet makamı gerek görürse eksik olan veya zarar verilen mallardan dolayı veli aleyhine dava açılmasını vasi veya kayyımdan ister.

Velayetin, çocuğun ergin olması nedeniyle sona ermesi halinde ana ve baba, ergin olan çocuğun istemi üzerine bir hesap cetveli de vermek suretiyle malları kendisine devir ve teslim ederler.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Vesayet

BİRİNCİ BÖLÜM

Vesayet ve Denetim Makamları ve Vasi Atanması

Vesayet ve denetim makamları

Madde 8 - Bu Tüzüğün uygulanmasında Türk Medeni Kanununun 397 nci maddesi uyarınca vesayet makamı sulh hukuk mahkemesi, denetim makamı asliye hukuk mahkemesidir.

Ancak, aile hukukundan doğan vesayet işlerinde, 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanunun vesayet ve denetim makamlarına ilişkin 7 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Bildirim

Madde 9 - Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre velayet ana ve babanın her ikisinden kaldırılırsa veya ana ve babadan birinden velayetin kaldırılması çocuğun vesayet altına alınmasını gerektiriyorsa veya boşanma kararının verilmesinden sonra velayet kendisine verilen ana veya babanın başkasıyla evlenmesi, başka bir yere gitmesi gibi yeni olguların zorunlu kılması halinde veya velayetin kaldırılmasını gerektiren diğer hallerde, hakim, velayetin kaldırılmasına karar verdiği takdirde hüküm kesinleştikten sonra vasi atanması için durumu çocuğun yerleşim yerindeki vesayet makamına bildirir.

Ölüm haberini nüfus kütüğüne işleyen nüfus memuru da kütükte vesayet altına alınması gereken bir kimsenin bulunduğunu görürse, durumu, ölenin aile kütüğü ile birlikte hemen yetkili vesayet makamına bildirir. Ölen başka bir yer nüfusuna kayıtlı ise, ölümün vuku bulduğu yer nüfus memuru, durumu ölenin kayıtlı bulunduğu nüfus idaresine bildirir. Bu bilgiyi alan nüfus memuru da yetkili vesayet makamına bildirimde bulunur.

Görevlerini yaparlarken vesayeti gerektiren velayet altında bulunmayan küçük ile akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle işlerini göremeyen veya korunması ve bakımı için kendisine sürekli yardım gereken ya da başkalarının güvenliğini tehlikeye sokan bir erginin varlığını öğrenen idari makamlar, noterler ve mahkemeler de bu durumu hemen yerleşim yerinin bulunduğu vesayet makamına bildirmekle yükümlüdür.

Esas defterine kayıt

Madde 10 - Vasi atanması için mahkemeye yapılan başvuru ve bildirimler, mahkemenin esas defterine kaydolunur.

Başvurana isteği halinde kayıt numarasını da içeren bir belge verilir.

Vasiliğe istekli olanların önceden belirlenmesi

Madde 11 - Vesayet makamı, ilgili kuruluşlardan ileride vasi atanmasında gözönünde bulundurulmak üzere mahkemenin yargı çevresinde bulunan ve vasi olmaya istekli kimselerin bildirilmesini isteyebilir.

Vasi atanması

Madde 12 - Vesayet makamı, başvuru veya yukarıdaki hükümlere göre yapılan bildirim üzerine Türk Medeni Kanununun ilgili hükümlerini uygulamak suretiyle vasi atamasını yapar.

Vasi atanmasına ilişkin kararın tarihi ve numarası esas defterine işlenir.

Vasinin atanması usulüne ilişkin kurallar, kayyım ve yasal danışmanın atanmasında da uygulanır.

Koruma altına alınan çocuklara vasi atanması

Madde 13 - Korunmaya muhtaç çocuk hakkında sosyal hizmet kuruluşlarında bakılıp yetiştirilmeleri için mahkemece korunma kararı alınmışsa veya derhal korunma tedbiri alınmasında zorunluluk görülen çocuklar mahalli mülki amirin onayı ile bakım altına alınmışsa vesayet makamı, çocuk velayet altında değilse, çocuğun verildiği kimseyi veya ailesinden uygun gördüğü kimseyi ya

da vasilik koşullarını taşıdığı takdirde kurum müdürünü veya başka bir kişiyi vasi olarak atar.

Bu çocuklardan koruyucu aile yanına yerleştirilenlerin bir kuruma yerleştirilmesine karar verilmesi halinde vesayet makamı, eski vasinin görevine son vererek ailesinde uygun gördüğü kimseyi veya yerleştirildiği kurum müdürünü veya başka bir kişiyi vasi olarak atar.

Vasi olarak atanan kurum müdürü, çocuğun bakımı ve eğitimi için gereken önlemleri almakla yükümlüdür. Kuruma yerleştirilen çocuğun malları varsa ve kurum müdürü malları yönetme görevini kabul etmezse, rızaları alınarak bir veya birkaç vasi daha atanabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Koruma Amacıyla Özgürlüğün Kısıtlanması

Koruma amacıyla özgürlüğün kısıtlanması

Madde 14 - Akıl hastalığı, akıl zayıflığı, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, ağır tehlike arzeden bulaşıcı hastalık veya sadece kendi sosyal ve ekonomik durumuyla uyumlu olmayan ya da sağlığını tehlikeye sokan bir yaşantı sürme gibi serserilik sebeplerinden biriyle toplum için tehlike oluşturan, kısıtlı olsun veya olmasın her ergin kişi, bu durumdan kurtarılmasının ve kişisel korunmasının başka şekilde sağlanamaması halinde, tedavisi, eğitimi veya ıslahı için elverişli bir kuruma yerleştirilir veya bu kurumlarda alıkonulabilir.

Koruma amacıyla özgürlüğün kısıtlanmasında kişinin ailesine, yakınlarına, komşularına ve çevresine getirdiği külfet de gözönünde tutulur.

Hakim, koruma amacıyla özgürlüğün kısıtlanmasına karar verirken, özgürlüğü kısıtlanacak olan ya da kısıtlanan kişiyi de dinler.

Özgürlüğün kısıtlanmasına neden olan sebeplerin kalkması halinde, kısıtlanan kişi, durumu uygun hale gelince kurumdan çıkarılır.

Koruma amacıyla özgürlüğün kısıtlanmasında Türk Medeni Kanununun 432-437 nci maddeleri hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Vasinin Görevleri

Vasinin genel olarak görevi

Madde 15 - Vasi, vesayetine verilen kişinin bakımına, eğitime, kişilik haklarının korunmasına ve hukuki işlemlerde temsiline ilişkin olarak gereken özeni göstermek, mal varlığını iyi bir yönetici gibi özenle yönetmek zorundadır.

Defter tutma

Madde 16 - Vasilığe atanma kararının kesinleşmesi üzerine, vasi ile vesayet makamının görevlendireceği bir kişi tarafından, hakim belirleyeceği süre içinde ve talimatları doğrultusunda yönetilecek malvarlığının defteri tutulur. Deftere vesayet altındaki kişinin mallarının türü,

adedi ve tahmin edilen rayiç bedelleri sıra numarası altında yazılır. Taşınmazların bulundukları yerler, sınırları, alanları, özellikleri, tapu kayıtları ve bu malların kısıtlamalarına ilişkin aynı haklar da ayrıca gösterilir.

Vesayet altındaki kişi ayırt etme gücüne sahipse, olanak bulunduğu takdirde defter tutulurken hazır bulundurulur.

Vesayet altındaki kişinin malvarlığı yoksa aynı süre içinde, durum vesayet makamına yazılı olarak bildirilir. Bu halde defter tutulmaz.

Birinci fıkrafta belirlenen süre içinde defterin düzenlenmesine engel bir durum varsa vesayet makamından ek süre istenebilir. Vasinin ek süre istemi vesayet makamınca uygun görüldüğü takdirde yeterli ek süre verilir. Bu süre kesindir.

Tutulan defter belirlenen süre içinde iki örnek olarak vesayet makamına verilir. Vesayet makamı, defterde yazılan malların iyi tanımlanmadığını, değerlerinin takdirinde yanlışlık yapıldığını veya eksik yazıldığını saptarsa, bunları denetimi altında tamamlattırır veya düzelttirir. Vesayet makamı, defterin usulüne uygun ve doğru olarak düzenlendiği kanısına varırsa bir örneğini onaylayarak vasiye verir, diğer örneğini dosyasında saklar.

Belirlenen süreler içinde defter tutulmaz veya tamamlanmazsa vasi, Türk Medeni Kanununun 483 üncü maddesi hükümlerine göre, vesayet makamı tarafından görevinden alınır.

Resmi defter tutma

Madde 17 - Koşullar gerektirdiği takdirde denetim makamı, vasi ve vesayet makamının isteği üzerine vesayet altındaki kişinin malvarlığının resmi defterinin tutulmasına karar verebilir. Bu defter, mirastaki resmi defterin alacaklılara karşı doğurduğu sonuçları doğurur ve oradaki usul uyarınca tutulur.

Malvarlığının ihtiyaca yetip yetmediğinin belirlenmesi

Madde 18 - Tüzüğün 16 ncı maddesine göre düzenlenen defter vesayet makamına verildikten sonra hakim, vesayet altındaki kimsenin mallarını, gelirini ve ihtiyaçlarını takdir eder veya ettirir ve malları ile gelirinin vesayet altındaki kimsenin ihtiyaçlarına yetip yetmeyeceği konusunda karar verir.

Malvarlığının ihtiyaca yetmemesi durumunda yapılacak işlemler

Madde 19 - Vesayet altındaki kişinin malının bulunmaması veya düzenlenecek deftere göre mevcut malları ile gelirinin ihtiyaçlarına yetmeyeceğine vesayet makamı tarafından karar verilmesi hallerinde, vasinin defter tutma ve hesap verme yükümlülüğü yoktur. Bu halde, vesayet altındaki kişinin malları paraya çevrilirse, durum Tüzüğün 16 ncı maddesinde sözü edilen deftere vesayet makamı tarafından şerh olunur.

Malı bulunmayan veya malları ve geliri ihtiyaçlarına yetmeyen vesayet altındaki kişinin bağışlama ve benzeri yollarla elde ettiği kazanımlar, kazanıldığı tarihten itibaren bir ay içinde deftere işlenmek üzere vasi tarafından vesayet makamına bildirir. Vasi bildirimdeki gecikmesinden sorumludur.

Vesayet altındaki kişinin sonradan meydana gelen kazanımlarıyla mal ve gelir sahibi olması nedeniyle mallarının ve gelirinin ihtiyaçlarına yeter dereceye ulaşması halinde, vesayet makamı bir kararla defter tutmayan vasiye defter tutma ve gerekiyorsa hesap verme yükümlülüğünü, defter tutmakta olup hesap vermeyen vasiye de hesap verme yükümlülüğünü yükler.

Malvarlığının ihtiyaca yetmesi durumunda yapılacak işlemler

Madde 20 - Vesayet makamınca, vesayet altındaki kişinin malvarlığı ve gelirinin ihtiyaçlarına yeteceğine karar verilmesi halinde, vasi, vesayet altındaki kişinin mal varlığını aşağıdaki hükümlere göre yönetir.

Hesap raporu

Madde 21 - Vesayet makamı başka bir süre belirlememişse vasi, her yıl aralık ayının son günündeki durumu gösterir bir hesap raporunu, en geç ocak ayının son gününe kadar vesayet makamına verir. Raporun bir yıldan kısa sürelerle düzenlenmesine karar verilmesi halinde, vesayet makamı hesabın hangi güne kadar olan durumu göstereceğini ve raporun en geç hangi tarihte verileceğini de kararında belirtir.

Raporda hesap devresi içinde malvarlığında meydana gelen değişiklikler ile yapılan masraflar ve elde edilen gelirler ayrıntıları ile gösterilir ve belgeleri rapora eklenir. Vesayet makamının bir kararının yerine getirilmesi için yapılan işlemler varsa, bunlara ait kararların tarihleri de raporda gösterilir.

Rapora, vesayet altındaki kişinin mallarına ait hesapların yanı sıra, yaşam tarzına, yerleşim yerine ve mesleki eğitime ilişkin ayrıntılı bilgi de yazılır.

Hesap raporunun incelenmesi ve onaylanması

Madde 22 - Vesayet makamı, hesap raporunu, verildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde, iyi bir yönetimden beklenen özenin gösterilip gösterilmediğini de dikkate alarak inceler ve hesap raporunda eksiklik ya da yanlışlık gördüğü takdirde vasiye, hesapların tamamlanması veya düzeltilmesi için uygun bir süre verir.

Vesayet altındaki kişi görüşlerini oluşturma ve açıklama yeteneğine sahip ise, hesabın hakim tarafından incelenmesi sırasında olanak ölçüsünde hazır bulundurulur.

Vesayet makamı, incelemesinin sonunda rapor ve hesapları kabul veya reddeder, gerektiğinde vesayet altındaki kişinin menfaatini korumak için uygun önlemleri alır.

Vasi, görevini yerine getirirken kusurlu davranışıyla vesayet altındaki kişiye verdiği zarardan sorumludur.

Değerli şeylerin saklanması

Madde 23 - Vesayet altındaki kişiye ait kıymetli evrak, değerli eşya, önemli belge ve benzerleri, malvarlığının yönetimi bakımından bir engel yoksa, vesayet makamının gözetimi altında güvenli bir yere konulur.

Bunların saklanması ve yönetiminde bir engel varsa, gerektiğinde güvence alınarak vasiye de teslim edilebilir. Bu eşyanın teslimine ilişkin tutanakta adetleri, nitelikleri ve değerleri ayrı ayrı gösterilir.

Para ve menkul kıymetler

Madde 24 - Vesayet altındaki kişiye ait paralar, faiz getirmek üzere milli bir bankada bu kişi adına açılan bir hesaba yatırılır veya Hazine tarafından çıkarılan menkul kıymetlere çevrilir.

Vesayet makamı bu hesaptan kime ve ne şekilde ödeme yapılabileceğini bankaya bildirir.

Malların satışı

Madde 25 - Vesayet altındaki kişiye ait malların satışında açık artırma esastır.

Ancak, satışa çıkarılacak malların özel durumları, nitelikleri veya değerlerinin azlığı gözönüne alınarak taşınırlarda vesayet makamı, taşınmazlarda ise vesayet makamı satışa karar verdikten sonra denetim makamı pazarlıkla satışa karar verebilir.

Vesayet altındaki kişinin kendisi veya ailesi için özel bir değer taşıyan şeyler zorunluluk olmadıkça satılamaz.

Açık artırmada usul

Madde 26 - Açık artırma, vesayet makamının gözetimi altında ve bu işle görevlendirdiği memur tarafından, vasi de hazır olduğu halde yapılır.

Hakim, açık artırmayla satışta, vesayet altında bulunanın menfaatlerine uygun olmak üzere, satış şartları ile satış ilanlarının nerede ve ne şekilde yapılacağını belirler. Satış ilanında, ihalenin hakim onayı ile tamamlanacağı hususu da belirtilir. Artırma şartnamesinin hazırlanmasında ve ilanında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümleri de gözönünde bulundurulur.

Taşınır ve taşınmazların açık artırmada en çok artırana devir ve teslim edilebilmesi için vesayet makamının ihaleyi on gün içinde onaylaması gerekir.

Alıcının, satış bedelini, ihalenin onaylanması koşuluyla ihale tarihinden itibaren on gün içinde ödemesi gerekir.

Satış bedeli, vesayet makamı tarafından belirlenen milli bir bankaya yatırılır.

Satış bedeli tamamen ödendikten sonra taşınır mallar alıcısına teslim edilir. Taşınmazların alıcı adına tescili için hakim tarafından tapuya, ihale tutanağının onaylı bir örneği de eklenmek suretiyle tezkere yazılır. Bu tezkere, tapu siciline yapılacak tescilin hukuki sebebini oluşturur.

Pazarlıkla satışta usul

Madde 27 - Pazarlıkla satış, vesayet makamının gözetimi altında ve bu işle görevlendirdiği memur tarafından vasi de hazır olduğu halde yapılır.

Hakim, pazarlıkla satışta, vesayet altında bulunanın menfaatlerine uygun olmak üzere, satış şartları ile satış

ilanının yapılıp yapılmayacağını, yapılacaksa nerede ve ne şekilde yapılacağını belirler. Satış ilanında, ihalenin hakim onayı ile tamamlanacağı hususu da belirtilir.

Pazarlıkla yapılacak ihaleye en az üç istekli davet edilir. İsteklilerle yapılan pazarlık sonucu ihale en yüksek bedeli verene yapılır.

Taşınır ve taşınmazların pazarlık sonucu en yüksek bedeli verene devir ve teslim edilebilmesi için vesayet makamının ihaleyi on gün içinde onaylaması gerekir.

Alıcının, satış bedelini, ihalenin onaylanması koşuluyla ihale tarihinden itibaren on gün içinde ödemesi gerekir.

Satış bedeli, vesayet makamı tarafından belirlenen milli bir bankaya yatırılır.

Satış bedeli tamamen ödendikten sonra taşınır mallar alıcısına teslim edilir. Taşınmazların alıcı adına tescili için hakim tarafından tapuya, ihale tutanağının onaylı bir örneği de eklenmek suretiyle tezkere yazılır. Bu tezkere, tapu siciline yapılacak tescilin hukuki sebebini oluşturur.

Şikayet ve itiraz

Madde 28 - Vesayet makamı, vasinin Tüzüğü'nün 15 inci maddesinde belirtilen görevlerini yerine getirirken vesayet altındaki kişinin menfaatlerini gerektiği kadar gözetmediğini, haklarına zarar verecek eylem ve işlemlerde bulunduğunu, şikayet veya yaptığı incelemeler sonucu öğrendiğinde, vasinin görevine son verme dahil uygun önlemleri alır.

Vesayet makamının bu kararlarına karşı tebliğ gününden başlayarak on gün içinde denetim makamına itiraz edilebilir. Denetim makamı, gerektiğinde duruşma da yaparak bu itirazı kesin karara bağlar.

Vasinin ücreti

Madde 29 - Vasi, vesayet altındaki kişinin mal varlığından, olanak bulunmadığı takdirde Hazineden karşılanmak üzere kendisine bir ücret verilmesini isteyebilir. Ödenecek ücret, yönetimin gerektirdiği emek ve yönetilen mal varlığının geliri gözönünde tutulmak suretiyle her hesap dönemi için vesayet makamı tarafından belirlenir.

Kayıyının sorumluluğu

Madde 30 - Belli bir iş için görevlendirilmiş olan kayyım, vesayet makamının talimatına aynen uymak zorundadır. Vesayet makamı süreli işlerin zamanında yapılması için kayyımı uyarır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Vasilik Görevinin Sona Ermesi

Vasilik görevinin sona ermesi ve yapılacak işlemler

Madde 31 - Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre herhangi bir nedenle görevi sona eren vasi, görevinin sona ermesinden itibaren onbeş gün içinde vesayet makamına vesayet altındaki kişinin malvarlığının yönetimiyle ilgili son raporunu ve kesin hesabını verir.

Son raporda, mal varlığı ile gelir ve giderin her kalemi, niteliği ayrı ayrı gösterilerek yazılır. Önceden verilmiş ve onaylanmış rapor varsa, o rapordan sonraki gelir ve giderlerin rapora yazılması ile yetinilir. Son rapora gelir ve giderlere ilişkin olarak hakimın verilmesini istediği belgeler de eklenir. Yol, yiyecek, giyecek gibi giderlerin vesayet altındaki kişinin durumuna uygun olanlarından belge istenmez.

Kesin hesapta, son rapora ek olarak vasinin atandığı ve görevinin sona erdiği tarihler itibarıyla mal varlığının gelir ve gider toplamı ile gelir ve gider farkı ayrı ayrı gösterilir.

Vesayet makamı onbeş gün içinde son raporu ve kesin hesabı inceler, uygun bulursa onaylar, eksiklikler varsa, bunların tamamlanması için vasiye bir süre verir. Eksiklikler verilen sürede tamamlandıktan sonra rapor ve kesin hesap vesayet makamınca onaylanır. Son rapor ve kesin hesap onaylandıktan sonra malvarlığı vesayet altındaki kişiye, mirasçılara veya yeni vasiye teslim edilir.

Verilen süreye rağmen vasi tarafından son rapor ve kesin hesaptaki eksiklikler tamamlanmaz veya birinci fıkrafta yazılı süre içinde vasi raporunu vermezse ya da vesayet makamı rapora göre vasinin sorumlu olması gerektiği kanısına varırsa, son rapor ve kesin hesabın reddi konusundaki kararını vasiye tebliğ eder. Bu karar ayrıca ehliyetini kazanmış ergin kişiye veya mirasçılara ya da yeni vasiye tazminat davası açma hakları bulunduğu da belirtilmek suretiyle tebliğ olunur. Bu tebliğde vasinin görevine son verildiği de belirtilir. Yeni vasi bu tebligat üzerine eski vasi hakkında tazminat davası açar. Bu halde de malvarlığı mevcut durumuyla ehliyetini kazanmış ergin kişiye, mirasçılara ya da yeni vasiye teslim edilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Miras

BİRİNCİ BÖLÜM

Koruma Önlemleri

Genel olarak

Madde 32 - Miras, mirasbırakanın ölümüyle malvarlığının tamamı için mirasbırakanın yerleşim yerinde açılır.

Mirasbırakanın yerleşim yeri sulh hakimi, istem üzerine veya re'sen tereke mallarının korunması ve hak sahiplerine geçmesini sağlamak üzere Türk Medeni Kanununun 589 uncu maddesinde öngörülen gerekli bütün önlemleri alır.

Önlemi gerektiren durumların ortadan kalkması üzerine, sulh hakimi, önlemlere son vererek terekeyi hak sahiplerine teslim eder.

Defter tutma ve mühürleme

Madde 33 - Türk Medeni Kanununun 590 ıncı maddesinde belirtilen sebeplerden birinin gerçekleşmesi halinde, sulh hakimi, tereke mal ve haklarının yazımı için terekenin defterinin tutulmasına karar verir.

Yazımı yapılan tereke mallarından gerekenler Türk Medeni Kanununun 591 inci maddesine göre mühürlenerek koruma altına alınır. Mühür altına alma yazımdan önce de yapılabilir. Mühürlenmeyen mallar için de uygun koruma önlemi alınır. Mirasbırakanla birlikte oturanların ikametleri için zorunlu olan taşınmaz bölümleri ile ihtiyaçları için gerekli eşya mühürlemenin dışında tutulur.

Kütüphane veya pul koleksiyonu gibi tespiti uzun zamana ihtiyaç gösteren taşınırlardan oluşan mallar, mühürlenmek veya kasa gibi güvenilir bir yere konulmak suretiyle muhafaza altına alınır.

Defterin hemen tutulmasının mümkün olmadığı hallerde, deftere geçirilecek tereke mallarının korunmasını sağlamak için tamamının veya bir kısmının, ölümün hemen sonrasında ve en geç on gün içinde mühürlenmesine karar verilebilir. Bu şekilde mühürlenenden malların da defteri tutulur.

Alacaklıların istemi üzerine yapılan mühürleme, alacak miktarıyla sınırlıdır. Alacaklıya güvence gösterildiği takdirde mühürleme yapılmaz, yapılmışsa kaldırılır.

Terekenin resmen yönetilmesi

Madde 34 - Türk Medeni Kanununun 592 nci maddesinde yazılı hallerde sulh hakimi mirasın resmen yönetilmesine karar verir.

Terekeyi resmen yöneten sulh hakimi veya onun yönetimle görevlendirdiği kimse terekeyi iyi bir yönetici gibi özenle yönetmek ve Türk Medeni Kanununun 593 üncü maddesinde öngörülen işleri görmekle yükümlüdür.

Terekeye ait paralar faiz getirmek üzere milli bir bankada tereke adına açılan bir hesaba yatırılır veya Hazine tarafından çıkarılan menkul kıymetlere çevrilir.

Terekeyi resmen yönetene ödenecek ücret, yönetimin gerektirdiği emek ve yönetilen malvarlığı gözönünde tutulmak suretiyle sulh hakimi tarafından belirlenir.

Terekenin resmen yönetilmesinin sona ermesi

Madde 35 - Terekenin resmen yönetilmesi kararı, sebep ortadan kalkınca sulh hakimi tarafından kaldırılır. Bu durumda, terekeyi yönetmekle görevlendirilen kimse, sulh hakimine en geç bir hafta içinde yönetme süresinde yapılan bütün işlemleri gösteren bir rapor verir. Raporun birer örneği mahkemece ilgililere gönderilir.

Vasiyetnamenin açılmasında usul

Madde 36 - Mirasbırakanın ölümünden sonra ele geçen vasiyetnamesinin, geçerli olup olmadığına bakılmaksızın, yerleşim yeri sulh hakimine tesliminden itibaren bir ay içinde açılması ve ilgililere okunması gerekir. Ancak, vasiyetçinin öldüğüne dair kesin delil olmadan vasiyetname verilmişse, bu delilin sağlanmasına kadar, vasiyetnamenin açılması geri bırakılır.

Vasiyetnamenin açılma gününü sulh hakimi tespit eder. Adresi bilinen mirasçılar, mahkemece uygun görülecek usul ile vasiyetnamenin açılacağı gün ve saat belirtilerek davet olunur.

Sulh hakimi, davet edilen günde gelen mirasçılar huzurunda vasiyetnameyi açar. Davete rağmen hiçbir mirasçı gelmemiş olsa dahi vasiyetname açılır.

Açılan vasiyetname okunur ve bu durumu tespit eden bir tutanak düzenlenir. Bu tutanak hakim, zabıt katibi ve hazır bulunan ilgililerce imzalanır.

Vasiyetname resmi şekilde düzenlenmemişse, vasiyetnamenin metnine, imzasına ve tarihine dokunulmadan boş bir yerine, vasiyetnamenin okunduğu tarih yazılıp, hakim, zabıt katibi ve hazır bulunan ilgililerce imzalanarak, okunaklı mahkeme mührü ile mühürlenir. Vasiyetnamenin kağıdında elverişli yer yoksa altına bir kağıt yapıştırılır ve bu işlem yapıştırılan kağıtta tekrarlanır. Ayrıca, kağıtların yapıştırılma yeri, hakim tarafından imzalanır ve gerekli sayıda okunaklı mahkeme mührü ile mühürlenir.

Açılan vasiyetname hakim tarafından güvenilir bir yerde saklanır.

Mirasbırakanın sonradan ortaya çıkan vasiyetnameleri için de aynı işlemler yapılır.

Vasiyetname örneği, Türk Medeni Kanununun 597 nci maddesi uyarınca ilgililere tebliğ olunur. Gerekirse, Türk Medeni Kanununun 598 inci maddesine göre mirasçılık belgesi verilir.

Sözlü vasiyet

Madde 37 - Türk Medeni Kanununun 539 ve 540 ıncı maddelerine göre yapılmış bir sözlü vasiyetin bulunduğunu öğrenen mirasbırakanın yerleşim yeri sulh hukuk mahkemesi, mirasbırakanın öldüğünü tespit edince Tüzüğün 36 ncı maddesi gereğince işlem yapar.

Sözlü vasiyetin bulunduğu kendisine bildirilen mahkeme, mirasbırakanın yerleşim yeri sulh hukuk mahkemesi değilse, bu mahkeme sözlü vasiyetnameyi hemen mirasbırakanın yerleşim yeri sulh hukuk mahkemesine gönderir.

Türk Medeni Kanununun 540 ıncı maddesinin son fıkrasının uygulanmasında, sözlü vasiyet yoluna başvuran kimse, askerlik hizmetinde bulunuyorsa teğmen veya daha yüksek rütbeli bir subay; sağlık kurumlarında tedavi edilmekteyse, baştabip, baştabip yoksa yardımcısı, onlarda yoksa nöbetçi tabip, bunlardan hiçbirisi yoksa hastahane müdürü; sözlü vasiyet yoluna başvuran kimse ülke sınırları dışında seyreden bir ulaşım aracında bulunuyorsa, otobüste kaptan şoför, uçakta pilot, gemide kaptan, trende kondüktör veya şeften veya bunların yardımcıları hakim yerine geçer.

İKİNCİ BÖLÜM

Mirasın Reddi

Mirası ret

Madde 38 - Yasal ve atanmış mirasçılar, mirasbırakanın ölüm tarihinden itibaren üç ay içinde mirası reddedebilirler.

Bu süre, yasal mirasçılar için mirasçı olduklarını daha sonra öğrendikleri ispat edilmedikçe mirasbırakanın ölümünü öğrendikleri, vasiyetname ile atanmış mirasçılar için mirasbırakanın tasarrufunun kendilerine resmen bildirildiği tarihten itibaren işlemeye başlar.

Ölümü tarihinde mirasbırakanın ödemediği aczi açıkça belli veya resmen tespit edilmiş ise, miras reddedilmiş sayılır.

Reddin şekli

Madde 39 - Mirasın reddi, mirasçılar tarafından sulh hukuk mahkemesine sözlü veya yazılı beyanla yapılır. Reddin kayıtsız ve şartsız olması gerekir.

Mirasçının mirası reddetmesi halinde, sulh hakimince düzenlenecek bir tutanakla reddeden mirasçının açık kimliği belirlenir ve ret beyanı mirası reddedene veya istem, bu konuda yetkisi olan vekil tarafından yapılmış ise vekiline imza ettirilip, hakim ve zabıt katibince imzalanır. Vekilin vekaletnamesi bu tutanağa eklenir.

Süresi içinde yapılan ret beyanı mahkemece tutulan özel kütüğe işlenir. Bu kütükte mirasbırakanın adı ve soyadı ile ölüm tarihi, mirasın ret tarihi ve reddedenin adı ve soyadı, ret beyanını içeren tutanağın tarihi ve numarası ile mirasçılık belgesini veren mahkemenin esas ve karar numarası gibi hususlara yer verilir. Süresi içinde yapılmayan ret beyanları bu kütüğe yazılmaz.

Reddeden mirasçıya isterse, mahkemenin özel kütüğünün kayıt numarasını içeren, mahkeme mührü ile mühürlenmiş ve zabıt katibi tarafından onaylanmış mirası reddettiğine ilişkin bir belge verilir.

Resmi defter tutma istemi

Madde 40 - Mirası reddetmeye hakkı olan mirasçılar, mirasbırakanın yerleşim yeri sulh hakimine Türk Medeni Kanununun 606 ncı maddesinde öngörülen sürelerin işlemeye başladığı tarihten itibaren bir ay içinde yapacakları sözlü veya yazılı beyanla terekenin resmi defterinin tutulmasını isteyebilirler. Sözlü beyan tutanağa geçirilerek, beyanda bulunana imza ettirilir.

Terekenin resmi defterinin tutulması başvurusu üzerine istem esas defterine kaydedilerek bir dosya açılır.

İlan yoluyla çağrı

Madde 41 - Terekenin resmi defteri tutulmaya başlanınca hakim; ilanın nerede ve ne şekilde yapılacağını belirlemek suretiyle mirasbırakanın alacaklı ve borçlularını, gösterdiği süre içinde, alacaklarını ve borçlarını bildirmeleri için bir ay arayla iki defa yapılacak ilan yoluyla çağırır. Hakim gösterdiği bildirim süresinin ikinci ilandan başlayarak en az bir ay olması gerekir.

İlanda;

1- Mirasbırakanın adı, soyadı, meslek ve sanatı, yerleşim yeri gösterilir.

2- Mirasbırakanın kefalet sebebiyle alacaklı ve borçlu olanları da dahil bütün alacaklıları ve borçlularının, gösterilen süre içinde varsa belgeleriyle birlikte alacak ve

borçlarını bildirmeleri gerektiği, verecekleri evrak ve belgeler karşılığında makbuz isteyebilecekleri belirtilir.

3- Alacaklılar, süresi içinde alacaklarını bildirmemelerinin Türk Medeni Kanununun 629 uncu maddesinde öngörülen sonuçları yönünden uyarılır.

Resmi defter tutulması

Madde 42 - Terekenin resmi defteri hakimın gözetimi altında bu işle görevlendirilecek katibe tutturulur.

Tutulacak resmi defterde mirasbırakanın taşınır ve taşınmazları ile alacak ve borçları gösterilir. Resmi kayıtlardan veya mirasbırakanın belgelerinden varlığı anlaşılan alacaklar, borçlar ve mevcutlar aynen yazılır. Resmi deftere geçirilenler alacaklılara ve borçlulara bildirilir.

Taşınırılar sıra numarası altında cinsi, türü, adedi ve takdir edilen değeri gösterilmek ve her malın nerede bulunduğu belirtilmek suretiyle resmi deftere kaydedilir. Koleksiyon halindeki eşya bir kalemde ve aynı numara altında gösterilir. Aynı türden veya birbirine benzer eşya mümkün olduğu takdirde birlikte tasnif olunur.

Taşınmazlar ile varsa bu taşınmazları kısıtlayan aynı haklar tapu kayıtlarıyla beraber yazılır. Taşınmazlar, adi veya hasılat kirası suretiyle kiraya veya işletmeye verilmiş ise kiracıların kimlikleri ve yerleşim yerleri ile sözleşmenin süresi ve kira bedeli gösterilir.

Bir mal üçüncü kişinin elinde bulunup da istihkak iddiası ileri sürülmüşse, bunların isimleri ve iddianın ilişkin bulunduğu malın sıra numarası ve belge ibraz edilmişse mahiyeti, tarihi ve numarası gösterilir.

İlan üzerine başvuran alacaklı ve borçluların alacak ve borçları bu deftere kayıt edilir. İbraz edilen belgeler, hakim belirleyeceği güvenilir bir yerde saklanır. İlgisinin isteği üzerine, belgelerin onaylı birer örneği masrafları kendilerinden alınmak suretiyle verilir.

Resmi defter tutma giderleri terekeden ödenir. Giderler terekeden karşılanamazsa defter tutulmasını istemiş olan mirasçılardan alınır.

Resmi defter tutma süresince yapılacak zorunlu işler

Madde 43 - Resmi defter tutma süresince, yapılmaması terekenin zararına sebep olacak acele tamirat, ekilenleri çapalamak, olgunlaşmış ürünü toplamak ve muhafaza etmek, muhafazası halinde değerinde azalma meydana gelecek malları satmak gibi zorunlu yönetim işleri yapılabilir.

Resmi defter tutmanın sona ermesi

Madde 44 - Alacak ve borçların bildirilmesi için ilanda belirtilen sürenin dolmasıyla resmi defterin tutulması sona erer. Resmi defter tutma işlemi sona erince, defterin her sayfası mühürlenerek hakim ve bu işle görevlendirilen katip tarafından imzalanır.

Resmi defter bir aydan az olmamak üzere hakim tarafından belirlenen süre içinde ilgililerin incelemeleri için açık bulundurulur.

Resmi defter tutulmasının sonuçları hakkında Türk Medeni Kanununun 626-630 uncu maddeleri hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Resmi Tasfiye

Resmi tasfiye isteminde bulunma

Madde 45 - Terekenin resmi tasfiyesini Türk Medeni Kanununun 632 ve 633 üncü maddelerine göre mirasçılar ile mirasbırakanın alacaklıları isteyebilir.

Mirasçılar veya mirasbırakanın alacaklılarının resmi tasfiye istemi, mirasbırakanın yerleşim yerindeki sulh hakimine yazılı veya sözlü beyanla olur. Sözlü beyan tutanağa geçirilerek beyanda bulunana imza ettirilir.

Resmi tasfiyenin kapsamı ve usul

Madde 46 - Resmi tasfiyede Türk Medeni Kanununun 634 ve 635 inci maddelerinin hükümleri uygulanır.

Resmi tasfiye, mirasbırakanın yürüyen işlerinin tamamlanmasını, borçlarının ifasını, alacaklarının tahsilini, vasiyet borçlarının terekenin olanağı ölçüsünde yerine getirilmesini, zorunlu olduğu takdirde mirasbırakanın haklarının ve borçlarının mahkemece tespitini ve gerektiğinde mallarının paraya çevrilmesini kapsar.

Resmi tasfiyede defter tutma sonunda terekenin mevcudunun borçları karşılayacağı anlaşılırsa, mirasbırakanın işyeri tasfiye, borçları ifa, alacakları tahsil edilir ve belirli mal bırakma konusundaki kazandırma, mevcuda göre yerine getirilir.

Tasfiye memuru, borçları ödemek için ihtiyaç duyduğu oranda malları paraya çevirir. olanak bulunduğu takdirde, malların olduğu gibi kalmasını ve mirasçıların eline bu şekilde geçmesini sağlamaya çalışır.

Tasfiye için gerek duyulmayan mallar tasfiye tamamlanmadan da mirasçılara teslim edilebilir.

Resmi tasfiyede malların paraya çevrilmesi

Madde 47 - Resmi tasfiyede taşınır ve taşınmazlar açık artırma veya bütün mirasçıların kabulü halinde pazarlık yoluyla satılır. Ancak, bütün mirasçılar pazarlıkla satış yoluyla paraya çevirme usulünde anlaşılırsa, durum, tasfiye memuru tarafından sulh hakimine bildirilir. Sulh hakimi, bu takdirde terekenin borcunun tamamen karşılanmayacağı ve açık artırma ile satılması halinde malın daha fazla edeceği sonucuna varırsa, açık artırma usulünü tercih edebilir. Artırma şartnamesinin hazırlanmasında ve ilanında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümleri de gözönünde bulundurulur.

Sulh hakimi mirasçıların tamamının istemi ile yapılacak satışta terekenin borcunun tamamen ödenebileceği kanaatine varırsa, yalnız mirasçılar arasında yapılacak özel ihtiyari artırmayla satışa karar verir.

Resmi tasfiyede özel ihtiyari artırma usulü

Madde 48 - Sulh hakiminin, bütün mirasçıların istemi üzerine taşınır ve taşınmazların yalnız mirasçılar arasında

özel ihtiyari artırmayla satışına karar vermesi durumunda, 818 sayılı Borçlar Kanununun 225 inci maddesindeki özel ihtiyari artırma usulü uygulanır. Bu halde ihtiyari artırma sonucunda taşınmaz kendisine ihale edilen mirasçı ihale bedelini en geç on gün içinde ödemekle yükümlüdür. Bu süre sulh hakimi tarafından uzatılamaz. İhale kendisinde kalan mirasçı süresi içinde ihale bedelini ödemezse, ikinci bir ihale yapılır. İki ihale arasındaki bedel farkını ilk ihale kendisinde kalan mirasçı öder. İkinci ihalenin de neticesiz kalması halinde, sulh hakimi malın açık artırma ile satılmasına karar verir.

Resmi tasfiyede açık artırmayla satış

Madde 49 - Resmi tasfiyede açık artırma, sulh hakiminin gözetimi altında tasfiye memuru tarafından yapılır.

Hakim, açık artırma yoluyla satışta mirasbırakanın yürüyen işlerinin tamamlanmasını, borçlarının ifasını, vasiyet borçlarının ise terekenin olanağı ölçüsünde yerine getirilmesini sağlayacak biçimde, satış şartları ile satış ilanlarının nerede ve ne şekilde yapılacağını tespit eder.

Yapılan açık artırma sonucunda taşınır ve taşınmaz kendisine ihale edilen kimse ihale bedelini en geç on gün içinde ödemekle yükümlüdür. Bu süre uzatılamaz. İhale kendisinde kalan, süresi içinde ihale bedelini ödemezse, ikinci ihale yapılır. İki ihale arasındaki bedel farkını ilk ihale kendisinde kalan öder.

Satış bedeli, sulh hukuk hakimi tarafından belirlenen milli bir bankada tereke adına açılacak hesaba yatırılır.

Satış bedeli tamamen ödendikten sonra taşınır mallar alıcısına teslim edilir. Taşınmazların alıcı adına tescili için hakim tarafından tapuya, ihale tutanağının onaylı bir örneği de eklenmek suretiyle tezkere yazılır. Bu tezkere, tapu siciline yapılacak tescilin hukuki sebebinin oluşturmaz.

Bu madde de aksine hüküm bulunmayan hallerde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Resmi tasfiyede pazarlıkla satış

Madde 50 - Resmi tasfiyede pazarlıkla satış, bütün mirasçıların kabulü halinde, sulh hakiminin gözetimi altında, görevlendireceği tasfiye memuru tarafından yapılır.

Hakim, pazarlıkla satışta mirasbırakanın yürüyen işlerinin tamamlanmasını, borçlarının ifasını, vasiyet borçlarının ise terekenin olanağı ölçüsünde yerine getirilmesini sağlayacak biçimde, satış şartları ile satış ilanının yapıp yapılmayacağını, yapılacaksa nerede ve ne şekilde yapılacağını tespit eder.

Pazarlıkla yapılacak ihaleye en az üç istekli davet edilir. İsteklilerle yapılan pazarlık sonucu en yüksek bedeli verene ihale yapılır.

Alıcının, satış bedelini, ihale tarihinden itibaren on gün içinde ödemesi gerekir.

Satış bedeli, sulh hakimi tarafından belirlenen milli bir bankada tereke adına açılacak hesaba yatırılır.

Satış bedeli tamamen ödendikten sonra taşınır mallar alıcısına teslim edilir. Taşınmazların alıcı adına tescili için hakim tarafından tapuya, ihale tutanağının onaylı bir örneği de eklenmek suretiyle tezkere yazılır. Bu tezkere, tapu siciline yapılacak tescilin hukuki sebebini oluşturur.

Resmi tasfiyenin sona ermesi

Madde 51 - Tasfiye memuru resmi tasfiye sonunda Tüzüğün 42 nci maddesi gereğince düzenlenen resmi deftere ek olarak, tasfiye sırasında yaptığı ödemeyi, aldığı parayı, kime ödediğini veya kimden aldığını, konusunu, miktar ve tarihlerini de kaydetmek suretiyle tamamlayıcı bir defter düzenleyerek sulh hakimine verir.

Hakim, incelemelerini yaparak tasfiye memurundan gereken bilgiyi alır ve işlemlerde gördüğü eksiklikleri vereceği süre içinde tamamlattırır.

Tasfiye memurunun görevi, tasfiye sonucunda kalan mal ve alacakları mirasçılara devre hazır hale getirmekle sona erer.

Terekenin tasfiyeden artan kısmının taksimi tasfiye memurunun görevi dışındadır.

Tasfiye memurunun ücreti, sarfettiği emeğe ve terekenin geliri ile işin niteliğine göre sulh hakim tarafından tespit edilir.

Tutulan resmi deftere göre iflas usulü ile tasfiye

Madde 52 - Resmi deftere göre terekenin mevcudunun borçlarını ödemeye yetmediği anlaşılır veya başlangıçta mevcudun borcu karşılayacağı kanaati ile olağan usulle tasfiyeye başlanıp sonradan mevcudun borçları ödemeye yetmediği sonucuna varılırsa, sulh hakim durumu derhal alacaklılara bildirir ve iflas usulü ile tasfiyeye karar vererek bu tasfiyeyi yapmak için bir veya birkaç memur atar.

Bu tasfiye, İcra ve İflas Kanununun iflasa ilişkin hükümlerine göre yapılır.

Hüküm bulunmayan haller

Madde 53 - Resmi tasfiyede bu bölümde hüküm bulunmayan hallerde, 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanununun 211 inci ve devamı maddelerinde yer alan iflastan başka hallerde bir kolektif şirketin tasfiyesindeki tasfiye memurunun görev, yetki ve sorumlulukları ile tasfiyeye ilişkin hükümleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Miras Ortaklığı

Miras ortaklığı ve temsilcisi

Madde 54 - Birden çok mirasçı bulunması halinde, mirasın geçmesiyle birlikte paylaşmaya kadar, mirasçılar arasında terekedeki bütün hak ve borçları kapsayan bir ortaklık meydana gelir.

Türk Medeni Kanununun 640 ıncı maddesinin uygulanmasında miras ortaklığına temsilci atanması istemi, mirasbırakanın yerleşim yeri sulh hakimine sözlü veya

yazılı beyanla olur. Sözlü beyan tutanağa geçirilerek beyanda bulunana imzalatılır.

Miras ortaklığında defter düzenlenmesi ve itiraz

Madde 55 - Terekedeki mallar, alacaklar ve borçlar, miras ortaklığı temsilcisi tarafından tutulan deftere göre belirlenerek temsilcinin yönetimine verilir.

Tutulan defterin aslı sulh hakimine verilir. Sulh hakim defterin onaylı bir örneğini mirasçılara tebliğ ettirir.

Mirasçılar, defterdeki tespiti, tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde sulh hukuk mahkemesine yazılı olarak itiraz edebilirler.

Miras ortaklığında temsilcinin hesap vermesi ve giderler

Madde 56 - Temsilci, yönetimine verilen malların belgelere dayanan hesabını her üç ayda bir mirasçılara ve bu hesabın bir örneğini de sulh hakimine verir. Şikayet halinde hesap, bilirkişiye inceletirilerek, belirlenen duruma göre, vasi hakkındaki hükümler uyarınca temsilci hakkında işlem yapılır.

Miras ortaklığı temsilcisinin terekenin yönetimi ile ilgili yapacağı harcamalar terekeden ödenir. Harcamalar terekeden karşılanamazsa istemde bulunan mirasçıdan alınır.

BEŞİNCİ KISIM

Çeşitli Hükümler

Yönetmelikle düzenlenecek konular

Madde 57 - a) Bu Tüzük kapsamında tutulacak defterler, özel kütük, dosyalar, tutanaklar ve diğer evraka ilişkin hususları düzenleyen yönetmelik, Adalet Bakanlığınca,

b) Koruma amacıyla özgürlüğü kısıtlanan ergin kişinin tedavisi, eğitimi veya ıslahı için elverişli bir kuruma yerleştirilmesi veya alıkonulmasına ilişkin esas ve usulleri düzenleyen yönetmelik, Başbakanlığın koordinatörlüğünde Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı bulunduğu Bakanlık ile Adalet, İçişleri, Milli Eğitim ve Sağlık Bakanlıklarınca birlikte,

c) Türk Medeni Kanununun 659 uncu maddesinde öngörülen hususları düzenleyen yönetmelik, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığınca,

en geç bir yıl içerisinde çıkarılır.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 58 - 24/07/1965 tarihli ve 6/5100 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Türk Medeni Kanununun Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına Dair Tüzük" yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1 - Bu Tüzüğün yürürlüğe girmesinden önce ölmüş olan mirasbırakanlar hakkında 24/07/1965 tarihli ve 6/5100 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Türk Medeni Kanununun Velayet, Vesayet ve Miras

Hükümlerinin Uygulanmasına Dair Tüzüğün mirasla ilgili hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Yürürlük

Madde 59 - 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 593, 609 ve 620 nci maddelerine dayanılarak velayet, vesayet ve miras hükümlerinin uygulanmasına ilişkin olarak hazırlanan ve Danıştay'ca incelenmiş olan bu Tüzük yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 60 - Bu Tüzük hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 12 Ağustos 2003 - Sayı: 25197

YASAMA BÖLÜMÜ

Kanun

Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No. 4969

Kabul Tarihi: 31.07.2003

MADDE 1 - 10.02.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununun;

a) 10 uncu maddesinin (1) numaralı bendinin başına "Kendi yazılı talepleri üzerine gönderilenler hariç olmak üzere;" ibaresi eklenmiş ve aynı bentte yer alan "yeniden veya" ibaresi metinden çıkarılmıştır.

b) 33 üncü maddesinin (b) fıkrasının son paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bu şekilde gündelik ödenenlerden, yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere, belge bedelini aşmamak üzere, gündeliklerinin tamamına kadar olan kısmı ayrıca ödenir.

c) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendi ile ikinci fıkrası, 9 uncu maddesinin (a) bendi, 10 uncu maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı bentleri, 11 inci maddesi, 56 ncı maddesinin (c) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

d) 56 ncı maddesinin (a) bendindeki "Re'sen veya isteği üzerine emekliye ayrılan memur ve hizmetlilerle" ibaresi ile "ve cezaen olmamak üzere kurumlarınca vazifelerine son verilen hizmetlilere" ibaresi, 59 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ile 10 uncu maddenin 2 nci bendi kapsamına girenlerden 56 ncı maddede belirtilen süre içinde ikamet edecekleri yere taşınmayanlar," ibaresi madde metinlerinden çıkarılmıştır.

MADDE 2 - 27.06.1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci maddesine aşağıdaki (D) bendi eklenmiştir.

D) (A) bendi kapsamına giren personel ile 22.01.1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvelde yer alan personel ve kamu kurumlarında işçi olarak istihdam edilenlerden; emekliliğini isteyen veya emekliye sevk olunanlara, haklarında toptan ödeme hükümleri uygulananlara, emekli iken yeniden hizmete alındıktan sonra cezaen olmamak üzere görevlerine son verilenlere ve terhis olan yedek subaylara ve bunlardan görevde iken ölenlerin kanuni mirasçılarının damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmaksızın beşyüz milyon lira tutarında tazminat ödenir.

MADDE 3 - 04.07.2001 tarihli ve 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye 14 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 14/A maddesi eklenmiştir.

MADDE 14/A - 10.02.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu kapsamı dışında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarında;

a) İstihdam edilme şekline bakılmaksızın; ilk defa veya yeniden göreve alınanlar ile bunların aile fertlerine ilk defa veya yeniden göreve alınma nedenlerine bağlı olarak harcırah ödenmez, bu amaçla başka bir adla ödeme yapılamaz.

b) İstihdam edilen personelden, kendilerinin yazılı talebi üzerine bu kurum ve kuruluşlar arasında veya bunların başka yerlerdeki birimleri arasında veya naklen ataması yapılanlara, mevzuatlarında bu atama için öngörülen harcırah ödenmez, bu amaçla başka bir adla ödeme yapılamaz.

c) Emekliliğini isteyen veya emekliye sevk olunan, haklarında toptan ödeme hükümleri uygulanan veya emekli iken yeniden hizmete alındıktan sonra vazifelerine son verilen personele, bu nedenlere bağlı olarak harcırah ödenmez; bunlara ilgili mevzuatında öngörülmesi kaydıyla damga vergisi hariç hiçbir vergiye tabi tutulmaksızın beşyüz milyon lirayı geçmemek üzere tazminat ödenebilir.

d) Yurt içi ve yurt dışı gündelik ödemeleri, emsali Devlet memurlarına 6245 sayılı Harcırah Kanunu uyarınca yapılan gündelik ödemelerinin birbuçuk katını geçemez. İlgili mevzuatında öngörülmüş olması halinde, bu kapsamda bulunanlardan yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere bu belge karşılığı yapılan ödemeler birbuçuk katın hesabında dikkate alınmaz.

Diğer mevzuatın bu maddeye aykırı hükümleri uygulanmaz.

MADDE 4 - 14.07.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa ekli (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin "III- Sağlık Hizmetleri Sınıfı" bölümü aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

UNVANI	DERECE	EK GÖSTERGELER
III. SAĞLIK HİZ. SINIFI	1	3600
a) uzman tabip,	2	3000

Tabip, Diş Hekimi, Uzman Veteriner	3	2200
Hekim, veteriner	4	1600
Hekim, Eczacı, Biyolog, Tıpta	5	1300
Uzmanlık	6	1150
Tüzüğünde	7	950
belirtilen dallarda	8	850
uzmanlık belgesi		
alanlar veya bu		
dallarda uzmanlık		
unvanını doktora		
aşaması ile		
kazanmış		
bulunanlar		
b) diğer sağlık	1	3000
bilimleri	2	2200
lisansiyerleri	3	1600
	4	1500
	5	1200
	6	1100
	7	900
	8	800
c) Kadroları bu	1	2200
sınıfa dahil olup	2	1600
da yukarıda	3	1100
sayılanlar dışında	4	800
kalanlardan;	1	1500
1.Yüksek öğrenim	2	1100
görenler	3	800
2. Diğerleri	4	650

MADDE 5 - 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa ekli (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin (I/e) bendinde yer alan "Devlet Planlama Teşkilatı Genel Sekreteri" ibaresi bu bentten çıkarılarak "Müşteşar Yardımcıları" ibaresinden sonra gelmek üzere söz konusu cetvelin (1/d) bendine eklenmiştir. Aynı Kanunun (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin (4/a) bendinde yer alan "Devlet Planlama Teşkilatı Genel Sekreteri" ibaresi bu bentten çıkarılmış ve yerine "Başbakan Müşavirleri" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 6 - 02.02.1981 tarihli ve 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4 - 2003 yılının sonuna kadar, 1 inci maddede yer alan "%6" pay oranı "% 5" olarak uygulanır.

MADDE 7 - 27.06.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 9 - 2003 yılının sonuna kadar, 18 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan ve halen "%4,1" olarak uygulanan "%3" pay oranı "%3,5" olarak uygulanır.

MADDE 8 - 13.12.1983 tarihli ve 181 sayılı Sağlık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 1 - Bilimsel ve akademik nitelikleri dikkate alınarak Sağlık Bakanlığınca bilimsel nitelikli ve ruhsatlandırma komisyonlarında görevlendirilenlere, birim faaliyet bazında genel bütçe kanununa bağlı cetvelde, Türk Kodeksi Komisyonu toplantılarına katılacak komisyon üyelerine ödenmek için belirlenen ücretin dört katını geçmemek üzere ödeme yapılır. Bu ödemelerin usul, esas ve miktarları Maliye Bakanlığınca ile Sağlık Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir.

MADDE 9 - 181 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 9 - 2003 yılı sonuna kadar, Sağlık Bakanlığınca düzenlenecek veya onaylanacak her türlü ruhsatlandırma, ürün üretim ve satış izin belgesi ve mesul müdürlük belgesi ile permi ve sertifikalar üzerinden ellimilyon liradan az, onbeş milyar liradan çok olmamak üzere Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Sağlık Bakanlığınca belirlenecek tarifelere göre ruhsatlandırma bedeli alınır. Bakanlık Merkez Saymanlığınca tahsil edilen bu tutarın %20'sini genel bütçeye gelir, %80'ini ise özel gelir kaydedilmek suretiyle Bakanlığın ihtiyaçlarında (personel giderleri hariç) kullanılmak üzere anılan Bakanlık bütçesinin mevcut veya yeni açılacak tertiplerine özel ödenek kaydetmeye, özel ödenek kaydedilen bu tutarlardan harcanmayan kısmını ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve özel ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

MADDE 10 - 28.03.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun;

a) 9 uncu maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı ülke ve kuruluşlara yapılacak savunma ve güvenlik amaçlı hibe ve yardımlarla ilgili görüşmelerde bulunmaya ve anlaşmalar imzalamaya, Cumhurbaşkanı ve Başbakanın yetkileri saklı kalmak kaydıyla, Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenecek kişi ve kuruluşlar yetkilidir. Yabancı ülkelere bu amaçla verilecek hibe ve yardım karşılıkları Maliye Bakanlığınca bütçesine konulacak ödenekten karşılanır. Söz konusu anlaşmalar Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe girer. Anlaşmada belirtilen nakdi hibe ve yardımlar bütçeye gider kaydedilerek T.C. Merkez Bankasında ilgili ülke adına döviz cinsinden açılacak hesaba aktarılabilir. Ödemeler, anlaşma hükümleri çerçevesinde ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek esaslar dahilinde ilgili hesaptan yapılır.

b) 14 üncü maddesinin beşinci fıkrasına, aşağıdaki cümleler, onuncu fıkrasına "giderler" ibaresinden sonra gelmek üzere "yılı bütçesinde yeterli ödeneği bulunması kaydıyla" ibaresi eklenmiş; onbirinci fıkrasında yer alan "yetersiz kalması halinde" ibaresi "yılı bütçesinde

bulunmasına rağmen tahakkuk işlemlerinin tamamlanamadığı durumlarda" olarak değiştirilmiştir.

Ancak, dış proje kredisi ve hibe kullanımlarından kaynaklanan, katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi karşılığı iç kaynağın bulunamaması durumunda bu vergileri ve kur farklarından doğan maliyet artışlarını karşılamak amacıyla yılı yatırım programında yapılacak revizeler üzerine genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idareler bütçelerinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine belirtilen vergiler ile maliyet artışlarını geçmemek üzere ödenek eklemeye ve bütçeleştirmeye, yıl içinde hakedişlerden doğan ihtilaflar sonucu tahakkuk işlemlerinin tamamlanamaması nedeniyle harcanamayan miktarı ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydetmeye, devren ödenek kaydedilen miktarlardan projenin tamamlanması nedeniyle kullanıma imkanı kalmayan tutarları iptal etmeye, Maliye Bakanı yetkilidir.

c) 17 nci maddesinin (B) fıkrasının birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (C) fıkrası eklenmiştir.

05.05.1969 tarihli ve 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun ile 31/05/1963 tarihli ve 244 sayılı Milletlerarası Andlaşmaların Yapılması, Yürürlüğü ve Yayımlanması ile Bazı Andlaşmaların Yapılması İçin Bakanlar Kuruluna Yetki Verilmesi Hakkında Kanun ile ilgili yılı bütçe kanunlarının bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.

C) Bu Kanun gereği imzalanan anlaşmalar 23.05.1928 tarihli ve 1322 sayılı Kanun hükümlerinden muaf olup Resmi Gazetede yayımlanmaz.

MADDE 11 - 4749 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 6 - Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı projesi kapsamında;

a) Akdedilmiş olan ev sahibi ülke anlaşması, anahtar teslimi yapım sözleşmesi, hükümet garantisi anlaşması ve bu proje tahtındaki akdedilecek diğer anlaşmalarla ilgili belge ve sair dokümanların imzalanmasına,

b) (a) bendinde belirtilen anlaşmalar ile diğer ilgili belge ve anlaşmalarla sair dokümanlar tahtında Türkiye Cumhuriyeti ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından taahhüt edilen her türlü ödeme, tamamlama, performans ve sair yükümlülüklerin ifasına yönelik olarak ilgili anlaşmalarda öngörülen taraflara garanti verilmesine, bahse konu taahhütlerin anlaşmalarda öngörüldüğü şekilde gereği gibi, kısmen ya da tamamen yerine getirilmemesi halinde ortaya çıkacak her türlü ödeme yükümlülüğünün Türkiye Cumhuriyeti adına garanti edilmesine,

c) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen anlaşmalar ile diğer ilgili belge ve anlaşmalarla sair dokümanları imzalayan ve imzalayacak ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının tespitine ve yetkilendirilmesine,

Bakanlar Kurulu yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 7 - Yürürlükten kaldırılan Dış Krediler Kur Farkı Fonu kapsamında doğmuş bulunan ve gerçekleştirilmesi gereken ödemeler, bu amaçla bütçeye konulacak ödeneklerle karşılanır.

29.03.2003 tarihli ve 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 26 ncı maddesinin (h) fıkrasındaki tutarı iki katına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

MADDE 12 - 04.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 58 inci maddesinin (a) fıkrasının dördüncü paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Her eğitim-öğretim, araştırma veya uygulama birimi veya bölümü ile ilgili öğretim elemanlarının katkısıyla toplanan döner sermaye gayrisafi hasılatının en az %35'i o kuruluş veya birimin araç, gereç, araştırma ve diğer ihtiyaçlarına ayrılır. Kalan kısmı ise üniversite yönetim kurulunun belirleyeceği oranlar çerçevesinde bağlı bulunduğu üniversitenin bilimsel araştırma projeleri ile döner sermaye gelirinin elde edildiği fakülte, enstitü, yüksek okul, konservatuar ile uygulama ve araştırma merkezlerinde görevli öğretim elemanları ve aynı birimlerde görevli 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi personel (döner sermaye işletme müdürlüğü ve döner sermaye saymanlık personeli dahil) arasında katkılarını da dikkate alınmak suretiyle paylaştırılır. Öğretim üyeleri ile Üniversitelerarası Kurulun önerisi üzerine Yükseköğretim Kurulunca kabul edilen sağlık, teknik ve sanatla ilgili birimlerde görevli öğretim elemanlarına döner sermayeden bir ayda ayrılacak payın tutarı, bunların bir ayda alacakları aylık (ek gösterge dahil), yan ödeme, ödenek (geliştirme ödeneği hariç) ve her türlü tazminat (makam, temsil ve görev tazminatı hariç) toplamının iki katını, diğer öğretim elemanları için bir katını, 657 sayılı Kanuna tabi personel için ise %80'ini geçemez. İşin ve hizmetin özelliği dikkate alınarak yoğun bakım, doğumhane, yeni doğan, süt çocuğu, yanık, diyaliz, ameliyathane, kemik iliği nakil ünitesi ve acil serviste çalışan sağlık personeli için %80 oranı, ayrıca %50'sine kadar artırılabilir. Şu kadar ki, öğretim üyelerine saat 16:00'dan önce olmamak üzere mesai saati dışında döner sermayeye yaptıkları doğrudan gelir getirici katkılarında dolayı ilave olarak ödenecek pay, almakta oldukları aylık (ek gösterge dahil), ödenek (geliştirme ödeneği hariç) ve her türlü tazminat (makam, temsil ve görev tazminatları hariç) toplamının on katını geçemez.

MADDE 13 - 25.06.2003 tarihli ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun geçici 1 inci maddesinin (c) bendinin birinci paragrafına "olarak görev yapanlar" ibaresinden sonra gelmek üzere "en geç bir yıl içerisinde" ibaresi eklenmiş ve aynı bendin ikinci paragrafında yer alan "Söz konusu personelin" ibaresi "Söz konusu personel ile şahsa bağlı kadroda bulunanların" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 14 - 02.09.1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun, 24.07.2003 tarihli ve 4956 sayılı Kanunla değişik 7 nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi 4956 sayılı Kanunun yayımı tarihinden, aynı maddeye eklenen üçüncü fıkrası 15.08.2003 tarihinden, 4956 sayılı Kanunun 47 nci maddesi ile yeniden düzenlenen geçici 14 üncü maddesi 4956 sayılı Kanunun

yayımlı tarihinden, aynı madde ile eklenen geçici 21 ve 22 nci maddeleri 01.01.2005 tarihinden itibaren uygulanır.

MADDE 15 - 11.01.1954 tarihli ve 6219 sayılı Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanununun 16 ncı maddesinin 3 üncü fıkrasındaki "Genel Müdürün görev süresi dört yıldır." cümlesi madde metninden çıkartılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1 - Maliye Bakanı, mülkiyeti Hazineye ait Ankara İli, Çankaya İlçesi, 5 inci Bölge, Dikmen Mahallesinde bulunan 3 pafta, 16743 ada, 1 parsel numaralı taşınmaz malı, üzerindeki muhdesatı ile birlikte 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanun, 8.9.1983 tarihli ve 2886 sayılı Kanun, 04.01.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanun ve 21.02.1967 tarihli ve 832 sayılı Kanunun vize ve tescile ilişkin hükümlerine tabi olmaksızın, mevcut haliyle ya da kat mülkiyeti veya kat irtifakı kurdurmak ya da 04.01.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanuna tabi olmaksızın yeni veya ilave inşaatlar yaptırmak suretiyle, tespit edeceği veya ettireceği rayiç bedel üzerinden peşin veya taksitle, T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğünün iştiraki olan Emek İnşaat ve İşletme Anonim Şirketi aracılığıyla satmaya, satış işlemleri ile ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşları nezdinde Hazine adına her türlü işlemi yaptırmaya, satış bedelinin % 2'sini geçmemek üzere hizmet karşılığı olarak anılan şirkete yapılacak ödemeye esas oranı belirlemeye, satış işlemleri ile ilgili her türlü gider, masraf ve hizmet bedeli karşılığını Maliye Bakanlığı bütçesinden bu şirkete ödemeye yetkilidir. Satış bedellerinin tahsil edilen kısımlarından ilgili belediyeye % 2, büyükşehir belediyesine ise % 1 oranında pay verilir.

Bu taşınmaz mal ile ilgili olarak imar mevzuatındaki kısıtlamalar ile plan ve parsellasyon işlemlerindeki askı, ilan ve itirazlara dair sürelerle ilişkin hükümlere tabi olmaksızın, her ölçekteki imar planını yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve resen onaylamaya ve her türlü ruhsatı vermeye Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yetkilidir. Plan hazırlama ve onaylama işlemleri Bayındırlık ve İskan Bakanlığının uygun görülen birimince, ruhsat ve plan uygulama işlemleri ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığı il teşkilatınca yerine getirilir. Kesinleşen planlar ilgili belediyelere tebliğ edilir. Bu planların uygulanması zorunludur.

Bu maddenin birinci fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı, ikinci fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 2 - 1) 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (3) numaralı veya (5) numaralı fıkrasının (a) bendinin (aa) alt bendi uyarınca bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni kaldırılan bankalarda bulunan ve doğruluğu hiçbir şüpheye yer vermeyecek şekilde kanıtlanan tasarruf mevduatı niteliğini haiz hesaplar Hazine Müsteşarlığı ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun müşterek önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek esas ve usullere göre Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından ödenir.

2) 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu ile 4389 sayılı Bankalar Kanunu uyarınca banka tarafından yetkili mercilere beyan edilen sigortaya tabi tasarruf mevduatı tutarı ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından tespit edilen tasarruf mevduatı tutarı arasında bir

fark bulunması halinde, bu fark nispetinde bankanın yönetim kurulu ve kredi komitesi başkan ve üyeleri ile genel müdür, genel müdür yardımcıları, imzaları bankayı ilzam eden memurları ve şube müdürleri ile yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklarının, kendilerine, eşlerine ve çocuklarına ait bankalar ve banka dışı mali kurumlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler nezdindeki, kiralık kasa mevcutları da dahil olmak üzere, hak ve alacakların dondurulmasına, her türlü mal, hak ve alacakların üzerindeki tasarruf yetkisinin tamamen veya kısmen kaldırılmasına, mal, kıymetli evrak, nakit ve diğer değerlerin zaptına, bunların bir tevdi mahalline yatırılmasına ve hak ve alacakların üzerine diğer tedbirlerin konulmasına, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun talebi üzerine ilgili bankanın merkezinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hakimi, yargılama sırasında ise mahkeme tarafından karar verilebilir. Ayrıca, yukarıda belirtilen farkın 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 ve 15 inci maddelerinde yer alan hükümler dahilinde takip ve tahsiline Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından karar verilebilir.

Bu fıkra hükmü, yukarıdaki bentte sayılan kişiler adına hareket eden veya onlar hesabına kendi adına para, mal veya hak edinen kişiler hakkında da uygulanır.

Tedbire ilişkin talepler hakim veya mahkeme tarafından, evrak üzerinde yapılacak inceleme sonucu derhal ve nihayet yirmi dört saat içinde sonuçlandırılır. Gecikmesinde sakınca görülen hallerde Cumhuriyet başsavcılıkları da hak ve alacakların dondurulmasına karar verebilir. Cumhuriyet başsavcılıkları bu kararı en geç yirmi dört saat içinde sulh ceza hakimine bildirir. Hakim en geç yirmi dört saat içinde bu kararın onaylanıp onaylanmamasına karar verir. Hakim tarafından onaylanmayan kararlar hükümsüz kalır.

Sulh ceza hakimince verilen tedbir, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu veya Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun, bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırıldığı tarihten itibaren bir yıl içerisinde suç duyurusunda bulunmaması halinde sona erer. Bu süre içerisinde suç duyurusunda bulunulması halinde tedbir, takipsizlik kararının veya açılacak dava sonucunda verilecek hükmün kesinleşmesine kadar devam eder. Mahkeme, bu Kanun hükümlerine göre Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından ödenen ve/veya ödenecek miktarın, sorumlular tarafından Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna ödenmesine karar verir. Bu halde, tedbir hükmolunan meblağın tahsiline kadar devam eder ve hükmolunan meblağ sorumluların bu fıkra uyarınca

tedbire konu edilen para, mal, hak ve alacakları ile diğer mal varlığından tahsil olunur.

3) Bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni kaldırılan bir banka nezdinde tasarruf mevduatı hesabı bulunmamasına rağmen sahte olarak düzenlediği belgeler veya sahte olduğunu bildiği belgeleri ibraz ederek veya ettirerek, kendisine veya bir başkasına ödeme yapılmasını talep eden kişilere, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, dört seneden sekiz seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Kendilerine veya gösterdikleri yahut hak sahibi kıldıkları kişilere ödeme yapıldıktan sonra bu fıkradaki yazılı fiilleri işledikleri ortaya çıkan kişilere, bu fıkroda yazılı cezanın

yanı sıra ödenen tutarın on katı kadar ağır para cezası verilir. Bu kişiler hakkında ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

4) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce gerçekleştirilen fiiller nedeniyle, bu Kanun hükümlerine göre Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından ödeme yapılmasına veya yapılacak olmasına sebebiyet veren kişiler ile bunların eş ve çocuklarına ait mal, hak ve alacaklar hakkında da bu maddenin ikinci fıkrası hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3 - 01.11.1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 10 uncu maddesi uyarınca, 2003 yılı sonuna kadar toplam yüzelli kişiyi geçmemek üzere ilave sözleşmeli personel istihdam edilebilir.

2003 yılı sonuna kadar, 29.07.1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun geçici 19 uncu maddesinde yer alan "%5" pay oranı "%4,5" olarak uygulanır.

MADDE 16 - Bu Kanunun;

a) 13 üncü maddesi 05.07.2003 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12 nci maddeleri ile geçici 1 ve geçici 3 üncü maddeleri 22.07.2003 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

c) 4 üncü maddesi 24.07.2003 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

d) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

Yürürlüğe girer.

MADDE 17 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 15 Ağustos 2003 - Sayı: 25200

YASAMA BÖLÜMÜ

Kanunlar

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

Kanun No. 4964

Kabul Tarihi: 30.07.2003

MADDE 1 - 04.01.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri ile ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri.

c) Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (mesleki kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar.

Ancak, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve bu Fonun hisselerine kısmen ya da tamamen sahip olduğu bankalar, 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar (e) bendinde belirtilen yapım ihaleleri hariç) ile enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketler bu Kanun kapsamı dışındadır.

MADDE 2 - 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 3 - a) Kanun kapsamına giren kuruluşlarca, kuruluş amacı veya mevzuatı gereği işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak üzere doğrudan üreticilerden veya ortaklarından yapılan tarım veya hayvancılıkla ilgili ürün alımları ile 6831 sayılı Orman Kanunu gereğince orman köyleri kalkındırma kooperatiflerinden ve köylülerden yapılacak hizmet alımları,

b) Savunma, güvenlik ve istihbaratla ilgili mevzuat uyarınca gizlilik içinde yürütülmesi gerektiği, her bir ihale için ihale yetkilisince onaylanan; uçak, helikopter, gemi, denizaltı, tank, panzer, roket, füze gibi araç, silah, silah malzeme ve teçhizatı ve sistemleri ve harp malzemeleri ile bunların araştırma-geliştirme, eğitim, üretim, modernizasyon, yazılım ve mühimmat ihaleleri ile bunlarla ilgili sefer stokları, bakım, işletme ve idameye yönelik mal ve hizmetler, Devlet güvenliği ve istihbaratı kapsamındaki hizmet, malzeme, teçhizat ve sistem alımları,

c) Uluslararası anlaşmalar gereğince sağlanan dış finansman ile yaptırılacak olan ve finansman anlaşmasında farklı ihale usul ve esaslarının uygulanacağı belirtilen mal veya hizmet alımları ile yapım işleri; uluslararası sermaye piyasalarından yapılacak borçlanmalara ilişkin her türlü danışmanlık ve kredi derecelendirme hizmetleri; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının banknot ve kıymetli evrak üretim ve basımı ile ilgili mal veya hizmet alımları,

d) İdarelerin yabancı ülkelerdeki kuruluşlarının mal veya hizmet alımları ile yapım işleri; yurt dışında bulunan nakil vasıtalarının o yerden sağlanması zorunlu mal veya hizmet alımları,

e) Bu Kanun kapsamına giren kuruluşların; Adalet Bakanlığına bağlı ceza infaz kurumları, tutukevleri işyurtları kurumları, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı huzurevleri ve yetiştirme yurtları, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı üretim yapan okullar ve merkezler, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığına bağlı enstitü ve üretim istasyonları ile Başbakanlık Basımevi İşletmesi tarafından bizzat üretilen mal ve hizmetler için anılan kuruluşlardan, Devlet Malzeme Ofisi Ana Statüsünde yer alan mal ve malzemeler için Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünden, yük, yolcu veya liman hizmetleri için Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünden, akaryakıt ve taşıt için Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğünden yapacakları alımlar,

f) Ulusal araştırma-geliştirme kurumlarının yürüttüğü ve desteklediği araştırma-geliştirme projeleri için gerekli olan mal ve hizmet alımları,

g) 2 nci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentlerinde sayılan kuruluşların, ticari ve sınai faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, Hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli ikitrilyon üçyüzmilyar Türk Lirasını aşmayan mal veya hizmet alımları,

h) Bu Kanun kapsamındaki idarelerin kendi özel mevzuatı uyarınca hak sahiplerine sağlayacakları teşhis ve tedaviye yönelik hizmet alımları ile tedavisi kurumlarınca üstlenilen kişilerin ayakta tedavisi sırasında reçeteye bağlanan ilaç ve tıbbi malzemelerin kişilerce alımları,

Ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu Kanuna tabi değildir.

MADDE 3 - 4734 sayılı Kanunun 4 üncü maddesindeki "Hizmet", "Ortak girişim", "Yerli istekli" ve "İhale yetkilisi" tanımları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve "Uygulama projesi" tanımından sonra gelmek üzere aşağıdaki "Rölöve projesi", "Restorasyon projesi" ve "Restitüsyon projesi" tanımları eklenmiştir.

Hizmet: Bakım ve onarım, taşıma, haberleşme, sigorta, araştırma ve geliştirme, muhasebe, piyasa araştırması ve anket, danışmanlık, mimarlık ve mühendislik, etüt ve proje, harita ve kadastro, imar uygulama, her ölçekte imar planı, tanıtım, basım ve yayım, temizlik, yemek hazırlama ve dağıtım, toplantı, organizasyon, sergileme, koruma ve güvenlik, mesleki eğitim, fotoğraf, film, fikri ve güzel sanat, bilgisayar sistemlerine yönelik hizmetler ile yazılım hizmetlerini, taşınır ve taşınmaz mal ve hakların kiralanmasını ve benzeri diğer hizmetleri,

Ortak girişim: İhaleye katılmak üzere birden fazla gerçek veya tüzel kişinin aralarında yaptıkları anlaşma ile oluşturulan iş ortaklığı veya konsorsiyumları,

Yerli istekli: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişilikleri,

İhale yetkilisi: İdarenin, ihale ve harcama yapma yetki ve sorumluluğuna sahip kişi veya kurulları ile usulüne uygun olarak yetki devri yapılmış görevlilerini,

Rölöve projesi: Kültür varlıkları ve yakın çevresinin mevcut durumlarının rapor ve ölçekli projesini,

Restorasyon projesi: Kültür varlıklarının onarımı, özgün işlevi ve yeni kullanımı için getirilen müdahale biçimlerinin rapor ve projesini,

Restitüsyon projesi: Kültür varlıklarının ve yakın çevresinin analizi, benzer yapılarla karşılaştırılması, özgün veya belli bir dönemine ilişkin belgeleri ve çizimleri olan öneri projesini,

MADDE 4 - 4734 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İlgili mevzuatı gereğince Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu gerekli olan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için ÇED olumlu belgesinin alınmış olması zorunludur. Ancak, doğal afetlere bağlı olarak acilen ihale edilecek yapım işlerinde ÇED raporu aranmaz.

MADDE 5 - 4734 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İhaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması halinde, bu Kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir.

MADDE 6 - 4734 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 9 - Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce idarece, her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere yaklaşık maliyet belirlenir ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir. Yaklaşık maliyete ihale ve ön yeterlik ilanlarında yer verilmez, isteklilere veya ihale süreci ile resmi ilişkisi olmayan diğer kişilere açıklanmaz.

MADDE 7 - 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendi ile (b) bendinin (2) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasının son cümlesindeki "ve denetim" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

2) İsteklinin, ilgili mevzuatı uyarınca yayınlanması zorunlu olan bilançosu veya bilançosunun gerekli görülen bölümleri, yoksa bunlara eşdeğer belgeleri,

2) İsteklinin ihale konusu iş veya benzer işlerde; mal ve hizmet alımları için son beş yıl içinde, yapım işleri için ise son on beş yıl içinde kamu veya özel sektörde o işe ait sözleşme bedelinin en az %70'i oranında gerçekleştirdiği veya % 50'si oranında denetlediği veyahut yönettiği idarece

kusursuz kabul edilen benzeri işlerle ilgili deneyimini gösteren belgeler,

MADDE 8 - 4734 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İhaleyi yapan idare bünyesinde bulunan veya idare ile ilgili her ne amaçla kurulmuş olursa olsun vakıf, dernek, birlik, sandık gibi kuruluşlar ile bu kuruluşların ortak oldukları şirketler bu idarelerin ihalelerine katılamazlar.

MADDE 9 - 4734 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 13 - Bütün isteklilere tekliflerini hazırlayabilmeleri için yeterli süre tanımak suretiyle;

a) Yaklaşık maliyeti 8 inci maddede yer alan eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan ihalelerden;

1) Açık ihale usulü ile yapılacak olanların ilanları, ihale tarihinden en az kırk gün önce,

2) Belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılacak olanların ön yeterlik ilanları, son başvuru tarihinden en az ondört gün önce,

3) Pazarlık usulü ile yapılacak olanların ilanları, ihale tarihinden en az yirmibeş gün önce,

Resmi Gazetede en az bir defa yayımlanmak suretiyle yapılır.

Yaklaşık maliyeti eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan belli istekliler arasında yapılacak ihalelerde ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda yeterliği belirlenen adaylara ihale gününden en az kırk gün önce davet mektubu gönderilmesi zorunludur.

b) Yaklaşık maliyeti 8 inci maddede belirtilen eşik değerlerin altında kalan ihalelerden;

1) Yaklaşık maliyeti otuzmilyar Türk Lirasına kadar olan mal veya hizmet alımları ile altmışmilyar Türk Lirasına kadar olan yapım işlerinin ihalesi, ihale tarihinden en az yedi gün önce ihalenin ve işin yapılacağı yerde çıkan gazetelerin en az ikisinde,

2) Yaklaşık maliyeti otuzmilyar ile altmışmilyar Türk Lirası arasında olan mal veya hizmet alımları ile altmışmilyar ile beşyüzmilyar Türk Lirası arasında olan yapım işlerinin ihalesi, ihale tarihinden en az ondört gün önce Resmi Gazetede ve işin yapılacağı yerde çıkan gazetelerin birinde,

3) Yaklaşık maliyeti altmışmilyar Türk Lirasının üzerinde ve eşik değerin altında olan mal veya hizmet alımları ile beşyüzmilyar Türk Lirasının üzerinde ve eşik değerin altında olan yapım işlerinin ihalesi, ihale tarihinden en az yirmibir gün önce Resmi Gazetede ve işin yapılacağı yerde çıkan gazetelerin birinde,

En az birer defa yayımlanmak suretiyle ilan edilerek duyurulur.

Yaklaşık maliyeti 8 inci maddede yer alan eşik değerlerin altında kalan belli istekliler arasında yapılacak ihalelerde ön yeterlik ilanlarının son başvuru tarihinden en az yedi gün önce (b) bendindeki süre hariç diğer usullere göre yapılması ve ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda yeterliği belirlenen adaylara ihale gününden önce (b) bendindeki süreler göre davet mektubu gönderilmesi zorunludur.

İlan edilecek ihalelerden hangilerinin, ayrıca Basın İlan Kurumu aracılığıyla Türkiye çapında dağıtımı olan gazetelerin birinde ilan edileceğini belirlemeye Kurum yetkilidir.

İhalenin yapılacağı yerde gazete çıkmaması halinde ilan, aynı süreler içinde ilgili idare ile hükümet ve belediye binalarının ilan tahtalarına asılacak yazılar ve belediye

yayın araçları ile yapılır. Bu işlemler bir tutanakla belgelenir.

İdareler, yukarıda belirtilen zorunlu ilanların dışında işin önem ve özelliğine göre ihaleleri, uluslararası ilan veya yurt içinde çıkan başka gazeteler veya yayın araçları, bilgi işlem ağı veya elektronik haberleşme (internet) yolu ile de ayrıca ilan edebilir. Ancak, uluslararası ilan yapılması halinde yukarıda belirtilen asgari ilan sürelerine oniki gün eklenir.

MADDE 10 - 4734 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 14 - Ortak girişimler birden fazla gerçek veya tüzel kişi tarafından iş ortaklığı veya konsorsiyum olarak iki türlü oluşturulabilir. İş ortaklığı üyeleri, hak ve sorumluluklarıyla işin tümünü birlikte yapmak üzere, konsorsiyum üyeleri ise, hak ve sorumluluklarını ayırarak işin kendi uzmanlık alanlarıyla ilgili kısımlarını yapmak üzere ortaklık yaparlar. İş ortaklığı her türlü ihaleye teklif verebilir. Ancak idareler, işin farklı uzmanlıklar gerektirmesi durumunda, ihaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceğini ihale dokümanında belirtirler. İhale aşamasında ortak girişimden kendi aralarında bir iş ortaklığı veya konsorsiyum yaptıklarına dair anlaşma istenir. İş ortaklığı anlaşmalarında pilot ortak, konsorsiyum anlaşmalarında ise koordinatör ortak belirtilir. İhalenin iş ortaklığı veya konsorsiyum üzerinde kalması halinde, sözleşme imzalanmadan önce noter tasdikli iş ortaklığı veya konsorsiyum sözleşmesinin verilmesi gerekir. İş ortaklığı anlaşma ve sözleşmesinde, iş ortaklığını oluşturan gerçek veya tüzel kişilerin taahhüdün yerine getirilmesinde müştereken ve müteselsilen sorumlu oldukları, konsorsiyum anlaşma ve sözleşmesinde ise, konsorsiyumu oluşturan gerçek veya tüzel kişilerin, işin hangi kısmını taahhüt ettikleri ve taahhüdün yerine getirilmesinde koordinatör ortak aracılığıyla aralarındaki koordinasyonu sağlayacakları belirtilir.

MADDE 11 - 4734 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin kenar başlığındaki ve birinci fıkrasındaki "günden" ibaresi "saatinden" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12 - 4734 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin (d) bendi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 13 - 4734 sayılı Kanunun 20 ncı maddesinin ikinci fıkrası ile üçüncü fıkrasının son cümlesi madde metninden çıkarılmış ve dördüncü fıkrasındaki "10 uncu maddeye" ibaresi "40 ıncı maddeye" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 14 - 4734 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki (f) bendi eklenmiş, ikinci fıkrasının ilk cümlesi "(b), (c) ve (f) bentlerinde belirtilen hallerde ilan yapılması zorunlu değildir." Şeklinde değiştirilmiş, dördüncü fıkrasının başına "(a), (d) ve (e) bentlerine göre yapılacak ihalelerde," ibaresi eklenmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

f) İdarelerin yaklaşık maliyeti ellimilyar Türk Lirasına kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları.

(f) bendi kapsamında yapılan mal alımlarında malın sözleşme yapma süresi içinde teslim edilmesi ve bunun

idarece uygun bulunması halinde, sözleşme yapılması ve kesin teminat alınması zorunlu değildir.

MADDE 15 - 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 22 - Aşağıda belirtilen hallerde ihtiyaçların ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüne başvurulabilir:

a) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi.

b) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması.

c) Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişiden alınması.

d) Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin onbeş milyar, diğer idarelerin beşmilyar Türk Lirasını aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımlar.

e) İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralınması.

f) Özelliğinden dolayı stoklama imkanı bulunmayan ve acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, tıbbi sarf malzemeleri ile test ve tetkik sarf malzemesi alımları.

g) Milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, Kanun kapsamındaki idareleri temsil ve savunmak üzere Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından yapılacak hizmet alımları.

Bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve 10 uncu maddede sayılan yeterli kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilir.

MADDE 16 - 4734 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin birinci fıkrasının (i) ve (1) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki (n) bendi eklenmiştir.

i) İhalenin nerede, hangi tarih ve saatte yapılacağı.

1) Teklif edilen bedelin %3'ünden az olmamak üzere, isteklilerce belirlenecek tutarda geçici teminat verileceği.

n) İhaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceği.

MADDE 17 - 4734 sayılı Kanunun 25 inci maddesine aşağıdaki (j) bendi eklenmiştir.

j) İhaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceği.

MADDE 18 - 4734 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin ikinci fıkrasının (h), (o) ve (t) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

h) İhaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceği, ihale konusu işin tamamına veya bir kısmına teklif verilmesinin mümkün olup olmadığı, mal alımı ihalelerinde alternatif teklif verilir verilemeyeceği, verilebilecekse alternatif tekliflerin nasıl değerlendirileceği.

o) İhale saatinden önce ihalenin iptal edilmesinde idarenin serbest olduğu.

t) Süre uzatımı verilebilecek haller ve şartları ile sözleşme kapsamında yaptırılacak iş artışları ile iş eksilişi durumunda karşılıklı yükümlülükler.

MADDE 19 - 4734 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin son cümlesindeki "hazırlanma maliyetini" ibaresi "basım maliyetini" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 20 - 4734 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 33 - İhalelerde, teklif edilen bedelin %3'ünden az olmamak üzere, istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınır. İhale dokümanında belirtilmesi şartıyla, danışmanlık hizmeti ihalelerinde geçici teminat alınması zorunlu değildir.

MADDE 21 - 4734 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrasındaki "Türkiye'de faaliyette bulunan bankaların" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya özel finans kurumlarının" ibaresi eklenmiştir.

b) Bankalar ve özel finans kurumları tarafından verilen teminat mektupları.

MADDE 22 - 4734 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin kenar başlığındaki "Banka" ibaresi ile birinci fıkrasındaki "bankalarca" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 23 - 4734 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesi "Teklifler ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar idareye verilir." şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 24 - 4734 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin ilk cümlesindeki "İhale dokümanında belirtilmiş olması kaydıyla, ihale yetkilisinin onayından önceki herhangi bir aşamada," ibaresi madde metninden çıkarılmış ve maddenin son cümlesi "Ancak, idare isteklilerin talepte bulunması halinde, ihalenin iptal edilme gerekçelerini talep eden isteklilere bildirir." şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 25 - 4734 sayılı Kanunun 40 inci maddesinin altıncı fıkrasındaki "yirmi gün" ibaresi "beş iş günü" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 26 - 4734 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İhale sonucu, ihale kararlarının ihale yetkilisi tarafından onaylandığı günü izleyen en geç üç gün içinde, ihale üzerinde bırakılan dahil ihaleye teklif veren bütün isteklilere imza karşılığı tebliğ edilir veya iadeli taahhütlü mektup ile tebligat adresine postalanmak suretiyle bildirilir. Mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün kararın isteklilere tebliğ tarihi sayılır.

MADDE 27 - 4734 sayılı Kanunun 42 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

41 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sürelerin bitimini veya Maliye Bakanlığının vizesi gereken hallerde bu vizenin yapıldığının bildirilmesini izleyen günden itibaren üç gün içinde ihale üzerinde kalan istekliye, tebliğ tarihini izleyen on gün içinde kesin teminatı vermek suretiyle sözleşmeyi imzalaması hususu imza karşılığı tebliğ edilir veya iadeli taahhütlü mektup ile tebligat adresine postalanmak suretiyle bildirilir. Mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün kararın istekliye tebliğ tarihi sayılır. Yabancı istekliler için bu süreye oniki gün ilave edilir.

MADDE 28 - 4734 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yapılan bütün ihaleler bir sözleşmeye bağlanır. Sözleşmeler idarece hazırlanır ve ihale yetkilisi ile yüklenici tarafından imzalanır. Yüklenicinin ortak girişim olması halinde, sözleşmeler ortak girişimin bütün ortakları tarafından imzalanır. İhale dokümanında aksi belirtilmedikçe sözleşmelerin notere tescili ve onaylatılması zorunlu değildir.

MADDE 29 - 4734 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sözleşme bedeli, mal veya hizmet alımı ihalelerinde birtrilyon Türk Lirasını, yapım ihalelerinde ise ikitrilyon Türk Lirasını aşan ihalelere ilişkin ihale sonuçları, sözleşmenin Sayıştay Başkanlığınca tescilinin idareye tebliğ edildiği, bu tescilin gerekli olmadığı durumlarda ise sözleşmenin taraflarca imzalandığı tarihi izleyen en geç onbeş gün içinde Resmî Gazetede yayımlanmak suretiyle ilan edilir.

MADDE 30 - 4734 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

ÇED raporu hazırlanması, plan, yazılım geliştirme, tasarım, teknik şartname hazırlanması, denetim gibi teknik, mali, hukuki veya benzeri alanlarda niteliği itibarıyla kapsamlı ve karmaşık olduğu, özel uzmanlık ve deneyim gerektirdiği idarece tespit edilen hizmetler, danışmanlık hizmet sunucularından alınabilir.

MADDE 31 - 4734 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin birinci fıkrasındaki "kırk gün süre" ibaresi "13 üncü maddedeki süreler" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 32 - 4734 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin (j) bendinin (1) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1) Bu Kanun kapsamında yapılan ihalelere ilişkin düzenlenecek sözleşmelerden, bedeli yüz milyar Türk Lirasını aşanlar için yükleniciden tahsil edilecek sözleşme bedelinin onbinde beşi (İdareler ve noterler bu tutarın yüklenici tarafından Kurum hesaplarına yatırıldığını sözleşmelerin imzalanması aşamasında aramak zorundadır.).

MADDE 33 - 4734 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin; üçüncü ve dördüncü fıkraları madde metninden çıkarılmış, beşinci ve altıncı fıkraları, yedinci fıkrasının ikinci cümlesi ile sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İdare, şikayetin verilmesini izleyen otuz gün içinde gerekçeli bir karar alır. Bu kararda, şikayet tamamen veya kısmen haklı bulunmuşsa alınması gereken düzeltici önlemler de belirtilir. Alınan karar, bütün aday veya isteklilere karar tarihini izleyen yedi gün içinde bildirilir.

Belirtilen süre içinde bir karar alınmaması veya süresinde alınan kararın uygun bulunmaması durumunda aday veya istekli, karar verme süresinin bitimini veya karar tarihini izleyen onbeş gün içinde Kuruma itirazın şikayet başvurusunda bulunabilir.

İhale işlemlerine devam edilmesi konusunda gerekçeli olarak alınan bu onay, sözleşme imzalanmadan en az yedi gün önce şikayette bulunan aday veya istekliye tebliğ edilmiş olmasını sağlamak üzere gerekli süre dikkate alınarak bildirilir.

İhale işlemlerine devam edilerek sözleşme imzalanabileceğinin bildirilmesi durumunda ise, şikayette bulunan aday veya istekli, kendisine bildirim yapıldığı tarihi izleyen üç gün içinde Kuruma itirazın şikayet başvurusunda bulunabilir.

MADDE 34 - 4734 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin; birinci fıkrasındaki "şikayette" ibaresi "itirazın şikayet başvurusunda", ikinci fıkrasının ilk cümlesindeki "şikayetlerle ilgili olarak" ibaresi "itirazın şikayet başvuruları ile ilgili olarak", ikinci fıkrasının (c) bendindeki "Şikayetin" ibaresi "İtirazen şikayet başvurusunun", üçüncü fıkrasındaki "Şikayet" ibaresi "İtirazen şikayet", dördüncü fıkrasındaki ve beşinci fıkrasının ilk cümlesindeki "şikayetler" ibareleri "itirazın şikayet başvuruları", beşinci fıkrasının ikinci cümlesindeki "şikayetlerin" ibaresi "itirazın şikayet başvurularının" şeklinde ve altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İtirazen şikayet, dava açılması öncesinde kullanılması zorunlu bir başvuru yoludur. Kurum, yapılan itirazın şikayet başvuruları üzerine, idarece ihale işlemlerine devam edilmesi kararı alınan hallerde beş gün, diğer hallerde ise onbeş gün içinde ihale sürecinin devamına ilişkin karar alır. Kurum, nihai kararını başvuruyu izleyen kırkbeş gün içinde verir.

MADDE 35 - 4734 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde, dördüncü fıkrasındaki "en geç otuz gün" ibaresi ise "en geç kırkbeş gün" şeklinde değiştirilmiştir.

17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulundukları tespit edilenler hakkında fiil veya

davranışlarının özelliğine göre, bir yıldan az olmamak üzere iki yıla kadar, üzerine ihale yapıldığı halde mücbir sebep halleri dışında usulüne göre sözleşme yapmayanlar hakkında ise altı aydan az olmamak üzere bir yıla kadar, 2 nci ve 3 üncü maddeler ile istisna edilenler dahil bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verilir. Katılma yasakları, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili veya bağlı bulunulan bakanlık, herhangi bir bakanlığın ilgili veya bağlı kuruluşu sayılmayan idarelerde bu idarelerin ihale yetkilileri, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı birlik, müessese ve işletmelerde ise İçişleri Bakanlığı tarafından verilir.

MADDE 36 - 4734 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi ile üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bu Kanuna aykırı fiil veya davranışlardan dolayı hüküm giyen idare görevlileri, bu Kanun kapsamına giren işlerde görevlendirilemezler.

5 inci maddede belirtilen ilkelere ve 62 nci maddede belirtilen kurallara aykırı olarak ihaleye çıkılmasına izin verenler ve ihale yapanlar hakkında da yukarıda belirtilen müeyyideler uygulanır.

MADDE 37 - 4734 sayılı Kanunun 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 61 - Bu Kanunun uygulanmasında görevliler ile danışmanlık hizmeti sunanlar; ihale süreci ile ilgili bütün işlemlere, isteklilerin iş ve işlemleri ile tekliflerin teknik ve mali yönlerine ilişkin olarak gizli kalması gereken bilgi ve belgelerle işin yaklaşık maliyetini ifşa edemezler, kendilerinin veya üçüncü şahısların yararına kullanamazlar. Aksine hareket edenler hakkında ilgisine göre 58 ve 60 ıncı maddelerde belirtilen müeyyideler uygulanır.

MADDE 38 - 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin; birinci fıkrasının (b) bendinin sonuna "Ancak ertesi mali yılda gerçekleştirilecek süreklilik arz eden mal ve hizmet alımları için bir önceki mali yıl sona ermeden ihaleye çıkılabilir." ibaresi eklenmiş, (c) bendinin sonuna "Kültür varlıklarının röleve, restorasyon ve restitüsyon projelerine göre yapılacak onarım işleri, her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilebilir.

Arsa temini, mülkiyet ve kamulaştırma işlemlerinin tamamlanması şartı baraj, büyük sulama, petrol ve doğalgaz boru hattı projelerinde aranmaz." İbaresini eklenmiş, (e) bendindeki "en üst" ibaresi madde metninden çıkarılmış, (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aşağıdaki (ı) bendi eklenmiştir.

d) İdarelerce bütçesinin programlanmasında, ihalede ise isteklilerce verilen tekliflerin karşılaştırılmasında kullanılmak üzere tespit edilen yaklaşık maliyet isteklilere duyurulmaz.

ı) Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.

MADDE 39 - 4734 sayılı Kanunun 68 inci maddesine aşağıdaki (c) bendi eklenmiştir.

c) 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu kapsamındaki toplu konut projelerinde, 5 inci maddenin beşinci ve altıncı fıkraları, 62 nci maddenin (a) ve (b) bentleri ile (c) bendindeki kamulaştırma, mülkiyet, arsa temini, imar işlemleri ve uygulama projesine ilişkin şartlar aranmaksızın ihaleye çıkılabilir. Ancak, ÇED raporu zorunluluğu bulunan hallerde sözleşme imzalanmadan önce bu raporun alınması zorunludur.

MADDE 40 - 4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendi kapsamındaki mal ve hizmetler, ilgili kuruluşların talebi üzerine Kurum tarafından belirlenir.

Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (h) bendine ilişkin esas ve usuller, Sağlık Bakanlığı ve Kurumun görüşleri alınarak Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

Enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektöründe faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketler, özel kanunları yürürlüğe girinceye kadar bu Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendi hükmüne, bu bent kapsamında yer almayan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde ise Kanunun diğer hükümlerine tabi olurlar.

MADDE 41 - 4734 sayılı Kanuna 68 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 1 - Bu Kanunun 13 ve 47 nci maddelerinde geçen Resmi Gazetede yayım zorunluluğuna ilişkin hükümlerden, Kanunun 53 üncü maddesinde öngörülen Kamu İhale Bülteninde yayım zorunluluğu anlaşılar.

MADDE 42 - 05.01.2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Mal ve hizmet alımlarında, Tip Sözleşme esaslarına aykırı olmamak ve Kurumun uygun görüşü alınmak kaydıyla istekliler tarafından matbu olarak hazırlanması mutlak olan sözleşmeler kullanılabilir.

MADDE 43 - 4735 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (o) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

o) Mücbir sebepler ve süre uzatımı verilebilme şartları, sözleşme kapsamında yaptırılacak iş artışları ile iş eksilişi durumunda karşılıklı yükümlülükler.

MADDE 44 - 4735 sayılı Kanunun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 12 - Fiyat farkı ödenmesi öngörülerek ihale edilen işlerde fiyat farkı olarak ödenecek bedelin, sözleşme bedelinde artış meydana gelmesi halinde bu artış tutarının %6'sı oranında teminat olarak kabul edilen değerler

üzerinden ek kesin teminat alınır. Fiyat farkı olarak ödenecek bedel üzerinden hesaplanan ek kesin teminat hakedişlerden kesinti yapılmak suretiyle de karşılanabilir.

MADDE 45 - 4735 sayılı Kanunun 18 inci maddesindeki "pilot" ibareleri "pilot veya koordinatör" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 46 - 4735 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sözleşme kapsamında yaptırılacak ilave işler, iş eksilişi ve işin tasfiyesi

Madde 24 - Mal ve hizmet alımlarıyla yapım sözleşmelerinde, öngörülmemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması halinde, artışa konu olan iş;

a) Sözleşmeye esas proje içinde kalması,

b) İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması, Şartlarıyla, anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin %10'una, birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen mal ve hizmet alımlarıyla yapım işleri sözleşmelerinde ise %20'sine kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilir.

Birim fiyat sözleşme ile yürütülen yapım işlerinde, Bakanlar Kurulu bu oranı sözleşme bazında %40'a kadar artırmaya yetkilidir.

İşin bu şartlar dahilinde tamamlanamayacağını anlaşılmaması durumunda ise artış yapılmaksızın hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir. Ancak bu durumda, işin tamamının ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesi zorunludur.

Sözleşme bedelinin %80'inden daha düşük bedelle tamamlanacağı anlaşılan işlerde, yüklenici işi bitirmek zorundadır. Bu durumda yükleniciye, yapmış olduğu gerçek giderleri ve yüklenici karına karşılık olarak, sözleşme bedelinin %80'i ile sözleşme fiyatlarıyla yaptığı işin tutarı arasındaki bedel farkının %5'i geçici kabul tarihindeki fiyatlar üzerinden ödenir.

MADDE 47 - 4735 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde, dördüncü fıkrasındaki "en geç otuz gün" ibaresi ise "en geç kırkbeş gün" şeklinde değiştirilmiştir.

25 inci maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulundukları tespit edilenler hakkında fiil veya davranışlarının özelliğine göre, bir yıldan az olmamak üzere iki yıla kadar, 4734 sayılı Kanunun 2 nci ve 3 üncü maddeleri ile istisna edilenler dahil bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verilir. Katılma yasakları, sözleşmeyi uygulayan bakanlık veya ilgili veya bağlı bulunan bakanlık, herhangi bir bakanlığın ilgili veya bağlı kuruluşu sayılmayan idarelerde bu idarelerin ihale yetkilileri, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı birlik, müessese ve işletmelerde ise İçişleri Bakanlığı tarafından verilir.

MADDE 48 - 4735 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi "Bu Kanuna aykırı fiil veya davranışlardan dolayı hüküm giyen idare görevlileri, bu Kanun kapsamına giren işlerde görevlendirilemezler." şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 49 - 4735 sayılı Kanunun 39 uncu maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

c) 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu kapsamında yapılacak sözleşmelerde, cezai yaptırımlar ve katılma yasakları bu Kanuna tabi olmak kaydıyla, özel sözleşme usul ve esasları belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 1 - 4734 ve 4735 sayılı kanunlarda bu Kanunla yapılan değişikliklerden dolayı yeniden düzenlenmesi gereken standart ihale dokümanı, Tip Sözleşme ve yönetmelikler, bu Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren altmış gün içinde Kurum tarafından hazırlanarak yürürlüğe konulur. 4734 sayılı Kanundaki parasal limitlerde bu Kanunla yapılan değişiklikler ve yeni eklenen parasal limitler, 22.01.2002 tarihinde geçerli kabul edilerek 01.01.2003 tarihine göre 4734 sayılı Kanunun 67 nci maddesindeki esaslar dahilinde Kurum tarafından güncellenir. Bu düzenlemelerin yürürlüğe konulmasına kadar, idareler, mevcut usul, esas ve yönetmelik hükümlerini uygulamaya devam ederler.

4734 sayılı Kanunun 3 üncü ve geçici 4 üncü maddelerinde bu Kanunla yapılan değişikliklerden dolayı hazırlanması ve yürürlüğe konulması gereken esas ve usuller, bu Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren otuz gün içinde hazırlanır ve yürürlüğe konulur. Bu düzenlemelerin yayımlanmasına kadar idareler, 4734 sayılı Kanunun bu Kanunla değiştirilmeden önce yürürlükte bulunan 3 üncü ve geçici 4 üncü maddeleri gereği hazırlanan ve yürürlüğe konulan esas ve usulleri uygulamaya devam ederler.

4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendindeki istisna hükmünden yararlanan kuruluşların sözleşme altında yüklenici oldukları yapım işi alımları da on yıl süreyle aynı bentte öngörülen istisna hükümlerine tabidir.

MADDE 50 - Bu Kanunun 41 inci maddesi 01.01.2004 tarihinde, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 51 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 20 Ağustos 2003 - Sayı: 25205

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Tebliğler

Vergi İadesi Genel Tebliği (Seri No: 7)

Maliye Bakanlığından:

2978 sayılı Vergi İadesi Hakkında Kanunun bazı hükümlerinde 09.04.2003 tarih ve 4842 sayılı Kanunla değişiklikler yapılmış olup, bu hükümlerin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden yapılan düzenlemeler ile bunların uygulanmasına ilişkin açıklamalar bu Tebliğin konusu oluşturmaktadır.

1- Vergi İade Dönemi

2978 sayılı Vergi İadesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesinde 4842 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle vergi iadesi dönemlerini bir aydan az olmamak üzere yeniden tespit etmeye Maliye Bakanlığının yetkili olduğu hükme bağlanmıştır.

Bu hükme göre, 01.07.2003 tarihinden itibaren sosyal güvenlik kurumlarından emekli, maluliyet, dul ve yetim aylığı alan hak sahiplerine üçer aylık dönemler halinde yapılmakta olan vergi iadesinin yıllık dönem esasına göre yapılması uygun bulunmuştur. Ancak, 2003 yılı Temmuz-Aralık aylarını içeren kıst dönem de yıllık dönem olarak değerlendirilecektir. Buna göre yıllık vergi iade bildirimleri, dönemi takip eden ayın (Ocak ayı) sonuna kadar ilgili banka şubesine verilecektir.

2- Vergi İadesinde Net Gelir ve Ödeme Şekli

a) Net Gelir:

1 Seri No.lu Vergi İadesi Genel Tebliğinde sosyal güvenlik kurumlarından emekli, maluliyet, dul ve yetim aylığı alanların net gelirlerinin ilgililerin üç ayda elde ettiği aylıkları toplamının teşkil etmekte olduğu açıklanmıştır. Tebliğin 1. bölümünde yapılan belirlemeye paralel olarak 2978 sayılı Kanunun 4842 sayılı Kanunla değişen hükümlerinin verdiği yetkiye istinaden hak sahiplerinin Ocak-Aralık ayları içerisinde elde ettikleri toplam gelirleri, ilgili dönemin net geliri olarak yeniden belirlenmiştir.

Öte yandan, 2003 yılının Temmuz-Aralık döneminde elde edilen toplam gelirler de bu dönemin net geliri olarak dikkate alınacaktır.

b) Vergi İadesinin Ödeme Şekli:

2978 sayılı Vergi İadesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında 4842 sayılı Kanunun 36/8 inci maddesiyle yapılan değişiklikle "... vergi iadesinden mahsup edilmek üzere avans olarak ödeme yaptırmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir." hükmü yer almıştır.

Bu hükme göre, sosyal güvenlik kurumlarından aylık alan hak sahiplerinin vergi iadelerinin avans olarak ödenmesi sistemine 01.07.2003 tarihinden itibaren başlanması uygun bulunmuştur.

Bu çerçevede, hak sahiplerine 01.07.2003 tarihinden itibaren vergi iade bildirimi vermeden, daha sonra hesaplanacak vergi iade tutarlarından mahsup edilmek üzere üçer aylık dönemler halinde elde ettikleri aylıklarının %5'i oranında avans ödemesi yapılacaktır.

Avans ödeme dönemleri Ocak-Mart, Nisan-Haziran, Temmuz-Eylül aylarını kapsamakta olup, sözkonusu ödemeler, avans dönemini takip eden ayın sonuna kadar aylıklarını aldıkları banka şubelerince hak sahiplerine nakden veya hesaplarına alacak kaydedilerek ödenecektir. Ancak, Ekim-Aralık dönemine ilişkin vergi iadeleri, ibraz edilecek bildirim üzerine ödeneceğinden, ayrıca bu döneme ilişkin avans ödemesi sözkonusu olmayacaktır.

Avans ödemeleri, hak sahiplerinin izleyen yılın Ocak ayında verecekleri bildirim üzerine hesaplanacak vergi iade tutarından mahsup edilecektir.

ÖRNEK: T.C. Emekli Sandığından emekli aylığı alan A şahsı, Temmuz, Ağustos ve Eylül 2003 aylarında toplam olarak 1,000,000,000.- TL. aylık almaktadır. Bu şahsa ilişkin avans ve mahsup işlemleri aşağıda belirtilen şekilde gerçekleşecektir.

Temmuz-Eylül/2003 Dönemi Geliri	1,000,000,000.- TL.
Avans Oranı	%5
Avans Miktarı: (1,000,000,000.- x %5)	50,000,000.- TL.
Avansın Mahsup İşleminin	Ocak 2004
Yapılacağı Ay	
Temmuz-Aralık Dönemi Geliri	2,000,000,000.- TL.
Vergi İade Oranı	%5
Toplam İade Tutarı (Altı Aylık)	100,000,000.- TL.
Mahsup Edilecek Avans Miktarı	50,000,000.- TL.
Kalan İade Tutarı (100,000,000.- 50,000,000.-)	50,000,000.- TL.

3- Banka Şubeleri İle Sosyal Güvenlik Kurumlarınca Yapılacak İşlemler

Sosyal güvenlik kurumlarından aylık alanlar, bir vergi iade dönemine ait mal ve hizmet alımlarına dair harcama belgelerini bir örnek olarak düzenleyecekleri Ek:1'de yer alan "vergi iade bildirimi" ile dönemi takip eden ayın (Ocak ayı) sonuna kadar aylıklarını aldıkları banka şubesine ibraz edeceklerdir.

Banka şubelerince, ibraz edilen belge ve bildirimlere göre bir yıllık dönem dikkate alınarak gerekli kontroller yapıldıktan sonra tahakkuk edecek vergi iade tutarından avanslar mahsup edilerek kalan tutar Şubat ayının sonuna kadar hak sahiplerine nakden veya hesaplarına alacak kaydedilerek ödenecektir.

Diğer yandan, banka şubeleri, vergi iadesine ilişkin olarak ödeme yaptıkları kişiler ile süresinde müracaat ederek vergi iadesini almayan kişilerin listelerini ayrı ayrı düzenleyerek kendilerine ibraz edilen belge ve bildirimlerle birlikte ödemenin yapıldığı ayı takip eden ay içinde ilgili sosyal güvenlik kurumlarına göndereceklerdir.

4- Diğer Hususlar

a) Özel Emekli Sandıklarından Aylık Alan Hak Sahiplerine İlişkin Vergi İadesi:

T.C. Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ile Bağ-Kur dışında kalan ve 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesine göre kurulmuş olan özel emekli sandıkları ile diğer özel emekli sandıklarından emekli, maluliyet, dul ve yetim aylığı alanlar da 2978 sayılı Vergi İadesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde vergi iadesinden yararlanmaktadırlar. Bu nedenle, bu kimselere ait vergi iadesi de yukarıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yapılacaktır.

b) Hak Sahibinin Ölümü Halinde Yapılacak İşlemler:

Avans ödemesi, vergi iade dönemini izleyen ay olan Ocak ayında verilecek bildirim üzerinden hesaplanacak vergi iade tutarlarından mahsup edilmektedir. Avans ödemesi yapılan hak sahibi, vergi iade bildirimini ibraz edemeden ölmüş ise daha önce ödenen avanslar, ölen adına mirasçıları tarafından verilecek vergi iade bildirimi üzerine mahsup edilecektir.

c) Emekli İkramesi:

Bilindiği gibi, sosyal güvenlik kurumları tarafından ödenen emekli ikramiyeleri de vergi iadesinin hesaplanmasında net gelir olarak dikkate alınmak suretiyle vergi iadesi yapılmaktadır.

Ancak, emekli ikramiyesi ve bununla birlikte ödenen kıst aylık ödemelerinin avans ödemesine konu edilmesi uygun görülmemiş olup, söz konusu ödemelerin avans ödemesi ile ilgilendirilmemesi gerekmektedir. Dolayısıyla, bunlar 09.02.1986 gün ve 19014 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1 Seri No.lu Vergi İadesi Genel Tebliği'nde açıklanan usul ve esaslar çerçevesinde önceden olduğu gibi tahakkuk ettiği üçer aylık dönemin geliri kabul edilerek vergi iadesinin ödenmesine devam edilecektir.

d) Vergi İade Bildiriminin Verilmemesi Durumu:

Yukarıda da açıklandığı gibi avans ödemeleri, vergi iade dönemini takip eden ayda verilecek olan vergi iade bildiriminin ibrazı sonucu tahakkuk eden vergi iade tutarlarından mahsup edilmektedir. Ancak, hak sahiplerinin ilgili döneme ait vergi iade bildiriminde bulunmaması veya eksik bildirimde bulunması halinde, daha önce yapılan

avans ödemesi ilgili sosyal güvenlik kurumlarınca hak sahiplerinin aylıklarından kesilerek veya sair bir suretle geri alınacak, bu durumda daha önce ödenen avans nedeniyle ilgililer hakkında herhangi bir cezai işlem yapılmayacaktır.

Tebliğ olunur.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----

R.G. 23 Ağustos 2003 - Sayı: 25208

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Yönetmelikler

Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Kuruluş ve Çalışma Esasları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Devlet Bakanlığından:

MADDE 1 - 26/12/1994 tarihli ve 22153 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Kuruluş ve Çalışma Esasları Yönetmeliğinin 22 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Teminat, sigortalıların alacaklarına karşılık teşkil eder ve sigorta şirketlerinin mali bünye zaafiyeti nedeniyle sürekli olarak bütün branşlarda ruhsatlarının iptal edilmesi hali ile tasfiyesi veya iflası halinde öncelikle tesis edildiği sigorta branşındaki sigortalıların alacaklarının ödenmesine tahsis edilir; artan kısım, diğer branşlara ait bulunan teminatlara eklenir."

Yürürlük

MADDE 2 - Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 3 - Bu Yönetmelik hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakan yürütür.

----- Çimento İşveren Mevzuat Eki -----